ſeruo cuius opera nequaq̃ vtitur in naui: datur vtilis. nec enim poteſt dici vt ſit ab eo damnum datum cuius opera exercitor non vtitur.
a ¶ Actione. ex quaſi delicto.
b ¶ Suo nomine. cur ergo repetit in caſu illo. ſ. e. licet §. tu tamẽ qđ pre ſti. ⁊ ĩ. de in rẽ ṽ. ſi ꝓ patre §. fi. Rñ. licet ſuo nõie denegetur: propter factum alterius tamen.
c ¶ Deceſſerint ſcʒ ſerui.
d ¶ Dumtaxat. quãdo eſt ex quaſi maleficio. al's de peculio dat. et ſic non obſtat. ſ. eo. ideʒ §. item ſi ſeru' exercitoris. Uel dic etiã in ea que eſt ex ↄtractu ⁊ quando non domini volũtate. ne contradicat dicta lex. et hoc ideo q: in ſuis venia ⁊c. vt ſubijcit ⁊ ĩ. fur. aduer. nau. cau. ſta. l. i. circa prin. ⁊ ĩ. ſo. ma. ſi cõſtãte §. ſi maritus. et

nem vtilem dare. ¶ Hac aũt actiõe[a] ſuo noie[b] exercitor tenet culpe. ſ. ſue q̃ hoies tales adhibuit: ⁊ iõ ſi deceſſerit[c] nõ releuabit. ¶ Seruorũ autem ſuorũ noie noxali dũtaxat[d] tenetur. Nam cũ alienos adhibet explorare eũ oportet: cui' fidei / cuius innocẽtie ſint. In ſuis venia dign' eſt: ſi qualeſcũq̃[e] ad inſtruendã nauim adhibuerit. ¶ Si plures nauim exerceant[f]: vnuſquiſq̃ ꝓ parte qua nauim exercet conuenit Hec iudicia[g] quãuis honoraria ſint: tamen perpetua ſunt. in heredẽ aũt non dabuntur. Proinde ⁊ ſi ſeruus nauim exercuit[h] ⁊ mortuus eſt: de peculio non dabit actio in dñm[i]: nec intra annum[k]. Sed ſi cuʒ

C. man. l. in re mãdata. ar. ſ. ĩ. lo. ⁊ cõ. videam' in pñ. cũ ergo h̃ dñs tñ noxaliter teneat ſi deceſſerit ſeru' liberat vt. ĩ. de noxa. ſi pluriuʒ §. dña. ⁊ l. ſe. ⁊ l. electio. Et no. h̃ noxalẽ ex quaſi maleficio dari ſm primũ intellectũ. ſic ĩ. de noxa. ſi in rẽ §. ſi ſeruus. Sʒ differũt actiones ex maleficio ab illis q̃ ex quaſi maleficio ſunt. q: in primis ꝓſtita ab vno pena alij non liberant. vt. ĩ. ad. l. aquil. item mela §. ſi plures. ſecus in ex quaſi male. vt. ſ. e. l. licet §. fi. Itẽ in illa ex male. ſi qđ preſtatur ab alio non repetit ſecus in ex quaſi male. vt. ĩ. de his q̃ deie. vel effu. perceptiõe. ⁊ l. ſi ṽo §. cũ aũt. ⁊. ſ. e. l. ⁊ ita §. nouiſſime. ⁊ l. ſe.
e ¶ Si qualeſcũq̃. ſcʒ habeat.
f ¶ Si plures. exerceant. ſ. per ſe. ſecus ſi per alium. ne qui cum vno ↄtrahit ⁊c̃. vt. ĩ. de exerci. l. i. § fi. ⁊ l. ſi tamẽ ⁊ l. ne in plures. que ſunt ↄtra. ⁊ ĩ. de pecu. l. et ancillarũ § fi. Ille leges de exercitoria loquũtur qñ ex ↄtractu. hic autem quãdo ex quaſi maleficio. Accur.
g ¶ Hec iudicia. ꝑt legi vt ꝑmũ dictũ. ſ. vſq̃ in heredẽ. referat ad eã q̃ eſt ex cõtractu. ſcđʒ. ſ. illud in heredẽ aũt ⁊c̃. ad eã q̃ ẽ ex q̃ſi ma. ſm yr. ⁊ ſm hoc plurale in ſingulare reſoluit. vt. ĩ. de peti. her. diu' l fi. Ul' legas vtrũq̃ de vtraq̃. nã ⁊ q̃ ex q̃ſi male. dat erit ꝑpetua ĩ eo qđ puenit. ⁊ in h̃rdẽ nõ dat aliqua. ſ. ꝓ re penaliter. vt inſti. de ꝓpe. ac. § nõ aũt.
h ¶ Exercuit. ſine volũtate dñi.
i ¶ Actio in dñm. ex quaſi malefi. ipſi' ordinarij. ſi ṽo alius extraneus dediſſet dãnũ ſine volũtate ſerui: intra annũ tenet dñs de peculio ſerui q̃ naueʒ exercebat ex cõtractu. vt. ſ. e. idem §. item ſi ſeruus exercitoris. vel ibi de recepto. hic ex delicto.
k ¶ Intra annum. nec eo vino. cũ ex delicto nõ detur de peculio. ſed hic duplex eſt ratio. ⁊ quia non habes. ⁊ q: ex delicto. vt. ſ. e. idẽ §. item ſi ſeruus exercitoris. Ac.

¶ De iudicijs. Explicatis preparatorijs iudicioꝝ. nũc incipit de iudicijs. ⁊ merito dicit de iudicijs nõ de iudicio. Eſt enim iudicium aliud ciuile aliud criminale. de quo. ſ. criminali fit ſermo. ĩ. e. l. deſtitiſſe. Judicium duplex.

volũtate vl' patris vel dñi ſeruus vel filius exercet nauim vel cauponã vel ſtabulũ: puto etiã hãc actiõeʒ inſolidũ eos pati debere: quaſi omia q̃ ibi cõtingũt inſolidũ receperint.

¶ Explicit liber quartus Incipit Quintus.

¶ De iudicijs ⁊ vbi q̃s agere vel conueniri debeat. Titu. j.

¶ Eius q̃ hʒ iuriſditionẽ ⁊ tribunal / vel iuriſditionẽ tñ põt iuriſditio progari. R. Ulpia.

SI ſe ſubijciãt aliqui iuriſditiõi / ⁊ conſentiant[l]: int cõſentientes cuiuſuis iudicis q̃ tribunali[m] ꝑeſt vel aliã

SI ſe ſbij-ciãt. conſentientes. ipm iudicẽ pñtem ⁊ litẽ cõteſtãtes ſm Jo. vt. ĩ. ſo. ma. ſi cum dotẽ §. eo aũt tpe. nã ſi eo tpe eſt abſens põt quilibet eoꝛuʒ penitere. vt ſ. de iuriſ. om. iu. ſi cõuenerit. Iteʒ hec lex ĩ laycis loquit. ſecus in clericis ſm Azo. qui ſuum epiſcopum declinare nõ pñt. vt in aut. de ſanc. epiſ. § iconomos in fi. § coll'. i. ⁊ ſic pñt intelligi arg. C. de epiſ. ⁊ cle. l. placet. Tu vero dicas indiſtincte hanc. l. loqui vbi ſponte litigent. non autẽ pacto ſe aſtringãt. vt. iij. q. vi. nõ liceat. ⁊. x. q. i. inoluta. ⁊ ĩ dicta aut. dicit inuito actore et preterea in caſu ſpãli reddende rõnis. ſed hodie per decre. nouã greg. etiã ſponte non põt litigare ſine expſſo conſenſu ſui epi. vt extra de fo. cõpe. ſignificaſti. renũciare tamen poteſt foro iure noſtro. vt. C. de pac. l. pen. ſed iure cano. non. vt extra de foro cõpe. c. ſi diligẽti. idẽ ⁊ hodie iure noſtro. vt in conſtitu. Federici que eſt. C. de epiſco. ⁊ cle. aut. ſtatuimus. Item intellige hanc. l. ſi cõſentiant in eum tanq̃ in iudicẽ ordinariũ. ſecus vero ſi tanq̃ in arbitrũ. qđ facere poſſunt: vt. C. de epiſ. au. ſi quis ex conſenſu. tunc eñ inter eos iuriſditionem non habet. vt. ĩ. de re iudi. ait pretoꝛ. ⁊ hoc quando non erat eoꝛũ ordinarius licet alijs eſſet. al's enim non poſſet in eum cõpromitti. vt. ſ. de arbi. ſʒ ſi in ſeruũ § ſi q̃s iudex Sed quero. qualiter ſciã vtrũ vt arbitrũ / vel vt iudicem eligant? Rñ. perpendi põt ex his que preceſſerunt inter eos. arg. ĩ. de le. i. ſi ſeruus plurium § fi. ⁊ de teſta. heredes palã § ſʒ ſi notã. Sed quid ſi ꝑcedẽtia nulla appareant? Rñ. ſi pena reperiat promiſſa preſumã eũ arbitrũ. q: in cõpromiſſis pene ↄſueuerũt poni. vt. ſ. titu. ij. litigatores § i. ⁊ § ij. ⁊ ar. ĩ. de diuoꝛ. l. fi. § fi. ⁊ ar. C. de teſta. l. non codicillum. Si hoc non appareat: preſumã vt ordinariũ ſi al's erat iudex. vt potius melius valeat vt. ĩ. de rebus du. quotiens.
m ¶ Judicis qui tribunali. ſcilicet ordinarie. ⁊ qđ ſubijcit de delegata. hanc reprobant quidam. quaſi delegatus nullã habeat. vt. ſ. de offi. ei' cui man. eſt. iuſ. l. i. ĩ fi. vñ ei per cõſenſum dari nõ ꝑt. vt. C. de iuriſ. om. iu. l. priuatoꝝ. niſi ad vniuerſitatẽ cãꝝ eſſet delegat'. Sʒ certe dicta lex. ſ. intelligit nil hʒ ꝓpriũ. ſ. ordinariũ. vel qđ nõ ci=

Clerici iudiceʒ ſuuʒ declinare nõ pñt.

iuriſditiōem[a] hʒ eſt iuriſditio.

¶ Continuaꝛ cū p̄cedēti. nā ſupra dictū eſt ꝙ ex conſenſu partiū fit ꝓrogatio. Hic ɋrit qualꝛ et qualis debeat eē iſte ꝯſenſus. ⁊ breuiꝛ hoc intēdit. In ꝓrogatiōe iuriſditiōis de pſona ad pſonam reɋrit ꝯſenſus partiū q̄ ſciāt illū nō eē iudicē ſuū ⁊ ꝯſenſus iudicis nō reɋrit: ſʒ in ꝓrogatiōe de tpe ad tempus reɋrit ꝯſenſus iudicis et partium. h.d. vſqȝ ad ꝯ.legatis.

Idem. Conſenſiſſe[b] aūt videnꝛ q̄ ſciūt ſe nō eſſe ſubiectos iuriſditiōi eiꝰ et in eū cōſētiāt. Cetez ſi putēt eiꝰ iuriſditionē eſſe: nō erit[c] eiꝰ iuriſditio: error em̄ litigatoꝝ (vt iulianus quoqȝ lib. j. digeſtoꝝ ſcribit) nō hʒ ꝯſenſuʒ. aut ſi putauerit aliū eſſe p̄torē[d] ꝓ alio: eq̄ error nō dedit iuriſditionem: aut ſi cū reſtitiſſet q̄uis ex litigatoribꝰ: viribꝰ p̄ture[e] cōpulſus eſt: nulla iuriſditio[f] eſt.

¶ In ꝓrogatione iuriſditionis ſufficit ſcīa et ꝯſenſus partiū: ⁊ error iudicis non vitiat. h.d. Angelus.

¶ Cōuenire aūt vtrū inter priuatos ſufficiat/an vero etiam ipſius p̄toris ꝯſenſus neceſſarius eſt: lex iulia iudicioꝝ[g] ait quominꝰ[h] inter priuatos ꝯueniat: ſufficit ergo priuatoꝝ[i] cōſenſus[k]. Proīde[l] ſi priuati cōſentiāt p̄tor aūt ignoret ꝯſentire[m] ⁊ putet ſuā iuriſditiōem: an legi[n] ſatiſfactū ſit vidēdum eſt. ⁊ puto poſſe defendi eius iuriſditionem[o] eſſe. Sed ſi iudex[p] ad tempꝰ datus eſt: ⁊ oēs litigatores ꝯſentiant[q] niſi ſpecialiter pricipali iuſſione ꝓrogatio fuerit inhibita[r]: poſſunt tēpora intra q̄ q̄s iuſſus eſt litē dirimere ꝓrogari.

¶ Qui ex cā legatōis vꝉ teſtimonij vel alia legitima cā ad aliū locū ſe trāſfert ibi nō pōt ꝯueniri: ⁊ hʒ priuilegiū domū ſuam reuocandi. Bar.

¶ Legatis[ſ] in eo qđ ante legationē ꝯtrexerunt. itē his q̄ teſtimonij[t] cā vocati ſunt/ vel ſi q̄ iudicandi cā accerſiti ſunt/ vel in ꝓuinciā deſtinati[v] reuocandi domū ſuam ius datur[x]. Ei quoqȝ qui ipſe ꝓuocauit non īponitur neceſſitas intra

to reuocaretur: habet tamē delegatā iuriſditionē ⁊ propter hoc nichil ꝓpriū ꝯtra dicitur. vt. C. cōia de le. l. fi. §. ſʒ qꝛ. Uel dic ꝓ tribunali p̄eſt. i. dignitati ⁊ adminiſtrationi. ⁊ qđ ſubijcit. dignitati tm̄. vt iudices chartularij. vel dic ꝓ tribunali: vt qꝛ hʒ merū īperiū. ⁊ qđ ſubijcit. qꝛ iuriſditiōem habʒ. ſcʒ ordinariā.

a ¶ Iuriſditionē. ſ. ī ciuili cā. ſed an idē ī crimīali? ar. ꝙ non. vt. ſ. de arbi. nō diſtinguemus. §. iuꝛ. et. C. de iuriſ. om. iu. l. i. crimīali. ⁊ idē in q̄libʒ cā q̄ ad merū vel mixtū īperiū ptinet. cū hec ſpecialꝛ demādeꝛ. vt ſ. ď of. eiꝰ cui mā. eſt iuriſ. l. i. in p̄n. reſtat ḡ vt hec lex tm̄ ī his que iure mgr̄atꝰ danꝛ hēat locū. ⁊ facit. j. l. ꝓxi. ī p̄n. Uel dic ꝙ etiā criminales ⁊ q̄cūqȝ p̄nt ꝓrogari. vt. C. vbi ď cri. agi opoꝛ. l. i. dum mō talē q̄ habeat merū imperiū.

Conſenſiſſe. nō eſſe. in iure errantes.

c ¶ Non erit. i. non fiet.

d ¶ Alium p̄torē. ſ. ḡ errorē iurꝭ poſuit. nā hic ē facti error. vt. j. ď iu. ⁊ fac. igno. l. i. §. ſi q̄s. ⁊ facit hec lex ꝓ opi. nr̄a quā diximꝰ cōtra. g. ſ. de iuriſd. om. iu. ſi per errorem.

e ¶ Preture. non ſue. ⁊ idem in quolibet iudice.

f ¶ Nulla iuriſditio. ſ. ipſo iure. ſicut nec dos ꝑ metuʒ ꝓmiſſa. vt. j. qđ me. cā. ſi mulier. §. ſi dos metu. ⁊ de auc. tu. l. i. in fi. ſed ar. contra. j. eo. ſi vxor. §. item. et. l. pe. et. j. quod cum fal. tu. auc. l. interdum.

g ¶ Iudicioꝝ. ſ. priuatoꝝ. de qua habetur mētio. ſ. de arbi. ſed ſi in ſeruum. §. ſi quis iudex.

h ¶ Quominꝰ. forte talia erāt ꝟba. ſi q̄d nō īteruenīat quominꝰ conueniat inter litigatores iudiciū erit ratū.

i ¶ Priuatoꝝ. et ſi pretor non eſt p̄ſens: patitur tamē poſt ante ſe litē cōteſtari. vꝉ dic vt ī hoc ſeq. §. hoc vꝛ ⁊c.

k ¶ Cōſenſus. ſʒ q̄d ſi ſcholaris reꝰ nō allegauit priuilegiū mgr̄i ſui. ſʒ errādo paſſus eſt ī ſe litē ꝯteſtari. vꝛ ꝙ ſicut ſi ſoluiſſet indebitū fauorabilē exceptiōeʒ hn̄s pōt repetere. vt. j. de ꝯdi. idc. q̄ exceptōem. ſic ⁊ iſte poſſit cōdicere ipſam ꝯteſtationē. Itē plꝰ qꝛ nō vꝛ valuiſſe ꝯteſtatio. vt h̄ dicit. Sʒ ꝯ̄ dico. qꝛ nō errauit cū erat ſuꝰ iudex. vt. ſ. ī ꝓhemio. ff. in fi. ⁊ in. l. federici. Itē de priuilegijs certat. non de iure communi. Item ibi damnum euitat hic lucrum vult.

l ¶ Proinde ſi priuati. hic videꝛ eūdē caſum ponere quē et. ſ. l. ꝓxi. dic ḡ ꝙ p̄toꝛ. ſ. loquiꝛ q̄ñ errando in iure credēs ſe vltra territoriū ſuū iuriſditioneʒ hr̄e: hic q̄ñ in facto: vt qꝛ iſtos ď iuriſditiōe ſua eē credebat. hoc quidem non noceret vt hic.

m ¶ Conſentire. vt in non ſuum.

n ¶ An legi. ſ. iulie priuatorum iudiciorum.

o ¶ Iuriſditionem. hic eſt argu. ꝙ etiam ante lit. conteſta. eſt iuriſditio. ſed dic hic forte lit. ꝯteſtata.

p ¶ Sʒ ſi iudex. ſcʒ conſentiat.

q ¶ Conſentiāt. in tpe ꝓrogando.

r ¶ Inhibita. ſ. a delegante. ſʒ an tēpus triēnij poteſt ꝓrogari. Rn̄. non. vt. C. de iudi. properanduʒ. ⁊ j. e. ſi iudex. not. ergo ꝙ fit prorogatio de tempore ad tempꝰ vt hic. q̄ñqȝ ď pſonis ad pſoas. vt. j. eo. l. i. q̄ñqȝ de re ad reʒ. vt. j. e. l. de q̄ re. §. i. ſed an hoc vltio caſu dʒ h̄ri ꝯſenſus iudicis. ſi ſpectes hunc. §. ſic. ſi ſupiores: non. Sʒ magis dico eū cōſentire debere cum ſua iuriſditio extendatur.

Prorogatōis tres ſūt ſpēs.

ſ ¶ Legatis. ideo ne a legatione auocentur. vt. j. eo. nō alꝰs. in fi. ⁊ l. de eo. Et accipe legatuʒ ſiue princeps eum miſerit ſiue aliqua terra ad principem vel romam. vt. j. de lega. i. paulus. §. i. et. l. legatus creatus. et. C. ex qui. cau. maio. l. i.

t ¶ Teſtimonij. ⁊ eſt rōne ne diu a ſuis negocijs auocentur. vt. j. queād. te. ape. ſi q̄s ex ſignatoribꝰ. idē et in his qui a principe ſunt euocati. vt. j. eo. non alꝰs. in prin. ⁊ facit. ſ. ex qui. cau. ma. ſed ⁊ ſi per pretorē. §. fi. et de in ius vocā. quiqȝ. ⁊. ſ. ſi quis cau. l. ij. §. ſimili modo.

v ¶ Deſtinati. et faciebant tranſitū ꝑ romā. ar. ſ. ex q̄. cau. ma. q̄ mittūtur. §. qui reipu. Uel lʒ rōne contractus vel alia poſſint ꝯueniri in ea ꝓuincia in qua miſſi ſunt: tamē reuocabūt domū. vt. j. pri. §. alꝰs etiā iure cōmuni in alia terra non debent conuenire.

x ¶ Ius datur. i. licentia reuocandi. ſ. iudicium ad domum. i. ad locum vbi habent domicilium non domum tantum. vt. j. ad municip. libertus. §. ſola.

tempora ꝓuocationis exercē de rome vel alio loco vbi prouocatio exercet[a] alijs pulſantibus reſpondere: nam celſus huic et licentiā domū reuocā di dandā ait: q̄m ob aliā cām venerit[b]. hec celſi ſnia rōnabilis eſt: nā et diuus pius plotio celſiano reſcripſit eū q̄ tutele reddēde cā rome eēt euocatus alteri⁹ tutele cauſa cui⁹ nō erat euocat⁹ nō debere cōpelli iudiciū ſuſcipere. idem Claudio flauiano reſcṗſit minorē. xxv. annis q̄ deſiderat ī itegrū reſtitui aduerſus Aſianum. q̄ alterius negocij cā venerat[c] nō eſſe rome audiēduz Oēs aūt iſti domū reuocāt ſi non ibi cōtraxerint[d] vbi ꝯueniuntur. Ceterū ſi cōtraxerint[e] ibi reuocādi ius nō hn̄t. exceptis legatis: q̄ licet ibi ꝯtraxerint dūmodo an̄ legationē cōtraxerint[f] nō cōpellunt[g] ſe rome defēdere/quādiu legationis cā hic demorantur. qd̓ et iulianus ſcribit ⁊ diuus pius rn̄dit. Plane ⁊ ſi ꝑfecta[h] legatiōe ſubſiſtāt[i] ꝯueniēdos eos diu⁹ pius reſcripſit. Itē ſi extra[i] ꝓuinciā ſuā cōtraxerit: ſ; nō in italia: q̄ſtiōis eſt an rome cōueniri poſſint. et marcellus ait ī eo ſolo priuilegio eos vti domū reuocādi qd̓ in ciuitate ſua vel certe intra prouinciā ſuā ꝯxerint. qd̓ eſt verum.

Ex iſto. §. no. ꝙ ille q̄ accuſat criminaliter nō pōt cōueniri ciuiliter: ſecus in eo qui ciuiliter agit. h. d. Barto.

Sed ſi agant[k] cōpellūtur[l] ſe aduerſus omēs defendere: non tamē ſi iniuriam ſuam ꝓſequantur: vel furtū vel damnum qd̓ tunc paſſi ſunt. alioquin vt et Julia. elegāter ait: aut impune contumelijs[m] et damnis afficientur: aut erit in ptāte cuiuſq; pulſando eos ſubijcere ſ̄pos iuriſdictiōi: dū ſe vidicāt[n]. Sz ⁊ ſi dubitetur vtrū in ea q̄s cā ſit vt domum reuocare poſſit[o] necne: ipſe ꝑtor dz cauſa cognita ītueri[p]. ꝙ ſi ꝯſtiterit in ea eū eē cā vt domū reuocet: debebit cauere[q]

a Exercetur. ſ; in ſua ꝓuincia vbi appellatū fuit dz defendi. vt. ī. eū qui ap. in ꝓ. debere defen. l. i. ⁊. ij. ⁊. ī. a quo ap. cum a quo ap. l. i. que ſunt contra.
b Cām venerit. i. ꝓpter cām appellatiōis exercēde.
c Cā venerat. quacūq; dūmō neceſſaria vel ꝓbabilis vt cā religiōis. ar. ſ̄. de pcu. l. aut religionis. i. dē ergo ſi pr̄ alicui⁹ vadat ad filium ad ſcholas rome. vt eū videat. ar. ſ̄. ex qui. ca. ma. necnō. ar. ſ̄. de procu. l. aut eius. Accur.
d Cōtraxerint ſ. rome. vt ſic pl⁹ operet̄ rō loci ⁊ cōtract⁹ q̄ loci tātuz ſic ⁊ in auſ. de conſan. et vte. fra. §. hec igit̄. col. vi. vr̄ etiā cōtract⁹ tn̄ vt aduena. vt. ī. co. l. heres. §. i. ⁊. ſ̄. ibi vel ſi q̄ in ꝓuinciā
e Si ꝯxerit. ſ. alio tempore.
f Cōtraxerint ergo ſi legitie contraxerint vel deliquerint ipi vel eorū ſerui. vt. ī. e. nō alſ. §. legatis. ſecus ſi quaſi ꝯxerint etiā tpe legationis. vt. l. eo. de eo. Itē ſecus ſi dies eſt extura. q̄a tunc lis ꝯteſtatur l; ante contraxerit. vt. ī. e. ſed et ſi. §. edium.
g Nō cōpelluntur. ſ. nō videt̄ ꝙ ſic. vt. ī. de cōſti. pe. l. eum q̄. §. iul. i. rn̄. cōtra. So. ibi in legatiōe ꝯxit. vnde exceptionē opponere nō pōt. hic vero an̄ legationē iſtā. vt ſ̄. de arbi. nō diſtin. §. itē ſi q̄s. ⁊. §. illud. Itē ꝯ vt in auſ. vt oēs obe. iu. prouin. §. i. ⁊. §. ij. col. v. q̄ eſt. C. vbi de cri. agi opor. auſ. qua in ꝓuin. So. qd̓ ibi dicit ꝙ nullo priuilegio excuſatur quominus ꝯueniat̄ vbi contraxit. verū eſt de priuilegio ꝑ principē indulgēdo vel etiā ante indulto alicui ſingulariter nō ꝑ. l. iā indulto. cū ⁊ ꝑ auſ. poſteriorē hoc priuilegiū ſit legatis ꝯfirmatū. vt in auſ. de ſan. epiſ. §. ſi vero epi. ſic etiā nō tollit̄ qd̓ eſt. C. vbi ſe. vr̄ cla. l. ij. Itē ꝯ. ī. de le. i. cū querit̄. in prin. ſed ſatis vr̄ in legatione ꝯxiſſe qui in id tp̄s ſe obligauit. ar. ī. de ac. ⁊ ob. l. ꝯxiſſe. vel aliter pone caſum in. l. cum queritur ⁊c̄.
h Si ꝑfecta. i. cōpleta. ſic exactos. i. finitos. ſic̄. C. de reſti. mi. l. i. ſ; an ſi ꝑ momentū ſteterit pōt ſtatim cōueniri: Rn̄. non ſed aliqd̓ tp̄s trāſeat. vt. ī. de ſo. l. ratū. ⁊. l. qd̓ dicim⁹. ⁊. ſ̄. de neg. ge. diuortio. ⁊. ī. de lega. legato. ac.
i Itē ſi extra caſum hui⁹. §. ponit alderic⁹ etiā in legatis. vt ſi legati ꝯtrahāt dū ſunt ꝯſtituti in legatiōe in ꝓuicia ſua vel aliena: habeāt ius reuocandi domum. ſi aūt in italia vel rome non poſſint. ⁊ ꝑ ſe inducit. ī. e. cum furioſus. §. q̄ in legatū. ⁊ ꝙ dicit h̄ itra ꝓuin. ſ. quācūq; extra italiā. q̄ poſitio ſtare nō pōt in eo qd̓ de italia dixit ſm̄ Azo. nā etiā legat⁹ ſi rome ꝯxerit dūmō ante legationē nō pt̄ cōueniri. vt. ſ̄. ꝓxi. §. adeo ꝙ iudiciū an̄ inchoatū ꝑfici nō pōt. vt l. nō diſtin. §. item ſi q̄s. Sed aldri. dicebat durāte legatiōe. ar. ſ̄. quādo nō ꝯxerunt rome. Dic ꝙ tu caſū in alijs q̄ numerātur. ſ̄. e. §. legatis. vt ſi ꝯtraxerit illi in ſua ciuitate vr̄ ſua ꝓuincia: hn̄t ius reuocandi domū. ſi aūtē vel rome vel ī italia vel in alia ꝓuicia. vt cū ſit hiſpan⁹ cōtrahat in anglia. nō hz ius reuocādi. ⁊ qd̓ dicit itra ꝓuinciā. dic. ſ. ſuam vt ex vi repetitionis apparet rōne q̄ſtionis facte de ſua ꝓuincia. ſ; ꝑ hoc caſū aldri. nō inuenio reprobatū: niſi in eo articulo tātū q̄n in alia ꝓuicia ꝯxit.
k Sz ſi agant. op. ī. de legatio. legatus. ⁊. l. is qui. ſol. vt ibi.
l Cōpellūtur. ſcz interim dum agūt. ⁊ ſic nō ob. ī. e. ſz ⁊ ſi. i. rn̄. vbi petit reſtitui hr̄ditatē ⁊ tn̄ poſtea nō cōuenit̄ reſti. Item aduerſus oēs. cū tn̄ pro oibus quātū ꝑ vno auocetur. et nō ſit alia rō. vt. ī. eo. nō alſ. §. vi. Sz ecōtra ab illis tn̄ vr̄ ꝙ ſe debeāt defendere ꝯ quos agūt. vt in auſ. de ſan. epiſ. §. reuerēdiſſimi. coll̄. ix. ſ; ibi agebat noie mādāt̄ʒ. hic ſuo. ſed q̄dam et hic hoc ſcd̓o modo intelligunt.
m Cōtumelijs. quod nō dz eſſe. vt. ī. de legationibus l. paulus. ⁊. l. legatus antecꝫ. ⁊. ī. e. ſi longius. §. i. ⁊ ar. ſ̄. de iuriſ. om. iud. ſi idem. §. ꝙ ſi. ⁊ facit. C. de ſenten. cum papinian⁹. ⁊. ī. de legatiōibus. ſi abſenti. §. i. Itē de muz emere. vt. l. legat⁹ creatus. alſ nichil ꝑ ſe vel ꝑ alio. vt. l. paulus. §. vltimo.
n Uindicant. cōquerendo de iniurijs ſibi factis. non dicas ꝓpria auctoritate. vt. C. de iude. nullus.
o Poſſit. puta an legatus ſit. vt. ī. de leg. l. v. et ſic no. ꝙ aliquid rōne dubitationis permittitur qd alſ nō ꝑmitteretur. vt. ī. e. ſi quis ex aliena. ⁊. ſ̄. ſi quis ī ius voc. l. ij. §. i. ⁊. ī. de noxa. l. quotiens. §. i. — Dubitatiōis cā aliq̄d ꝑmittit̄ qd̓ alſ non.
p Intueri. i. ſtatuere interloquēdo. vel videre.
q Cauere. i. in locū illū vbi reuocat q̄ cautio tenet. vt. ī. iudi. ſol. l. pe. Et facit ad hoc ꝙ alio tp̄e caueat̄. ⁊ alio

agi differat. vt. ī. de li. cau. l. ordinata. §. ſi is. ⁊. ſ. de offi. pſi. ſenatuſcõſulto. in fi. ⁊. ī. de adul. ſi adulteriũ. §. fi.
a ¶ Siſti. coram ſuo iudice.
b ¶ Sola pmiſſione. forte penali. cũ in hoc nõ grauetur in officio ſuo. ⁊ hoc forte niſi ſuſpecta ſit pſona. q2 tunc et cum fideiuſſore cauet ſm quoſdã vt ar. ſ. q ſatiſda. co. ſi fideiuſſor. §. fi. et. ſ. de offi. pſi. l. ſenatuſcõſulto.
c ¶ Accipe. magiſ ſubau. ⁊ leui9 erit q̃ rẽ. ſz nunqd qd hic dr ſeruatur in quolibet q non cõpetenti foro cõuenit vt debeat cauere: Reſpõ. non q2 hic hz domiciliũ vbi ſatiſdat. cũ roma ſit cõis pria vt. ī. ad munici. l. roma. Item an ſcholaris debeat in curia cõis ſatiſdare cũ priuilegium alleget. vr q ſic. vt hic. Uel dic q corã eo iudice corã q eſt cã agenda. vt. ī. iud. ſol. l. iij. i. rñ. et. l. pe. et qd hic dicit. loquitur quando reuocat ad locũ remotũ. maxime vbi eſt grauior forma ſatiſdandi in curia cõmuni. vt bononie.

iudicio ſiſti[a] ſtatuente pretore in quẽ diẽ promittat. ¶ Sed vtrã nuda cautiõe an ſatiſdatiõe Marcell9 dubitat. michi vr ſola pmiſſione[b] qd ⁊ Mela ſcribit: alioqui ɔpellet magis iudiciũ accipere[c] q̃ inuenire eos q ſatis p eo dent. In oĩbus aũt in quib9 protelat[d] admonitio[e]: hoc pcedere ſine tẽporali dãno[f] creditorz oportet

¶ Ille pt mulctare qui hz iuriſditionẽ ordinariam aut ille cui ſpãliter cõceſſuz eſt ab auctoritatẽ habente. h. d.

¶ His[g] datur mulcte dicẽde ius quib9 publice iudiciũ[h] eſt ⁊ nõ alijs: niſi hoc ſpecialiter[i] eis permiſſum eſt.

¶ Cõtra eũ qui hz exceptionẽ declinatoriã nõ pt interponi ſcdz decretũ. h. d. B. Idẽ.

3 Nõ videt[k] fruſtrã de dilatiõis cã latitare[l] q p̄ſens iudicium ſuſcipere non

d ¶ Protelatur. in iudicijs. Accurſius.
e ¶ Admonitio. ex cauſis pdictis legatiõis ⁊ alijs. et idem ex alia cauſa.
f ¶ Tpali dãno. ſ. vt dies actionis nõ finiat. Sz cõtra. ī. e. ſed et ſi. §. ſed ſi dies. So. currit vt ibi: ſz reſtituit vt hic. ⁊. ſ. ex qui. ca. ma. aut ptor. §. fi. ⁊. l. ſe. Uel diſtigue an inpellatio pceſſit: vt tũc ipo iure nõ currat. als currat ſz det reſtõ. Ul diſtigue an creditor potuit litẽ cõteſtari: vt tũc nõ fiat reſtõ niſi qñ cum difficultate potuit q2 graue erat eũ cũ tanto litigare. alioquin reſtituit. ⁊ facit ad hũc. §. ſ. ex q. cau. ma. l. nec nõ. §. ſicut. ⁊. C. de iure deli. l. fi. §. donec. ⁊ in aut. vt cũ de ap. cog. §. meminim9. col. viij. ⁊. C. qui bo. ce. poſ. l. fi.
g ¶ His. ſ. magiſtratibus. Accur. flo.
h ¶ Publice iudiciũ. i. publicũ officiũ. i. iuriſditionez hz ſm quoſdã. Sz certe ⁊ defenſor ciuitatis hz publicũ offm: ⁊ tñ nõ indicit mulctã. vt. ſ. ſi qs ius di. nõ ob. l. i. in prin. Uel dic. i. qui pñt cognoſcere de publico crimine vt q2 merũ hñt imperium. Uel ſic. cui eſt publica auctoritate cõceſſum. vt. C. de mõ mul. l. fi. non tñ dico qn delegat9 habeat iuriſditionem. vt. ſ. l. i.
i ¶ Specialiter. a principe. vt. C. de ſpectul. l. fi. Item contra. ſ. de arbi. l. non. ex omnibus. ſol. vt ibi. Si ergo qui non poteſt mulctam imponere vocet vt imponat: ⁊ vocatus non veniat: non punitur. ⁊ ſic poteſt lex ſequẽs cum hac coniungi.

Nõn videtur. pone caſuz in eo quẽ conſtat non teneri ſub eo rñdere. vt. ſ. de iuriſdi. om. iudi. l. fi. Item pone caſum. ī. de pecul. eo tempore. in pn. ⁊. ī. iudi. ſolu. vir bonus. Itẽ in quolibet qui in ius vocari nõ pot. vt ſ. de in ius vocan. l. ij. dũmodo hoc conſtet. als tenetur ire. vt. ī. e. l. ſi qs.
l ¶ Latitare. id eſt turpiter ſe occultare: vt. ī. qbus ex cau. in poſ. ea. fulcinius. §. qd ſit latitare. cũ ſuo iure vtatur. vt. ī. de reg. iur. null9 vi.

compellitur. Paulus.

Lis nulla nobis eẽ pot cũ eo quẽ i poteſtate[m] hẽm9: niſi ex caſtrẽſi peculio[n].

Si qs ex aliena Ulpia. iuriſditione ad ptorem vocet/dz venire: vt ⁊ põponi9 ⁊ vindius rñderunt. ptoris eſt eñ exiſtimare[o] an ſua ſit iuriſditio. Uocati aũt eſt nõ contẽnere auctoritatẽ pretoris. naz et legati ceteriq q reuocãdi domũ ius hñt in ea ſunt cã/vt in ius vocati veniant priuilegia ſua allegaturi. Idem.

Cecus iudicandi officio fungitur[p].

¶ Priuilegium fori ſuperueniens pendente iudicio non eximit quẽ a iuriſditione. hoc dicit Bartolus. Idem.

Si qs poſtea q̃ i ius vocat9 eſt/miles vel alterius[q] fori eẽ ceperit: in ea cã ius reuocandi forũ non habebit[r]

Lis nulla. in ptãte: vt filijs ⁊ inferiorib9 vt hic. ⁊. ī. de act. ⁊ ob. l. actiões. Fallit aũt in caſtrẽſi: quaſi peculio. vt hic. et. ī. de fur. ſi qs vxori. §. ij. ⁊. §. iij. ⁊ de fideiuſſo. ſi dubitetur. §. fi. ⁊. C. de bo. q li. cũ oportet. §. eodem. Item cum de hoc ipſo ſit dubiũ an ſit in poteſtate vl non. vt. C. de pa. po. l. i. Item in illis caſibus in quibus cõpellit pfez filius vt emãcipetur: quos notauimus inſti. quib9 mo. ius pa. po. ſol. §. fi. Itẽ ſi petant alimenta: vt. ī. de li. agno. ſi quis ali. in prin. Itẽ niſi hoc faciat alieno noĩe forte vt tutorio curatorio ⁊ pcuratorio: vt arg. ſ. de l ius vo. qſitũ. ⁊ niſi vt ĩfra ad trebel. l. imperator. ⁊ in aut. vt li. ma. ⁊ auie. §. i. colla. viij. ⁊ hoc ſi eſt in poteſtate. cum emancipato autẽ poteſt eſſe iudiciũ: vt. C. de in ius vo. l. fi. ⁊ facit ad hoc ſupra de in ius vo. l. adoptiuũ. Ac.

Iudicium quãz inter patrẽ ⁊ filium cõſiſtere pt.

n ¶ Peculio. ſubaudi vel quaſi caſtrenſi.

Si quis. exiſtimare. ſcz cũ dubiũ ſit: vt. ſ. e. l. ij. §. ſz ſi dubitet. als nõ. vt. ſ. de iu. om. iudi. l. fi. ⁊. ſ. de feriis. l. i. Sz quõ erit iudex i ſua cã. vt. C. ne qs in ſua cã. per totũ. Rñ. non eſt ſua q̃tum ad vtilitatẽ vt aliquid dicit eſſe alicuius. vt. ī. quãdo ap. ſit. l. i. §. impropria. ſz iuriſditio ſua pronũciãdo ampliatur. pnunciabit ergo ſe iudicem eſſe vel non eſſe.

Cecus. fungitur. cũ ante eſſet iudex q̃ eſſet cecus: ſed de nouo fieri nõ põt. ſecus in poſtulatore. vt. ſ. de poſtulã. l. i. §. caſum. et. §. q̃uis aũt. Sed qualiter ſententiam in ſcriptis dabit qd facere debet iudex. vt. C. de ſen. ex peri. reci. l. fi. Rñ. in caſibus in quib9 ſine ſcriptis iudicatur: planũ eſt. vt in aut. poſita ĩ rũ di. l. in alijs autẽ puto q habeat dignitatẽ nõ admĩſtrationẽ iudicandi.

Cecus poſt cecitatem iudex eẽ nõ pt.

Si quis poſtea. vel alterius. ut clericus.
r ¶ Non habebit. ſufficit ergo tempore citationis vocatum eſſe de foro vocantis. i. de foro ei9 ad quez vocatur. vt hic. ⁊. ſ. de iuriſ. om. iudi. l. pe. ſed contra. ſ. ſi quis cau. l. qui aũt. ſol. hic ad poſtulationẽ ſuã. ibi nõ

fuit datum priuilegiū. vt arg. ff. qđ quiſqȝ iur. l. iij. item cōtra. ff. de re mili. qui cū vno. §. reus. ſed ibi in milite armato eſt ſpeciale. hic autē de alia militia.

a ¶ Preuentus. vt. ff. ad munici. l. incola.

SI quis in legatione. ibi iudiciū. ibi ꝛ vbi temporaliter legant̃ nō localiter. q. d. tēpore legatiōis cōſtituit: ſȝ non eo tpe legatiōis quo cōuenitur. nā inſpicitur cauſa precedens ex qua fuit conſtitutū. vt. ff. de dona. q̄ id qđ. ſecus ſi in ipſa legatione incipit debere. ꝛ ſic loquit̃ cōtrariū. ff. de conſti. pe. eū qui. §. i. Uel ſol. vt ibi. vl' pone caſum ꝙ tempore legationis conſtituit ſe alibi ꝙ̄ rome ſoluturuȝ. vnde non rome: ſed ibi ꝯuenit̃ vbi ſoluere debet. vt. ff. de actio. ꝛ ob. cōtraxiſſe. ſic ꝛ. ff. de legationib⁹. l. cū q̄ritur. Uel ibi ꝛ hic ante legationem debitū erat ꝛ vtrobiqȝ tēpore legationis ꝯſtituit: ſȝ ibi rome vel in italia. hic autē in ꝓuincia. Ul' hic añ legationem cōſtituit ſe ſoluturum rome. necerit ꝓportionalitas temporis ad locum propter precedentem originem. vt arg. ff. de leg. ij. cum fili⁹. §. cū heres. ꝛ ſi vbi ꝛ ibi tꝑaliter nō localit̃ ponunt̃. ac.

INſule. italie ſunt. ex quo ſequit̃ ꝙ q̄ in illa inſula eſt dȝ rñdere in italia. vt. ff. ad muni. l. q̄ ex vico.

d ¶ Prouīcie. ſ. inſule ſunt pars eiuſdem prouincie. ſic ꝛ. ff. de ver. ſignifi. l. notionem. §. i.

DEſtitiſſe. diſtulit. hoc fallit. C. qui accu. non poſ. ſi ea q̄. vnde ſi ponas ibi in ciuili vt debeat dānari in expenſis q̄ deſtitit planū eſt. vt. ff. e. l. eū quē. ꝛ facit. ff. de ali. iu. itē. §. i. ꝛ. ff. de inoffi. te. papi. §. meminiſſe. ſi aūt in criminali. primo caſu vr̃ deſiſtere vt puniat̃ criminaliter extra ordinē. In ſcđo nō quo ad penā ſuſtinēdā. deſtitit tamē. vt. C. qui acc. non poſ. ſi ea. ꝛ. ff. ad turpil. ab accuſatiōe. Itē abolitionē neceſſe habet impetrare qđ facile conſequit̃. vt. C. de aboli. fallaciter.

f ¶ Deſiſtere. ſ. deſiſtere ad differentiā deſerere. hic deſiſtere calūniatoꝛ a non calūniante.

g ¶ Ueritate. ex interuallo. i. poſtq̄ inſtituit.

h ¶ Improbā. i. quā poſt ſciuit improbam.

i ¶ Inſtituerat. ab initio.

k ¶ Uidetur. vt in aliquo puniatur.

SI a me. cōſiſtere. in tali cauſa nobis exiſtentib⁹ ex

quaſi preuentus[a]. Gaius.

SI quis in legatione cōſtituerit qđ añ legationē debuerit: nō cogi eū ibi iudicium[b] pati vbi ꝯſtituerit. Ulp.

INſule italie ꝑs italie[c] ſunt: ꝛ cuiuſqȝ ꝓuicie[d].

¶ Ad hoc vt aliq̄s deſiſtens puniatur requiritur vt in totū deſiſtat nō ſolū differat. Itē ſi deſiſtat a cauſa quā calumnioſe ꝓpoſuerat: ſecus ſi iuſtā cām habuit litigandi: ſȝ de nouo ſe iniuſte litigare cognoſcat hoc dicit. Barto. Idem.

DEſtitiſſe is vr̃ non qui diſtulit[e] ſed q̄ liti renūciauit i totū. deſiſtere[f] ei eſt a negocio in totū abſtinere qđ calūniādi aīo inſtituerat. plane ſi q̄s cognita rei veritate[g] ſuū negociū deſeruerit nolēs in litem improbā[h] ꝑſeuerare: quam calūnie cā non inſtituerat[i]: is deſtitiſſe non videtur[k].

¶ Irritatur iudicium ſi deuenit ad eum caſum a quo incipere non potuit. Bar. Idem

fievitiatur: quia in eū caſum ꝑuenit a quo nō poſſet incipere. ſic. ff. e. iul. ait ſi alter. Sed arg. ꝯ. ff. eo. cecus. ꝛ. l. ſi q̄s poſtea. ſȝ hoc qđ eſt hic magis rōne impoſſibilitatis dr̃ nullū. vt. ff. de in ius vo. adoptiuum. ꝛ facit. ff. de ca. di. l. ij. §. penul.

CUm ꝑtoꝛ ex pluribꝰ. delegatis.

n ¶ Cōmittere. hoc eſt iā cōmiſſū relinquere.

o ¶ Uidet̃. no. qđ q̄buſdā ꝓhibetur alijs ꝯceſſū vr̃. ſic. ff. de teſti. ex eo. ꝛ. ff. de fun. iſtru. l. q̄ſitū. §. idē rñ. ꝛ. ff. ex qui. cau. in poſ. e. l. in poſſeſſionē. §. i. ꝛ in decre. xxv. di. qualis. Sic eȝ qđ in vno ꝯcedit̃ in alijs negat̃. vt C. de ꝓcu. marit⁹ ꝛ. ff. de cōpē. qđ labeo ꝛ. ff. de ꝯdi. ꝛ de mon. cuȝ ita in fi. ſol. hec vera ſunt niſi in ꝓhibitis vl' ꝑmiſſis eadē ſit rō. arg. ff. de leg. ꝛ ſenatuſcon. l. non pñt. in fi.

p ¶ A lege. de lege h' pōit exēplū. de cōſtitutiōe dic vt in ꝯſule. vt. ff. de cōdi. ꝛ demō. ſi cui. ꝛ de fideicō. liber. l. ſi pure. ſȝ alij dicūt per. l. C. ne. li. po. l. i. qđ eſt falſū quia illa nō permittit dare iudicē: immo ideo quia ſpecialiter preſidi cōmittit: ꝓhibet ne deleget. vt. ff. de offi. eius cui. l. i. in pri. Itē pt poni. ff. de libe. cau. l. pe. ꝛ de ſenatuſcō. pone exemplū in ſillaniano ſenatuſcon. quod permittit delegari cognitionē ſi cōtingit preſidē abeſſe ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſdi. l. i. §. i. ꝛ. §. ſi a familia ab alijs etiā poteſt iuriſditio delegari. quod dic vt. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. et quia

q ¶ Sicut ꝓcōſul. vt. ff. de offi. ꝓcon. l. obſeruare. §. fi.

r ¶ Mādata eſt. ſ. a ꝓcōſule. vt ſubijcit. ꝛ ſic ē vnū dictū vſqȝ illuc. item hi. ꝛ ſic no. ꝙ delegatus a ꝓconſule pōt alij delegare. ſȝ cōtra. C. de iudi. a iudice. ſol. vt dixim⁹ ff. de offi. ꝓconſ. l. legatus. vel dic ꝙ ſint hic duo dicta. primū ꝙ delegat⁹ a ꝑncipe deleget ſicut delegat delegatus a ꝓconſule. Delegatus q̄n̄ȝ delegare pōt.

s ¶ More. i. ꝯſuetudie. vt ar. C. de emācī. libe. l. i. ſȝ quare magis legato ꝓcōſulis ꝑmitit̃ lege ꝙ̄ his qui rome iudicant? Reſpon. quia cum eſſet moꝛib⁹ ꝯceſſū ñ fuit neceſſe lege ꝯcedi. vt. C. de theſ. l. i.

t ¶ Natura. i. naturali morbo ꝯueniēte. vt ſubijcit. ac.

v ¶ Perpetuo. ſecus ſi nō ꝑpetuo. vt. ff. eo. cū furioſus.

x ¶ Et ipubes. dic ꝙ q̄ttuoꝛ ſūt etates attēdēde h': ipubes q̄ nō vt h. Itē adult⁹ vſqȝ ad decē ꝛ octo an. non pōt niſi in duob⁹ caſib⁹ quādo pꝛiceps facit eū ordinarium

SI a me fuerit arrogatus qui mecū erat litē cōteſtat⁹/ vel cū quo ego ſolui iudiciū Marcel. lib. iij. dig. ſcribit: q̄m nec ab initio inter nos potuit iudicium ꝯſiſtere[l].

¶ Quod quibuſdam prohibetur ceteris videtur eſſe permiſſum. h. d. Barto. Paul⁹.

CUm pretoꝛ vnuȝ ex pluribus[m] iudicare vetat: ceteris id cōmittere[n] videt̃[o]. ¶ Iudiceȝ autē dare pñt quibus a lege[p] vel cōſtitutiōe: vel ſenatuſconſulto cōcedit̃. lege ſicut proconſul[q]. Is quoqȝ cui mandata eſt[r] iuriſditio/ iudicē dare poteſt: vt ſunt legati ꝓconſulum. Itē hi q̄bus id more[s] cōceſſuȝ eſt ꝓpter vim imperij: ſicuti ꝑfect⁹ vrbis ceteriqȝ rome magiſtratus. ¶ Nō autē omnes iudices dari pñt ab his qui iudicis dandi ius habent. quidam enī lege impediunt̃ ne iudices ſint: q̄dā moꝛib⁹: q̄dā natura[t]: vt ſurd⁹ mut⁹ ꝛ ꝑpetuo[v] furioſ⁹: ꝛ ipubes[x]

vel delegatū. Itē q̄n partes ſciētes eū minorē in eū ꝯſentiūt. vt. j. de re iudi. l. q̄dā ꝯſulebat. Maior. xviij. annis. vſq; ad. xx. pōt. ſed nō cogit ꝓnūciare. vt. ȷ̄. ti. ij. cū lege. Maior vō. xx. cogit. niſi petat reſtitui. vt. d. l. cum lege.
a ¶ Iudicio. i. diſcretiōe. vt iſti. qbꝰ nō eſt per. fa. teſta. §. preterea.
b ¶ Morꝰ ē. ꝓpt turpitudīez. vt. ȷ̄. de ſena. l. caſſiꝰ. et ita vt infamis repellit. vt. j. ad. l. iul. de vi pu. l. i. et C. de dig. l. ij.
c ¶ Receptū eſt. ſcȝ a ꝯſuetudīe. q̄ tn̄ ē vallata lege. vt. C. eo. l. ſeruꝰ. ꝛ. j. de reg. iur. l. ij. ꝛ. j. ad vell. l. i.
d ¶ In ptāte. ſ. p̄ris ſui vl' p̄ſidis ſecꝰ ſi dn̄i vel abbat. nā quattuor modis dr̄ v̄bū poteſtatis. vt. j. de v̄. ſig. ptātis. Et ſic monachꝰ vl' ꝯuerſus nō pōt eſſe iudex. cū mortui reputent. vt i aut. d nup. §. ꝓ occaſiōez et facit. j. ad treb. l. nā q. et. ȷ̄. d his q̄ ſunt ſui vel ali. iur. l. penul.

Monachꝰ n̄ pt eſſe iudex.

In tribus regūdoꝝ. ꝛ idē in olbꝰ duplicibꝰ interdict. q̄ multa ſunt. vt dixímꝰ iſti. d īterdi. §. pe.
f ¶ Quia. iō dubito quia ꝛc.
g ¶ Actorē videri. ꝛ ſic puꝰ de calūnia iurabit. vt C. d iur. calū. l. ij. in p̄n. ꝛ pauciores ei dabunt dilatōes q̄̄ reo. vt. ȷ̄. de ferijs. l. fi. nec ſic erūt fauorabiliores. vt. j. de re. iur. fauorabiliores. ꝛ fac ad. l. hāc. j. fa. her. l. int coh̄rdes. §. q̄ familie. ꝛ. l. ij. ꝛ. j. finiū regū. l. iudiciū. ꝛ. j. cōi di. l. ij. §. fi. ar. ȝ. j. de pecu. ſi vero.

Sed cū. forte res. ꝓ taxillos. vt. C. cōia de le. l. fi. in prin. ꝛ. j. fa. her. l. ſi q̄ ſunt. ꝛ. j. de fideicō. liber. l. hic gnalr. §. ſi q̄s alienū. circa fi. ꝛ iſti. de le. §. optionis. in fi. Sed ar. ꝯtra. extra de ſortil. ſed quare non cōpellunt conſentire. vt. j. de leg. i. l. hmōi. in fi. Accur.

Si filiuſfa. faciat. per impudentiam.
k ¶ Tenet. dic ſm io. ſ. paſ. Et ſic duo ſunt hic ſpecialia. Primū ꝙ dat de peculio. lȝ ſit q̄ſi maleficiuȝ. vt. j. de his q̄ deie. vl' ef. l. i. §. cū fuꝰ. Scḋ ꝙ nō iſpicit tp̄s rei iudicate in actione de peculio. qḋ debet fieri. vt. j. de pecu. queſitum. i. rn̄. Sed hoc ſcḋm poteſt tolli ſi dicas cū ſententiam dicebat. ſ. iudex qui iudicat contra patrē. Sed

ſm azo. dic tenet. ſ. filiꝰ. ꝛ hoc approbo. Sȝ op. quō tenet ipe filiꝰ de peculio ꝛ nō in ſolidū. vt. j. qḋ cū eo. l. pe. ſi dolo fecit. Rn̄. hic nō dicit agi ꝯ filiū de peculio actiōe. ſed dicit agi ad tm̄ q̄tū fuit in peculio ꝛ aget actōe in factū. Itē q̄re tenet de peculio et nō ī q̄ntū equū bono iudici vī. vt iſti. de ob. ex q̄ſi delic. in p̄n. et. j. de var. cog. ſi iudex. Rn̄. quia hoc bono iudici videri dȝ vt peculio tenus dānet q̄n ꝑ iprudētiā. Si autē ꝑ dolū. tūc in ſolidū. vt i fi. huiꝰ. l. ꝛ C. d pena iudi. l. ij. Alij dicūt tenet ſcȝ p̄r filio ꝯdēnato ī actiōe ex qua ſi ma. vt. j. d pecu. l. iij. §. ſed ꝛ ſi.
l ¶ Dicebat. filiꝰ ſm omnes caſus. vel alter. i. iudex contra patrē.
m ¶ Iudex. mutat caſum quia in fi. dicit veram eſtimationeȝ. hic ſm vires peculij.
n ¶ Intelligit. vt in ſolidum teneatur. quod ē. j. in fi. huius legis: nā et alś ſine dolo facit litē ſuam.
o ¶ Ut veram. ad hoc. ſ. vt veraȝ ꝛc. nam alś de peculio tantum. vt modo dixi. ꝛ etiaȝ infamatur quando dolo. vt. C. de pena iudi. l. ij. et ī aut. nouo iure.

Ulianus. notata eſt. niſi in id quod ad eū peruenit. vt. ȷ̄. de calū. l. in heredem. ꝛ. j. ad trebell. l. ſeruo. §. cum pretor.

Ulianus. fieri. i. remanere. ſic. j. de cōfir. tu. ſi patronus. ꝛ. j. de acquiren. poſ. ſi rem. et de ſeruitu. ruſti. predi. ſi vnꝰ. §. ſi ſtipulator. Item no. ꝙ meum eſt/quod pro parte meum eſt. ſic. j. de ver. ſigni. ſi pupillus. §. fi. facit ad legem iſtam. ȷ̄. de arbi. l. penul. Accur.

Si longius. q̄̄ ſit dictū a delegante. vel q̄̄ ſit equū. vel. i. longum. ſic nec pater nimiuȝ expectatur. vt. j. de iniur. l. ſȝ ſi vnꝰ. §. quod autem ait pretor. ꝛ. j. proximo. §.
ſ ¶ Datus. i. delegatus. Accur.
t ¶ Operam. i. ſtudium.
v ¶ Periculo. facit. j. eo. iudex. et. C. de pena. iud. l. pe. ꝛ. ȷ̄. de arbi. lȝ autem. ꝛ. j. de vac. ꝛ excu. mu. l. pe. in fi. ꝛ. j. de excu. tu. ſed in hoc. in prin.

---

quia iudicio[a] caret. Lege īpedit q̄ ſenatu morꝰ ē[b]. Morbꝰ vt femine ꝛ ſerui: nō q̄ nō habeāt iudiciū: ſȝ q̄ receptū eſt[c] vt ciuilibꝰ non fungantur officijs. Qui poſſunt eſſe iudices nichil intereſt in poteſtate[d] an ſui iuris ſint. Gaius.

13 In tribꝰ iſtis iudicijs familie herciſcūde. cōi diuidundo ꝛ finiū regūdoꝝ[e]. queritur quis actor itelligat: q̄[f] par cā oīm videt. ſed magis placuit eū videri actorē[g] qui ad iudicium ꝓuocaſſet. Ulpianus.

Sed cum ambo ad iudiciū ꝓuocant: ſorte res[h] diſcerni ſolet.

¶ Si iudex ꝑ iperitiaȝ male iudicauit ꝯdēnabit inquantū religioni iudicātis videbit qḋ quātitatē peculij non excedit ſi eſt filiuſfa. ſed ſi dolo malo iudicauit cōdēnabit in totū q̄ actio ꝯtra heredē nō tranſit. h. d. cum ſeq. Bar. Idem.

Si filiuſfa. iudex litē ſuam faciat[i]: in tātā q̄titatē tenet[k] que tūc in peculio fuit cū ſentētiā dicebat[l]. Iudex[m] tūc litē ſuā facere itelligit[n] cū dolo malo in fraudē legis ſn̄iaȝ dixerit. dolo aūt malo hoc facere vī ſi euidens arguatur eiꝰ gratia/vel inimicitia/vel etiam ſordes: vt verā[o] eſtimatōeȝ litis p̄ſtare cogat.

Ulianus au- Idem.

Item in heredeȝ iudicis qui litē ſuā fecit putat actionem competere: que ſententia vera nō eſt: et a multis notata eſt[p].

¶ Si iudex ſuccedat vni ex litigatoribꝰ ī aliquo deſinit eſſe iudex. h. d. Bar. Idem.

Ulianꝰ ait: ſi alter ex litigatoribus iudicē ſolum heredē vel ex parte fecerit: alius iudex neceſſario ſumēdus eſt: quia iniquū eſt aliquem ſue rei iudicē fieri[q].

¶ In iudicijs iudex non eſt diuiꝰ expectādus ſȝ aliꝰ loco eiꝰ ſumendꝰ. h. d. Bar. Idē.

Si longius[r] ſpacium interceſſurū erit quominus iudex datus[ſ] operā poſſit dare: mutari eū p̄tor iubet: hoc eſt ſi forte occupatio aliqua iudicē non patiat iudicio operā[t] dare incidēte īfirmitate: vel neceſſaria ꝓfectiōe: vel rei ſue familiaris periculo[v].

¶ Propter abſentiaȝ patris permittitur filio agere vbi alś non poſſet abſq; eius conſenſu. h. d. Bar.

¶ Si filiusfa. ex aliqua noxa et q̄ patri actio cōpetit[a] velit experiri: ita demū ꝑmittim[9] ei agere[b] ſi non ſit q̄ pr̄is noīe agat. Nā[c] et iuliano placet: ſi filiusfa. legatione vel ſtudioꝝ gr̄a aberit: vel furtū vel damnū iniuria paſſus ſit: poſſe eū vtili iudicio agere. ne dū paṫ expectaṫ impunita[d] ſint maleficia: q2 paṫ vētur[9] nō eſt: vel dū veniat ſe ſubtrahat[e] is q̄ noxā cōmiſit. Unde[f] ego ſemper ꝓbaui vt ſi res moueat filius agat vtili[g] iudicio: forte depoſitū repetēs/vel mādati agēs/vel pecuniā quā credidit petēs: ſi forte pr̄ in ꝓuīcia ſit. ipſe aūt forte rome vel ſtudiorum cā vel alia iuſta ex cā agat. Nam ſi ei nō dederim[9] actionē: futurū ſit vt impune fraudē[h] patiaṫ: ⁊ egeſtate rome laboret viaticulo[i] ſuo nō recepto[k]: qđ ad ſumpt[9] paṫ ei deſtinauerit. Et finge ſenatorē eſſe filiūfa. q̄ patrē habet[l] ī prouincia nonne augetur vtilitas per dignitatem[m]?

¶ Heres ſequitur forꝫ defuncti: nec pōt propriū priuilegiū allegare. h. d. Bar. I dē.

Heres abſens[n] ibi defendendus[o] eſt: vbi defunctus debuit: ⁊ ꝯueniēdus[p] eſt ſi ibi inueniaṫ: nulloq́ꝫ ſuo ꝓprio priuilegio excuſatur[q].

¶ Supra primo dixit herede ibi ꝯueniendū vbi defunctus deberet ꝯueniri. et breuiter hoc intendit. Ubi eſt geſtum negociū ex quo reſultat quaſi ꝯtractus ibi pōt qs ꝯuenīri niſi ſit contractū tanq̄ cū aduena quē qs ſciebat de proximo receſſurū. h. d. vſq́ꝫ ad § labeonem. Et primo ponit quaſi cōtractū. ſcđo de cōtractu. ſcđa ibi proide. Bar.

¶ Si qs tutelā[r] vel curā vel negociū vel argētariā vel qđ aliud vnde obligatio oriṫ certo loco adminiſtrauit: et ſi ibi domiciliū[s] nō habuerit/ibi ſe debebit[t] defendere. ⁊ ſi ſe nō defendat neq́ꝫ ibi domiciliū

a ¶ Cōpetit. ſuo noīe: et tunc agit filius vt ꝓcurator: cū ſit de ꝯiunctis. vt. ff. de ꝓcu. ſed et hę. vel verius ꝑ filiū acquiſita ipſi patri. vt hic ſubijcit. nā ⁊ iulia. ⁊c̄.
b ¶ Agere. i. experiri. ſ. agēdo vt ſubijcit.
c ¶ Nam hoc eſt exemplum. Accur.
d ¶ Impunita. qđ eē nō dꝫ. vt. ff. ad le. aq̄l. ita vul. in fi. et de fideiuſ. ſi a reo § fi. et. C. de defen. ci. l. per oēs. Et dic vt ibi in ꝯcordātijs ibi factis.
e ¶ Subtrahat. melius eſt in tp̄e occurrere ⁊c̄. vt C. q̄n vnicui. lice. ſine iu. l. i. Ac.
f ¶ Unde. nunc āpliat ad ꝯctus.
g ¶ Utili. prout ad đpoſitū referṫ male dicit: immo directa daṫ etiā iure iſto. vt. ff. de ac. ⁊ ob. l. filiusfa. que eſt ꝯ. Sol. referas hoc ad alia non ad depoſitū. vel dic vtili. i. efficaci.
h ¶ Fraudē. id eſt penā ſiue dānum. vt. ff. de edil. edic. cū aūt § excipitur.
i ¶ Uiaticulo. qđ ꝓpter impenſas in ſcholis datur. vt hic ſubijcit. et. ff. de rebus cre. l. cum filius. Accur.
k ¶ Non recepto. quod mutuauerat. vel qđ fuerat ei (ablatū.
l ¶ Patrē. ſ. ſenatorē. et ꝑ ꝯſequēs ipſe ſenator vel ſenatorius. vel dic verius ipſum filium ſenatorem: ſed pater non eſt ſenator.
m ¶ Dignitatē. q. d. imo augeṫ ꝑ dignitatē. vt. ff. đ doñ. l. filiusfa. Et no. q̄ hic ſm̄ has leges filiofa. ſuo noīe nō danṫ actiōes niſi ſex. q̄nq́ꝫ ſunt. ff. de act. ⁊ ob. l. filiusfa. ⁊ l. in factū. ſexta eſt de dote. vt. ff. ſolu. ma. l. ij. Et lꝫ fuiſſent ꝓprie filij: tñ demū abſente pr̄e ⁊ ei[9] ꝓcuratore exercebat: vt ff. ⁊. ff. de iniur. ſꝫ ſi vni[9] § filiofa. ⁊ l. pſ. ⁊. ff. de ꝓcura. l. filiusfa. et de pac. l. in ꝑſonā. Alꝫ autē p̄ter predictas ſex ꝑ filiū q̄ſitas exercebat filius vtiles lꝫ ſue nō eſſent pr̄e. ſ. abſente: vt hic dr̄. et ſic quo ad exercitiū nō erat vis: ſed quo ad dn̄iū. hoc olim. Hodie ꝟo oēs actiones ꝓueniētes ex aduenticia cā/ſuo noīe hꝫ: licet earū exercitiū cōpetat pr̄i ſi admittat vſumfruc. in reb[9] filio delatis quarū noīe ꝯueniṫ vel agit. vt. C. de bo. q̄ lib. l. fi. § vbi autē. ⁊ inſti. ꝑ quas pſo. no. acq̄. § i. Alioq̄n ſi reſpuat paṫ vſumfru. filius tñ ꝯueniṫ vel agit: pr̄e tñ cōſentiēte qđ hꝫ neceſſe facere. vt. C. de bo. que lib. l. fi. § i. Sed nunq̄d pōt in oībus ſupradictis cōcedere paṫ exercitium filio? videṫ q̄ non. vt. d. l. de bo. que lib. l. fi. § vbi autē. ecōtra q̄ ſic. vt. C. de col. auṫ. qđ obtinet. q̄ puto verū. arg. ff. de ꝓcura. filius § ipſe quoq́ꝫ. Itē nunquid his caſibus q̄ ſunt in hac. l. ſi fili[9] ꝯueniaṫ in abſentia pr̄is exigamus ꝯſenſum pr̄is? Rñ. nō puto. ſicut nec in agēdo hoc deſideraṫ. Itē ſi eſt minor: nūq̄d habebit curatorem? puto q̄ ſic liti. arg. C. de auṫ. pſtā. l. clarū. Itē qđ in monachoꝝ canonico regulari: an agēt in ſcholis ſine ꝯſenſu abbatis. diſtingue an habeāt cōſenſum abbatꝫ vt ſtudeāt: ⁊ tūc oīa conceſſiſſe videṫ. vt. ff. đ iuriſ. om. iudi. l. ij. an nō: et tūc nō agēt. vt. ff. de pecu. libera. et ar. in auṫ. de monach. § pe. colꝉ. i. ibi erronea ⁊c̄. — Monachus in ſcholis degens an poſſit agere.
n Heres abſñs. abſñs dr̄ ſi ē extra territoriū ſus dicētis.
o ¶ Defendendus. q̄ñ eſt abſñs.
p ¶ Conueniendus. q̄ñ ē pſens.
q ¶ Excuſaṫ. in dulgēdo ꝑ princi pē. ſed ꝑ legē indulto ſic. vt ſi eſt legat[9] q2 interim excuſaṫ. vt. ff. e. l. ij. § legatis. Itē no. herede debere vti iure defuncti: vt hic. ⁊. ff. e. ſi is. ⁊. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. apud iulianū. in fi. i. rñ. ⁊ de ꝟb. ob. l. ij. § i. ⁊. ff. de vſufru. cū quidā. § fiſcus. arg. ꝯ. ff. de iure fiſ. l. ſi fiſcus. in fi. i. rñ. ⁊. C. de quadri. preſcrip. l. fi. ⁊. ff. de excu. tu. l. fi. Item quid ſi ibi non inuenitur: Rñ. vt. ff. proxi. §. — Heres iure defuncti vti dꝫ.
r ¶ Si qs tutelā. vel qđ aliud: puta adminiſtrationē alicuius ciuitatis. vt. C. vbi de cri. agi opor. l. ij.
ſ ¶ Domiciliū. ſꝫ qualiter erat tutor cū ibi domiciliū nō habebat. et ſic ob. ff. de excu. tu. l. fi. ſed dic q̄ ſpōte ſuſcepit tutelam potuit tamen ſe excuſare.
t ¶ Debebit. ſupplēt quidā ſi ibi iueniaṫ: vt in p̄n. huius. l. Sed Io. ⁊ azo dicūt ſiue inueniaṫ ſiue nō adeo vt remittaṫ ꝑinde ad locū ꝯtractus ſicut in crimib[9]. vt in auṫ. vt nul. iudi. § ſi ꝟo qs. col. ix. ⁊. ff. de accu. ſi cui § fi. cū ſint quo ad ius fori delicta ⁊ ꝯctus paria. vt. ff. e. omnē. ⁊ in auṫ. vt oēs obe. iu. § ꝑinde. ⁊ § hoc ꝯſiderātes. colꝉ. v. Itē ſic remittiṫ magiſtrat[9]. vt. C. vbi de ratioci. l. ij. Itē et vbicūq́ꝫ certe ꝑſone cognitio demandatur. vt C. ne lice. po. l. i. et vbi decuri. l. fi. Itē pōt ei iudex multā imponere ſi nō veniat. vt. ff. ſi qs ius di. nō obtē. l. i. in prin Nec ob. huic opinioni p̄n. hui[9] legis: imo facit ꝓ hoc q2 verbū conueniendus ibi poſitū ꝑfectā ꝯuentionem demōſtrat: ⁊ qđ dicit ſi ibi ⁊c̄. maxime ſubaudiṫ. — Cōtractus et delicta quo ad ius fori ſunt paria.

habeat bōa[a] poſſideri patiet.

¶ Supra dixit quando quis ſortitur forū ratione quaſi cōtractus: nūc quādo ratiōe veri contractus. Bar.

¶ Proinde[b] ⁊ ſi merces vēdidit certo loco/ vel[c] depoſuit vel cōparauit: videt[d] niſi alio loco ſeſe vt defenderet[e] cōuenit: ibi ſe defendere. Nūquid dicimus eum q̄ a mercatore quod cōparauit[f] aduena: vel ei vendidit[g] quē ſcit inde ꝯfeſtim ꝓfecturū[h]: nō oportet ibi[i] bona poſſideri: ſꝫ domiciliū[k] ſequi eiꝰ. ¶ At ſi quis[l] ab eo q̄ tabernas vel officinas[m] certo loco cōductas habuit: in ea cā eſt vt illic cōueniat: quod magis hꝫ rōnē. Nā[n] vbi ſic venit[o] vt cōfeſtim diſcedat: quaſi a viatore[p] emit[q]: vel ab eo q̄ trāſuehebatur emit: duriſſimū eſt quot[r] locꝫ quis nauigat/ vel iter faciēs delatus eſt: tot locis ſe defendere. At ſi quo[s] ꝯſtiterit[t] nō dico iure domicilij: ſed tabernas/ ꝑgulā[v]/ horreū/ armariū/ officinā cōduxit: ibiq̄ diſtraxit vel egit: defendere ſe eo loco debebit[x].

¶ Ratione ꝯtractus celebrati ꝑ aliū quis ſortit forꝫ. Bar.

¶ Apud labeonē quęrit ſi homo ꝓuincialis ſeruū inſtitorē vendēdarū merciū grā rome habebit: quod cum eo ſeruo contractū eſt ita habendū eſt/ atq̄ ſi cū dño contractū ſit: quare ibi ſe defendere[y] debebit.

¶ In loco domicilij ⁊ in loco vbi eſt faciēda ſolutio quis pōt conueniri. h. d. Bar.

¶ Illud ſciendū eſt eum qui ita fuit obligatus[z] vt in italia ſolueret: ſi in ꝓuincia[a] habuit

Et hoc vbi latitat. alioquin pōt citari: ⁊ ſi nō venit mittet in poſ. bo. que hꝫ ibi in loco ꝯtꝰ: vt h ſubijcit. Vel ſi velis defendere ꝑmā opi. dic ꝙ. d. l. ſ. de accu. ſi cui. in fi. ſpāliter ſit in crīe ſacrilegij. Itē in aut. vt oēs obe. iu. col. v. ⁊ ſ. l. oēm. dic ꝙ parificant in illis caſibꝰ ⁊ iuribus que iā ſunt iuenta: at caſus vt in delictꝫ iuiti reducantur: adhuc nō erat. cum illa vt nul. iu. § ſi ꝓ ſit poſterior. Sꝫ ꝑm hoc quid ſi non hꝫ ibi bona: ⁊ latitat alibi: Rñ. pronūciet de ibi mittendo ⁊ mittet i poſſeſſionē: ⁊ mādabit executiōi ꝑ iudicē ad curā cuiꝰ ꝑtinet ſicut in diffinitiua fit. vt. C. de iud. ꝓperādū. § ſinaūt reꝰ. ⁊ ſ. de rei iudi. a diuo pio. et de bo. aut. iu. poſ. l. cū vnus § fi. Sꝫ quidā i interlocutoria dicunt ſecus: quaſi nō poſſit dari niſi a iudice illiꝰ loci. ſi ꝓ ſtudioſe abeſt: vadat ad eum vbi eſt. vt. C. ō iuriſ. om. iu. l. iuris ordo. Itē pōt dici ſꝫ opi. Io. ꝙ nō latitat (nec hꝫ ibi bona. Ac.

a ¶ Bona. q̄ hꝫ in loco ꝯtꝰ.

b ¶ Proinde. hoc qn̄ fecit locū vbi habitaret. vt i ver. at ſi quis. ⁊ § at ſi q̄. nā ſi nō fecit locū vbi ſtaret: tunc hꝫ locū ꝓ ſ. nunquid. ⁊ ꝓ ſ. nā vbi. Sed ꝑmus ſi quis tutelā: de generali obligatiōe ex quaſi cōtractu: ſequētes ꝓinde ⁊c̄. de ſingulari obligatione.

c ¶ Vel. pone ſemper vel pro et. Accur.

d ¶ Videt. ⁊ eſt verū vt ſequitur: lꝫ modo nō affirmet.

e ¶ Vt defenderet cōuenit. ab negatiue. i. conuenit vt ibi nō teneret ſe defendere. nā ꝑ pactū poteſt declinari forꝫ. vt. C. de pac. l. pe. non cōſtitu. vt. ſ. de iuriſdi. om. iudi. ſi conuenerit.

f ¶ Cōparauit. vt poſt certum tempus res empta ſibi traderetur: vel forte res empta erat in cauſa redhibitionis: ⁊ ſic emptori fuit queſita actio.

g ¶ Vendidit. et habuit fidem de precio.

h ¶ Profecturū. i. receſſurū. et ſupple poſſe conuenire aduenā vbi ꝯtit. et rñ. non oportet ⁊c̄. et ſic plane legit. alij vt. M. ſuſpēſiue legūt vſq̄ illuc. at ſi quis. et rñ. non.

i ¶ Ibi. ſ. vbi contractum eſt. Accurſius.

k ¶ Domiciliū. i. vbi rōne domicilij hꝫ iudicē ordinariū. Nec eñ eo ipſo ꝙ rome ſtudiorꝫ cauſa habitabat ibi dē domiciliū hꝫ. vt. ſ. de iur. l. lex. § ſi tñ. azo. hic tñ aduena ſatiſdabit iudicio ſiſti. vt. ſ. e. l. ij. § ſed ſi dubitet.

l ¶ At ſi quis. ſ. emit. et refert ſe ad ſcōm caſum.

m ¶ Officinas. loca ſunt in quibus vilia venduntur.

n ¶ Nam. redit ad tertium: ⁊ dic nam pro ſed. Accur.

o ¶ Venit. ſ. ad aliquem locum iſte mercator aduena.

p ¶ A viatore. hic ſequitur grecū vſq̄ ad duriſſimum, quod intelligi non poteſt.

q ¶ Emit. ſ. ille qui emit a tali mercatore aduena.

r ¶ Quotquot. hoc dicunt quidā verū qn̄ eo tp̄e cōuenitur quo ꝯtraxit: ſecꝰ ſi poſtea alio tp̄e ad eum locū redierit. Alij econtra. puto ſiue tūc ſiue poſt ibi ſit: ꝙ nō teneat/ vt h dicit. In legato tñ eſt cōtra ſi tanq̄ aduena cōtraxit: vbi al's habebat forꝫ. vt. ſ. e. l. ij. § omēs. ⁊ hoc ideo qꝛ rome cōtraxit: vbi al's habebat forum. multo magis in nō legato.

s ¶ Quo. ſ. loco.

t ¶ Conſtiterit. id eſt ſteterit. i. ca tamen eſt.

v ¶ Pergulā. ꝑgula dr̄ tētorium quoddā liteaminibꝰ vel ſilibꝰ cōſtructū. Accur. — Pergula quid ſit

x ¶ Debebit. niſi rō nundinarꝫ aliud inducat. vt. C. de nundi. l. i. q̄ eſt ꝯ. Sꝫ quid ſi debitor vagari ceperit ꝑ orbē terrarꝫ: nec alicubi habeat certū domiciliū: Videt ꝙ vbicūq̄ inueniat poſſit cōueniri: ne alioqñ creditor ius ſuū ꝑderet. arg. ſ. de oper. lib. quod niſi § fi. ⁊ ſ. ō his q̄ in frau. cre. ait ꝓtor § ſi debitorē. ⁊ de eo quod cer. lo. l. i. ⁊ ſ. q̄ ſatiſda. cogā. ſi fideiuſſor § fi. ⁊ C. vbi ō cri. agi opor. l. i. Et certe aut ibi rñdebit: aut ſatiſdabit. vt. ſ. e. l. ij. § pe. Itē nō hic quibus modis quis forꝫ ſortit: ⁊ certe rōne ꝯtractꝰ vt h. Itē ratione cōis patrie vt rome. vt. ſ. ad muni. l. roma. Itē rōne domicilij. ſ. vbi hꝫ maiorē partē fortunarꝫ ſuarū. vt. ſ. e. ſi fideicō. § pe. ⁊ C. de incol. l. ciues. Itē rōne manumiſſionis: vt libertꝰ ſequat forꝫ ꝓroni. vt. ſ. ad municipa. aſſumptio § fi. Itē rōne originis ꝓꝓe vel paterne. vt. ſ. ad muni. aſſumptio § i. ⁊ C. de mu. ⁊ ori. l. antepe. et pe. lib. x. Itē rōne militie. vt. ſ. ad muni. l. municeps. § fi. Itē rōne mr̄imonij mulier ſequit forꝫ viri. vt. ſ. eo. exigere. ⁊ ſ. ad muni. l. vlti. § ij. aliud in ꝯcubina. vt leo. ti. l. de iure § fi. ⁊ l. fi. § itē reſcripſerūt. Itē rōne ordis vel clericatꝰ vel ſtudij ſcholaſtici ſortit quis forꝫ: vel epi vel mgr̄i. vt in aut. vt cleri. apud pro. epōs § i. col. vi. et ſ. in ꝓhemio in fi. Item rōne curſus tp̄is. ſ. decēnij. vt C. de ico. l. ij. Itē rōne poſſeſſiōis. vt. C. vbi i rē ac. l. fi. ⁊ ſ. e. ſꝫ ⁊ ſi ſuſcepit § fi. Itē rōne ꝯſtitutōis vł ꝓuilegij. vt. ſ. ad munici. l. i. § i. Itē rōne recōuentionis. vt. C. de ſen. ⁊ inter. om. iudi. l. cū papi. Item ratione delicti. vt C. vbi de cri. agi opor. aut. qua in prouincia. — Forꝫ quis multis ſortitur modis.

y ¶ Defendere. duabꝰ rōnibꝰ. Prima qꝛ cōis eſt pr̄ia. Scd̄a qꝛ ibi eſt cōtractū quaſi ab ipſo cū inſtitor contraxit. vt. ſ. quod iuſſu. l. fi. ⁊ inſti. quod cum eo § fi. Accur.

z ¶ Obligatꝰ. in ꝓuincia.

a ¶ In ꝓuicia. i. maxime

ſm quoſdā:qꝛ ⁊ ſaltē iure ꝯtract⁹ in ꝓuīcia cōuenietur ſm quoſdā. Q̄ð.ꝛD.nō placet:qꝛ non ibi ſed alibi videt̄ ꝯtraxiſſe.vt.ff.de act.⁊ ob.l.ꝯtraxiſſe.⁊.ff.ð bo. aut.iu. poſ.l.iij.

O Mnē.dicebat in.l.ſupiori.§.i. vſqꝫ ad fi. ꝙ vbi qs ꝯtraxit ibi debeat rn̄dere:nūc exponit ꝟbū ꝯhere.

b ¶ Obliget.per ſe vel per alios vt ſeruos. vt.ſ.e. nō al's.§.legati. ſiue delinquēdo ſiue ꝯhendo.vt i aut. vt oēs obe.iu.ꝑ=ſun.§.hec ꝯſide=rātes.colla.v.

c ¶ Ex crediti.i. mutui. ſic et.ff.ſi cer.peta.l.ij.§.i.ꝯ ē huic.l.ſ.e.de eo. So.ibi eſt ſpāle i q̄ſi ꝯtu. Itē hec accipiūt noīe cō=tract⁹ iꝓprie:al's cōtra.ff.de ꝟb.ſig. labeo ait. Accur.

S I debitori. id eſt cōtra debitorē meum.

e ¶ Paratūqꝫ. repete et ſi para=tum ⁊c̄.

f ¶ Dandūqꝫ.ſi nō hꝫ pecuniā ad manum.vt.ff.ð re iu.l.debitorib⁹. ⁊ de leg.i.ſi dom⁹. §.i. Itē intellige l.iſtā in actiōe ꝑ=ſonali.ſec⁹ i actiōe in rē:qꝛ tunc ꝓut iudici videbit̄. vt iſti.de of.iu.§.i.

g ¶ Cōpetēti.q̄ erit offi.iu.ar.ff.ð iur.deli.l.i.in fi.⁊ ð le.i.ſi dom⁹.§.i. et dic cū fideiuſſoribus vel pignorib⁹ ſm quoſdā.vt.ff.de fideicō.li.l.iij.§.

h ¶ Dānū eſt.i.non ꝑſumim⁹ ꝙ ſit:eſt t\ñ qn̄qꝫ (igit̄. Ouidi⁹ vn̄ in ouidio de faſtis. Oīa ſunt hoim tenui pendētia filo.et ſubito caſu que valuere ruunt.

Modi=cū tp̄s qualit̄ accipit̄. i ¶ Modicū.al's accipit̄ modicum tp̄s.x.dier̄.vt.ff.de ꝯſti.pe.l.ꝓmiſſor.§.i.al's accipit tp̄s qð magꝫ itellectu q̄ꝫ elocutione exprimi poſſit.vt.ff.de ſol.l.ratū.⁊.l.quod dicimus.ſm Iaco.bu.

k ¶ Indultū.olim duor̄ mēſiū.vt.ff.de re iudi.l.ðbitoribus.hodie quattuor.vt.C.de vſur.rei iu.l.ij. Et per hanc.l.ſiunt ꝓcepta hodie infra.x.dies.⁊ facit.ff.de iur.fiſ.in fraudē.§.fiſcalibus.licet ibi aliud tēpus detur.

Q Ui nō cogit̄.actiōes. an omniū? Rn̄.vt.ſ.e.l.ij.§.

m ¶ Iudicē.niſi ꝓſequat̄ iniuriā (ſed ſi agāt. ſuam vel ſuor̄ vel furtū. vt.ſ.eo.l.ij.§.ſed ſi agant. Et hec lex generalior eſt hodie q̄ꝫ ille.§.ſed ſi agant.

N On pōt. vt ſi futurū debitū peto:qð neqꝫ pure neqꝫ cōditionalit̄:nec vllo mō debet̄.ſꝫ incipit deberi lite pendēte. vt.ſ.e.l.non quēadmodū.§.pe.ſec⁹ ſi aliq̄d qð debebas peto.et circa id aliq̄d accedit lit.ꝯte.qꝛ illð euenit ꝓpter pn̄s cui accedit qð eſt ꝓncipale.et ſic non ob.ff.de edil.edic.ediles.§.itē ſciēdū.⁊.ff.de aq̄ plu.ar.ſi tertī⁹.§.offiti.⁊.§.fi.⁊.C.ð iudi.l.i. Itē op.de petitiōe hereditatis. vt.ff.de pe. her.l.iiij.et de actiōe de pecu. vt.ff.de pecu. l.q̄ſitū in fi. i.rn̄.Sol.ibi in vniuerſali in q̄ oīa in gn̄ali petitione claudūtur. Itē op.de actiōe in rē.⁊ ad exhi.vt.ff.ð pecu.l.q̄ſitū.i fi.i.rn̄.So.hoc in ꝑſonalibus ꝓcedit tenet nō in realib⁹: nec in his q̄ in rē ſcripte ſunt. Itē op.ff.ðpo.l.i.§.nō tm̄ dol⁹.et.§.idē nerati⁹. Itē op.ð actiōe pignoratitia.vt.ff.ð pig.ac.ſi rē.§.fi.⁊ ð debito ꝯditionali cuius cōditio extat lit.ꝯteſ.vt.ff.ð pe.he.ꝙ ſi in diē.pōt dici in ꝓdictis trib⁹ illð ſpāle. Uel breuiter dicaſ ad oīa: ſi icipit deberi poſt litē ꝯte.occaſione facti ꝓcedētis lit.ꝯtes. nō eſt op⁹ noua iterpellatiōe:al's ſic. ar.ð.l.ꝙ ſi in diē.nā et i rei vēdicatiōe aſſi lit.ꝯte.habeo ius lꝫ nō ꝯ te ſi tu ñ poſſideas tūc.⁊ facit.ſ.ð arbi.de his. Dicūt tn̄ quidā in illa.l.de pig.ac.ſi rē.ꝙ petebā vt pn̄s:ſecus ſi vt futurū.vt.ſ.e.l.nō quēadmodū. Itē op.ff.mā.l.ſi mādauero tibi vt a titio. Rn̄.⁊ ibi ex facto ꝓcedēti lit.ꝯte. Itē q̄d ſi.x.ex donatiōe petam a te:⁊ lit.ꝯte.donas? Io.dicit fieri cōdēnationē.⁊ qð hic dicit accidiſſet.ſ. extrinſec⁹ nō ex cauſa qua ago:qð alijs nō nō placet.ſed in tali caſu et ſimilib⁹ locū habet hec lex ꝯ n alios. Itē op.ſ.e.ſolemus.Solu.vt ibi.

o ¶ Accidiſſet.id eſt incepiſſet eſſe debitū. Accur.

N On al's.euocauerit.cauſa legationis.

q ¶ Hoc tp̄e.cū eſſent rome. vt.ſ.e.l.ij.§.oēs. nō ergo ſi ante:ſecus in alijs. vt.ſ.e.l.ij.§.omnes.

r ¶ Legati.hec ē .py. littera:vt ſit.§.legati. cōmunis vt ſit.§.ex delictis. Accur.

ſ ¶ Actio.ꝓpter ſeruū quē emerat ante legationē. Ac.

t ¶ Danda ſit.ſupple.et videtur ꝙ nunqꝫ ⁊c̄.

v ¶ Hec actō.i.rei vē.vt.C.ð ali.iu.mu.l.i.⁊.ff.ð excep.rei iu.ſi q̄s ad exhidēdū.ꝑ qð vr̄ ꝯueniri ac ſi nūc ꝯtraxiſſet.

domiciliū:vtrobiqꝫ poſſe conueniri ⁊ hic ⁊ ibi.et ita Iulia. et multis alijs videtur.

¶ In loco ꝯtracte obligationis regulariter quis pōt conueniri.h.d.Barto.

Laut.

O Mnē^a obligationē pro ꝯtractu habendā exiſtimandū eſt. vt vbicūqꝫ aliq̄s obliget̄^b et cōtrahi videatur: q̄ꝫuis ñ ex crediti^c cā debeat̄.

¶ In cōfeſſum nō eſt ferēda ſnīa:ſed dāda eſt ei dilatio ad ſoluendū.h.d.Bar.

Ulpia.

S I debitori^d meo velim actionē edere ꝓbandū erit ſi fateat̄ ſe debere: paratūqꝫ^e ſe dicat ſoluere audiendū eū:dandūqꝫ^f diē cū cōpetēti^g cautela ad ſoluēdā pecuniā: neqꝫ eni magnū damnuꝫ eſt^h in mora modici tēporis. Modicū^i autē tēpus hic itelligendū eſt: qð poſt cōdēnationem reis indultum^k eſt.

¶ Qui agit cogitur ſe defendere.h.d.Bar.

Paulus

Q Ui non cogit̄ in aliquo loco iudiciū pati ſi ipſe ibi agat:ibi cogit̄ excipe actiones^l:⁊ ad eūdē iudicē^m mitti.

¶ Quod ꝑ litis cōteſtationē accidit:⁊ nō eſt acceſſoriū ad ꝓpoſitū in dicto iudicio non venit: ſed noua inſtātia opus eſt.Barto.

Idem.

N On pōt^n videri i iudiciū veniſſe: id qð poſt iudiciū acceptuꝫ accidiſſet^o: ideoqꝫ alia iterpellatiōe opuſ eſt.

Idem.

N On alias in eos quos pꝛīceps euocauerit^p rome cōpetit actio: q̄ꝫ ſi hoc tp̄e^q ꝯtraxerit^r. Legati ex delictis i legatione cōmiſſis cogunt̄ iudiciū rome pati: ſiue ipſi admiſerit: ſiue ſerui eorum.

¶ Legat⁹ nō poteſt cōueniri actione in rē tēpore legationis:niſi eo tēpore cepit poſſidere.h.d.al's ſic. Legat⁹ non pōt cōueniri etiā actiōe in rē rōne ꝑſentis poſſeſſiōis quā etiā ante legationē habuit:ſecus ſi tempore legationis cepit poſſidere.h.d.Bar.

¶ Sꝫ ſi poſtulet̄ in rē actio^ſ aduerſus legatū: nunq̄d danda ſit^t:qm̄ ex ꝑſenti poſſeſſione hec actio^v eſt. Caſſi⁹ rn̄dit ſic ſeruandū vt ſi ſubducatur miniſteriū/ei nō ſit cōcedēda actio.ſi vero ex multꝫ ſuis de

a ¶ Agatur. ideo in ſeruis dicit. qȝ talia ſecū ducit:
b ¶ Diſtinctione. ſ. p̄dicta. diſtinguit tñ aliter an inci
piat poſſidere in ipſa delegatiōe: vt. J. l. pꝛ. ſic et dr̄ inſti.
de vul. ſub ꝗ. ſed ſi in ſubſtituto.
c ¶ Ab officio. vt. J. e. de eo. et. l. quid enim.

miſſione non oneratur. vt. ſ. e. l. ij. ꝗ. ſed ſi dubitet.
p ¶ In poſſeſſiōe. ea rōne qȝ nō ſatiſdat. Et no. ꝙ ceſſā | Cauſa
te cauſa ceſſat effectꝰ. nā nō īpedit legatio q̄ eſt cā: ergo | ceſſante
fit miſſio. q̄ miſſio ceſſaret. ſi legatio īpediret. ſunt er= | ceſſat ef
go due rōnes quare fit miſſio. p̄ma iō qȝ nō ſatiſdat. ſe= | fectus.
cūda qȝ officio legatōis nō īpedit.

Si legatiōis emerit. ſ. ro mo et cā ſui mini ſterij. nā alr̄s non dȝ aliq̄d facere.
e ¶ Accipere. ſȝ nōne cōtraxit vt aduena. aliter ei nō pōt. vt. J. de legationibus. paulus ꝗ. fi. ꝑ ibi conueniri nō dȝ. Rñ. nemo eſt aduena rome. nā rome tā tū dicat eū emiſſe. Itē nō iure ꝯtractus. ſed rei ven. cōuenit. ſ. de eo q̄ emit añ legatōez nūc ḋ eo qui in legatione.
f ¶ Auferendi. qḋ nō dȝ eē. ne detur occaſio delinquēdi. arg. C. de idic. vidu. l. ij. i fi. ⁊. ſ. nau. cau. l. i. ꝗ. i. appet ꝑ ꝙ in ſupiori. l. añ ceperat poſſidere. Ac.
De eo. ſ. legato.
h ¶ Qui adijt. ſcȝ rome.
i ¶ Actionē. immo. vt. ſ. e. l. oēm ꝫ. So. hic in quaſi ꝯctu. vt inſti. de ob. ex quaſi ꝯc. ꝗ. hers. ibi in ꝯtractu ⁊ delictis. Sȝ

vno agatᵃ ñ ſit ī h̃ ꝟēda. Iul. ait ſine diſtinctioneᵇ denegā dā actionē ⁊ merito. iō em̄ nō datur actio: ne ab officioᶜ ſuſcepto legationis auocetur.

¶ Ex poſſeſſione p̄nti hīte initiū tp̄e legationis pōt conueniri legatus legatiōe durā te. h. d. Iulia.

Si legatiōis tp̄e q̄s ſeruū vel aliā rē emeritᵈ: aut ex alia cā poſſidere cepit: nō iniq̄ cogetur eiꝰ noie iudiciū accipeᵉ. aliter em̄ ptās dabit legatꝭ ſub hac ſpecie res alienas domū auferendiᶠ.

¶ Ratione quaſi ꝯtractꝰ qui ſolo aio fit legatꝰ q̄ legationē gerit nō pōt legatiōis tp̄e cōueniri. B. Paulus.

De eoᵍ aūt q̄ adijtʰ hereditatē: Caſſius ſcribit/ Quis rome adierit hereditatē: nō cōpetere in eū actionemⁱ ne impediatur legatio. et hoc vex ē. Sȝ nec legatarijs datur actio: ſed niſi ſatiſdetᵏ mittunt in poſſeſſionēˡ rex hereditariarū. qḋ et in hereditarijs creditorib' dicēduȝ eſtᵐ.

Quid em̄ⁿ phibet ꝙ alꝰ. bet legatū publico mu nere fungi: et actorē cuſtodie cauſaᵒ in poſſeſſionemᵖ rerū hereditariarum eſſe.

¶ Ille cui ex trebelliano reſtituitur hereditas tp̄e legationis p ea tūc non poterit conueniri. B. Paulus.

Sed ⁊ ſi reſtituatur ei hereditasᑫ ex trebelliano: actio i eū nō dabitur: ſiue ſpōte ſiue coactꝰ heres eā adieritʳ. ꝯmodiꝰ em̄ eſt reddi q̄dem ei hereditatē. perideſ aūt habē dū eſt ac ſi ipſe adijſſerᵗ h̄rditatē. Contra ſi legatus tp̄e legationis adieritᵛ et reſtituerit: datur i fideicōmiſſariū actio: nec trebelliani exceptioˣ obſtat ex perſona legatiʸ. q̄a hocᶻ legati p̄ſonale bñficiū ē.

¶ Quo caſu nō cogitur q̄s ſe defendere non cogitur iuramentum preſtare. Bar.

¶ Ex quibus autem cauſis non cogetur legatus iudiciū accipere: nec iurare cogendꝰ eſt ſe dare non opoꝛtere: quia hoc iuſiurandum in locum litis conteſtate ſuccedit. Ediumᵇ nomine legatus damni infecti promittere dȝᶜ: aut vicinū admittere i poſſeſſionē.

Sed et ſi. hereditas. ⁊ ſic vr̄ q̄ſi ꝯtraxiſſe. vt inſti. de ob. q̄ ex q̄ſi ꝫ. ꝗ. hers q̄s. Ac.
r ¶ Adierit. ſ. inſtitutꝰ q̄ cogi pōt vt. J. ad tre. l. q̄ poterat. et inſti. de ſi deicō. he. ꝗ. ſed et ſi recuſet. Sȝ nō= ne agendo ꝯ heredē inſtitutū. et petendo vt ꝯpellatur adire et ſibi reſtituere: ꝯpellitur ſe defendere. vt. ſ. e. l. ij. ꝗ. ſed ſi agāt que eſt ꝫ. So. hoc magis officio iudicis expedit ꝙ actionis iure. vel quod. ſ. dr̄ veruȝ eſt interim dū agit. poſtea non vt hic loquitur.
ſ ¶ Perinde. q̄ ad hoc vt nō poſſit ꝯueniri ſicut ſi ipſe adiuiſſet. vt in. i. rñ.
t ¶ Adijſſet. quo caſu nō cogit. vt ſ. e. l. de eo.
v ¶ Adierit. adire cogit nō reſtituere tp̄e legationis. vt. j. ad treb. ſi legatus.

ꝯ. J. e. interdū. ꝗ. fi. So. lȝ hec ſicut ⁊ illa ſit ex q̄ſi ꝯctu: tñ aliud eſt in dño negocioꝝ q̄ certat de dāno vitando. vt ibi. ꝙ in legatarijs q̄ de lucro: vt hic. hec non valet. quia et de creditoribus hic dr̄. ſȝ dic ibi i ſenatore: h̄ i legato.
k ¶ Satiſdet. ſ. cū fideiuſſoribꝰ. ſȝ ꝫ. ſ. e. l. ij. ꝗ. ſed ſi dubitet. So. h̄ ſatiſdat de legato vel debito ſoluēdo. ibi ꝙ in iudicio ſiſtat nuda ꝓmiſſione cauet. Itē hic quaſi ꝯrit adeūdo. ibi nō. ſȝ rōne fori cōis ibi conuenitur.
l ¶ In poſſeſſionē. nō ꝑ in aliquo ſuū ſibi vr̄ ꝓdeſſe p̄uilegiū. qȝ et ſi priuilegiatꝰ nō eēt: nullaȝ tñ penā aliā patitur niſi miſſionē i bona ſi nollet rñdere. Rñ. imo ꝓdeſt. qȝ h̄ nō fuit miſſio. niſi in bonis hereditarijs cū alr̄s fieret in oībꝰ poſt. vi. mēſes. vt. C. vt in poſ. le. l. certa forma. Itē h̄ ſi ſatiſdat euitat conuētionē. alr̄s nō euitat.
m ¶ Dicendū ē. vt mittantur in poſſeſſionē.
Quid em̄. reſpondet tacite obiectioni.
o ¶ Cuſtodie cā. vna cū ipſo legato. vt. J. vt i poſſeſ. le. l. is cui. ⁊. J. de dā. infec. l. ſi finita. ꝗ. ſi forte. iōq; ea

x ¶ Exceptio. ſ. vt reſtituta hereditate nō teneatur creditoribꝰ.
y ¶ Legati. nec aliā ſi quā hȝ iure legatiōis
z ¶ Quia hoc. i. exceptio trebellianica. bona rō. vt inſti. de iure naturali. ꝗ. plane. fallit tñ in priuilegio dotis qḋ ad ſuū heredē tranſit. vt. J. ſo. ma. l. etiā. ⁊. C. q̄ po. i pig. ha. l. fi. ꝗ. pe. ſed opp. ꝙ hic non eſt priuilegiū legati. nā et non legatus ſi reſtituit hȝ exceptiōes trebellianicas vt. J. ad trebel. l. i. circa prin. ⁊. ꝗ. i. Rñ. hic nō dicit hoc bñficiū ꝯpetere iure legatiōis ſȝ ꝯpetere qȝ reſtituta ē hereditas: vñ dr̄ p̄ſonale bñficiū eiꝰ nō qȝ legati: ſȝ qȝ iam reſtituerat. Uel ſupple hanc lr̄am nec exceptio trebel. ꝯpetit ex p̄ſona legati nec alia ſi quā hȝ iure legationis ſcilicet ius reuocandi domum: qȝ hoc ius ſcilicet reuocandi domum perſonale eſt priuilegium.
a ¶ Succedit. vt h̄ ⁊. J. de iureiurā. tutoꝝ. ꝗ. q̄ nō ꝯpellātur. Et ſic no. h̄ vbi aliquid ꝓhibetur ⁊ eiꝰ ſilr̄. vt ar. J. mā. l. fi. ꝗ. fi.
b ¶ Ediū. rome vel i ꝓuīcijs poſitaꝝ.
c ¶ Debet. ſ. rome.

¶ Ex cauſa neceſſitatis cogitur legat⁹ litigare inquãtum neceſſitas exigit. h.d. Bar.

¶ Sed ⁊ ſi dies actionis[a] extura erit cauſa cognita[b] aduerſus eũ iudiciũ pretor dare debet/ vt lis conteſtetur[c]: ita vt in prouinciã transferat.

¶ In ventre in dubio preſumuntur eſſe tres: ideo iam natus ꝓ quarta hereditatis tñ iterim poterit cõueniri. Bar.

¶ Si paterfami. mortuus eſſet relicto vno filio ⁊ vxore ꝑgnãte: non recte filius a debitoribus partẽ dimidiam crediti petere poteſt: ꝗuis poſtea vnus filius natus ſit[d]: quia poterant plures naſci/ cum[e] ꝑ rerum naturam certuꝫ fuerat vnũ naſci[f]. ſed ſabinus ⁊ caſſius aiunt partẽ quartã peti debuiſſe: qꝛ incertũ eſſet[g] an tres naſcerent. nec rerũ naturã intuendam[h] in qua omnia certa eſſent? cum futura vtiq; fierẽt: ſed noſtram inſcientiã aſpici debere. Idem.

Qui prior appellat[i]: prior agat. Marcellus.

Ubi acceptum[k] eſt ſemel iudicium: ibi et finem accipere debet.

¶ Sicut inter heredes diuiditur actio: ita inſtãtia ſuper actione inchoata. h.d. Bar.

Si petitor[l] Celſus. plures heredes reliquerit: vnuſq; eorum iudicio egerit[m]: non erit verum totam rẽ que in priori iudicio fuerit deductam[n] eſſe. nec enim quiſq; alienam actionem in iudiciũ inuito coherede perducere poteſt[o].

¶ Tempora appoſita in prima delegatione videntur repetita in perſonam eius ꝗ in locum primi eſt delegat⁹. h.d. Barto. Ulpianus.

a ¶ In poſſeſſionẽ. ſ. ex primo decreto. ſic. ff. e. l. de eo. et. l. quid em̄. Quid autẽ ſi ex ſcõo? Rñ. tenet miſſio: ſed datur reſtitutio. vt. j. de dã. infec. l. ſi finita. §. ſi forte.
a ¶ Actionis. alicuius cõpetẽtis contra legatum. Ac.
b ¶ Cognita. forte itellige caſuꝫ eſſe cũ ipſo iure perit actio. Sed ſi hoc dicas qñ ergo datur reſtõ que datur. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. i. Rñ. ſi nõ fiat ꝯteſtatio. et ẽ ſic cã. j. õ peñ. l. ij. Uel ſm Joh. dic ſi facile ꝑt peti reſtõ nõ fiat cõteſtatõ: alẽs ſic. vt qꝛ actor eſt pauꝑ cui eſt difficile petere reſtõnẽ. Uel forte longe diſtat a ꝑſide qui dꝫ reſtituere. nã defenſor loci nõ poteſt.
c ¶ Cõteſtet. et ſic actio ꝑpetuet: vt h. et. ff. de arbi. ſi de meis. §. fi. et ff. de ferijs. l. i. §. ſꝫ ſi exitura. Sed quõ põt exire. vt ff. eo. l. ij. §. in omnibus. que eſt ꝫ. So. vt ibi. Itẽ qd̃ in actiõe de dolo ꝗ nõ põt ꝑpetuari. vt. C. de dolo. l. fi. dices totam cauſam agendam tempore legationis.
d ¶ Nat⁹ ſit. imo videt ꝙ dimidiã qñ poſtea vn⁹ naſcitur. vt. j. de acqui. here. l. cũ quidã. §. quid ſi vnũ. que eſt ꝯtra. So. ibi refert opinio ſexti põpo. que ẽt ħ reprobat.
e ¶ Cum. i. quamuis.
f ¶ Naſci. ſ. vſq; ad. vij. cum tot ſint receptacula mulierũ. vt. j. de ſol. ſi pater. et. j. ſi pars here. pe. antiq. Et no. ħ ꝙ inſpicit qd̃ euenire põt ſic. ff. de iuriſ. om. iudi. ſi idem in fine. Accurſius florẽtinus.
g ¶ Eſſet. cum poſſint etiam naſci facile. vij.
h ¶ Intuendã. imo videt intuẽda. vt inſti. de ꝟb. ob. §. conditionalis. que eſt ꝫ. So. ħ dicit rerũ naturã. i. diuinam ſcientiã: ibi curſum ſolitũ rerum. vel ibi ponit pro ſcientia hominis. ſic et. C. de proba. actor.

Qui prior appellat. ponit quidã caſum in operis. vt. j. loca. in opis. ſed ibi nõ de ordine cõuentiõis: ſed ſatiſfactiõis dicit. Alij in duplicib⁹ iudicijs. vt ff. e. l. in trib⁹. ⁊ qd̃ dicit ħ agat. i. actoris ꝑtes teneat. Tu vero dic peto a te ſtichũ/ tu a me pãphilũ: et ſic in ſilibus. vbi vtraq; ciuilis eſt neutra ꝑiudicialis. hoc tñ ita vt nichilomin⁹ alter pendente lite prioris poſſit ꝓponere ſuã querelã ⁊ ꝓbatiões inducere: ⁊ ſic de cã cognoſcet lꝫ alter ꝑmo ꝓbet ⁊ prius facti qualitatẽ enarret. ⁊ vna charta poterit vtraq; ſnĩa ſcribi vel duab⁹ incõtinenti tñ. vt in aut. õ execu. ⁊ his qui cõue. ⁊ re. §. ſancim⁹. col. vij. Itẽ hꝫ locũ hec regula cũ vtraq; crialis eſt ⁊ neutra maior. Itẽ cũ prima eſt maior ſcõa. Itẽ ⁊ ſi ſcõa maior ſit: ſed tñ nomẽ prius accuſati receptũ eſt iter eos. vt. j. de adul. ſi marit⁹. §. ꝑſcriptiões. Itẽ hꝫ locũ cũ ciuiliter agẽdo ꝑiudicialẽ ꝑmo itedo: ⁊ poſtea michi obyciat criminalis. ⁊ itellige qñ ſe nõ ꝯtingũt: ſi aũt ſe cõtingunt: vt qꝛ vna ꝑncipalis alia incidẽs: tũc ſemꝑ ꝑmo de incidẽti cognoſcitur anteq; de ꝑncipali cognoſcatur et pronũciet. ſed an de incidẽti ꝓnũciet. dic vt. j. e. ti. de ꝗ re. Itẽ nõ dicas prior agat. i. ꝑagat vſq; ad fi. ſed dic vt dictum eſt. Ecõtra fallit hec regula cũ vtraq; eſt ciuilis: ſed ſcõa ꝑiudicialis. vt iiti. õ ac. §. ꝑiudiciales. ⁊. j. de li. cã. ordinata. ⁊. C. de adul. qñ. ⁊ de ordi. co. cum ſtatus. ⁊. l. i. Itẽ fallit cũ ſcõa crialis eſt: ⁊ altera ciuilis non tñ ꝑiudicial. vt. C. de or. iu. l. fi. Itẽ fallit cũ vtraq; ẽ crimialis: ſꝫ ſcõa maior. vt. C. qui ac. nõ poſ. l. i. Itẽ fallit qñ vtraq; ẽ equalis ⁊ crialis: ſed accuſat⁹ vult ꝓſequi ſuã vel ſuorũ iniuriã. vt. C. qui accu. nõ poſ. l. negãda. Itẽ fallit ſi vn⁹ petitorio alter poſſeſſorio agat. nã iudiciũ poſſeſſoriũ prefert: lꝫ poſtea ꝓpoſitũ ſit. vt. j. e. l. ſi de vi. Itẽ ꝗs dr̃ prior appellare? Rñ. ꝗ prius vocat in ius. alit accipitur alibi. vt. j. de pecul. l. ſi ꝓo. Itẽ ꝯtra. C. õ trãſac. vbi pactũ. ſꝫ ibi ẽ ſpãle in odiũ veniẽtis ꝯtra tantã ſolẽnitatẽ.

Prior appellãs non ſꝑ prior agit.

Ubi acceptũ. etiã ꝑ citationẽ ⁊ apud eundẽ iudicẽ. vt. ff. e. ſi ꝗs poſtea. ⁊. ff. de iuriſ. om. iu. l. pe. Nam ẽt in alio loco apud eundẽ iudicẽ decidi põt eadẽ tñ terra. vt. ff. de arbi. ſi cũ. §. ſi arbit. azo. ⁊ fac ad. l. iſtã ⁊ aut. de teſti. §. ⁊ qm̃. col. vij. ⁊ de ſan. epiſ. §. ſi ꝗs eps. col. ix. et. ff. e. ſi ꝗs poſtea. Uel ꝓprie pone: primo fallit. ff. e. ſi lõgi⁹. ⁊. C. de peda. iu. l. pe. ⁊. l. ꝓperandũ. Quid ſi delegeti? videt ꝙ poſſit: qꝛ idẽ videt eſſe in delegato. vt. C. de procura. l. neq;.

Si petitor. i. actor.

m ¶ Egerit. i. agere ꝑſeuerauerit. nã defunctus agere cepit. Alij dicunt ꝙ omnes coheredes agere ceperunt: ſed vnus tantũ pro omnibus voluit perſeuerare. Sed contra vtrunq; caſum eſt. C. de conſor. eiuſdeꝫ li. l. ij. Solu. hic inuitis alijs non poteſt: ibi ignorantibus vel ſcientibus põt: non tamen contradicentibus. arg. contra. ff. de procura. l. pomponius. §. fi.
n ¶ Deductam. in poſterius. Accur.
o ¶ perducere poteſt. ar. C. res inter alios ac. ⁊. j. de re iudi. ſepe. ⁊. C. de procura. licet.

Si iudex cui certa tp̄a[a] p̄ſtita erant deceſſerit: et alius in locū eius dat⁹ fuerit: tāta ex integro tp̄a in pſo nā eius preſtita itelligemus. Quis magiſtratus nomiatim hoc in ſequenti datione nō expreſſerit[b]: ita tn̄ vt legitima[c] tēpora nō excedant[d].

Qui petit copiā libelli nō videtur cōſentire in iudicem. h.d. Barto. Modeſt.

Non videt̄ in iudicē cōſenſiſſe: qui edi ſibi genus[e] apud eundem iudicē deſiderat actionis.

In ſucceſſorē trāſit inſtantia que debet terminari in eodem loco. h.d. Bar. Iabo.

Si is q̄ rome[f] iudiciū[g] accepat deceſſerit: heres eius quis domiciliū trāſmare habeat/ rome tn̄ defendi debet[h]: qꝛ ſuccedit in eius locum a quo heres relict⁹ eſt.

Iudicium non poteſt eſſe ſup futuro. h.d. Uel ſic. Tractus futuri temporis nō ſpectat ad iudicem. Bar. Idē.

Non quēadmodū fideiuſſoris obligatio i pēdēti[i] pōt eſſe vel in futurū cōcipi: ita iudiciū in pēdēti[k] poteſt eſſe vel de his rebus que poſtea in obligationē aducture ſunt. Nā neminē puto dubitaturū: quin fideiuſſor ante obligationē rei accipi poſſit: iudicium vero anteq̄ aliquid debeatur non poſſe[l].

Ex cauſa pōt iudex dilationes prorogare. bar. Caliſt.

Interdū ex iuſtis cauſis ⁊ ex certis pſonis ſuſtinēde[m] ſunt cognitiones/ veluti ſi inſtra litis apud eos eē dicātur: q̄ reipu. cauſa aberāt. Idēq̄ diui fratres in hec verba reſcripſerunt: humanū eſt pp̄ter fortuitos[n] caſus dilationes accipi: veluti q pr̄ litigator filiū vel filiā vel vxorvirum/ vel q filij parētes amiſerint[o]: et in ſimilibus[p] cauſis cognitionem ad aliquem modum ſuſtineri.

Ubi quis geſſit negocium ibi debet ſe defendere: nō obſtāte priuilegio fori. h.d. bar.

Senator ſi negocijs alienis ſe obtulerit: vel in puicia[q] non debet iudicium recuſare

---

Si iudex. tp̄a. l. ſra que debeat iudicare p̄ſtita a delegāte tāta ex integro poſita: quāta fuerāt p̄ſtita in p̄mi pſona. Jo. vel dic quātū reſtabat primo. ⁊ ſic facit gl. nā ſi exp̄ſſit ⁊c. ſꝫ ſꝫ p̄mā nō opꝫ aliq̄d ſubaudiri.
b Expreſſerit. nā ſi exp̄ſſit illud tp̄s ſuat: ita tn̄ ⁊c. Et nō q trib⁹ modis eſt. ꝟ. C. e. pperandū. §. ſinau tē in medio. Prio in eo q̄d dicit h̄ ſꝫ ſcdam expoſitionem dari ſucceſſori iſti tp̄s q̄tuꝫ defuncto ſuperat vel q̄tū defunct⁹ habuerat ſm̄ diuerſas poſitōes: ibi autē annū ſtatuit/ niſi mai⁹ tē pus ſuperat: ſed in hoc iſta ſequit̄ illā. Itē in eo q̄d hic innuit q pōt ſtatui tp̄s q̄d ibi negatur: ſꝫ a lege ſtatuit̄: ſed h̄ loq̄tur de tp̄e ꝯſtituto a maiori iudice: q̄d reintegrari pōt. ibi de tp̄e a lege ꝯſtituto q̄d nō reintegrat̄: ſꝫ tn̄ ſucceſſori dat̄ q lis expediat̄. vel ibi de ordiario ppetuo. h̄ de delegato: vel hec ſm̄ illā. Itē in eo q̄d hic dt̄ q nō pōt legitimū tp̄s. ſ. triēniū excedere: eſt cōtra. qꝛ ibi innuit q ſic: q̄d q̄dā ibi cōcedunt ⁊ ſic ſeruat̄. ſed puto q illa ſm̄ iſtā intelligat̄ in hoc. ſ. de delegato tp̄ali: ⁊ illa in ordinario ppetuo. Itē no. ar. q itelligit̄ tacite repetitū q̄d prius fuerat dictū. vt. ꝟ. de ꝟb. ob. titia. §. idē rn̄. et. ꝟ. eo. l. mortuo. ar. cōtra. ꝟ. de her. inſti. l. ſub. cōditiōe. ⁊. C. de vſur. per retentionem. in fi. Accur.

Pri⁹ dictū tacite repetitū itelligitur.

c Legitima. triēnij p nouā ꝯſtōnē ad quā. ſ. pperādū cōpoſitores habuerūt reſpectū addētes legi vlpiani hūc ꝟſi. niſi ⁊c.
d Nō excedāt. ſ. hec duo tp̄a cōputata in vnū. ſ. que tranſierūt viuo iudice primo: ⁊ q̄d poſtea a lege iſta dat̄ ſucceſſori q̄d eſt tn̄dē. Uel dic q poſtea dat̄ a ſubſtituēte: vt ſic ad ſubītellectū te r̄feras.

Genus q̄nq̄ p ſpecie ponit̄.

Non videt̄. gen⁹. i. ſpeciē. Sic gen⁹ ponit̄ p ſpecie ꝟ. nau. cau. l. idē. §. ſed ſi grat̄. quā actionē actor dꝫ edere in libello. vt. ꝟ. e. ſi debitori. nā iter lit. ꝯteſ. ⁊c. vt. C. de lit. ꝯte. l. i. ſed ꝟ. e. ſꝫ ⁊ ſi ſuſcepit. ſꝫ ibi eſt i ſidit ⁊ ꝯſenſit in iudicē.
Si is. rome. idē ſi alibi. Ac.
g Iudiciū. ſ. p lit. ꝯteſt. ꝟ. e. vbi. et. l. ſi petitor.
h Debꝫ. ſiue ibi ſueniat̄/ ſiue nō. vt. ꝟ. e. l. vbi. ſi aūt ſi eēt lis ꝯteſtata tūc vbi inuenit̄. vt. ꝟ. e. hꝭ. vl̄ alit̄ vt ibi.

Non quēadmodū. i. pendēti. vt in diē q̄d nō placet: qꝛ tunc nō in pendēti: imo ſtatim eſt debitū. vt. ꝟ. de ꝟb. ob. l. eum q̄ kalēdis. et inſti. de ꝟbo. ob. §. in diē. Dic ergo. i. ſub cōditiōe: qꝛ tūc pēdet. vt inſti. de ꝟb. ob. §. ſub cōdi. Et q̄d dicit vel in futurū. i. p eo q̄d adhuc neq̄ pure neq̄ i diē neq̄ cōditionalit̄ debetur. vt inſti. de fideiuſ. §. ij. et. ꝟ. dicit ſtatim.
k In pendēti. puta ita demū teneat hoc iudiciū: ſi nauiſ ex aſia venerit. Accur.
l Non poſſe. No. iudicium nō poſſe eſſe de futuris: vt ſi te nūc cōuenio qꝛ ſpero te adituꝛū hereditatē tituꝛ: et oppone de his q̄ dixi. ꝟ. e. nō pōt. Itē eſt cōtra. ꝟ. ad le. aq̄l. l. in lege. Solu. ibi ſpāle in odiū deliquētis ſm̄. M. nā ⁊ in legato ꝯditionali debet̄ eſtimatio ante euētū cōditiōis: ſi tabule p ꝯtumaciā nō exhibeātur in odiū ꝯtumacis. vt. ꝟ. de tabu. exhi. l. locū. §. ꝯdēnatio. Uel in. d. l. in lege. preſens eſt dānū. p̄ſens obligatio. p̄ſens actio. p̄ſens cā. et p̄ns ſnia: ſꝫ ſola differt̄ executio. vt. ꝟ. de euic. l. ij. Itē q̄d ſi pmiſiſti q̄d ſingulis ānis: nōne potero agere vt cōdēneris vt̄ i futurū ſoluas: Rn̄. ita. nec eñ opꝫ ſingulis ānis de iure meo ꝓteſtari. vt. C. de pre. xxx. an. l. ij. in fi. ⁊ ar. ꝟ. de vſur. cū de in rē ꝟſo. ⁊. C. de fideicō. l. i. ⁊ ar. ꝟ. p ſoc. arbiter. circa p̄n. ⁊. ꝟ. de ſer. ru. p̄. l. q̄ edificiū. et ar. ꝟ. de aq̄ plu. ar. l. hacten⁹. § pe. ⁊. ꝟ. ſi ſuu. vē. l. egi. ⁊. l. harū. et eſt rō: qꝛ ſup iure q̄d eſt de p̄ñti agit̄. Itē opponit̄. ꝟ. q̄ñ ap. ſit. l. i. § biduū. ſꝫ hoc de iudicio ſeu inſtātia iudicij. i. trino actu trium perſonarum: ibi de ſententia.

Iudiciū non pōt eſſe de futuris.

Interdum. ſuſtinende. i. differēde. Accur.
n Fortuitos. maxie. ⁊ ſic p̄les dant̄ dilatiōes. Sed ꝟ. de fer. l. fi. So. vt ibi.
o Amiſerit. p mortē. Ac.
p Et in ſilibus. vt egritudinib⁹ ⁊ tēpeſtatib⁹ p quas lex. xij. tab. iubet diē differri. vt. ꝟ. ſi q̄s cau. l. ij. vt tn̄ inter febrem ⁊ febrē diſtinguat̄. vt. ꝟ. de re iudi. q̄ſitū. Sed q̄d ſi febricitans potuit pcuratorē cōſtituere: Rn̄. non ideo minus excuſat̄. de hoc vide glo. in. d. l. queſitū. de hoc tamen dixi. ꝟ. ſi q̄s cau. l. ij. § ſi quis in iudicio.
q In prouincia. nedum rome.

a ¶ Contraxerit.i.quaſi contraxit.ſic.ſ.de neg.geſt.l. ſed cum.Sed contra huic.§.ſ.e.de eo.So.vt ibi.

SI de vi.pone caſum in quolibet gñe īterdictoꝝ:ſiue retinēde poſſeſſionis ſiue recupande ſiue adipiſcēde:cū vnus ꝯ aliū petitorio: alter vel idē poſſeſſorio agere velit:q̄ gña iuenies ꝑ exempla inſti.de interdi.§.ſeq̄ns.vt ſemꝑ primo agatur de vi.i.de violenta poſſeſſione ꝙ̄ de poſſeſſiōe.i. de ꝓprietate. Et dr̄ violēta poſſeſſio:qꝛ cuilibꝫ poſſeſſiōi ꝓpter quā intētas īterdictū ineſt aliq̄ vis. Et ſm̄ hoc nō ob.C. de ap.l.i.cū ibi dicat de poſſeſſione primo queri ꝙ̄ de crīe violentie.ſic intellige.ſ.ad le.iul.de vi.ſi quis. Sic al's ponitur poſſeſſio pro dominio.vt.C.de dona.īter vi.et vxo.l.ſiquidē.ꝛ ſ.de ꝓ.ſig.l.intdū.ꝛ hoc ſm̄ Jo.ꝛ azo.Itē ꝯtra.ſ.ad le.iul.de vi.l.qui cetu.§.i. Sol.illa ſm̄ iſtā.

Poſſeſſio qua re violēta dicat̄

negocioꝝ geſtoꝝ:ſed actionē eū excipe oportere Iul.rñ.cū ſua ſpōte ſibi hanc obligationem contraxerit[a].

¶ Hec lex legit̄ duobus modis i glo.vno modo vt ponat ordinē inter iudiciū crimiale et ciuile.ꝛ ſm̄ hāc lec.iſta lex nō haberet dubiū.glo.tn̄ iſtā lect.nō ſequit̄:ſꝫ eā tāgit poſt mediū gl.ſꝫ eā breuiter.h.d. Accuſatio crimialis de vi prius debet expediri ꝙ̄ q̄ſtio ciuilis de ꝓprietate.Scḋa lec.eſt vt ponat ordinē inter petitoriū et poſſeſſoriū iudiciū:et iſtā ꝓſequitur glo.ꝛ ſm̄ iſtam ſunt opiniones.ꝛ.h.d.Si inter eoſdē eſſet q̄ſtio de ꝓprietate ꝛ poſſeſſiōe cā poſſeſſionis dꝫ primo intentari.Bar.

SI de vi[b] ꝛ poſſeſſione querat̄:priꝰ cognoſcendū de vi ꝙ̄ de ꝓprie- Idē.

Tu ꝟo ponas tm̄ in interdictis retinēde poſſeſſionis: in q̄bus etiā admittit̄ vis turbatiua:vt ibi p̄cedat queſtio poſſeſſionis ſiue vnus ꝯ vnū:ſiue viciſſim inter ſe:ita ꝙ alter petitorio:alter poſſeſſorio agere velit.Quid aūt ſi volo agere petitorio tm̄:cum poſſim poſſeſſorio: Rñ.nō intromittit ſe lex niſi cōſulendo.vt.ſ.de rei ven.l.is q̄.Nunq̄d ergo in eodē libello pōt vtrūqꜫ ſimul peti ab eodē:Jo.ꝛ azo ꝙ nō.vt ħ.ꝛ.C.de īterdic.l.icerti.ꝛ.C.de rei vē ordiarij.Itē vt.C.quo.bo.l.fi.ꝛ.C.de edi.diui adri.tol.l.ij.Tu ꝟo dic diſtinguēdo:vt in īterdictꝭ recuperāde ꝛ adipiſcēde poſſeſſionis poſſit vtrūqꜫ ſcꝫ petitoriū ꝑ rei vēdicationē:ꝛ poſſeſſoriū in eodē libello ꝓponi.Si ꝟo retinēde tūc nō:qꝛ ſibi ꝯtrarius videt̄:cū agēdo in rē diceret aliū poſſidere.vt.C.de ali.iu.mu.l.i.ſed agēdo īterdicto dr̄ ſe in poſſeſſiōe tuendū.et ſic ſe excludit.vt.ſ.qñ ap.ſit.l.ij.§.ſꝫ ſi aliꝰ.Nec ob.qḋ eſt.ſ.de acq̄.poſ.l.naturalit̄.§.nichil.vbi etiā retinēde videt̄ ſimul ꝓponi cū petitorio:qꝛ ibi ignorans ſe poſſidere petitoriū ꝓpoſuit:cui poſtea renūciat cū poſſeſſorio agit.ꝛ ꝓbat̄ hec opi.ꝙ petitoriū ꝛ poſſeſſoriū ſimul poſſint ꝓponi iure legū.vt.ſ.de vi ꝛ vi ar.l.cū fundꝰ.§.fi.ꝛ iure canonū.vt ex̄ de cā poſ.ꝛ ꝓpe.paſtoral'.Nec ob.ll.p̄dicte ꝑ Jo.qꝛ prime tres loquūt̄ in poſſeſſorijs retinēde poſ.qñ viciſſim agebāt.Itē alie due nō ob.qꝛ ſic ſeparatim voluit agere actor.vel loquit̄ lex iſta cū crīalis de vi iſtituat̄ accuſatio.ſic eīm pone.ſ.ad le.iul.de vi.l.q̄ cetu.§.vl.vbi de vi p̄us:qꝛ hoc vult actor.vt.C.de fal.damꝰ.ꝛ.l.ſeq.Itē nō ob.ꝙ lex p̄dicta icerti.dr̄ ꝙ actiōibꝰ eſt agendū ad ipaꝫ

Petitorio et poſſeſ. an poſſit ſimul agi.

poſ.q̄ nō pñt dari ꝓ poſſeſſiōe retinēda.vt.ſ.vti poſ.l.i.§.interdictū.vt ſic tā.l.illa icerti.nec ꝛo loq̄tur de poſ.adipiſcēda vel recupanda:qꝛ dicta lex vti poſ.excludit alias actiōes dari ꝓ poſſeſſiōe retinēda:vt triticariā vl' indebiti:nō aūt actionē in factū q̄ dat̄ in locū q̄rūlibet interdictoꝝ:ꝛ de talibꝰ actiōibꝰ dr̄ p̄dicta.l.icerti.vt inſti.de intdic.§.fi.vel ibi viciſſim. Alij ꝙ ſit cognoſcit̄:ſꝫ poſſeſſoriū añ decidit.Itē q̄ro ſi ago poſſeſſorio q̄cūqꜫ gñe intdicti:ꝛ tu incōtinenti velis de iure dñij docere i modū exceptōis:an es audiendus vt michi p̄ferarꝭ:vr̄ ꝙ ſic.vt.ſ.de excepti.do.l.dolo.qḋ puto verū ar.ſ.vt in poſ.le.l.ſi is a quo.Alij ꝯ.ꝛ.d.l.de dolo.itelligūt i petitorijs ꝛ ñ poſſeſſo.ꝑ l.ſ.q̄rū le.l.i.§.i.ſꝫ certe et i poſſeſſorijs idem vt.ſ.de car.edic.l.ij.§.cauſe.

tate rei/ diuus adrianꝰ reſcri-

¶ Species debet ſolui vbi eſt:quātitas vbi petitur niſi aliud actū ſit.h.d.Bart. (pſit.

Lucius rufinus.

QUod legatur[c] ſiquidem perſonali actione[d] exigatur:ibi dari debet vbi eſt[e]. niſi dolo malo[f] heredis ſubductū fuerit:tunc eīm ibi dari debet vbi petitur.Preterea[g] qḋ pondere aut numero aut mēſura cōtinetur:ibi dari debet vbi petitur[h]:niſi adiectum fuerit centum modios ex illo horreo[i]:aut vini amphoras ex illo dolio[k] dari volo.Si autem[l] per in rem actionē legatū petatur/ etiā ibi[m] peti dꝫ: vbi res eſt.Et ſi mobilis[n] ſit res:ad exhibendum agi cum herēde poterit vt exhibeat rē. ſic enim a legatario[o] vendicari poterit.

c Quod legat̄.ſcꝫ i ſpecie.

d ¶ Actione.ſ.ex teſtamēto.nā tres actiōes dant̄ legatario.ex teſtamento:ꝛ in rē.ꝛ hypothecaria.vt ħ.ꝛ.C.cōia de le.l.i.

Legatario tres actiones dātur.

e ¶ Ubi eſt.et ſi actor ſua ipenſa ꝛ piculo velit rē ꝑferri ad locū vbi agit:ſecꝰ i rei vē.ꝛ actōe ad exhi.vt.ſ.de rei vē.ſi res.ꝛ.l.niſi.ꝛ.ſ.ad exhi.ſꝫ ꝛ ſi.§.i.ꝛ ſm̄ q̄ſdā idē in cā bo.fi.iudicij qḋ in rei vē.vt.ſ.depoſi.ſi in aſia.§.i.

f ¶ Dolo malo.vel culpa.vt.ſ.de le.i.cū res.§.vtraqꜫ.

g ¶ Preterea.ſ.dixit qñ fuit relictū i ſpecie:nūc qñ in (quātitate.

h ¶ Ubi petit̄.legitime.i.vbi peti dꝫ qḋ eſt in duobus locis.vt.ſ.eo.ſi fideicōmiſ.in.i.rñ.ꝛ.§.pe.

i ¶ Illo horreo.ꝛ ſic appꝫ ꝙ teſtator ibi voluit ſolui.

k ¶ Dolio.aut ſpēs:ꝛ tūc vbi eſt.aut genꝰ:ꝛ tūc vbi ē maior ps h̄rditatꝭ.vl' heres hꝫ domiciliū.aut icerta ex (certꝭ.vt ħ.

l ¶ Si aūt.redit ad p̄mū caſuꝫ.ſ.qñ legatū eſt relictū in ſpē ꝛ q̄rit̄ vbi peti dꝫ:qꝛ.ſ.dixit vbi dꝫ p̄ſtari.

m ¶ Etiam ibi.nō ſolum vbi heres habet domicilium:vel vbi eſt maior pars hereditatis.Accur.

n ¶ Si mobilis.nam ſi immobilis ipſa ſe exhibet.vt C.qñ et qui.quarta pars.l.ij.

o ¶ A legatario.i.legatarius pōt vēdicare:ꝛ vt plene ſcias vbi ſit ſoluendū ꝛ vbi petendum.dic in primis ꝙ ibi ſoluendū eſt vbi teſtator voluit:vel ibi vbi veriſimile eſt ex verbis ſuis:vt hac.l.§.p̄terea.vel ex gñe cōparationis.vt.ſ.e.ſed ꝛ ſi.§.ſi libertis.ꝛ.ſ.de le.i.cū res.§.ſed ꝛ ſi res alibi.Si vero nō appareat diſtīgue an legatū ſit in gñe an in ſpecie:ſi in genere p̄ſtari dꝫ vbi petit̄.i.vbi heres tenet̄ rñdere hoc ē vbi domiciliū hꝫ heres ꝛ vbi maior ps hereditatꝭ eſt.vt in hac.l.§.p̄terea.ꝛ.ſ.e.

Legatū vbi ſolui et peti debeat.

ſi fideicõ.in prin.⁊.§.pe. Jo.tñ dixit ꝙ heres ſemꝑ hꝫ exceptionẽ vt non alibi cogaṫ preſtare ꝗ̃ vbi ẽ maior ps hereditatis.et ſic nõ ↄuenit vbi hꝫ domiciliũ.qđ nõ plꝫ ſ̃m yr. Si in ſpẽ.indiſtincte ibi preſtari dꝫ vbi eſt.vt.j.e.ſed et ſi.§.ſi ea.et de le.i.cũ res.§.i.vel vbi dolo heredis ſit alio tranſlata.vt hac.l.i.reſpon.in fi.vł niſi forte ſuis expenſis velit actor alibi rẽ ſibi tradi:ad inſtar rei ven.licꝫ q̃dã dicant aliud hic. Jtẽ hec vera ſunt oĩa:niſi heres alibi cepit ſoluere.vel alio modo ſuo beneficio renunciauit.vt.J.e.ſi fideicõ.§.fi.⁊.l.ſe.§.i. Jn petitõe aũt diſtingue ſiłr an in ſpecie vł genere relinquatur Si in ſpecie.ſiq̃dẽ agiṫ pſonali actione:in duob⁹ ſiue locis cogeṫ rñdere.Primo vbi habꝫ domiciliũ:et vbi maior ps hereditatis eſt.vt.J.e.ſi fideicõ.l.rñ.⁊.§.pe.Si ꝓ rei ven.in p̃dictis duob⁹ et in tertio ↄueniṫ loco.i.vbi res eſt.vt ħ diſtinguatur ī rem:vel in perſonã agaṫ q̃ntũ ad ↄuentionẽ:nõ q̃ntũ ad preſtationẽ.nã quacũqꝫ actione agat preſtaṫ vbi eſt.Si aũt in gñe.idẽ eſt qđ eſſet ſi relictũ eſſet in ſpecie:⁊ pſonali actione ageret.excepto eo ꝙ vbi eſt in genere relictum:vbi petitur ibi preſtabitur.

non ꝓpter priuilegium quod habet ne conueniatur in eo loco.

Non quicquid.neceſſitati.nã abſentẽ dãnare põt.ſed non habet neceſſe.vt.C.quõ et qñ iu.l.i.Sꝫ hodie compelliṫ iudex ꝓcedere:et dãnare vel abſoluere ẽt abſentẽ.vt.C.de iudi.ꝑꝑrãdũ.§.i.Jtẽ põe exẽplũ aut.de iudi.§.oꝫ.Jtẽ põt poni ī pñcipe.vt.ſ.de le.et ſena.cõ.princeps et.j.de lega.iij.ex imperfecto.

¶ Ualet qđ fit corã iudice furioſo tꝑe quo hꝫ dilucida interualla:nec põt furoris tꝑe pronunciare. Bar. Paulus.

Cum furioſ⁹ iudex adijcit[a]:nõ iđ minus iudicium erit ꝙ hodie nõ põt iudicare:vt.ſ.ſue mẽtis effectus qđ ſnĩa dixerit/ratum ſit.neqꝫ[b] eñ in adijciẽdo pñtia vel ſcientia iudicis[c] neceſſaria ẽ.

¶ Legatus fideiubere pt ſibi priuilegiũ reſeruando quo non vtiṫ ſi contrahat in italia. h.d. Angelus.

¶ Qui legationis cã romã venit:ex qualibet cã fideiubere põt:cũ priuilegio[d] ſuo(cuꝫ ſit in italia[e] ↄtractũ)vti nõ pt

¶ Non omne qđ iudex pt neceſſe hꝫ facere.h.d.B. Idẽ.

Non q̃cq̃d iudicis ptãti permittiṫ:id ſubijciṫ iuris neceſſitati[f].

¶ Judex q̃ omittit id qđ facere dꝫ puniṫ.h.d.Bar.

¶ Judex ſi quid aduerſus legis p̃ceptũ ī iudicãdo dolo malo pretermiſerit[g]:legem offendit[h].

¶ Qui tenentur ad diez vel ſub ↄditione pñt ↄueniri ad p̃ſtandũ cautionẽ. Bar. Idez

In oĩbus bonefidei[i] iudicijs cũ nondũ dies p̃ſtande pecunie venit:ſi agat aliq̃s ad interponendã[k] cautionẽ ex iuſta cauſa[l] condemnatio fit. Idem.

Si vxor a legato[m] rome diuerterit:dotis nomine defendendum rome virum iure reſponſum eſt[n].

¶ Qui promiſit aliquid certo loco:poſt moram põt vbiqꝫ conueniri.B. Idem.

g ¶ Pretermiſerit.vt q̃ non condẽnauit victũ victori ī expẽſis.vt C.đ iudi.ꝓperãdum.§.ſinaũt.alterutra.vel fructus reſtitui non precepit.vt.C.de fru.⁊li.expẽ.l.pe.

h ¶ Offendit.ideoqꝫ puniṫ.vt dicta.l.ꝓperãdũ ⁊.ſ.e.ſi filius.

i ¶ In omnibus bonefidei.ſic vt ħ.⁊.ſ.q̃ ſatiſda.cogã.inter omẽs.⁊.J.de peti.here.ꝙ ſi in diem ⁊.J.de euic.l.ij.et J.p ſocio.l.p ſocio.et ī his q̃ bonefidei iudicia imitanṫ.vt in legatis et fideicõ.vt.J.ſi cui pluſꝗ̃ p.l.fal.l.i.ī pñ.et.J.vt le.vel fideicõ.no.ca.p totum. Jtem in ſtricti iuriſ iudicijs.vt.J.de condi.cã da.ſi pecuniã.§.ij.ibi plane repromittere.et.ſ.qđ met⁹ cã.ſi cũ excep.§.ↄſiħõ.⁊.J.de rei vẽdi.ſi a bone fi.⁊ J.de dam.infec.pretor.⁊.J.de pig.l.grege.§.ſi ſub cõditione.Sed contra primũ eſt.C.de here.vel ac.ven.l.ij.Solu.ibi ſatiſdari petebat non cauueri tñ.et ideo nõ audiṫ.Jtẽ ſiłr ↄtrariũ ad p̃mũ.J.de poſi.l.ſi ſine.Sed ibi nõ erat obligatus depoſitarius.īmo liberatus amiſſione ſpeciei.vel ſpãle in depoſito. Jtẽ in iudicio ſtricti iuris contrarium eſt.J.de condi.cã da.l.dedi.ī.rñ.ſed ibi ſpeciale. Uel dic non eſſe cauendum in ſtricti iuris iudicijs regulariter.niſi in caſibus predictis.

k ¶ Jnterponendam.ſcilicet ſatiſdationem.vt.ſ.eo.ſi debitori.

l ¶ Ex iuſta cauſa.que eſt arbitrio iudicis.vt.ſ.qui ſatiſda.cog.ſi fideiuſſor.§.fi.al's autem ſi non cautio ſed debitum ante diem petatur:duplicãtur inducie.vt in ſti.de excep.§.hodie.

Si vxor a legato.marito cũ quo venit.

n ¶ Reſponſum eſt.hoc ideo ſecundũ Azo.q2 rome contrahi cum illa videtur:cum ibi fiat diuortium:quod non placet.nam eadem ratione qui promiſit in ꝓuincia ſub conditione que extitit rome:videtur ibi contraxiſſe:quod eſt falſum.vt argu.J.de verbo.obliga.ſi ſtilus.dic ergo ꝙ hic rome accepit vxorem.vel ſpãle ẽ in dote.ſic.ſ.qđ me.cã.ſi mulier.§.ſi dos.

Cum furioſus.adijciṫ.qđ ħ dr in adiectione:eſſet etiã ſi ſolus furioſus datus eſſet:dum tñ nõ ſit ꝑpetuo furioſus.q2 tunc iudex eſſe nõ põt.vt.ſ.e.cũ pretor.§.nõ aũt.nec arbiter.vt.ſ.de arbi.ſed ſi in ꝑuũ.§.i.q̃ eſt ↄ.Uel dic arbitrũ nõ poſſe eſſe furioſũ etiã ſi habeat dilucida interualla.q2 arbiter ſuis ptibus dꝫ fungi nõ datis extrinſecus dilationibus ꝓpṫ ſuas neceſſitates iudex ꝟo hꝫ talẽ legalẽ dilationẽ:cum ip ſe iuriſditiõeꝫ hẽat.arbiter nõ.vt.J.de re iu.ait p̃tor.lꝫ in multis ſiłia ſint iudicia et arbitria.vt.ſ.de arbi.l.i.

b ¶ Neqꝫ.videbaṫ furioſ⁹ abñs et ignorans.et vtiqꝫ eſt:ſed hoc non nocet:neqꝫ eñ ⁊c.

c ¶ Uel ſciẽtia iudicis.nã cũ inuit⁹ cogi poſſit.vt.C.de aduo.diuer.iu.auṫ.ſãcim⁹.⁊.J.de mu.et ho.l.munerũ.§.iudicandi.ꝗ̃ ⁊ ignorãs.vt.J.de reg.iu.q̃ põt.⁊ facit J.de le.ij.cũ pater.§.ſurdo.et.J.e.iudex.

d ¶ Priuilegio.qđ datur ad reuocãdũ domum.

Roma caput ẽ italie. e ¶ Jn italia.i.rome.vt poſuit que eſt caput italie.ſecus forte ſi non rome:ſed in alia parte italie eſſet ↄtractum.vt.ſ.e.l.ij.§.oẽs.ſ̃m azo.Et no.ħ ipſo facto renũciari priuilegio.Sed ↄ.ſ.qui ſatiſda.cogã.ſi fideiuſſor et ſi quis in ius vo.l.i.Sol.ibi renunciatio eſt neceſſaria ꝓpṫ ꝑuilegiũ qđ hꝫ vt ſub certis pſonis ↄueniaṫ:ħ non ꝓpter priuilegium quod habet ne conueniatur in eo loco.

Cum qui inſulã.quocũq; loco.ſ.idoneo habita.ſ.rõne domicilij et obligationis.vt.ſ.eo.heres.§.fi.ſ; Jo.ſed ſm pla.nulla habita.vt ar.p eo.ff.de 9ſti.pecu. ſi duo.§.i.7.ff.ð eo qð cer.lo.l.i.Sz ibi ſp ſbaudit idoneo

b ¶ Intereſt.quotiẽs eñ factũ ſtipulamur: intereſſe venit.vt.ff.de reg.iu.ſi qs ab alio.§.ſi.et de ver.obli.quotiens quis.

Non idcirco.diſcerni.maxime.nã idẽ ſi nõ poſſit diſcerni cũ quilibet eo℞ poſſit cõueniri inſolidũ.vt ð ipſa rubrica.C.ſi vnus ex plurib⁹ tu.vel cu.ar.9tra predicta.ſ.de neg.ge.eũ actũ.ſ;.P.poſuit caſum idubitabilẽ.Et hoc intelligas poni q tutores 9ueniebãtur noie pupilli a creditore pupilli.et dices nõ differt lis.ſ.p parte pñtiũ qñ fuit adminiſtratio diuiſa.vel ẽt non diuiſa ſ; viriliter fuerũt 9uẽti.ſi aũt nõ fuit diuiſa 7 inſolidũ 9uẽti ſunt.tũc nõ differt in totũ. Si aũt dicas tutores conueniri a pupillo: tũc plane intellige lr̃am iſtã: vt ſonat eiſdẽ trib⁹ modis.

d ¶ Abſolui.ab obſeruatione iudicij.vt ar.C.de pcu.licet.

e ¶ Que res.i.talis abſolutio.

f ¶ Litẽ.ſ.ad debitũ.vt.C.ðpac.ſeruus.vel dic ſi velit in ſeruuz illũ petere: et tũc dices que res ſc; q ſic egit per procuratorem vt liber.

Cum q̃ inſulã capue fieri certo tpe ſtipulatus eſt:eo finito quocũq;[a] loco agere poſſe in id qð intereſt[b]

¶ Si iudicium cõtra plures inceptuz eſt ſimul poteſt reſpectu vni⁹ ſentẽtiari:reſpectu alio℞ differri. B. (cõſtat.

Non idcirco iudicis offm̃ impedit:q quidã ex tutoribus poſt litez aduerſus oẽs ichoatã reipu. cauſa abeſſe ceperit.cum preſentiũ et eo℞ qui non defendunt adminiſtratio diſcerni[c] et eſtimari poſſit. Idẽ

¶ Quacunq; parte iudicij litigator detegatur ſeruus iudiciũ eſt nullum.h.d.B.

¶ Cũ poſtea ſeruus appuerit cuius noie p pcuratorem fuerat actũ:abſolui[d] debitorẽ op;. Que res[e] dño qñq; pro prĩã litẽ[f] iferenti nõ obſtabit.

¶ Dilatio danda eſt ex iuſta cauſa et non aliter.h.d.Bar.

Argẽtariũ vbi 9tractũ eſt 9ueniri o; nec in hoc dilationẽ niſi ex iuſta cauſa dari:vt.ſ.ex prouincia[g] codices afferant. Idẽ in actione tutele placuit[h]. Idẽ.

¶ Sententia lata p iudicem vni⁹ terre poteſt mandari executioni p iudicez alterius terre.h.d.Bar.

¶ Noie pupille tutoribus in prouincia cõ;emnatis/curatores puelle iudicatũ rome facere cogunt:vbi mutuã pecuniã mater accepit[i]:cui filia heres extitit.

¶ Furor ñ tollit iuriſditionẽ ſ; ipedit exercitiũ.B. Pau.

Iudex datus in eodẽ officio pmanet licet furere ceperit[k]:q̃ recte ab initio iudex addictus eſt:ſed iudicãdi neceſſitatẽ morbus ſonticus remittit:ergo mutari d;[l]:

¶ Petitus a pte vna non eſt dandus iudex niſi ſit cã. B.

Obſeruãdũ eſt ne is iudex det:quẽ altera pars noiatim petit. id ei iniqui exẽpli[m] eſſe diu⁹ adrianus reſcripſit.niſi hoc ſpecialit̃ a pricipe ad verecũdiã[n] petiti iudicis reſpiciẽte pmittat. Cal.

¶ Qui ſunt in maiori magiſtratu durãte officio 9ueniri ñ poſſunt.h.d.Bart. Paulus

Pars lra℞ diui adriani magiſtrat⁹[o] in quo mgr̃atu ſunt anno illo nõ ingrediãtur iudiciũ pp̃riũ neq; pſequẽdo:neq; fugiẽdo neq; de his rebus p quib⁹ tutores aut curatores fuerãt iudicent. Cum autem exierint magiſtratum:et ipſis aduerſus fugientes /7 fugientibus aduerſus illos introducenda ſunt iudicia.

ſurum.vt.ſ.e.ſi longius. Accurſius.

Obſeruandũ eſt.iniq exẽpli.q̃ vr̃ ſuſpect⁹.vt.ſ.de pcu.q̃ois.7.ff.de fal.vxori.§.i. Et no.q vitat malũ exẽplũ.vt.ff.de penis.ſi quis aliquid.§.q abortionis. et C.de pba.exemplo.Sz vr̃ dari.vt.C.de lit.9teſta.aut. offerat.q̃ ẽ ſ.et in decre.xi.q.i.iudices.So.ibi petit alteri⁹ voluntate qð põt fieri.vt.C.de ſentẽtijs.aut. et 9ſequẽter.ibi aliũq; meremur 7c.vel ibi fuit datus ad verecũdiam petiti iudicis Uel diſtingue melius.an altera pſit pñs:et tunc obtinet hec lex.an ñ et tunc 9traria.7 ſic ſuatur i curia romana. Exẽplũ malum vitari debet.

n ¶ Uerecũdiã.no.deferri alicui vt nõ verecũdet.vt.C.q et aduer.qs.l.fi.in fi.Ac.

Pars litterarũ.mgr̃at⁹.qdã hñt ex hanc greci interp̃tationem et hic incipit mgr̃at⁹ 7c.7 ẽ ña lex iſta in maioribus magiſtratibus q nõ poſſunt vocari in ius durante mgr̃atu:vt hic.7.ſ.de in ius voc.l.ij.7.ff.iudi.ſol.ſi reus.7.ff.de adul.ſi adulteriũ.§.fi.Sed qd ð minorib⁹?idẽ videt p.l.iſtã.ſ; 9tra.ff.de iniur.l.nec magiſtratib⁹.7.ff.ad l.aquil.l.quẽadmodum.§.municipales.7.ſ.ex q.cau.ma.l.vt ſunt.Solu.quidam dicunt hanc corrigere illas:q̃ hec imperatoris ſit.ſcilicet diui adriani.qð non placet. Dic ergo q conueniuntur minores.Sed ſecũdũ hoc qd adijcit lex iſta illi legi ſcðeð in ius vocã.Rñ.hec ðt qñ 9ueniũt 7 9ueniũtur.illa de in ius vo.tm̃ vbi conueniuntur.Sed et maiores conueniri poſſũt.ſi in ſuo officio delinquãt.vt.C.ad.l.iul.repe.l.iubem⁹.7 in auten.vt dif.iu.§.ſi tamẽ.et in aut.vt iudi.ſine quo.ſuf.§.illud.que ſunt ſ. Item contra.C.vbi ſe.vel cla.l.ij.Sed ibi loquitur de illuſtribus dignitate:7 non adminiſtratione.Et dic magnũ magiſtratũ q h; mex℞ iperiũ.pũ qui iuriſditionẽ tm̃ ſimplicem.Accur.

Argentariũ.vt ex pũicia.q cã ẽ vt ex prouicia 7c.

h ¶ Placuit.vt rñdeat tutor vbi adminiſtrauit: vt.ſ.e.heres.§.i.et.l.interdum.§.fi.

i ¶ Accepit.videbat agi vbi ẽ iudicatũ qſi ſit ibi renouatus 9tract⁹.vt.C.de vſur.rei iudi.l.fi.§.pe.Et no.h q alibi datur ſententia et alibi executioni mandatur.vt ff.de re iudi.a diuo.

Iudex.cepit.poſtq̃ fuit iudex.al̃s nec ab inicio fuiſſ; iudex.vt.ſ.e.cũ pretor.§.non autem.

l ¶ Debet.ſi lõgi⁹ ſpaciũ ſit proceſſurum vel interceſ-

¶ Qui venit ad aliū defendendum non poteſt allegare priuilegium ſui iudicis. h.d.B.

Idem

VEnditor ab emptore denunciatꝰ vt euictionis noīe euꝫ defenderet: dicit ſe priuilegiuꝫ hr̄e ſui iudicis[a] querit̄ an poſſit litē ab eo iudice apud quē res inter petitorem et emptoreꝫ cepta eſt: ad ſuū iudicē reuocare: paulꝰ rn̄dit vēditorē emptoris[b] iudicē ſeq̄ ſolere[c]. ¶ Judices a p̄ſide dati ſolēt etiā ī tp̄s ſucceſſoꝝ eiꝰ[d] durare ⁊ cogi[e] ꝓnūciare. eaſq꞉ ſentētias ſeruari in eūdem ſenſum etiam ſceuola reſcripſit.

¶ Heres nō cogitur rn̄dere/ niſi vbi eſt maior pars hereditatis. h.d. Bar.

Vlpia.

SJ fideicōmiſſuꝫ[f] ab aliquo[g] petatur[h]: iſq꞉[i] dicat maiorē ptē hr̄ditatis alibi eſſe: nō erit ad preſtationē cōpellēdus: et ita multis conſtitutionibꝰ cauetur: vt ibi petatur fideicōmiſſum: vbi maior pars hereditatꝭ eſt: niſi ꝓbetur eo loco teſtatorē voluiſſe[k] fideicō. p̄ſtari vbi petitur.

¶ Es alienū totū p̄rimoniū reſpicit: niſi ſit alicui onus rei iniunctum. h.d.B.

¶ Tractatū eſt de ere alieno ſi in ea ꝓuīcia vbi fideicōmiſſum petitur plꝰ eſſet eris alieni: an q̄ſi maior ps alibi eſſet/ p̄ſcriptio[l] locū hr̄et. Sꝫ ⁊ hic placuit nichil facere eris alieni nomē. cū nō loci ſit es alienū: ſed vniuerſaꝝ facultatū[m] Es eīm alienū p̄rimoniū totū iminuere ꝯſtat: nō certi loci facultates. Quid tn̄ ſi forte certis oneribꝰ deſtinatū ſit illud p̄rimoniū/ vtputa alimētis p̄ſtandis: q̄ rome[n] p̄ſtari p̄ſa. iuſſerat: vł tributꝭ vel q̄buſdā alijs iexcuſablibꝰ oneribꝰ: an poſſit preſcriptio locum habere: ⁊ hic puto[o] iuſtius dici locum habere.

¶ Heres pōt ꝯueniri vbi ꝓpriū domicilium habet. Bar.

¶ Sed et reſcriptū eſt vt illic fideicōmiſſum petatur vbi domicilium[p] heres habet.

¶ Exceptiōi fori q̄s vr̄ renūciare incipiendo ſoluere/ vel paciſcendo/ vel iudicium ſuſcipiendo. B.

¶ Quotiens aūt cepit q̄s fideicōmiſſuꝫ ſoluere nō poteſt hac p̄ſcriptiōe[q] vti.

Mar.

QVāuis ad eū hr̄ditas fuerit deuoluta q̄ domiciliū in prouīcia[r] habeat. ſꝫ ⁊ diui ſeuerꝰ et antoninus reſcripſerūt: ſi cōſenſerint fideicōmiſſarij[ſ] alio loco dari: neceſſe hr̄e ſecundū ꝯſenſuꝫ dare vbi ꝯſenſerint.

Vlpianus

SEd et ſi ſuſcepit[t] actionē fideicōmiſſi: et alijs defenſiōibꝰ vſus hanc[v] omiſit: poſtea q̄uiſ an̄ ſn̄iaꝫ reuerti ad hāc defenſionē nō p̄t[x].

¶ Si ex qualitate rei relicte vł ꝑſone eiꝰ cui relict̄ p̄ſumatur teſtatorē certo loco ſolui ſeu dari voluiſſe: ibi heres ſe defendere debet. Bar.

a V Enditor. iudicis. q̄ eſt eiuſdē vł alterius fori. b ¶ Emptoris. q̄ corā eodē iudice corā quo cōuenit̄ emptor ꝓ re empta debebit vēditor eū defendere c ¶ Solere. ſ. caſu p̄dicto duplici rōne. qꝛ ibi iudiciuꝫ ceptū eſt. vt. ſ. e. vbi. ⁊ qꝛ q̄ſi ꝓcurator eſt emptoris. vn̄ in ſuo tribunali dꝫ eū defendere. vt. ſ. de ꝓcur. ſꝫ et he. §. nō ſolum nā emptor ꝯuenitur nō vēditor. vt ar. C. vbi in rem ac. l. i. ⁊ ſic forte d̄ rebus vēditoris ſatiſfiet. vt ar. C. vbi de cri. agi opor. aut. qua in ꝓuincia. ⁊c.
d ¶ eiꝰ. ſ. p̄ſidis
e ¶ Et cogi. nō ab eo qui delegauit. vt. ſ. d̄ iu. om. iud. l. q̄ eū. §. i. q̄ ē ꝯ. ſꝫ a ſucceſſore. vt hic. ⁊ ſic ſeruatur bonon̄. vt magis ex cōfirmatione ſcōi q̄ꝫ delegatione p̄mi iudex remāſiſſe videat̄ ſi ſaltē citauit. Aliq̄ diſtinguūt ⁊ bene. an erat lis ꝯteſt. ⁊ tūc duret an nō: et tūc non duret vt no. ſ. de iur. om. iudi. ⁊ qꝛ Jtē nō eſt ꝯ. J. e. l. iudicium. i. rn̄. q̄a plus opat̄ ꝓhibitio q̄ꝫ mora.
SJ fideicō. relictū in gn̄e.
g ¶ Ab aliq̄. herede paſſiue.
h ¶ Petat̄. ſ. alibi q̄ꝫ vbi ſit maior ps hr̄ditatis. vel q̄ꝫ vbi heres habꝫ domiciliū. ne obuiet. J. §. pe.
i ¶ Jſq꞉. ſ. hr̄s a q̄ petit̄ fideicōmiſſū.
k ¶ Voluiſſe. q̄d ex verbis ł ex ꝯiectōis gn̄e p̄ſumit̄. vt. ſ. eo. q̄d legat̄. §. preterea. ⁊. l. ſed ſi ſuſcepit. §. ſi libertus.
l ¶ Preſcriptio. i. exceptio.
m ¶ Facultatum. vt h. ⁊ J. de dote pre. l. i. §. ſꝫ q̄d diximus et ad treb. l. i. §. ſi heres. et. l. cogi. §. inde q̄rit̄. ſic nec auget. vt. J. de le. ij. gaiꝰ. ⁊c.
n ¶ Rome. ex predijs romanis.
o ¶ Hic puto. i. hoc cāu. vł h. i. rome. ſꝫ vr̄ ꝙ nūq̄ꝫ hēat locū p̄ſcriptio: cū rome hēat domiciliū. vt. J. ad muni. roma. ⁊ J. pri. §. Rn̄. h̄ ꝯtulit ſe ad ius q̄d dꝫ eē. vt qꝛ rome eſt h. vł dic ſi ꝯuenit̄ rome q̄ſi ibi ſit maior ps hr̄ditatꝭ: hꝫ locū p̄ſcriptio/ vt h. ſi āt qꝛ ſit cōis patria: nō. ſꝫ q̄d ſi res illiꝰ loci tm̄ hēat q̄s obligatas. vr̄ idē: ſed nō credo qꝛ lꝫ d̄ficeret ypothecaria hꝫ tn̄ ꝑſonalē actionē: q̄ oīa bōa r̄ſpiceret q̄d nō eſt i caſibꝰ iſtꝭ. nā d̄ficiētibꝰ fructibꝰ illiꝰ loci nō agit̄ alibi. vt. J. de vino tri. et ol. le. l. cū certꝰ. ⁊ J. d̄ ꝑ. obli. inter ſti. §. ſacrā. ⁊. J. d̄ vſufruc. d̄functa. §. i.
p ¶ Domiciliū. ſed p̄ſtatio ſit vbi res ē vł vbi voluit teſtator. vt. ſ. e. q̄d legat̄. §. p̄tea. ſꝫ Jo. aldri. ꝓ ⁊ yr. ē̄t vbi hꝫ domiciliū hr̄s. vt. ſ. de trāſ. cū hi. §. i. cā. ſꝫ tu dicēt vbi hꝫ domiciliū: vt no. ſ. eo. q̄d legat̄.
q ¶ Preſcriptiōe vt alibi ꝯueniat̄: vbi. ſ. hꝫ domiciliū: vł hꝫ maioreꝫ ptē hr̄ditatꝭ. ⁊ ſic no. iceptio ſolutōnis approbatur. vt in auten. d̄ here. ⁊ fal. §. ſi aut̄. col. i. ⁊ J. ad mace. ſꝫ iuł. §. ſi. Sꝫ q̄re magis iſte reꝰ vł ille q̄ ſuſcepit in alio loco actiōeꝫ. vt. J. ſed et ſi ſuſceperit. in princi. ſibi preiudicat: ſed actor non ſibi p̄iudicat/ lꝫ alibi agere ſcipiat. vt. ſ. e. argētariū. §. ſi. rn̄. nō ſolꝫ ⁊c. vt. J. de re. iur. ſi ſolꝫ. ne d̄ terioris ⁊c. vt. J. d̄ ꝯpē. l. i ꝯpēſatōe.
QVāuis i ꝓuīcia habeat. ſcilicet alia.
r ¶ Fideicōmiſſarij. appellat̄ heredes fideicommiſſarios. qꝛ ꝑ fideicō. ſunt rogati. alibi ē. in textu hr̄des.
SEd ⁊ ſi ſuſcepit. ⁊ ſpōte ꝯſēſit patiēdo litē ꝯteſtari alꝭ nō vr̄ ⁊c. vt. ſ. eo. non videtur.
v ¶ Hāc. ſ. exceptōēꝫ ꝙ ſi d̄buit ibi ꝯueniri. qꝛ alibi fuit maior ps hr̄ditatꝭ.
x ¶ Nō pōt. qꝛ ē dilatoria. vł l

pricipio dʒ opponi.vt.C.de pba.l.exceptōez. ſʒ quō tʒ ſnīa a nō ſuo iudice dicta.vt.C.ſi a nō cōpe.iu.l.ſi. Rñ. hic ſciuit: vñ ſibi pīudicauit.et ſic loqꝫ.C.de excep.l.ſi.

Teſſera q̄d ſit

a Teſſeras.erant vaſa qb⁹ mēſurabaꝫ frumētum rome tñ vt dicūt: vñ cū ea reliq̄rit teſtator: vr̄ voluiſſe ꝙ rome pſtarētur.ar.ff.de le.ij.ti tia ſcio.et ꝑmiſtā poſitionē dic. ex gñe ꝯparationis.i. ex gñe mēſure ꝑ quā fit ꝯpatio.vꝫ dic caſum hūc.ſ. ꝙ alicui rome degenti pone decez teſſere frumentarie.i.x. corbes in alimēta relicta eſſent. preſumiꝫ ꝙ rome pſtari voluit ꝑpter cauſam alimētoꝝ:ne interi in itinere periret alimētarius. et hoc ē ex gñe cōparationis.i. qa voluit i hūc caſū ꝯpari frumētum ꝛ dr̄ teſſera.i.cuiuſlibet menſure q̄rta ps.et ſic poniꝫ in li.reg. tibi teſſere decades.i. ter. xiiij.

o Vereṫur.heres non ſatiſdans.
p In poſſeſſionē.ſ.rei ſub ꝯditione legate.
q Cauſa.et eo loco cui⁹ cura ptinet ad vtilitatē.
r Vir certis.qd vix eſt:et ſic proprie.aliꝫ.ff.de aſſig.li.l.ſi.et.ff.ad vell.tutor.i.rñ.et de leg.i.ſi ſeruus legatus.§.q̄ quinq3. Item no.regulariꝫ ꝙ ſeru⁹ i iudicio eſſe non pōt.vt.C.e.ſeru⁹ in caſib⁹ tñ.viij. poteſt eſſe etiā cōtra dñm:qui dicūtur hac.l. ſunt et alij tres.vt.ff.ad trebel. mulier.§.non eſt.et.ff.ð ali.le.ſeruos.et ff.ad l.iuꝫ.ma. famoſi. Item ſunt et alij tres in quibus ꝫ extraneū agit.vt C.vbi cauſe fi.l.ſi.ꝛ.C.ſi ꝑ vi vel alio mō.l.i.ꝛ.C. qbus ex ca.ꝑui ꝑ ꝑ.liber. acci.l.ſi. et ꝑ totū ti.

Seru⁹ an poſſit in iudicio ſtare.

Si libertis ſuis teſſeras[a] frumētarias emi voluerit cū̄ius maior pars hr̄ditatis i ꝓuincia ſit tñ rome dbere fideicōmiſſum ſolui dicendū ē:cū appareat id teſtatorē ſēſiſſe[b] ex gñe ꝯparationis. Sed et ſi ꝓponas qbuſdā clariſſimis viris argenti vel auri pōdo[c] relicta et ſit ſufficiens ad hmōi fideicōmiſſa rome patrimoniū:lʒ maior ps totius pīmonij i ꝓuicia ſit/dici opʒ rome eſſe pſtandū:nec veriſimile eſt teſtatorem q̄ honorē habitū[d] voluit his qb⁹ reliq̄t[e] tam modica[f] fideicōmiſſa i ꝓuincia preſtari voluiſſe.

Si petaꝫ ſpecies vbi ē vel petatur cautio exceptio ꝙ alibi ſit maior pars hereditatis non obſtat.h.d.B.

Si ea res q̄ ꝑ fideicōmiſſū relicta[g] eſt eo loco[h] ſit:dicēdū eſt non debere pſcribi ei q̄ petit:quaſi maior ps hr̄ditatis alibi ſit. Sʒ ꝛ ſi non fideicommiſſum petaꝫ eo loco[i]:ſed de fideicōmiſſo[k] ſatiſdari petaꝫ videdū eſt an hec pſcriptio[l] locū habeat:et nō puto hr̄e. quinimo et ſi nichil[m] ſit eo loco:attñ iubēdū[n] eſt ſatiſdare. quid eñ veretur[o] cum ſi ſatis nō dederit:mittaꝫ aduerſari⁹ in poſſeſſionē[p] fideicommiſſi ſeruandi cauſa[q].

In cauſis q̄ ptinēt ad ſtatū ſui ꝛ i qbuſdā q̄ ptinēt ad vtilitatē publicā pt int̄ ſeruū ꝛ dñʒ ꝯſiſtere iudiciū. Bar.

Vir certis[r] Hermo. Ex cauſis aduerſ⁹ dominos ſeruis cōſiſtere ꝑmiſſum eſt. Id eſt ſi qui ſuppreſſas tabulas teſtamēti dicāt i quibus libertatez ſibi relictā aſſeuerant[s]. Itē artioris annone[t] populi romani: cenſus[v] etiā fraudati: et falſe monete criminis reos[x] dominos detegere ſeruis ꝑmiſſuʒ eſt[y]. ꝑter ea ſi fideicōmiſſariā libertatē ab his petant[z]. Sʒ etſi q̄ ſuis nūmis[a] redēptos ſe:ꝛ nō manumiſſos ꝯtra placiti fidē aſſeuerēt. liber etiā eē iuſſus: ſi rōnes reddiderit.arbitrū[b] cōtra dñʒ de rōib⁹ excutiēdis recte petet. ſʒ ꝛ ſi qs fidē alicui⁹ elegerit vt nūmis ei⁹ redimatur:atq3 his ſolutis manumittatur:nec ille oblatā pecuniā ſuſcipe velle[c] dicat:ꝯct⁹ fidez detegēdi ꝑuo ptās tributa ē.

Per miorē[d] cāʒ P au. maiori cognitōi pīudiciū fieri nō oʒ. Maior ei q̄ſtio

b Senſiſſe.ſic et.ff.de vſu ꝛ ha. plenū.§.equitij.
c Pondo.non multa ſʒ duo forte:cū pluralis elocutio duobus ſit cōtenta.vt.ff.de teſti.vbi.
d habitum.i. haberi.
e Reliq̄t. dignitas legatarij facit ad augendū legatum.vt ff.de le.i.ſi ſeruus plurium.§.ſi.et ar.ꝫ.e.ſi longius.in ſi.
f Modica.ſʒ quomodo erāt modica duo pondera auri? Rñ.hoc reſpectu pſoāꝝ:ſicut ꝛ ait comitiſſa matilda aliquātulū tre ꝯcedo illi eccl̄ie.q̄ tñ l.xxx. miliaria extendebatur.
g Relicta.i ſpē.non diſtiguo mobilꝫ vꝫ imobilis.
h Eo loco ſit.vbi in rem agitur.
i Eo loco,vbi res eſt.
k Fideicōmiſſo.relicto ſub ꝯditiōe vel in diem.
l Preſcriptio.q̄ſi maior ps hr̄ditatis ſit alibi.
m Si nichil.de hr̄ditate ꝑter rem legatam.
n Iubēdū ſatiſdare.q.d.qd dixi eſſe ſeruanduʒ vbi res legata petiꝫ ab actore in rē ſeruaꝫ et ſi ibi cautio ꝓ ea exigaꝫ:dū tñ habeat ibi domiciliū ꝑʒ q̄ſdā.certe imo et ſi non hēat.ar.ꝫ.e.l.qd ei ꝓhibet,cū res legata ibi ſit

s Aſſeuerant vt.ff.ð fal.l. nullo
t Annone. vt qꝛ publicā annonā fraudauit vt carius vēdereꝫ: vt hic ꝛ ff.ad.l.iuli.ð annona.l.i.
v Cenſus.i. tributi etiā.ſ.defraudati.de quo accuſatur.l.iulia pecul.vt inſti.de pu.iudi.§.lex iulia peculatus.
x Reos.ꝛ ſic accuſatꝫ ꝑu⁹ hr̄des.
y permiſſū ē. vt.C.q̄.ex can.ꝑ. pro pre.li. ac.l.ij.
z Petāt.vt.ꝫ.de in ius vocan.l.is quoq3.
a Suis nummis.et non emptoris:quo caſu ſuccedit conſtitutio miſſa ad virbium maximum. vt.ff. de manumiſſio.l.is qui.que liberandū non liberum dicit. vt.ff.e.qui ſe.
b Arbitrum.i. iudicem delegatum a ꝯſule.ſ.coram quo rōnes reddant.vt.ff.de cō.et de.ſi cui.
c Suſcipere velle.in hoc differt a ſuperiore quando ſuis nummis:quia ſupra ſeruus ſoluit.hic nnn ſoluerat.ſed ſoluere paratus erat.vel hic a principio fuerūt emptoris:ibi non.

Per minorem:. pone exemplum in petitione hereditatis:que maior eſt auctoritate:ideoq3 preferꝛtur alijs.vt.ꝫ.de arbi.non diſtin.§.ſi is.ꝛ.C.de peti. here.l.ſi.in prin. Item pone exemplum quando cum alia ſimplici ꝯcurrit preiudicialis q̄ ē maior ꝑuilegio.vt.C.

de adul.l.quoniã.ꝛ.C.de ordi.cog.l.cū hic ſtat⁹. Item pone exemplū.ff.de excep.rei iudi.fundū.ꝛ.l.fundi.vbi rõne ꝯplexitatis altera eſt maior. Itē pone exēplū.C. de here.act.l.vt debitū. Itē pone exemplū.C. de ordi. iudi.l.quoniã.ꝛ facit.ſ.dein integ.reſti.l.ſcio.Accur.

-§.fi.vnde dico ꝙ ſuo nomine filius cõueniri cepit:alteratur tñ qñ in patrē transferri.vt h dicit.ar.ff.de noxa.l. in delictis-§.ſi detracta. Itē op.cur ex delicto agit̃ de peculio? Quidã dicūt filiū fuiſſe condēnatū:ꝛ actiõe in factū ex re iudicata pr̃ tenet̃.vt.ff.de noxa.quotiēs.et.ff.de

Edictū.dz. cū vnū iudiciū reputet̃ lz iudex ſit ſubſtitut⁹ vt.ff.eo.l.mortuo. ꝛ.l.ꝓponebat̃. et ſ.e.ſi iudex.ꝛ.C. quõ ꝛ qñ iu.l.conſentaneū. et facit.ff.de iti.ac.ꝙ pri.l.indebiti-§.ſi qs ſic ſi morit̃ litigator ſucceſſori dabitur vnū.vt.ſ. de fer.l.oratione -§.finali.

b Solet.ꝛ dz. at qñ ipſemet ꝑemptoriū dediſſet ex voluntate mittit aliud.vt.ff. eo.ꝛ poſt.et facit ſ.de fer.l.oratiõe in-§.illud.

Licet.nõ eſſet.erat tamen talis q̃ poterat eē ꝓcurator: vñ ſecus puto ſi erat ſeru⁹ vel pupillus.Accur.

d Deducta.cū ratihitio trahatur retro.vt.C. ad mace.l.fi.et.ff. de pig.ſi fundus -§.i. Sz ɔ.ff.iudi. ſol.ſi añt.l fi.Eo. vt dixi.ſ.q̃ ſatiſ. cog.l.iur̃. Itē qd ſi iudex tulit ſententiã nõ p̃cedente delegatiõe:ſed tñ iudex ratã habet qui cauſam illam potuit delegare? videt̃ ꝙ poſſit. vt.ſ.de offi.pre.barbarius.ſed cõtra puto:ꝛ eſt rõ.C.d iur.fiſ.l.ij. Itē quere qd no.C.qui pro ſua iur.l.i.

minorē cauſam ad ſe trahit.

Si oēs termini nõ ſunt dati nou⁹ iudex dz eos ꝑficere: nec tenet̃ aliqd ſupaddere:ſz ſi oēs ſunt dati a predeceſſore:ipſe nouam dilationē dare debet.h.d.Barto.

Idem.

Edictū qd ab anteceſſore datū eſt:in numero triū edictoꝝ cõnumerari dz[a]. Plane licet ois ab anteceſſore numerus finit⁹ ſit:ſolet[b] tñ ſucceſſor vnū edictum dare.

Ratihabitio retrotrahit̃ ꝛ cõfirmat iudiciū agitatum ꝑ falſum procuratorē.h.d.bar.

Licet verū ꝓ- Ulpi. curatorē in iudiciū rez deducere veriſſimū eſt:tñ ꝛ ſi qs cū ꝓcurator nõ eſſet[c] litē ɔteſtatus eſt:deide ratã dñs habuerit rē:videt̃ retro res in iudicium recte deducta[d].

Mortuo filio inſtãtia ĩchoata cū eo trãſit ad patrē:licet actionis q̃litas alteret̃.Bar.

Tam ex ɔtracti- Idē b⁹ q̃ꝫ ex delictꝭ in filiū fa.cõpetit actio[e]:ſz mortuo filio poſt litꝭ ɔteſtationē[f] tranſfert̃ iudiciū in patrē dūtaxat de peculio:ꝛ qd in rē ei⁹ v̄ſuz eſt. certe ſi q̃ſi ꝓcurator[g] alicui⁹ filiuſfa.iudiciū acceperit: mortuo eo in eū quē defenderit trãſlatio iudicij datur.

Hec lex ponit tres caſus ĩ quibus iudiciū ſoluit̃ ex parte iudicꝭ.quã.l.no.B.

Pau.

Iudiciū[h] ſoluit̃ vetante eo q̃ iudicare iuſſerat: vl̃ etiã eo q̃ maius imperiū in eadē iuriſditiõe hz: vel etiã ſi ipe iudex eiuſdē impꝗj eſſe ceperit[i]:cui⁹ ē q̃ iudicare iuſſit.

Ille q̃ delegat iudicē ĩtelligit ĩ loco ſolito delegare.B.

Si loc⁹ in iubē- Ulpi. do iudicare non eſt cõprehenſus:videt̃ eo loco iudicare iuſſiſſe quo ſolet iudicari ſine incõmodo litigantium[k].

Mortuo iudice Paul̃. qd eū iudicare oprtuerat:idem[l] eum qui ſubdit⁹ eſt ſequi oportet.

In iudicio venit omne id qd ſub petitione ꝓpoſita põt comprehēdi niſi contrarium actum ſit.Barto.

Ulpian⁹.

Solemus quidē dicere id venire in iudiciū de quo actū eſt iter litigantes.ſz celſus ait: periculoſum eē ex ꝑſona rei hoc metiri: q̃ ſemꝑ ne cõdēnetur hoc diceret nõ conueniſſe. Quid ergo:melius eſt dicere id venire in iudicium non de quo actum eſt vt veniret[m]: ſz id nõ venire de q̃

pecul̃.licet-§.idē ſcribit.et ſm hoc dic poſt lit. ɔteſt. cõdēnatiõe ſecuta: et ſic ĩpropꝛie tranſferri dr̃. Itē tūc nõ ex delicto: ſed ex q̃ſi ɔtractu nã et alS ex delicto lite ɔte.datur in heredes.Alij dicūt ꝙ hoc ēt de peculio refert tm̃ ad cõtractū.Tu dic etiã ex delicto de peculio agi in quantū eſt locupletatū.vt.ff.d peculi.l.iij.-§.ex cã.et ſic h accipe etiam cū hac forma de peculio.

g Si q̃ſi ꝓcurator.i.re vera ꝓcurator.

Iudicium.ex hoc colligitur ꝙ h̃ ks ɔteſtata erat:aliter eñ non eſſet iudiciū vnde apparet ꝙ aliud eſt in h⁹ mãdato q̃ꝫ in ceterꝭ. vt.ſ.de ꝓcu.l.ante.ꝛ.l.poſt.ꝛ.ſ.l. ꝓri.in fi.ꝛ eſt rõ: qꝛ hic non vertit̃ damnū pecuniariū.ꝛ facit.ſ.e.cū ꝓtor.in prin.

i Ceperit.vt ſ.de arbi.l.iij.in fi.ꝛ.l.ſeq.

Si loc⁹.litigantium.q.d.quod eſt ſine incommodo litigatorum. nam cõſueto loco ſeruato non attendo incommodum. Item nõ ſeruato non attendo commodum.vt.ſ.de iuſti.ꝛ iur.l.penul.nec obſt.ſ.de arbi.ſi cū dies-§.penul. quia et in ſeceſſibus eſt locus conſuetus quandoq̃ꝫ.vt ibi dicit.Accurſius florentinus.

Tam ex cõtractibus.actio.niſi in mace.et in voto. et hoc iure veteri.hodie ex aduēticia cã dat̃ in patrē:non in filiū ſi pat̃ admittit vſufru.vt.C.de bo.que libe.l.fina-§.vbi autem.

f Poſt litꝭ ɔteſta.ideo poſt litē ɔteſ.qꝛ ſi ante nouū daretur iudiciū in patrē ex filij ɔtractu.ex maleficio v̄o nullū cū non detur ex delicto in heredes niſi lit.ɔteſt. vt.C.ne ex deli.defun.l.i.Sed quõ ſic alterat̃:qꝛ ɔ filiū erat in ſolidū.vt.ff.qd cū eo.l.pe.ɔtra patrē v̄o de peculio tm̃? Rñ.quidã.qꝛ filius hic cõueniebat̃ noie pr̄is nõ ſuo:qd nõ placet:qꝛ ſic ex maleficio noie pr̄is cõueniri nõ poſſet:cū pater noie filij non teneat̃.vt iſti.de noxa.

Mortuo iudice.idem.i.ex eiſdem actis.non autē ſi ille erat male cõdemnaturus: hic condēnabit vel ecõtra:ſed ex ſuo animo dicet ſententiam.vt.ſ.de arbi. qualem-§.i.vel dic de qua cauſa.i.de eadem.

Solemus.veniret.hac lege due ponuntur regule.Prima eſt vt id tm̃ veniat in iudiciū de quo eſt inter eos actū:vt dicat actor reo placet ꝙ agã ɔ te in.ꝛ. corã iſto:vt expiar ſi habeo ius.ꝛ rñdeat ſic.ꝛ h⁹ reptobat̃ ꝑ rõnē h poſitã.ꝛ.ff.d v̄b.ob.iter ſtip-§.ſi ſtichū.ſz in

noiatim[a] actum eſt ne vẽiret.

¶ Iudex maleficioꝝ nõ põt cognoſcere ꝺ cauſis pecunia riis ciuilibus. h.d. Bar.

¶ Latrunculator[b] de re pecuniaria iudicare non poteſt.

¶ In iudicio oportet ꝙ ſit reus et actor. Bar. Idem.

INter litigantes non aliter lis expediri põt: ꝗ̃ ſi alter petitor alter poſſeſſor ſit. eſſe ei dꝫ qui onera petitoris ſuſtineat: et q̃ cõmodo poſſeſſoris fungatur[c].

¶ Defẽdere dꝫ q̃s ꝑ ſeipꝫ vł ꝑ aliũ cũ ſatiſdatione iudicatũ ſolui. h.d. Bar. Idẽ.

REcte defendi[d] hoc[e] eſt iudiciũ accipe: vel ꝑ ſe vel per aliũ/ ſed cũ ſatiſdatione. nec ille vr̃ defendi: qui qđ iudicatum eſt non ſoluit[f].

¶ Intereſſe cõtra doloſum eſtimaꝉ ſꝫ iuramẽtũ ĩ litẽ. B.

NOn a iudice[g] Idem doli eſtimatio ex eo qđ intẽeſt fit: ſꝫ ex eo qđ ĩ litẽ iuratur. deniqꝫ et predoni depoſiti et commodati ob eam cauſam[h] competere actionẽ non dubitatur.

¶ Cautio iudi. ſol. in vna inſtantia iterpoſita nõ cõmittiꝉ ſi ex alia iſtãtia indiceꝉ. B.

¶ Si q̃s alio iudicio[i] actur⁹ iudicatũ ſolui ſatis acceperit: deide in alio iudicio[k] agat nõ committetur ſtipulatio: quia de alia re cautum videtur.

¶ In ꝯtractu dotis hoc eſt ſpeciale ꝙ non inſpicim⁹ locũ contractus: ſed locum vbi vir habet domiciliũ. B. Idem.

EXigere[l] dotẽ mulier dꝫ illic vbi maritus domiciliũ habuit nõ vbi inſtrumẽtũ dotale[m] cõſcriptũ eſt. Nec eñ id genus ꝯtractus eſt vt et eũ locũ ſpectari oporteat: ĩ quo inſtrumentũ dotis factũ eſt potius ꝗ̃ eũ[n] in cuius domiciliũ et ipſa mulier ꝑ cõditionem matrimonij erat reditura[o].

¶ Ambigua petitio ſiue exceptio interpretatur ſm intẽtionem proferentis. hoc dicit Barto. Idem.

SI quis intentione[p] ambigua vel oratiõe vſus ſit: id quod vtilius ei eſt accipiendum eſt.

¶ Qui dicit ſe liberandũ eſt liber a die ſententie vel a die ĩterpoſiti decreti ſi decernaꝉ contra ꝯtumacẽ. Bar. Idẽ.

arbitris. hec regula tenet. vt. ff. de arbi. l. ſi cũ dies. §. plenũ. alia eſt. vt id demũ nõ veniat de quo noiatim exceptũ eſt ne veniat. et hec eſt vera. ſꝫ tñ ſub petitiõe facta põt includi qđ actor dicit in iudiciũ veniſſe. vt ſi petit rẽ ꝯtineanꝉ fructus. Item ſub petitione hereditatis oẽs res tam mobiles ꝗ̃ imobiles. Itẽ iura: ſic in acti. fami. her. et pro ſocio. et ſic de ſimilib⁹. Sꝫ q̃dã ſic prave intelligunt. vt ſi petam ſtichum videar et fundũ petiſſe. ar. ei⁹ qđ eſt. C. de an. excepti. l. fi. Sed certe eadẽ rõne videor deduxiſſe in iudiciũ regnum francie. qđ eſt falſum adeo eſt falſũ. vt ſi ꝓpono vnã. nõ videar ꝓpoſuiſſe etiã aliã q̃ eſt ei⁹ ſeq̃la. vt. j. ad exhi. l. ſi quis hõ. §. quantũ. et ad hoc. j. de excep. rei. iu. l. ex teſtõ. Sꝫ vr̃ ꝙ ꝓma regula teneat in iudicijs. ꝛ non ſcđa. vt. j. de edi. edic. l. ediles. §. itẽ ſciendũ. in fi. ſol. hic loquiꝉ qñ dubiũ eſt inter actorẽ et reũ. ꝛ tũc credeꝉ actori. ſi aũt certum eſt ꝙ de q̃buſdã tñ egit. de his tñ iudicabit. vt ibi. vel dic nominatim iniungi ſi põt claudi ſub petitione actoris vel niſi de ꝯſenſu partium. ff. e. l. ij.

a ¶ De quo nominatim. ſ. tantum.

b ¶ Latrũculator. qui iudicat de latronib⁹ tñ. puniantur corꝑaliter vel non. cum id a principe ſibi ꝯmiſſũ ſit. de quib⁹ dr̃. C. de agen. in rebus. l. ex eo.

INter litigantes. fungaꝉ. vt inſti. de inter. §. cõmodũ. ꝛ. j. vti poſ. l. i. §. his aũt. Sed q̃d in duplicib⁹ iudicijs. vt iſti. ꝺ iter. §. iij. Rñ. et ĩ illꝭ nõ põt aliꝉ ius expediri ꝗ̃ ſi alꝉ petitor alꝉ poſſeſſor ſit. i. alꝉ onera petitoris alꝉ ꝯmoda poſſeſſoris hẽat. vt. ff. e. l. ĩ trib⁹. ſic ei. l. iſta ex

REcte defendi. defendi gen⁹. ꝛ ꝺfendi ſpẽs. (audiꝉ

e ¶ hoc. quod ſequitur.

f ¶ Non ſoluit. et ſic ꝯmittiꝉ ſtipulatio ꝓpꝉ rẽ iudicatã. cũ habeat tres clauſulas. vt. j. iu. ſol. l. iudicatum ſolui. et facit. ff. ex qb⁹ ca. ma. l. itẽ ait pretor. §. pe. ꝛ. j. ex q̃. cau. in poſ. ea. l. hec aũt. §. recte.

NOn a iudice. qđ intereſt. ſ. cõiter. ſed ex eo qđ ꝛc. et

hoc in bone fi. iudi. ꝛ arbitrarijs. vt. j. de in litẽ iur. l. in actionib⁹. ꝛ inſti. de act. §. preterea. aliud ſi culpa. vt. j. ꝺ in litẽ. iur. l. ij. in fi. ꝛ. l. videamus. §. fi.

h ¶ Ob eã cãꝫ. ſ. ob dolũ cũ ob has cauſas agere põt vt. j. depoſiti. l. i. §. ſi predo. vel fur. et. j. ꝯmodati. ita vt ſi.

i ¶ Si q̃s alio iudicio. i. ꝓpꝉ aliũ iudicẽ. ꝛ ſic dꝭciꝉ aliud iudiciũ hoc ipſo ꝙ mutaꝉ iudex. ſicut eꝫ dr̃ idem inſti. de act. §. ſi minus. et ꝓbaꝉ h̃ caſ⁹. j. iudi. ſol. l. iij. i. rñ. ꝛ. l. pe. Uel dic ꝙ de vna re actur⁹ ſtipular⁹ eſt iudicatũ ſolui. et poſtea egit de alia. ꝛ hoc innuit finis. §. ꝛ. j. iudi. ſol. l. cũ q̃rebaꝉ. ꝛ ſm hoc dic alio. i. de alia re. vt ponaꝉ neutraliter. Uel dic acturus vna actione ad aliquã rẽ ſtipular⁹ ẽ. ꝛ poſtea ad eãdẽ egit alia actione ꝛ alia cã. ꝛ ſic poneꝉ in iudicio ꝓ actione. vt. j. iudi. ſol. l. cũ q̃rebaꝉ. in fi.

k ¶ Alio iudicio ſecundo.

EXigere. põt intelligi hec lex ꝙ alibi fuit facta ꝓmiſſio ꝛ contract⁹. ꝛ alibi inſtrumẽtũ ſcriptũ ꝛ alibi domiciliũ viri. Uel ſcđo ꝙ inſtrumẽtũ ꝛ ꝯtractus fuit in domo pr̃is mulieris factum. tñ marit⁹ ꝯueniꝉ in ſuo foro. iđ qꝛ vr̃ ĩ ſeruiſſe locũ illũ in reddendo. vñ quaſi ibi ꝯtraxerunt. vt. j. de ac. et ob. l. ꝯtraxiſſe. ꝛ ſm hoc tñ ꝯueniꝉ in ſuo foro ſm bul. Sꝫ. M. dixit in vtroqꝫ. ſ. in loco ꝯtc⁹. ꝛ foro mariti. ꝛ qđ đr h. nõ vbi ꝛc. ſubaudiebat tñ. et ꝙ p⁹ea. vt ꝛ eũ. ſubaudiebat magis. ꝛ ſic ſubaudiebat maxie. vt. ff. (e. heres. §. fi.

m ¶ Dotale. i. reddende dotis.

n ¶ ꝗ̃ eũ. electie ſꝫ. B. q. d. h̃ũc nõ illũ ꝯpatiue ſm. M.

o ¶ Reditura. i. itura. qꝛ ſequiꝉ forũ viri. aliud in ꝯcubinis. vt. j. ad munici. de iure. §. fi. ſic ꝟbũ reddẽdi ꝓ dare ponitꝉ. vt. j. de verbo. ſigni. l. verbum reddendi.

SI q̃s. qđ dicit intentione referas ad actorẽ. vt qꝛ dixit reũ iniuſte poſſidere ꝛ ad ſe pertinere. q̃ ꝟba ꝛ ad petitoriũ ꝛ ad poſſeſſoriũ põt referri. ꝛ qđ dicit oꝛone. referas ad reũ. vt qꝛ fuit ibi ꝯfeſſus rem ad actorẽ pertinere. q̃ ꝟba exponũꝉ vt ſit debita. nõ ꝙ ſua. cũ reo vtilius ſit vt ar. j. de ꝟ. ſig. l. ꝟbũ ꝯtinere. vel dic ꝓmũ qñ in vna

dictiōe ē dubiū. vt in. l. inter ſtipu. §. i. ſcḋm q̄ſ i vna ofone. et ſic no. ꝙ ei ꝑmittit iterpretari q̄ d̄t in iudicio. Idē in principe. vt. ff. de reg. iu. l. neratiꝰ. Idē i ꝓtore. vt. ff. de ꝟb. ob. l. in ꝯuētionalibꝰ. Sed ſecꝰ i ꝯtribꝰ. vt. ff. d̄ pac. l. veteribꝰ. ⁊. ff. de ꝯhen. emp. labeo. ⁊. l. cū lege. ⁊. ff. d̄ ꝟ. ob. q̄cq̄d. Sȝ an cogatur eligere pēdēte iudicio? arg. ꝙ ſic. ff. quoꝝ le. l. i. §. qui autem. i fi.

a Qui ſe. redēptū. i. ēptū hoc pacto vt manumittatur.

b ¶ Liber erit. i. liberādꝰ. vt ſbījcit

c ¶ Redēptꝰ ē. i. ꝑ ſnīam declaratū eū redēptum.

d ¶ Cōſtitutio diuoꝝ fratrū ad ꝟbiū maximū. vt ff. de manu. is q̄.

e ¶ Redemit. i. redimi mādauit

f ¶ Senatuſcōſultoꝝ. q̄ttuor ſūt exēpla. rubriani tranſſiliani et daſiani. et artificulīāi. q̄ vbi locū hēant habes. ff. d̄ fideicō. li. cū vero §. ſubuētū. ⁊. l. cū q̄ſi. §. ſi plēs. ⁊. l. ſi tm̄. §. ſe. cō. ⁊. §. ſȝ ⁊ artificiano. nō aūt vinciani. qḋ i ſuo ꝓpo manumittētis. i. defuncti locū nō hȝ. vt i e. ti. l. nō tm̄. §. ſȝ ſi nō hereditarium

QUi ſe dic̄it ſuis nūmis redēptūᵃ eſſe ſi hoc ꝓbauerit: exinde liberᵇ erit ex quo ſnīa redēptus eſtᶜ. q: cōſtitutio diuoꝝ fratrūᵈ nō liberū ꝓnunciari precepit: ſed reſtitui ei libertatē iubet. Proin de cōpellēdus erit manumittere eum qui ſe ſuis nūmis redemitᵉ. ſed et ſi latitet exēpla ſenatuſcōſultorūᶠ ad fideicōmiſſariā libertatē pertinētiuȝ debere induci oportet.

¶ Ad ſententiā ꝑuenit̄ precedente peremptorio impetrato legitimo ordine hic expreſſo. h. d. Barto. Idē.

AD peremptoriūᵍ edictum hoc ordine venitur: vt primo q̄s petat poſt abſentiā aduerſarij edictum primūʰ: moxⁱ alterum. Idem Per interuallū non minus decē dieꝝᵏ. Idē. ET tertiū. q̄bꝰ ꝓpoſitis tunc peremptoriū impetret. qḋ inde hoc nomē ſūpſit ꝙ ꝑimeret diſceptationē hoc eſt vltra nō patiet̄ aduerſariū tergiuerſariˡ. Idem

IN peremptorio aūt cōminat̄ᵐ is q̄ edictū edit etiā abſēte diuerſa ꝑte cognitur ſe et pronunciatuꝝ. Idē. NOnnūq̄ⁿ aūt hoc edictūᵒ poſt tot nūero edictaᵖ q̄ ꝑceſſerūt dat̄: nōnūq̄ poſt vnū vł alteꝝᑫ: nōnūq̄ ſtatim: qḋ appellat̄ vnūʳ ꝓ oībꝰ Hoc aūt eſtiare oportet eū q̄ ius dicit ꝓ conditione cauſeˢ vel ꝑſoneᵗ vel temporisᵛ: et ita ordinezˣ edictorum vel cōpendiumʸ moderari.

¶ Reo abſente in termino ꝑemptorio iterum ex benignitate citatur: et ſententia ſȝ iuſticiam profertur: actore vero abſente in termino peremptorio caſſatur illa citatio et illiꝰ edicti inſtantia perimetur nō autem diffinitiue pronunciabitur. h. d. B. Idem.

ET poſt edictū peremptoriū impetratū cum dies eiꝰ ſuperuenerit: tūc abſensᶻ citariᵃ debetᵇ. et ſiue reſponderit ſiue non reſponderi agetur cauſa. Et pronūciabitur non vtiq̄ ſecundū pre-

f ¶ Cauſe. quia ſit alimentorum.

t ¶ Uel perſone. q: pupillus vel vidua.

v ¶ Uel temporis. q: forte ferie appropinquāt. Et ſic nota ꝙ poſſunt diminui dilationes iſte. vt hic. ⁊. ff. de re iudi. l. qui ꝓ tribunali. ⁊. C. de dila. l. ſiue. nō augeri. vt C. de dila. l. i. Sȝ videt̄ ꝙ nec diminui. vt ff. eo. ꝑ interualla. ſed intelli ge ibi nō minus niſi iudex videat quare ſit.

x ¶ Ordinez. i. numerum.

y ¶ Compendium. i. nūeꝝ dieꝝ.

z ET poſt. abſens. i. reus

a ¶ Citari. quito. Accur.

b ¶ Debet. i. ꝑt vt ex ſupiori. l. patet. alij dicūt hoc neceſſe eſſe. alś ſententiā nullam. vt C. de ſententijs. ꝑlataz. Et no. ꝙ hec edicta ꝑponebant̄ in albo quodā loco ꝙ q̄s veniat ad cām. vt. ff. de re iudi. ꝯtumacia. §. i. ⁊ ita fieret ei notū ꝑ ſeꝰ ꝑ aliꝰ legētes. qḋ nō eſt hodie in vſu. ſed per executores miſſos ad domū rei. ſic fit citatio. ſed olim ⁊ per precones citabāt̄. vt in auten. d̄ li. §. oēȝ. col. viij.

a AD ꝑemptoriū. vſq̄ huc de his q̄ circa iudicia fiūt nūc ā̄t q̄l̄r ad ſnīaȝ ꝑueniat̄. ⁊ dic veꝝ: ſȝ fictū ex tribus tm̄. vt. C. quō ⁊ q̄ñ iu. l. tres.

h ¶ Primū. qḋ d̄r admonitoriū. vt in auſ. de he. ⁊ fal. §. ſi q̄s aūt nō iplēs. col. i. ſcḋm d̄r ꝯuētionale. tūū citatoriū. q̄rtū ꝑemptoriū

i ¶ Moꝝ. no. ꝙ mox d̄r. x. dieꝝ.

k PEr interuallū. x. dieꝝ inter edictū ⁊ edictū. vt h. ⁊ C. e. l. properādū. §. i. hodie ā̄t. xxx. dieꝝ. vt i auſ. d̄ liti. §. oēm. ⁊. §. ⁊ ſi hoc minime. col. viij. ⁊ lȝ ibi dicat in actore. tm̄ nō dȝ actori ⁊c. vt. ff. de reg. iu. l. nō debet.

l ET tertiū. tergiuerſari. improprie: cū in crīalibꝰ tm̄ hoc ſit. vt. ff. ad turpil. l. i.

m IN peremptorio. ꝯminat̄. ſic. ff. de peri. ⁊ cōmo. l. i. §. licet. ⁊. C. cōminari. vel epiſtolas.

n NOnnunq̄. i. aliquando.

o ¶ Hoc edictum. ſ. peremptorium.

p ¶ Edicta. puta tria.

q ¶ Alterum. i. duo. Accur.

r ¶ Unum. nunq̄d hoc qḋ pro oībꝰ datur dȝ hr̄e ſpacium triū edictoꝝ? Rn̄. quidam nō. ar. ff. de pac. l. ſi plures. §. nec nō et vnꝰ. ſȝ ar. ꝯ. ff. de ꝯdi. et demon. l. q̄ duobꝰ

Item ordinariꝰ ꝓponebat. delegatus aūt qui pedaneus dicit̄. vt. C. de pedane. iudi. l. pe. non poterat. vt in auſ. de exhi. §. ſi vero. ſed ibi ante litem ꝯteſta. loq̄t̄. ſed per ſuā ammonitionē pōt fieri cōtumax aliquis. vt. C. quō et q̄ñ iu. l. ij. Itē ex eo ꝙ hic dicit ꝓnūciabit̄. ptȝ ꝙ lis erat ꝯteſtata in oībꝰ ꝑcedentibus legibꝰ. alś autem nō poſſet dari diffinitiua iure veteri niſi in cā appellationis. vt. C. de tpibꝰ et re. ap. l. fi. Sed hodie ſic actore abſente. vt in auſ. de lit. §. ſi ꝟo initiū. col. viij. lȝ quidaȝ ibi de interlocutoria dicant loqui. qḋ eſt falſum. q: d̄t veritate ſubtilꝰ req̄ſita ⁊c. qḋ nō fit niſi in diffinitiua. vt C. e. l. iudices. Reo aūt abſēte nō. q: fauorabiliores ⁊c. vt. ff. de reg. iur. l. fauorabiliores. nec obſtat l auſ. vt oēs obe. iu. ꝓui. §. ſiue igitur. col. v. q: ibi erat quaſi ꝯteſ. in reū. ſed qualr̄ añ lit. ꝯteſ. fiebat citatio? Rn̄. vt et pꝰ. cuȝ rō diuerſitatis reddi non poſſit. vt ar. ff. de ver. ob. a titio Itē nō ē neceſſe hec edicta ⁊ maxie ꝑemptoriū ꝑuenire in noticiā citati: q̄dā ſic. vt. ff. q̄ ſnīe ſine ap. l. i. §. item. Tu dic ꝯ. q: ſufficit ad domuȝ ſolēnit̄ nūciari. vt ar. C. quō et q̄ñ iu. l. ab eo. ⁊. ff. de dam. ifec. l. iiij. §. abeſſe. ⁊. C. de ari. excep. l. pe. in. fi. nec ob. dicta lex. quia ibi dicit ad

maiorem exaggerationem.
a ¶ Preſentem.ſ.actorem.
b ¶ Abſens.ſ.reus.
c ¶ Uincet.imo ꝯ.vt.ff.de re iudi.l.ꝯtumacia.So.coherceṫ dāno litis.ſ.in expenſis.vt h.et.C.e.l.ꝓperādū.§.cū aūt.in fi.§.
Uel cohercet.qa ex cā ꝑtoꝛ denega re pōt ei ius.vt.ff. ex qui.cau.ma.l. ſed etſi per pre.§. ſed et ſi dum.Uel qꝛ dixit vt ifra cer tū tpꝰs ageret.qđ nō fecit.vt.C.đ i ge.ma.l.diffama ri.non aūt vt cāz principalē ꝑdat ſi ſententieṫ.cū eiꝰ abſentia dei preſētia ſuppleaṫ.vt C.e.ꝓperandum.§.cū aūt.Itē ꝯ.ff. de ꝯfeſſis.l.certū.§.pe.Solu.vez eſt ꝙ nō ſolet ni ſi ſm legē iſtā.vl' dic.nō ſolet abſ̄ti ſcꝫ accuſanti.nā ſm vetera iura ſi ꝯtrahebatur her modiciū.i.nō ha bebaṫ cā ſic deſer ta vt poſſet actore abſ̄te dari ſnīa. vt h.ſubijcit.Uel dic ꝙ loquitur ibi

ſentem[a] ſed et interdū vel ab ſens[b] ſi bonaz cām habuerit vincet[c].Qz ſi is qui edictum peremptoꝛiū impetrauit[d] abſit die cognitiōis[e]:is vero ad uerſus quē īpetratū eſt aſſit: tunc circunducendum[f] erit edictū perēptoꝛiū.neqꝫ de cā cognoſceṫ:neqꝫ ſm ꝑſentem pronunciabiṫ. Circunducto edicto videamus an amplius reus[g] ꝯueniri poſſit:an vero ſalua q̄dē lis[h] eſt:veruz inſtā tia tm̄ edicti perierit.Et magis eſt vt inſtantia[i] tm̄ perierit:ex itegro aūt litigari poſſit

¶ Uerus ꝯtumax nō appellat.h.d. B.

¶ Sciendū eſt ex peremptorio abſentem ꝯdēnatum ſi appellet non eſſe audienduz[k]:ſi modo per contumaciā defuerit:ſi min[l] / audietur. Iulia.

De qua re cognouerit[m] iudex de ea quoqꝫ pro

de abſente nō per ꝯtumaciā.et ſic nō dꝫ ei q̄s ꝯdēnari:cū necipe alq̄.ſecus tñ vr̄ in minore.vt.C.de ꝑcu.l.ſi nō
d ¶ Qz ſi is.impetrauit.ſ.actoꝛ.
e ¶ Cognitionis.ſ.ſententie.
f ¶ Circūducendū.i.delendū.et facit.ff.de his q̄ i teſt.delen.l.i.ꝛ.ij.Hodie aūt etiā actore abſente dꝫ diffinitiua dari.vt.C.e.ꝓperādū.§.ſinaūt.olim aūt non niſi in cā liberali.vt.C.de li.cā.l.iuſta.
g ¶ Reus.cui ſcilicet miſſum erat ꝑemptoꝛium ſed non venit.ꝛ ꝑ hoc apparet ꝙ.ff.in pꝛin.loquitur reo abſente.et ſic eo abſente ꝯhitur hermodiciū.nō abſ̄te actore.et facit.ff.e.l.non idcirco.§.i.
h ¶ Lis.i.inſtantia totius cauſe.
i ¶ Inſtantia.ſ.edicti.non dico totiꝰ litis.et ſic nō fit litis ꝯteſ.de nouo niſi iudex abſoluerit ab obſeruatiōe iudicij.qđ pōt.vt.C.e.ꝓperandum.§.i.Accur.
k ¶ Audiendū.niſi veniat ſedente iudice pro tribunali.vt.ff.de in integ.re.diuus.Itē hoc ſi eſt cōtumax i nō veniēdo.ſecus ſi i non reſtituendo.vt.ff.de ap.creditoꝛ.§.fi.q̄ eſt ꝯ.et facit.C.e.ꝓperandum.§.cū aūt.
l ¶ Si minus.i.ſi nō fuit cōtumax vere:tñ fuit preſūptiue.et ſic loquiṫ.C.quō et q̄n iudex.l.ab eo.al's nō valeret ſnīa.vt.ff.de re iu.l.de vnoquoqꝫ.

De qua re cognouerit.pꝛincipaliṫ corā eo lite ꝯte. ſic.ff.eo.l.vbi.Sꝫ q̄d ſi aliq̄ in iudicijs incidens q̄ſtio opponaṫ in modū exceptionis vel replicationis:an ſup ea ferre debeat ſnīam:Rñ.pla.ſic.vt hic.ꝛ.ff.de mi

no.l.intra.et.ff.de ꝓuari.l.iij.in fi.i.rñ.Sed bul.ꝯ.qꝛ ſatꝫ de incidenti ꝓnūciaṫ q̄n dr̄ de pꝛincipali.vt.C.de oꝛdi.iu.l.i.et.C.de adul.q̄m.ꝛ.ff.de agnoſ.li.l.ſi quis ali.§.ſi vel parens.ꝛ exponit hic.ſ.pꝛincipaliter.et illi đ ꝓuari.et illi de mino.ꝙ ſint ſpālia.Io.vero diſtinguit.an incidens queſtio que opponiṫ añ lit.cōteſta.nata fuit.vt pacti et iuriſiur.ꝛ ſimilium.q̄ ꝑe dr̄ incidens.ꝛ tūc ſē tentia bul.teneat an poſtea.i.ſi que ratur an ille poſſit teſtificari.vel an debeat interrogari.vel an ſit hodie in poſſeſſione libertatis.ꝛ tales diciṫ emergētes ar.ff.de li.cā.liberis.§.fi.et tunc tꝫ ſnīa pla.et eſt rō.qꝛ aliter ꝓcedi ñ ꝑt i cā.vt.C.đ dila.a ꝓcedēte.Sꝫ opponiṫ huic.l.ff. de of.ꝓcō.ſolent. et.C.de of.ꝓcon. l.i.ſed ſpāle eſt in legato ꝓcōſulis vt de criminibus cognoſcat:lꝫ non ꝓnunciet.Itē opponiṫ.C.vbi ſe. vel cla.l.fi.in medio.ſꝫ ſpāle ibi.

nunciare cogendus erit.

¶ Iuriſditio iudicis poteſt pꝛoꝛogari conſenſu partiū de q̄ntitate ad quātitatem. Bar.

¶ Iudex qui vſqꝫ ad certam ſūmā iudicare iuſſus[n] eſt:etiā de re maioꝛi iudicare poteſt ſi inter litigatoꝛes cōuenia t[o].

¶ Iudicium agitatum nomine moꝛtui qui viuere putabatur cōtꝛuz ad eum eſt nullum: ſed nomine eius ſolutum poterit ab herede cui pꝛoficit repeti.h.d. Bar.

¶ Cū abſentē defendere vellem iudiciū[p] moꝛtuo iā eo accepi ꝛ ꝯdēnat[q] ſolui.queſitū eſt an heres liberareṫ.Itē q̄ actio michi aduerſus eū[q] cōpeteret.reſpōdi iudiciū qđ iā moꝛtuo debitoꝛe ꝑ defenſoꝛē eius accipitur nullum eſſe:et ideo heredē non liberari[r].defenſoꝛem autē ſi ex cauſa iudicati ſoluerit:repetere[s] q̄dē nō

Itē op.in auten.vt clerici apud ꝓpꝛi.ep.§.pe.coll'.vi. ſed et ibi ſpāle.Item fallit hec lex ſi partes tranſigant vt.ff.de arbi.non diſtin.§.itē.Item ſi iudex habeat iuſtā excuſationē.vt.ff.e.ſi longiꝰ.Item vbi deſijt eē iudex.vt.ff.e.iuṫ.ꝛ.ff.e.iudiciū.Sꝫ an oꝛdinariꝰ poſſit cogi:Rñ.ſic a ſuo ſupioꝛe.vt.C.de ſententijs ex pi.reci.l. fi.et de peda.iu.l.ij.et.ff.de arbi.l.iij.§.fi.
n ¶ Iuſſus.a delegante vel a lege.vt defenſoꝛ ciuitatis.vt.C.de defē.ci.l.i.et ar.ff.ad munici.inṫ ꝯueniētes
o ¶ Conueniat.vel ſi etiaz incidenter creſcat lis ſm azo.vt.ff.de iuriſ.om.iu.l.pe.§.fi.
p ¶ Iudicium.i.actionē vel iſtantiā.
q ¶ Aduerſus eum.ſ.heredem.
r ¶ Non liberari.ſcilicet ipſo iure per ſolutionem factam ſcilicet ex tali iudicio.ſed per exceptionē vt ſubijcit hic in fi.ibi qui ſane.ꝛc.
ſ ¶ Repetere.ab eo cui ſoluit.Et ſic no.ꝙ ſnīa tꝫ licꝫ nullū ſit iudiciū.i.inſtātia ex defectu iuris.vt.ff.fa.her. cū putarē.ſic ꝛ ſeqṫ vſucapio ex eo ꝯtu q̄ nullꝰ ē.vt.ff. ꝓ ēp.l.ij.§.ſi a furioſo.ſꝫ q̄ſdā.Alij ꝛ iudiciū ꝛ ſnīaz nl' lā dicūt.ꝛ iō nō repetit.qꝛ ſolutū ē debitū creditoꝛi.Tu dic iudiciū aliqđ.i.inſtantia cū ſit actꝰ triū ꝑſonaꝝ.ſꝫ actio nulla.q̄ noīe defuncti ſuſcipiṫ.et ſic accipe h iudiciū ꝓ actiōe.ꝛ dicta.l.cū putarē.Itē ſnīaz nullā cū ſit lata ꝯ defunctū.vt h ꝛ.ff.que ſnīe ſine ap.l.pe.ꝛ.ff.đ reg.iu. neratius.ſecus ſi ꝓ eo.qꝛ tūc tenet.vt.ff.de fideicō.li.l. cū quidā.in pꝛin.vel illud ſpāle in libertate.

Iudex non ſpē ſnīaz dicere et co gi pōt.

Snīa tꝫ lꝫ nullū ſit iudicium.

poſſe/ negocioꝝ tñ geſtoꝝ[a] et actionem cõpetere aduerſus heredẽ: qui[b] ſane exceptione[c] doli mali tueri ſe poſſit[d]: ſi ab actore conueniatur[e].

¶ Iudex exequens ſentẽtiã non debet de iniquitate ſentẽtie cognoſcere: ſed ſufficit ꝓnunciatũ eſſe. Bar.

Idem.

75 SI ptor iuſſerit eum a q̃ debitũ petebatᷓ adeſſe: et ordie edictoꝝ pacto[f] ꝓnũciauerit abſentem debere: nõ vtiq̃ iudex q̃ de iudicato[g] cognoſcit dꝫ de pretoris ſñia cognoſcere[h]: alioquin illuſoria erunt huiuſmodi edicta[i] ⁊ decreta[k] pretorum[l].

¶ Sentẽtia ex falſis allegationib⁹ cõtra abſentẽ lata eſt ipo iure nulla. itẽ ſentẽtia lata ꝯtra eũ qui venire nõ debebat vel eſt nulla vel anullanda. h. d. Barto.

¶ Marcellus notat[m]/ſi ꝑ dolũ ſciẽs[n] falſo aliq̃d allegauerit[o]: et hoc mõ ꝯſecutũ eũ ſententiã pretoris liquido fuerit approbatũ[p]: exiſtimo debere iudicẽ querelã rei admittere[q]

¶ Paulus notat[r] ſi aut morbo impedit⁹ aut reipublice cã aduocat⁹ adeſſe nõ potuit reus: puto vel actionẽ iudicati eo caſu in eũ denegandã[s]: vel exequi pretorẽ ita iudicatum non debere.

¶ Mutatione iudicis nõ mutatᷓ iudiciũ. h. d. bar.

Alphe.

PRoponebatᷓ ex his iudicib⁹ qui i eandẽ rem dati[t] eſſent: nõnullos cã audita excuſatos[v] eſſe/inq̃ eoꝝ locũ alios eſſe ſumptos: ⁊ q̃rebatᷓ ſi ſinguloꝝ iudicũ mutatio eandẽ rem[x]: an aliud iudiciũ feciſſet. Rñ. nõ modo[y] ſi vnus aut alter: ſed ſi oẽs iudices mutati eſſent: tñ ⁊ rem eãdẽ ⁊ iudiciũ idẽ qð antea fuiſſet ꝑmanere[z]. neq̃ in hoc ſolũ euenire vt partib⁹ cõmutatis eadẽ res eſſe exiſtimaretᷓ: ſed ⁊ in multis ceteris rebus. Nam ⁊ legionẽ eandẽ haberi ex qua multi deceſſiſſent: quorũ in locũ alij ſubiecti eſſent. et populũ eundẽ hoc tpe putari qui abhinc cẽtum annis fuiſſet: cum ex illis nemo nũc viueret. Itemq̃ nauẽ ſi adeo ſepe refecta eſſet/vt nulla tabula eadẽ ꝑmaneret que non noua fuiſſet: nichilominus eãdem eſſe exiſtimari[a]. Q ſi q̃s putaret partib⁹ cõmutatiſ aliã rem fieri: foret vt ei⁹ rõne noſ ipi nõ idẽ eſſem⁹ q̃ abhic ãno[b]

a ¶ Negocioꝝ geſtoꝝ. qñ mãdatũ non interceſſit. als mãdati. et ſic nõ ob. I. mã. ſi pcedente. in pn. q̃ eſt cõtra.
b ¶ Qui. ſcilicet heres. Accur.
c ¶ Exceptiõe. ſi ſoluit nõie abſentis eſt exceptio intẽtiõis. i. fcti cũ eũ liberauit ipo iure. ſi nõie ſñie: tũc iurꝫ eſt exceptio. ſ. cũ eũ non liberauit ipo iure. et ſic hic accipe.
d ¶ Poſſit. ab eo cui eſt ſolutum.
e ¶ Conueniatᷓ. ⁊ ita ꝑ exceptiõeꝫ.
f SI ptor. pacto. et ſic ẽt eo facto ꝯtumace vt. C. quõ ⁊ qñ iudex. l. tres. als nõ tenet ſñia. vt. C. e. ti. l. ea q̃. ⁊ dic h fuiſſe lit. ꝯteſ. als ſñia nõ teneret vł valeret. vt. C. de tẽpo. ap. l. fi. § il lud. ⁊ no. ſ. e. l. et poſt.
g ¶ De iudicato. ſ. an ſit iudicatũ mandando eã executiõi. als videtᷓ lſa ſibi ꝯtia ſi deberet cognoſcere an rite lata ſit.
h ¶ Cognoſcere. an ſit iuſta vel iniuſta: vel iuſte vel iiuſte lata habito reſpectu ad ius litigatoris.
i ¶ Edicta. citatoria. Accur.
k ¶ Decreta. id eſt ſentẽtie.
l ¶ Pretorum. qð eſſe nõ debet. vt h. et. I. ne q̃d in loco pub. l. fina. et. C. de bo. que libe. l. fina. § penulti.
m ¶ Marcell⁹ notat. excipiendo caſum vnũ a ſupradi(ctis. Ac.
n ¶ Sciẽs. idẽ ſi ignorãs ſm quoſdã. vt. I. de edil. edi. l. i. § cã. Tu dic q ſi ignorãs falſum allegauit ꝑ reſtõnẽ abſens iuuetᷓ ipo iure. Itẽ accipe h qñ abſens ẽ ex volũtaria cã: als ſemꝑ auditᷓ. vt. ſ. de in iteg. (re. l. fi.
o ¶ Allegauerit. ſcilicet actor.
p ¶ Approbatũ. ab abſñte q̃ dr. vt. I. de ꝓb. l. pſon⁹. ⁊ l. quotiẽs. § q̃ dolo. ⁊ I. de admi. tu. l. ex cirographis. et. I. de nota. ſi ſuus depoſit⁹. Sed quõ põt hoc ꝓbari. Rñ. bene. põt eñ eſſe obiecta pſcriptio iſti agẽti: ⁊ iudex dicebat q abſentẽ abſolueret niſi aliud videret. ideoq̃ pñſens falſum ꝓbauit q fuerat debitũ ꝑ interruptiõem. et hoc probauit ꝑ eos qui interfuerũt iudicio.
q ¶ Admittere. imo videtᷓ q nõ. vt. I. mã. ſi fideiuſſor. § in oibus. q̃ eſt ꝯtra. Sło. ibi ſoluit ex cauſa iudicati. h non ſoluit: ſed ⁊ ſi ſoluiſſet hic haberet ꝯdictionẽ. ſ. ſine cã. ⁊ ita h itelligitᷓ: licet nõ indebiti/vt ibi. Uel dic q iſte ipetrauit reſtõnẽ. vt. ſ. de in iteg. reſti. l. diuus. § nec intra has. als hic de falſo etiã agitᷓ ciuiliter et ꝑpetuo ad itereſſe. Itẽ crimĩaliter infra. xx. an vt. C. ð fal. l. q̃rela.
r ¶ Paulus notat. excipiẽdo alium caſum a pmo cãu hui⁹ legꝭ. Ac.
ſ ¶ Denegãdã. hoc ipo iure. ⁊ qð ſubijcit nõ debere. ſ. ꝑ exceptiõeꝫ. qð non placet: q2 nec ipſo iure nec ꝑ exceptionẽ iuuatᷓ: niſi priuſ petita reſtõne. ſic. ſ. ex q̃. cau. ma. nec nõ. § exẽplo. Dic q q pmo caſu fuit abſñs ꝓbabili ⁊ necẽia cã: ⁊ tũc reſtituitᷓ in totũ. ſecũdo ꝓbabili tm̃. ⁊ tũc ad appellãdũ tm̃. Uel dic an fuit legitime defẽſus vt tũc ad appellãdũ reſtituatur. an non: et tũc ad totã cãm vt diſtiguitᷓ. ſ. ð in integ. reſti. l. fi. ⁊ qð h dr/dic ſꝑ petita pus reſtitutiõe.
t PRoponebatur. dati. i. delegati. ſed ordinarij nõ dantᷓ ad aliquam cauſam ſpecialem.
v ¶ Excuſatos. ꝓpť aliquã cãm vt. ſ. e. ſi lõgi⁹. vł q2 ſunt trãs mare. vel cũ pncipe. vt. ſ. ð mino. l. ve(rũ. § ex fctõ.
x ¶ Eãdẽ rẽ. ſ. ꝑmanere ꝑmitteret. azo.
y ¶ Non modo. i. non tm̃modo eſt idem iudicium.
z ¶ Permanere. imo vr mutari. vt. C. e. ꝓperandũ. § ſinauť. q̃ eſt ꝯ. So. mutatᷓ q̃dẽ q2 trãſit in aliũ iudicẽ cã. ſꝫ tñ idẽ eſt iudiciũ ſicut ⁊ cũ trãſeo de loco ad locũ mutari dicor. idem tamen homo ſum.
a ¶ Exiſtimari. qñ. ſ. ꝑticulariť hoc factũ fuit. nõ ſi totũ ſimul. vt. I. q̃. mo. vſufru. amit. l. q̃d tñ. § in nauis. ni ſi fieret eo animo vt ex eiſdẽ tabulis recõponeretᷓ: quia tunc eadẽ fingeretᷓ. vt. I. de vb. ob. intᷓ ſtipulantẽ. § ⁊ nauis. ⁊ I. de ſol. q̃ res. § areã. ſic grex mutat⁹ ꝑticulariter idẽ eſt. vt. I. de lega. i. ſi grege. ſic edificiũ. vt. I. de ſui. ru. pre. l. ſeruitutes. § ſi ſublatũ. ⁊ I. de le. i. ſi vs legatũ. § fina. ſic quelibet vniuerſitas. vt. ſ. qð cuiuſq̃ vniuer. l. ſicut. § penul. Accurſius florentinus.
b ¶ Anno. ſ. retro computato.

a ¶ particulis. que dicuntur attomi.
b ¶ Rei ſpecies. i. forma. vt. ff. ad exhi. iulis. §. ſed ſi qs. r. ff. de excep. rei iudi. r an eadem. §. idem corpus.

In priuatis. i. pecuniarijs r ciuilibus. ſecus in criminalib⁹. vt hic. r. ff. de iniur. l. lex cor. in pn. Accur.

ff. d iure: Rñ. qz facili⁹ poſſet ſe excuſare ꝯſulēdo circa factū cū i eo ēt periti fallāt. r iō facili⁹ delinqre pſumeret. vt ar. ff. de iur. r fac. igno. l. ij. Si aūt qs velit referre qz timebat ptes: hoc nō licz. vt i auf. vt iud. nō expec. ſa. iuſ. §. i. col. ix. ſufficit eñ rc. vt in auf. de mā. prin. §. patrocinia. colla. iij. Ac.

d ¶ Pōt. imo videt q nō. vt. ſ. de iur. om. iudi. q iuriſditioni. q eſt ꝯ. ſol. vt ibi. Accur.

Quippe. bona ratio. vt ff. ad treb. naz q. r. ſ. de his qui ſūt ſui vel alie. iur. ſi. liuſſa. et. ſ. de ca. di. l. amiſſiōe. §. ſi. r. l. ſeq.

Eum quē temere. i. ſciēs ſe nō hre ius. immo r ſi nō temere dū tñ ſit abſolut⁹ vocat⁹. cū vict⁹ victori rc. vt. C. e. p perādū. §. ſi naūt. q eſt ꝯ. ſol. ibi punit in ſumptib⁹ litis tantū q fiūt in ſportulis r mercede aduocatorū. h pl⁹ qz i viaticis. i. in his q expēdun tur i via. hoc ppt temeritatē vocantis: non tñ circa cibaria ſz al. vt ar. ff. ad exhi. ſed r ſi hereditas. §. i. vel pone hic caſū qñ qs vocauit titium ad cāz. plures au tē erāt ticij r ſic venit r expenſas fecit i itinere ille de q iſte nō ſenſerat. fecit eñ iſte temere q ſic confuſe fecit libelluz. vl dic q iō dicit temere:

fuiſſem⁹. ¶ Preterea q vt philoſophi diceret ex qb⁹ particulis[a] minimis cōſiſteremus: he quotidie ex nro corpore decederēt: alieqz extrinſecus in earū locū accederent. quapropt cuius rei ſpecies[b] eadē conſiſteret: rē quoqz eandē eſſe exiſtimari. Africa.

In priuatz[c] negocijs pr filiū vel fili⁹ prem iudicem habere poteſt[d]. Pau.

Quippe[e] iudicare mun⁹ publicum eſt.

¶ Temerari⁹ actor dāno expenſarū afficit. Bar. Vlpi.

Eum quem temere[f] aduerſariū ſuū in iudiciū vocaſſe cōſtiterit viatica litiſqz ſumpt⁹ aduerſario ſuo reddere oportebit.

¶ Maior iudex minorib⁹ conſulentibus de iure reſpondet non de facto. h. d. Bar.

¶ Iudicib⁹ de iure dubitantibus pſides rñdere ſolēt[g]. De facto[h] aūt ꝯſulētib⁹ nō debent pſides ꝯſiliū ipartiri[i]. verū iubere eos put religio ſuggeſſerit ſniam pferre. hec enim res nōnūqz infamat et materiam grē vel ambitionis tribuit[k].

¶ Falſa demōſtratio non viciat iudiciū. h. d. Bar. Pōp.

Si in iudicis nomie vel pnoie[l] erratū eſt: Ser

uius rñ. ſi ex cōuētione litigatorū is iudex aditus eſſet: euz eſſe iudicem de quo litigatores ſenſiſſent.

¶ Priuatorū conſenſus non facit iudicē eum q nulli preeſt iuriſditioni. h. d. Bar. Vlpi.

Qui neqz iuriſditioī[m] pēeſt neqz a principe poteſtate aliqua[n] predit⁹ eſt: neqz ab eo q ius dandoꝝ iudicū habet datus eſt[o]: nec ex compromiſſo ſumptus: vel ex aliqua lege confirmatus[p] eſt/iudex eſſe non potuit[q].

¶ Aliquando ex neceſſitate iudex cōmittit nuncio vt cauſam dirimat. Bar. Idem.

Nonnūqz ſolent magiſtratus populi romani viatorē[r] nomiatim vice arbitri[ſ] dare: qđ raro et non niſi re vrgente[t] faciendum eſt.

¶ De inofficioſo teſtamento. Titu. ij.

¶ Inter aſcēdētes r deſcendētes iter fratres loc⁹ eſt qrele: nō iter alios. Bar. Vlpi.

Sciendū eſt frequētes[a] eē inofficioſi querelas omnib⁹ eñ tā parentibus[b] qz liberis de inofficioſo licz diſpu

Si in iudicz. pnoie. idem ſi in agnomie vel cognoie. vt iſti. de le. §. ſi qs i noie. r facit. ff. de rei vē. l. ſi frumētū. §. ſi.

Qui neqz iuriſditioni. ſ. ordiarie cū adminiſtratione.
n ¶ Aliq. ſine adminiſtratione.
o ¶ Dat⁹ eſt. de qb⁹ habes. ſ. e. cū pretor. §. i.
p ¶ Lege confirmat⁹. i. ꝯſuetudine. vt. C. de emā. li. l. i. et ſi. vel dic q erat al's iudex: ſed nō noſter: ſed nos progauimus eius iuriſditōem. vt. ſ. e. l. i. vl dic lege. ſ. ſcripta. vt. ſ. d iur. om. iu. r qz.
q ¶ Nō potuit. vt. C. de iuriſdi. om. iu. l. puatoꝝ.

Nonnūqz. viatorē. i. nunciū q executor dr. vt iſti. de act. §. tripli. altr accipit. ſ. nau. cau. l. lz. §. in factū. lz et de hoc viatore qdā h itelligāt. Azo.
ſ ¶ Arbitri. i. delegati iudicis.
t ¶ Re vrgēte. in reb⁹ modicis r cū alijs ipediūtur.

qz ſi iuſtā cām habuit vocādi lz ſit nūc vict⁹: tñ nō debz in expēſis ꝯdēnari. vt in auf. de iudi. §. opz. col. vi. r. ff. de lega. ij. q ſolidū. §. etiā. al's ſic. vt hic r in cōtrario. vt. C. d fruc. r lit. expē. nō ignoret. r. C. d excu. tu. l. ſeuerit. ac.
g ¶ Solēt. vt hic r in auf. de iudi. §. pe. coll. vi.
h ¶ De facto. factū duo teſtes dicūt ita vel inſtrm: ius ſic pbatū eſt ita p teſtes vel inſtra. r ſic factū ponit p cōſtanti qñ de iure ꝯſulit. ſecus qñ de facto.
i ¶ Impartiri. vt ſi qrat plene ſit pbatuz vel nō. nā tu magis ſcire potes rc. vt. ff. de teſti. l. iij. §. ij. vel ſi querat. fuit ita res vt dicit actor. ſz ꝯ. ſ. de of. pre. diuus. ſol. ibi de iure tñ querebat. vel dic licet a principe de facto queri vt ibi. non a preſide vt hic.
k ¶ Tribuit. qrit cui: Rñ. dāti ꝯſiliū. Sz qre magis qz

¶ De inofficioſo teſtamento.
Quia in iudicijs exercent actiōes: ideo de his videam⁹. r primo de vniuerſalibus et realibus: quas quia pcedit querela. ideo de inofficioſo teſtamento ponit.

Sciēdū frequentes. hoſt eſt mēdaciū. vel dic q loquitur ſm ſua tempora. Accur.
r ¶ parētib⁹. ita demū dat his oib⁹ qrela ſi ab iteſtato ſuccedere potuiſſent. vt qz nemo pcedat. vt ar. iſti. de ca. di. §. ſi. itē parētib⁹ ita demū dat ſi ſint exheredati a filijs emācipatis. ſi tō ab eis pterit hz locū ꝯ tab. qđ dic vt dixim⁹. ff. e. pr filiū. in ſi. r. l. ſi. pponas. i. rñ. vbi tō fili⁹ eſt in ptāte q pterit vel exheredat ceſſat qrela. et bo. poſ. ꝯ tab. qz ipſo iure nullū eſt teſtm. vt iſti. q teſt. ſa. poſ. in pn. r ideo pat

tare. cognati eñ ꝓprij[a] q̃ ſunt vltra fratrẽ meli⁹ facerẽt ſi ſe ſũptib⁹ inanib⁹ nõ vexarẽt: cũ obtinere[b] ſpem nõ laborẽt.

❡ Querela ꝓponit̃ captato colore demẽtie in qua propo= nens debet ꝓbare ſe indigne eſſe ab herede ſubmotũ. h. d. vſq; ad. l. poſthumus. Mar.

Hoc colore[c] de inofficio ſo teſtõ agit̃ quaſi non ſane mẽtis fuerit q̃ teſtm̃ ordi nauerat. ꝛ hoc dicit̃ non quaſi vere furioſus vel demens te= ſtat⁹ ſit: ſed recte[d] q̃dem fecit teſtm̃: ſꝫ nõ ex officio pietat[e]: nã ſi vere furioſus eẽt vel de= mens: nullũ eſſet teſtamẽtũ[f].

Inofficioſum Mar. teſtm̃ dicere: hoc eſt al= legare quare exheredari vel p̃teriri nõ debuerit: qđ plerũ= q; accidit cũ falſo parẽtes iſti mulati liberos ſuos vel exhe= redãt vel p̃tereunt[g]. Gaius.

Non eſt eñ ↄſentiendũ parẽtib⁹ iniuriã aduer ſus liberos ſuos teſtamẽto in ducere[h]: quod plerũq; faciũt maligne circa ſanguinẽ ſuum inferẽtes iudicium nouercali= bus delinimentis[i] inſtigatio= nibusve corrupti. Mar.

Nam[k] ꝛ his q̃ nõ ex ma ſculis deſcẽdũt[l] facul= tas eſt agendi: cũ ꝛ de matris teſtamento agant et obtinere aſſidue ſoleant.

❡ In hoc. §. ponit formam li belli in q̃rela inofficioſi: nã pri mo dicit q̃d dꝫ narrare: ſcđo ponit mediũ ꝑ qđ ↄcludit̃. cõ cluſionẽ vero omittit. Bar.

❡ Hui⁹ aũt v̈bi de inofficioſo vis illa vt dixi eſt: docere ime= rentẽ ſe. ꝛ ideo indigne p̃teri= tum[m] vel etiã exheredatione ſummotũ: reſq; illo colore de fendit̃ apud iudicez vt videat̃ ille nõ quaſi ſane mẽtis fuiſſe cũ teſtm̃ inique ordinaret.

❡ Poſthum⁹ p̃teritus vel ex= heredat⁹ põt agere q̃rela eo caſu quo poſſet iã nat⁹ ſucce= dere vt ſu⁹ vel legitim⁹. Bar.

Poſthumus[n] Ulpi. inofficioſum teſtm̃ po teſt dicere eoꝝ q̃bus ſuus he res[o] vel legitim⁹ potuiſſet fie= ri ſi in vtero mortis eoꝝ tẽpo=

oĩa occupat iure peculij. vt. ʃ. de caſtrẽ. pe. l. ij. niſi fili⁹ in caſtrẽſi vel q̃ſi peculio faciat teſtm̃. tũc eñ tenet. ſed eui= tat q̃relã ꝛ ↄ̃ta. vt. C. e. l. fi. ꝛ ar. ʃ. ſi a p̄re q̃s fu. ma. l. i. §. eſt ꝛ ali⁹. Si v̈o fili⁹ nec ſit i ꝑtãte p̄ris nec ſit emãcipat⁹ vt q2 i aui ꝑtãte eſt. q̃ rõne p̄ri h̄ñti in ꝑtãte denegari di= xim⁹ q̃relã: eadẽ ꝛ auo et ei⁹ filio de= negabitur. Si au tez nepos ab auo emancipetur ſol⁹ auus admittit̃. vt ʃ. ſi a p̄re q̃s fue. ma. l. i. §. nepos. Si vero parentes materne linee p̃= tereant vel exhere dent ab aliq̃. idez dico qđ eſt ſi ipſi p̃tereant vel exhe redẽt. vt inſti. đ ex= here. li. §. fi.
a ❡ Proprij. i. ſui q̃ ſũt vltra fratrez ſcꝫ ↄſanguineũ q̃ admittit̃ ad q̃re= laz. vt. C. de ioffi. teſt. fratres. ꝛ ʃ. e. poſthumus. Alij dicũt vltra fratrẽ ꝓprie dici cogna= tos. fratrem vero improprie. Azo.
b ❡ Obtinere. i. cũ laborando qđ optãt nõ valeant obtinere. ꝛ ſic pre fert̃ ex volũtate te ſtãtis vlterior pri mo. ſꝫ ↄ̃. ʃ. ꝓ ſocio. l. cũ duob⁹. §. idez rñ. in fi. ſed ibi ab inteſtato dicit.
Hoc colore. i. hac honeſta te v̈boꝝ. ſiti colore ꝓponit̃ publiciana. vt iſti. đ ac. §. alie.
d ❡ Recte. ꝓp̄e dixiſſet rite. nã recte cãꝫ: rite iu9 vł iurꝫ ſolẽnitatẽ denotat. vt. ʃ. đ bo. poſ. ↄ̃ ta. ñ putãt. §. ñ quis.
e ❡ pietatis. i. officio qđ eſt pietas. qđ ſic dr̃ iter p̄rem ꝛ filiũ vt h. ꝛ. ʃ. de obſe. l. pe. Inter patronũ et libertũ dr̃ obſequꝫ. vt. C. đ neg. ge. offõ. iter hoiez ꝛ hoiez bñficiũ. vt. ʃ. de ſer. expor. ſeruus. inter deũ ꝛ hoiez religio dicit̃.
f ❡ Teſtamẽtũ. vt inſti. qui. nõ eſt ꝑmiſ. fa. te. §. itẽ fu= rioſi. hic autẽ lex eſt. vt. ʃ. eo. papinianus. §. fi.
Inofficioſum. p̃tereunt. alios inſtituẽdo. ꝛ dic pre= tereũt q̃ ex p̄temiſſis ſunt. vt iſti. de exhere. lib. §. fi.
Non eſt enim conſentiendum. inducere. ſic. ʃ. ad ſilt. ſi quis in grau. §. i.
i ❡ Delinimẽtis. i. blãditijs. vel. i. deceptiõib⁹ vel diſſi mulatõib⁹. R. ꝛ. h. vñ v̈ſus. Si lineo lino deplanat miti gat vngit. Leno/leo/lena/lea ſiue leena notent̃. q̃nq; tñ hmõi blãditie ↄcedũt̃. vt. C. ſi q̃s aliquẽ te. ꝓ. l. fi.
Nam. bene dicit circa ſanguinem. nam ꝛc.
l ❡ Deſcendunt. vt nepotes ex filia.
m ❡ Preteritum. p̃terire eſt neq; inſtituere neq; exhere

Offĩi / obſeqũ / bñficiũ ꝛ r̃ligio q̃ŕ dif= ferũt.

dare. vñ ꝛ ſi fiat ei⁹ mentio niſi ꝑdicto mõ dici põt p̃teri= tio. vt inſti. de here. ab inte. §. eadẽ. Itẽ no. q2 in trib⁹ hic ti. ꝑ. C. corrigit̃. Primo. q2 olim ꝓbabãt filij ſe fuiſſe im= merẽtes. ſ. exheredatõe vel p̃teritiõe vt hic. hodie heres inſtitu⁹ ꝓbabit. vt. C. e. l. liberi. ꝛ. l. omnimodo. Itẽ q2 olim agebat̃ ſi q̃r= tã nõ habebat. vt ʃ. e. pap. §. q̃m au tẽ. ꝛ. C. eo. cũ q̃rit̃ hodie etiã ſi min⁹ nõ agit̃ q̃rela. ſed agitur ad ſupple= mẽtum. vt. C. e. l. omnimodo. Itez olim non trãſmit tebat̃ niſi ꝑpara= ta. vt. ʃ. eo. l. pr. in fi. ꝛ. l. ſe. hodie ſic ad ſuũ heredẽ. vt C. e. ſcim⁹. in fi. ꝑ aut. v̈o i alijs tri= bus. Prio: q2 cuz olim eẽt quarta. vt. C. e. l. cuz q̃rit̃. hodie eſt triẽs vel ſemis ſm̃ nume= ruz liberoꝝ. vt in aut. de triẽ. ꝛ ſe. §. i. col. iij. Itẽ quia hoc iure quoquo relicti titulo ſuffi cit. vt iſti. e. §. igi= tur quartam. ho= die iure iſtitutio= nis. vt i aut. vt cũ de ap. co. §. aliud. Itẽ tertiũ. q2 ho= die opꝫ cãm igra titudinis nomia= tim inſeri teſtõ. lꝫ olim non ſic. vt in aut. vt cuz de ap. co. col. viij. l. predi cto. §. aliud. Item olim legata et libertates nõ valebãt acto de inof. teſt. vt ʃ. e. papi. in fi. hodie ↄ̃. vt. C. de li. p̃ter. vł exhere. aut. ex cã. ſꝫ an hodie locũ hꝫ q̃rela. Rñ. M. nõ niſi iter fratres turpib⁹ ꝑſonis ſcriptis heredib⁹. vt. C. e. fratres. nã ſi ſupior inferiorẽ vel ecõtra exheredat: aut nõ inſerit cãꝫ: ꝛ tũc ipõ iure nõ valẽt ꝑ ꝑdictũ. §. aliud. aut inſerit ꝛ ꝓ= bat̃: ꝛ tũc ceſſat q̃rela. vt in eo. §. ꝛ ſe. aut inſerit ꝛ non ꝓ= bat̃. ꝛ tũc ipõ iure ſm̃. M. eſt irritũ. vt in. đ. aut. vt cũ de ap. co. §. ſiue igit̃ oẽs. col. viij. ſed Jo. lꝫ alia ↄcedat: hoc vltimũ nõ. nã nõ ipſo iure ſed ꝑ querelã debet venire et rũpit. vt. ʃ. eo. papinianus. §. fi.
Poſthumus. exheredatus.
o ❡ Suus heres. de ſuo pone exẽplũ in filio ꝛ alijs in= ferioꝛib⁹. vt inſti. de here. qua. ꝛ dif. §. ſui. et inſti. de pa. po. §. ius aũt. de legitimo pone in fratre cõſanguineo q̃ eſt legitim⁹. vt inſti. de le. ag. ſuc. §. itaq;. q̃ q̃nq; agit q̃re la. vt. C. eo. fratres. Itẽ pone in filio q̃ ſuccedit matri q̃ eſt legitim⁹. vt. ʃ. vñ legitimi. l. ij. §. fi. et. l. iij. de cognatis pone exẽplũ in nepotib⁹ aui materni. nã ipi ſunt cogna ti auo ꝛ nõ agnati. ꝛ poſſunt q̃ri de inoffi. teſt. vt inſti. de

Inoffi= cioſi q̃r la i mu tis ho= die co= rrigit̃.

re non fuiſſet. ſed et cognatorum[a]: quia ⁊ hoꝝ ab inteſtato potuit bonoꝝ poſſeſſionē accipe. Quid ergo eis[b] īputat̄[c] cur inteſtati nō deceſſerint. ſꝫ hoc nemo apud iudicē poteſt impetrare[d]. non enim interdicitur teſtamenti factio[e]. Hoc plane ei imputari poteſt: cur eum heredē nō ſcripſerit. potuit eñ ſcriptus heres[f] in poſſeſſionē mitti ex clauſula de vētre in poſſeſſionē mittēdo. Item natus ſm tabulas[g] haberet bonorum poſſeſſionem ſimili modo ⁊ eum qui poſt teſtamentum matris factū exſecto ventre extractus eſt: poſſe queri[h] dico.

¶ Reſciſſio facta per iudicē ad petitionem vnius etiam et ſi eius al's nō interſit/ prodeſt omnibus. h. d. Bar.

¶ Si q̄s ex his perſonis que ad ſucceſſionem[i] ab inteſtato non admittuntur de inofficioſo egerit: ſi nemo eū repulerit et caſu obtinuerit/ nō ei proſit victoria: ſed his qui habēt ab inteſtato ſucceſſionē. nā et inteſtatū patrēfami. facit.

¶ Querela nō trāſmittit̄ niſi fuerit p̄parata: q̄ p̄paratio intelligit̄ multis modis ī ſe. l. expreſſis. h. d. cū. l. ſeq. Bar.

¶ Si q̄s inſtituta[k] accuſatiōe inofficioſi deceſſerit: an ad heredē ſuū q̄relā tranſferat. Papinianꝰ r̄ndit (qđ ⁊ q̄buſdā reſcriptꝭ ſignificat̄) ſi poſt agnitā bonoꝝ poſ. deceſſerit: eſſe ſucceſſionē accuſationis: et ſi nō ſit petita bonoꝝ poſſeſ.[l] tā tamen cepta ꝯtrouerſia[m] vel preparata: vel ſi cuꝫ venit ad mouendam inofficioſi querelam deceſſit: puto ad heredem[n] tranſire. Pau.

Quēadmoduꝫ p̄paraſſe litē q̄s videat̄ ⁊ poſſit trāſmittere actionē: videamus ⁊ ponamꝰ in poteſtate eum[o] fuiſſe vt neq; bonoꝝ poſſeſſio[p] ei neceſſaria[q] ⁊ aditio hereditatis[r]

exhere. li. §. fi. ⁊ tunc ab inteſtato haberēt vñ cognati. et idē in ſequēti poſitiōe: vt habeat locū vñ cognati. vt inſti. de ſuc. cogna. Itē meliꝰ adhuc pone in filio filij emācipati ꝯcepto poſt emācipationē p̄ris q̄ nō pōt dici legitimꝰ. q2 p̄ emācipationē p̄ris iura agnationis nō hꝫ. vt inſti. de ſuc. ag. i. rñ. vñ ⁊ habet bo. poſ. ꝯ tab. nō aūt dicit nullū. vt. ī. đ bo. poſ. cōtra tab. l. ſi emancipatꝰ. i. rñ. ⁊ ob hoc nō ſine miſterio queritur. q̄d ḡ ī poſthumo emācipati. vt debat̄ īputādū teſtatori q̄re non deceſſit inteſtatꝰ hic auus. nā ⁊ ſi eum vellet īſtituere nō poterat: q2 adire nō poterat qđ eſt de iure ciuili cum nō eſſet agnatus. Itē q2 alienꝰ erat poſthumꝰ q̄ inſtitui nō poterat. vt inſti. de bo. poſ. circa p̄n. hodie ſecꝰ. vt inſti. de lega. §. poſthumo. et. ī. de li. ⁊ poſthu. l. gallus. §. ille. itē ſi inſtituit aliū rūpit̄ teſt. vel ꝑ ꝯ ta. vel ꝑ q̄relā. vt hic dr̄. ⁊. ī. de bo. poſ. contra tab. ſi emancipatꝰ. ⁊ ad hoc rñ. ⁊ ſi nō potuit adire: potuit tñ h̄re bo. poſ. ſm tab. vt inſti. de bo. poſ. i. rñ. itē potuit vēter mitti in poſſeſſionē. vt ſubijcit.

a ¶ Sed ⁊ cognatoꝝ. ſ. poſthumꝰ pōt dicere inofficioſuꝫ teſtm̄: q2 ⁊ hoꝝ ⁊c. Et no. ꝙ nō eſt hec rō ḡnalis. nā cognati q̄ erāt in ſexto gradu poterūt petere bo. poſ. vt. ī. vñ cog. l. i. §. hic autē. ⁊. §. ſi q̄s. ⁊. §. ſi quis. ⁊ tñ nō agūt de inofficioſo. vt. ꝯ. e. l. i. ergo legat̄ ita. bene dico ꝙ agit de inofficioſo poſthumus ex filio emancipato: q2 ſi iam eēt natꝰ poſſet petere bo. poſ. Jo. vl' dic pōt agere q̄rela quaſi natus. q2 bo. poſ. petere poteſt quaſi natus.

b ¶ Eis. ſ. parentibus.

c ¶ Imputatur. allegando dicit.

d ¶ Impetrare. i. allegare vt proſit. Azo.

e ¶ Factio. regulariter. naꝫ cauſa cognita denegatur. vt. ī. de teſta. l. eius cui. §. ſi quis.

f ¶ Scriptus heres. ſ. poſthumus de quo loquitur.

g ¶ Scđm tab. ⁊ ſic iure p̄torio ſuccedit qui iure ciuili nō pōt. vt. ī. de libe. ⁊ poſthu. gallus. §. ille. que eſt cōtra. ſicut ⁊ quando teſtamēto capi. dimi. irritato. vt inſti. q̄. mo. teſt. infir. §. non tamen.

h ¶ Poſſe queri. de inofficioſo teſtamento. lꝫ ꝓprie nō ſit poſthumꝰ. ⁊ hoc q̄ñ extraneū inſtituit. ſecus ſi filios inſtituiſſet. vt. C. eo. ſi mater.

i ¶ Succeſſionem. i. ius ſuccedēdi. ſ. ꝑficit. ⁊ ſic no. ꝙ res īter alios acta aliis ꝓdeſt: nō principaliter: ſꝫ ꝑ quādā conſequētiā. ſic. ī. de bo. auc. iu. poſ. cū vnꝰ. in fi. i. rñ. itē no. hic ꝙ q̄rela nō ē actio. q2 actio ꝓdeſſet victori. qđ nō facit vt hic. itē q2 ꝯtio daret̄. vt. C. de ꝯſti. pe. l. ij. qđ hic nō fit. vt. C. e. ſi q̄s filiū. §. pe. itē daret̄ heredi. qđ in ea nō eſt niſi cū fuerit p̄parata. vt. ī. pri. §. ⁊ inſti. de ꝑpe. ac. §. nō oēs. itē nō petit̄ q̄d dari ſed ecōtra. nec accuſatio: q2 aliq̄ñ daretur heredi q̄ nō eēt ſi eēt accuſatio. vt. C. ſi reꝰ vl' ac. mor. fue. l. fi. itē nō agit̄ vt q̄s puniat̄. dr̄ ergo quoddam ius mediū tenēs iter vtrūq; reſcindēs in totū teſtm̄. vel ꝓ parte. vt. ī. e. circa. ⁊ dr̄ q̄rela. itēꝫ eſt hic arg. ꝙ qui agit de inofficioſo teſtō nō proponit petitionē hereditatꝭ. vt plene dices. ī. eo. l. q̄ de inofficioſo. Querela ioffi. q̄d ſit.

k ¶ Si q̄s inſtituta. bo. poſſeſ. ſꝫ cur datur querela que datur ī defectū cum habeat bo. poſ. vt inſti. e. §. cum autē. Rñ. hic loquit̄ de quadā que nō tribuit ius: ſed gr̄a litis agnoſcēde vel ordinādē datur. ⁊ quaſi ſignum eſt. vt dices. ī. e. papinianus. ij. rñ.

l ¶ Petita bo. poſ. carboniana. ſic. ī. de carbo. edic. ſed impubes. §. interdum. qđ non placet. et ibi nullum dicere volebat: non inofficioſum: ſed dic hic gratia litis agnoſcende.

m ¶ Controuerſia. inofficioſi. cum non ſit opꝰ bo. poſ. q̄ non cognoſcitur a iure ciuili.

n ¶ Ad heredem. etiam extraneuꝫ. ad ſuum enim etiā non preparata tranſmittitur hodie. vt. C. eo. ſi quis filium. in fi. ſic nec bo. poſ. trāſmittitur niſi p̄parata. vt. ī. de bo. poſ. l. iij. §. acq̄rere. niſi in caſu. vt. ī. de ꝯtra tab. ſꝫ et ſi deceſſerit. ſ. q2 nō p̄parauerat. q2 īſtitutꝰ in icerto poſitꝰ nō petijt. vt. ī. đ car. edic. l. ſcriptꝰ. ⁊ facit ad hāc p̄oꝛationē. C. e. ſi pater tuꝰ. ⁊. C. de p̄ſcrip. xxx. an. ſicut. ibi niſi allegato ⁊c. ⁊. l. cū notiſſimi. Accur.

Quemadmodum. eum. ſ. exheredatum.

p ¶ Poſſeſſio. gratia agnoſcēde litis.

q ¶ Neceſſaria. poteſt tamē eam habere lꝫ ꝓ incognitis tantum ſit inducta.

r ¶ Hereditatis. i. ꝟba q̄bꝰ adire hereditatē q̄s ꝯuicit̄. ſed nō ꝓprie dr̄ adire. eſt tñ neceſſe vt ſe imiſceat. vt. C. ſi vt ab here. ſe ab. l. i. vel dic aditio. i. ꝓbatio aditionis. quia preſumitur heres niſi contra ꝓbet̄ ſm quoſdam.

Sʒ an eo ipo ꝙ agit q̃rela vr̃ ſe imiſcuiſſe vt iã abſtinere nõ poſſit. Rñ. diſtigue an hoc aio vt eẽt hr̃s: ⁊ tũc ſic. an vt ſibi faceret viã: ⁊ tũc nõ. vt. j. de acq̃. hr̃. l. ei. ⁊ l. antiſtiꝰ.
a ¶ Quid ḡ. redit ad p̄mũ caſũ qñ filiꝰ erat emãcipatꝰ
b ¶ Supra. in hac. ⁊. ƀ. l. proxi.

l ¶ Sepiſſime. idẽ ſi deum q̄s fecerit heredem. argu. j. ad. l. fal. l. i. §. ad municipũ. Unde auguſtinus. qui deuʒ vult inſtituere: filiũ aũt exheredare: alium querat ꝓ cõſilio vel qui recipiat: non auguſtinum.
m ¶ Contra veterani. ſecus in militante adhuc. vt. j. eo. ſi inſtituta. §. de ioſſicioſo. que eſt contra. Item ſecus in filioſa. & veterano. vt. C. e. l. fi. ſed hodie videtur habere locuʒ querela in caſtrẽſi ⁊ quaſi caſtrenſi peclio. vt i aut. vt cuʒ de ap. cog. §. ſancimꝰ itaqꝫ. col. viij. ⁊ in aut. de ſan. epi. §. preſbyteros. col. ix.

Filiꝰ in bõis p̄i nus de pfertur

c ¶ Papinianus querelã. circa teſtm̃ matris.
d ¶ Ipſius. ſ. filij tm̃. ſʒ mala ratio vr̃. nã in actione iniuriarũ prefertur pater. vt. j. de iniur. ſed ſi vnius. §. filio. ſed dic ꝙ illa tangit pr̃eʒ vt etiã ſuã habeat actionẽ pater. h̄ non. imo ⁊ ſi eẽt inſtitutus filius poſſet nõ adire. vt dr̃ de ſeruo. vt. C. de here. inſti. l. iij. Itẽ no. har. ꝙ q̃rela nõ eſt actio. al's eſſet pr̃i q̃ſita iure veteri in totũ hodie quo ad vſufructũ ⁊ inuito filio intenderet. vt C. de bo. que li. l. fi. §. vbi autẽ. ac.

Querela ioffi. non eſt actio.

e ¶ Sequenti loco. ordinãde contra inſtitutum ab ſuo materno.
f ¶ Bonoꝝ. tres ſunt bonoꝝ poſſeſſiones que non tribuũt ius. ſ. carboniana. et q̃ dat̃ vẽtri. ⁊ hec ƀ qua dicit. que dat̃ his qui erant incogniti iure ciuili. vt filio emancipato ⁊ poſthumo alieno: et alijs cognatis. nã cũ querela ſit de iure ciuili nõ dabat̃ predictis pſonis q̃ de iure ciuili ſunt incognite. ſʒ quodã ſignũ petebãt vniꝰ rei hereditarie anuli vel alterius rei. vt ſic a pretore recognoſcerẽtur ⁊ ad q̃relã admitterentur. de hac hic dicit. ⁊. ƀ. e. poſthumus. in fi. ⁊. ƀ. eo. l. proxi. ⁊. C. eo. l. ij.

bo. poſ. tres ſũt que ius non tribunt.

ſuperuacua ſit: ſi ſi ꝯminatꝰ tã tã accuſationẽ fuerit: vel vſqꝫ ad denũciationẽ vel libelli dationẽ ꝓceſſerit ad heredẽ ſuũ accuſationẽ tranſmittet: idqꝫ diuus pıꝰ de libelli datione et denũciatiõe reſcripſit. q̃d ergoᵃ ſi in ptãte nõ fuerit: an ad hr̃dẽ ſuũ actiõeʒ trãſmittat: ⁊ recte videtur litẽ p̄paraſſe ſi ea fecerit quoꝝ ſupraᵇ mentionem habuimus.

¶ Pater nomine filij eo inuito querelam inſtituere nõ poteſt. h. d. Bar.

Papi. li. v. q̃ſtionũ recte ſcribit ioffcioſi q̃relãᶜ pr̃eʒ filij ſui noĩe iſtituere nõ poſſe inuito eo. ipſiusᵈ eñ iniuria eſt.

¶ Querela etiã que eſt p̄parata non trãſit ad pr̃em q̃ bona occupat iure peculij nõ iure hereditario. h. d. Barto.

¶ Sequenti locoᵉ ſcribit. ſi filiuſſa. poſt agnitã boᶠ. poſᵍ. litis ordinã de gr̃a deceſſerit finitãʰ eſſe ioffcioſi q̃relã: q̃ nõ pr̃is/ ſed noĩe dabatur filij.

¶ Deſiſtẽs ſemel in hac accuſatiõe poſtea non audit̃. Bar.

¶ Si quis poſt rem inofficioſi ordinatã liteʒ dereliqueritⁱ poſtea non audietur.

¶ Dignitas inſtituti hãc q̃relã nõ impedit. h. d. Barto.

¶ Si impator ſit heres iſtitutusᵏ: poſſe ioffcioſum dici teſtamẽtũ ſepiſſimeˡ reſcp̄tũ ẽ.

¶ Teſtamẽtũ veterani ſubiacet querele: niſi infra annum miſſiõis deceſſerit. h. d. Bar.

¶ Papi. li. ij. rñſoꝝ ait. Contraᵐ veterani patriſſa. teſtm̃ eſſe inofficioſi querelã: ⁊ ſi ea ſola bona habuit q̃ in caſtris q̃ſierat. Si q̄s in militia fecerit teſtm̃ ⁊ intra annũ poſt militiam deceſſerit: dubito an qꝛ ad hoc vſqꝫ tempus iure militari teſtm̃ eius valetⁿ: querelã inofficioſi ceſſareᵒ.

¶ Tabule pupillares nõ ſubiacent q̃rele ꝑ ſe: ſed rupto teſtamẽto pr̃no in totũ ⁊ ip̄e tabule pupillares rumpunt̃: ſecus ſi pro parte. h. d. Bar.

¶ Sed nec ipuberisᵖ filij mater inofficioſum teſtamentuʒ dicit: quia pater ei hoc feciṭq ⁊ ita papi. rñdit. nec pr̃is fratʳ: quia filij teſtm̃ eſt. ḡ nec frater ipuberisˢ ſi patris non dixitᵗ.

n ¶ Ualet. vt inſti. de teſta. mi. §. quinimmo.
o ¶ Ceſſare. et ſuppleꝛ placet q̃relam ceſſare ſm litteram py. arg. j. de teſta. mi. l. ex militari. §. i. ⁊ ad l. fal. l. miles.
p ¶ Sed nec impuberis. pater filiũ impubereʒ inſtituit. eidẽ extraneum turpeʒ ſubſtituit: morit̃ impubes in pupillari etate. ſubſtitutus accepit hereditatẽ: mater pupilli mortui fraudata filij hereditate inofficioſum dicere vult. nõ pt. et redditur ratio que ratio eſt materia ſcd̃e q̃ſtionis/ an frater defuncti teſtatoris admittat̃: ⁊ eodem mãtello reuoluto defenditur ſubſtitutꝰ: ⁊ infert ꝙ nec frater impuberis admittitur ea ratione qua mater.
q ¶ Hoc fecit. non filius. de cuius inofficioſo teſtamẽto agitur. ⁊ ſic eſt bona ratio contra matrem.
r ¶ Frater. qui ſubſtituit turpem perſonam.
ſ ¶ Impuberis. qua enim ratione excluditur mater ⁊ impuberis frater. vel qua ratione excluditur pater: eadem frater impuberis. Et ſit no. ꝙ hec lex variantem heredem admittit. ſic. j. de de colla. bo. l. nonnunq̄. Sed argu. cõtra. C. de teſti. ſi quis teſtibus. Et eſt ratio quare hic admittatur variatio ſm quoſdam: quia teſtamẽtum eſt patris ⁊ filij. que reſponſio non valet: quia non tractatur niſi de teſtamento impuberis. id eſt de ſubſtitutione. Dic ergo ꝙ vere patris eſt etiam ſubſtitutio quantum ad ordinationem. filij autem verius: quia de ſua hereditate agitur. vt argu. j. de vulga. ſubſtitu. l. patris et filij.
t ¶ Non dixit. ſ. teſtamentũ inofficioſum.

g ¶ Poſſeſſionẽ. in bonis matris.
h ¶ Finitã. nec eñ trãſit ad heredẽ cũ nõ hʒ heredem vt. j. de caſtren. pecu. l. ij. al's trãſiret cũ preparata ſit. vt ƀ. l. poſthumꝰ. §. fi. hodie etiã ab inteſtato hʒ heredẽ. vt in aut̃. de her. q̃ ab iteſt. §. i. col. ix. ⁊ ſic trãſiret q̃rela. Sʒ quare q̃rela nõ dabat̃ pr̃i occupãti iure peculij bona. ſʒ reſtitutio in integrũ. ſic. ƀ. de mino. l. iij. §. põponiꝰ. Rñ. quia querela eſt odioſa.
i ¶ Dereliq̄rit. prorſus deſiſtẽdo. vt. ƀ. ti. i. l. deſtitiſſe. vel dic eo ipſo ꝙ die ſtatuta a iudice non egit. ſicut eſt in accuſatiõe. vt. C. q̃ ac. non poſ. l. ſi ea. Sʒ in cauſis ciuilibꝰ alijs ſerua qđ dr̃. ƀ. ti. i. ad pemptoriũ. cũ ſequẽtibꝰ.
k ¶ Inſtitutus. ⁊ filius exheredatus.

Sed ſi in patris[a] obtentū eſt[b] nec hoc valebit niſi pro parte patris teſtamētum reſciſſum eſt[c]. tūc enim pupillare valet.

¶ Si quarta cā mortis donetur querela excluditur. h.d. illud hodie corrigit̃ qꝛ debꝫ habere quartā iure inſtitutiõis. vt in aut. vt cum de ap. cog. §. aliud quoqꝫ capitulum. Bar.

¶ Si quis mortis cā filio donauerit quartam partē eiꝰ qđ ad eū eſſet ꝑuēturū ſi inteſtatus paterfamilias deceſſiſſet: puto ſecure[d] eum teſtari.

¶ Propter pupillarē ſubſtitutionē filius non habet querelam. h.d. Bar.

¶ Si q̃s ĩpuberi filio ſubſtituit ſecūdas tabulas faciendo: nõ ob hoc admittimꝰ[e] ĩpm impuberē ad ĩofficioſi q̃relā.

¶ Facit ꝑtē q̃ nõ admittit̃ ad partē ſꝫ admitti ſperat̃. Bar.

¶ Quoniā autē quarta debite[f] portionis ſufficit ad excludendā querelā: vidēdū eſt an exheredatꝰ partē faciat[g] qui non q̃ritur[h]: vtputa ſumꝰ duo filij exheredati. ⁊ vtiqꝫ faciet[i] vt Papi. rñdit. ⁊ ſi dicā inofficioſum[k] nõ totā hereditatem debeo: ſed dimidiā partē petere. Proinde ſi ſunt ex duobus filijs nepotes ex vno[l] plures puta tres: ex vno vnꝰ: vniꝰ ſeſcuncia[m] / vnius ex illis ſemiuncia[n] querelam excludit.

¶ Quarta itelligit̃ deducto ere alieno et funeris impenſa ſeruis libertati donatis. h.d. primo. Itē iſtitutꝰ primo gradu ex cā hꝫ q̃relā ꝯtra ſibi vulgarit̃ ſubſtitutū: ⁊ omittendo hereditatē non incidit in edictū. h.d. primo ponit vnū edictū. ſecūdo format duas queſtiones ⁊ eas determinat. tertio ponit dictū incõueniēs qđ ſequit̃ in vna determinatiõe. quarto dat vnū remediū ſeu ꝯſiliū ꝯtra dictū incõueniēs. ſcđa ibi ſed an libertates. tertia ibi cū igit̃. q̃rta ibi niſi forte. prima pars eſt clara. Bar.

¶ Quarta aūt accipiet̃. ſ. deducto ere[o] alieno ⁊ funeris impēſa. Sed an ⁊ libertates q̃rtā[p] minuāt vidēdū[q] eſt: ⁊ nunquid[r] minuant ſi cum quis ex aſſe heres inſtitutꝰ eſt. ⁊ ideo nõ poteſt dicere inofficioſum

a ¶ Si in patris. ſ. teſtamento.
b ¶ Obtentū eſt. ſ. a fratre impuberis ⁊ in totū. vñ nec hoc. ſ. pupillare valet: qꝛ pars eſt ⁊ ſeq̃la paterni teſtamēti. vt inſti. de pup. ſub. §. liberis. ſed quõ potuit inofficioſū reſcindi cū non poſſit dicere niſi ꝓ parte ſua. vt. j. e. mater. Rñ. de facto fuit. vt. s. eo. l. poſthumꝰ. §. ſi q̃s. At rūpi nõ põt ꝑ ꝯtrabu. vel agnatiõe poſthumi niſi in totū. vt. j. de iniu. teſt. l. pe. Sꝫ cuꝫ rūpit̃ pupillare rupto paterno ꝑ querelā vt hic: quare nõ ꝑ ꝯ tab. vt. j. de vul. et pu. ſub. ex duobꝰ. §. fi. ⁊ l. ſe. cū ꝑ ꝯtra tab. teſtm̃ irritet̃. vt. j. de le. ꝓſtā. l. i. ⁊. C. de col. l. vt liberis. Rñ. imo nõ irritat̃: qꝛ de iure ꝓtoris non teſtamēti q̃rit̃ in ꝯtra. vt. j. eo. filio. §. per contratabu.
c ¶ Reſciſſuꝫ eſt. ſcꝫ teſtm̃.
d ¶ Secure. hodie dꝫ iure inſtitutiõis. vt in aut. vt cum de ap. cog. §. aliud. colla. viij.
e ¶ Admittimꝰ. nulla eñ videt̃ eē facta iiuria ei cuꝫ ĩpe ſibi teſtari nõ poſſet. vt inſti. de pup. ſub. §. i. ⁊ facit. C. e. l. ex tribꝰ. ſꝫ q̃d ſi ꝑ fideicõ. et ita vltra pupil. etatē cū grauauit. Rñ. olim agebat cū quartā ſine onere nõ habebat. vt. j. e. §. ſi cõditioni. hodie non. ſed vt remoueantur onera. vt. C. eo. l. quoniam.
f ¶ Debite. ſ. ab inteſtato. vt ⁊. C. e. parētibꝰ. hodie ſemis vel triēs. vt in aut. de tri. ⁊ ſe. §. i. Accur.
g ¶ Partē faciat. i. vt partē habeat tm̃ nõ totū. ſicqꝫ exponit̃. j. de le. i. huiꝰ. §. ſi titio. ⁊ de le. ij. cū pater. §. libertis. ⁊. j. de bo. poſ. ꝯtratab. l. i. §. ſi ex tribus. Accur.
h ¶ Qui non queritur. i. non conqueritur cõqueri tamen ſperat. nam ſecus ſi repudiaſſet. vt. j. eo. qui repudiantis. que eſt contra.
i ¶ Faciet. ſ. partem. i. me admitti ad partem tantū. ⁊ ſic ſufficit quarta dimidie.
k ¶ Inofficioſum. ſ. in totū ⁊ obtineā nõ totā ⁊c. vt. s. eo. l. poſthumus. §. ſi q̃s ex his. vel dic nõ totā. i. nõ totū dico ĩofficioſuꝫ. q̃ ꝑ lato venit̃ ad petitionē hereditatis.
l ¶ Ex vno. i. altero.
m ¶ Sexcuncia. i. vncia ⁊ dimidia.
n ¶ Semiuncia. i. media vncia. ⁊ hoc ideo qꝛ in ſtirpē hereditas diuidit̃. vt inſti. de here. ab iteſta. §. cū filius.
o ¶ Ere alieno. ſic inſti. ad. l. fal. §. cum autem.
p ¶ Quartā. debitam iure inſtitutiõis: ex qua colligit an etiā quarta iure nature minuat̃. vt. j. falcidia aūt ⁊c. ſm̃ Jo. ⁊ Hu. ⁊ Azo. Poteſt etiam dici vt tota loquatur de quarta iure nature debita.
q ¶ Vidēduꝫ. q̃ñ filiꝰ exheredatur.
r ¶ Et nūq̃d. poteſt ita legi. nūq̃d minuat ſi cum q̃s ex aſſe heres eſſet inſtitutus. ⁊ abūdat cū. ꝓcede ⁊ repete nūquid ⁊ dic nūq̃d iõ nõ põt dicere qꝛ ĩſolidū eſt heres. ⁊ ſic ſit ⁊ ꝓ vel. aut qꝛ hꝫ falcidiā. Facilior ē tamen lectio ſi ꝓtermittat̃ nunq̃d minuāt / vſqꝫ illuc ſi cum q̃s ⁊c. ⁊ in fi. Plus legat̃ nūq̃d ⁊c. iõ põt etiam legi vt neqꝫ ſi / neqꝫ cū / abūdet lr̃a ordinata in hūc modū: ⁊ nunquid minuāt ſi q̃s ex aſſe eſt heres ĩſtitutꝰ. ⁊ adhuc repete nūq̃d. ⁊ aſſume nunq̃d ideo nõ põt dicere inofficioſum teſtm̃ quia habet falcidiā. poſtea ſequit̃ rñſio. vt ponat̃ autē ꝓ ſed. et fiat repetitio cum ꝓtermiſſi. ⁊ dicamus: ſꝫ cum fal. q̃ debet̃ iure inſtitutionis libertates nõ minuat: poteſt dici deducta quarta. ſ. debita iure nature ⁊c. vel ponas in queſtione. falcidia autem ⁊c. et poſt rñdet̃ põt dici ⁊c. ſm̃ duas primas lecturas. Qđ autē in libertate dicit ceſſare falci. recipit diſtinctionē: qꝛ cū aliq̃d alicui legat̃ vt ſeruū manumittat: aut vt ſuū. ⁊ tunc patit̃ falcidiā. an alienū ⁊ tunc ita demū ſi plus eſt in legato q̃ꝫ faciat ꝓciuꝫ ſerui. vt. j. de fideicõ. lib. l. decē. ⁊ ad legē fal. ſi ſeruus. ⁊. l. ſeq. ſed in herede rogato ſerua qđ hic dicit. Sed nunq̃d hodie minuitur falcidia ꝑ libertates? Rñ. nõ. vt in aut. de triē. ⁊ ſe. §. ꝓhibemus. col. iij. ſm̃ Jo. et ſic corrigit̃ qđ hic dicit̃ põt dici ⁊c. Itē ſm̃ hoc q̃d ſi filiꝰ minꝰ quarta hꝫ et aliq̃ ſerui ſunt teſtõ manumiſſi ⁊ nõ ſit vñ ſuppleat̃ niſi ex ſeruis q̃ reuocant̃ in ſeruituteꝫ. Rñ. vt. j. de fideicõ. li. l. gñalr. §. q̃d ergo. Planius pone caſum. ſed an li. ⁊c. ſ. vt filio exheredato ⁊ alio inſtituto. ⁊ libertatibꝰ relictis. Iteꝫ qđ ſubijcit ⁊ nunq̃d ⁊c. ſi filiū inſtituo ⁊ ſic grauo ꝙ quarta ei nõ remanet. Itē qđ ſeq̃tur cū igitur ⁊c. retine eūdē caſum. ſed ſic fuit grauatus ꝙ nil ei remanſit.

teſtm̄:qꝫ hꝫ falcidiã[a]. falcidia
autē libertates nō minuit:ſed
minuit̄. pōt[b] dici deductis li-
bertatib⁹ quartã minuēdam.
Cuꝫ igit̄ placet quartã minui
ꝑ libertates[d]:eueniet vt q̄ ſer-
uos tm̄ hꝫ in patrimonio[e] ſuo
dãdo eis libertatē inofficioſi
q̄relã excludat[f]:niſi forte hic
fili⁹ ſi nō fuit i ptãte a pr̄e he-
res iſtitut⁹ merito omittit he-
reditatē:⁊ ad ſubſtitutū[g] trãſ-
mittēs:q̄relã ioſficioſi iſtituet
vł ab iteſtato[h] citra edicti[i] pe-
nam habeat hereditatem.

¶ Datū cauſa ꝯditionis im-
plende in legitimam imputa-
tur ⁊ querelã excludit. Bar.

¶ Si ꝯditiōi parere teſtator
heredez iuſſerit[k] in ꝑſona filij
vel alteri⁹ q̄ eãdē q̄relã moue-
re pōt:⁊ ſciēs is accepit. vidē-
dū ne ab ioſficioſi q̄rela exclu-
datur[l]. Agnouit em̄ iudiciū.

¶ Idē eſt[m] ⁊ ſi legatari⁹ ei vł
ſtatuliber dederit. Et pt dici
excludi[n] eū:maxie[o] ſi heredez
ei iuſſerat dare. Ceteꝝ ſi lega-
tariū nūq̄d ſemel natã inoffi-
cioſi q̄relã nō ꝑimat legatarij
oblatio? Cur g̃ i heredē abſo-
lute diximus:q̄m[p] ante aditã
hereditatē nec naſcit̄ q̄rela[q].
Ego euētū[r] puto ſequendū in
hac re:vt ſi forte anteq̄[s] iudi-
ciū moueat̄ oblatio ei fiat ei⁹
qd relictū[t] eſt:quaſi ex volun-
tate teſtatoris oblato eo ſatis
ei factū videatur[v].

¶ Grauatus de reſtituendo
poſt certū tēpus fructus me-
dij temporis ſibi in legitimã
computet. Bar.

¶ Vn̄ ſi q̄s[x] fuit inſtitut⁹ forte
ex ſemiſſe:cū ei ſextãs[y] ex ſub-
ſtãtia teſtatoris deberet̄:⁊ ro-
gat⁹ eſſet poſt certū tp̄s reſti-
tuere hereditatē:merito dicē-

a ¶ Falcidiam. ꝑma facie quia totum habet.
b ¶ Poteſt. hoc refertur ad vtrãq̄ queſtionez quando
exheredatus ⁊ quando in totum inſtitutus.
c ¶ Dici. ſolutio vtriuſq̄ queſtionis ſm̄ Jo.
d ¶ Per libertates. non autem libertates per quartã.
e ¶ Patrimonio
ſuo. ⁊ nichil aliō.
f ¶ Excludat. qd
eſt inconueniens.
g ¶ Ad ſubſtitu
tū. quē hꝫ:⁊ ſic cū
n̄ adit̄ hereditas
ex teſtō nichil va-
let ō his que i eo
ſcripta ſūt. vt. C.
ō fideicō. l. eã quã
nã nec ex ſubſtitu
tione cum ea per
q̄relã irritet̄. ſꝫ q̄d
ſi ſit i ptãte? Rn̄. ſi
ſubſtitutus adijt
idē:⁊ ſic deficiēt li
bertates cū a ſub
ſtitutōe pēdeant.
vt. ĩ. de leg. i. lꝫ in
tētata poſtea q̄re-
la. ſi vero nō adijt
qꝫ hic remãſit ni-
chilominꝰ heres
qui abſtinuit nec
aliunde pēdēt ex
gradu q̄ vitiet̄: li
bertates valebūt.
vt. ĩ. ō fideicō. li. l.
cū quaſi. §. ſꝫ et ſi
quis. Et ſic no. ꝙ
ſeru⁹ hoc mō grauat̄. vt et alibi. ĩ. ad legē fal. ſi debitor.
itē ꝙ dixi pēdere vꝫ eſt in fideicō. ſꝫ q̄d in directis cum
ſtati cōpetãt. vt. ĩ. de ma. teſt. l. teſtō liber. ſeru⁹ em̄ ſtatiꝫ
velit nolit eſt heres. ⁊ ſic valet nō enã ſi pm⁹ g̃d⁹ vitiat̄.
qꝫ nō pōt cū ſit iſtitut⁹: rurſus a ſcōo nō pēdet. Rn̄. imo
hoc caſu cū dat̄ ſubſtitut⁹ nō ē heres neceſſari⁹: qꝫ teſta
tor videt̄ ei ꝑmittere abſtiere. ⁊ ſic a ſcōo g̃du pendet q̄
poſtea vitiat̄. Rn̄. idē diſtinguendū in oib⁹. ſ. an habeat
ſubſtitutū. ⁊ rōne diſtinctiōis approbo ꝑ. l. q̄eſt. ĩ. de in-
iu. rup. teſt. nã et ſi. §. rūpēdo. ſm̄ azo. ſꝫ ſiue ſit in ptãte
ſiue emãcipat⁹ cū inſtitut⁹ ſit q̄ſi intētabit q̄relã. nec em̄
eſt exheredat⁹ vel ꝓ exheredato habit⁹. Rn̄. pōt iure re
teri qꝫ quartã nō hꝫ. vt. C. e. oimodo. Uel dic ꝙ erat in-
ſtitut⁹ pure ⁊ exheredatus ſi nollet ex eſtō heres eſſe. lꝫ
hec exheredatio ſit inepta. exheredo te ſi nō vis eſſe he
res. qꝫ q̄ nō vult eſſe heres ipe ſua volūtate videt̄ ſe ex-
cludere ab hereditate. vñ ſupflua eſt exheredatio. tm̄ te-
net. qꝫ nō ſequit̄ ſi nō vult eē heres ex teſtō. g̃ nō vult eſſe
heres. ⁊ ꝓbant̄ p̄dicta. ĩ. de here. inſti. l. iã dubitari. vel
dic agit q̄rela qꝫ nō pōt ꝯtra aliquē agere ad ſupplemē
tū. cū ipe ſine dolo ſuo vt excludat fraudē defuncti repu
diet hereditatē. vel pleni⁹ ſm̄ azo. loquit̄ de q̄rela inof-
ficioſi teſtamēti. i. de bo. poſ. cōtratab. quã hꝫ ſiue nul-
lo modo inſtituatur ſiue exheredetur inutiliter de iure
vel inutiliter quantū ad emolumentū. vt hic. ⁊. ĩ. de bo.
poſ. contratabu. l. non putauit. §. non quevis.
h ¶ Inteſtato. ſi nō habet inſtitutum vel non accepit.
i ¶ Citra edictū. illi⁹. ſ. ſi q̄s omiſ. cã teſta. et hoc ideo
qꝫ facit vt fraudē defuncti repellat. vt. ĩ. ſi q̄s omiſ. cã te.
l. qui aūt. §. nō ſimpliciter. ⁊. ĩ. de le. ij. cum pater. §. ticio.
k ¶ Juſſerit. vt ita ſit heres ſi decem dederit filio teſta
toris exheredato.
l ¶ Excludat̄. ⁊ certe excludit̄. agnouit ei ⁊c. ſm̄ Azo.
ſꝫ hu. dixit hic nō
rn̄deri: ſꝫ cãm du
bitationis poni.
m ¶ Idē eſt. rn̄dē
dū ſm̄ azo. vel q̄-
rendum ſm̄ hu.
n ¶ Excludi. im
mo adhuc agit vt
quarta ſalteꝫ ſibi
impleat̄. vt. C. e.
ſcimus. in prin. ⁊
§. repletionem. q̄
eſt contra. ſol. nec
ibi agit̄ q̄rela ſed
ꝯdictōne ex lege.
Itē nec pōt nega-
ri q̄n vetera iura
in hoc corrigant̄.
qꝫ olim non age-
bat ad ſupplemē
tuꝫ ſi agnouiſſet
legatū vt hic. Itē
ſi nō agnouit age
bat querela: ho-
die non.
o ¶ Maxie. quare
hoc ſtati dicet.
p ¶ Quoniam.
Rn̄. quoniã ⁊c.
q ¶ Querela. vñ
nec q̄nquēniū cur
rit prius. vt. C. e. ſcimus. §. illud. erit ergo ratio: quia fa
cilius impeditur competitura q̄ iam nata extinguere-
tur. ar. ſ̄. de his q̄ ſunt ſui vel alie. iur. l. patre furioſo.
r ¶ Euentum. i. donationem et acceptionem. nã obla-
tio tantum interceſſit.
ſ ¶ Anteq̄. maxime. nam idem ſi poſt.
t ¶ Quod relictum eſt. ⁊ accipiatur. Accur.
v ¶ Uideat̄. niſi qd agit̄ ad ſupplementū iure nouo vt
modo diximꝰ. ſed videt̄ ꝙ talia nō debeãt imputari in
quartã. vt. ĩ. ad legē fal. l. id aūt. q̄ eſt ꝯtra. Sol. hic dicit
de q̄rta iure nature: ibi de trebel. ſm̄. M. vel dic hic im-
putat̄. ſ. vt nō poſſit agi de inofficioſo: qꝫ ꝯfirmare videt̄
accipiēdo: ibi aūt nō imputat̄ in quartã iure inſtitutio-
nis: quominꝰ poſſit hr̄e quartã de legatis ſi in alijs re-
bus quartã nō hẽat. ꝑima aūt ſolutio ſtare nō pōt: qꝫ
q̄cq̄d dat̄ ei q̄ hereditatē reſtituere debet: in quartã im-
putatur ei. vt. ĩ. ad legem falci. in quarta. §. i.
x ¶ Unde ſi q̄s. infertur. §. q̄m aūtē quarta. qꝫ enim di
xerat quartã ſufficere ad excludēdū. vnde ſi q̄s ⁊c. ⁊ me
rito dicendum eſt ⁊c. vel ad proximum. §.
y ¶ Sextans deberetur. ſcꝫ ab inteſtato cuius quarta
erat ſemiuncia ſm̄. M. alij ſextans debetur ex neceſſi-
tate. ſ. ⁊ pone exemplum in eo qui habet filium ⁊ filiam
ex altero filio premortuo: qui cum ſuccedat cum dimi-
nutione tertie partis remanent ergo octo vncie ab inte
ſtato filio quarum quarta eſt ſextans. vt inſtitu. de he-
redi. ab inteſta. §. diui. et. C. de ſuis. et legit. heredi. l.
ſi defunctus.

dū eſt nullū iudiciū[a] mouere: cū debitā portionē ⁊ eius fructus hr̄e poſſit. Fruct⁹ eñ ſolere in falcidiā[b] iputari nō eſt incognitū. ergo[c] ⁊ ſi ab initio[d] ex ſemiſſe heres iſtitut⁹ rogeř poſt decēniū reſtituere hereditateʒ: nichil hʒ qḋ q̄rař. qm̄ facile poteſt debitā portionē eiuſq₃ fructus medio tempore colligere.

Poteſt q̄s eligere vtrum dicat nullū vel iofficioſuʒ. Bar.

Si quis et irritū[e] dicat eſſe teſtm̄: vel ruptū ⁊ iofficioſuʒ: ꝯditio[f] ei deferri debeat: vtrū prius mouere[g] volet.

Jus reſcindens pōt in modū ꝯtradictiōis ꝓponi. Bar.

Si fili⁹ exheredat⁹ in poſſeſſiōe ſit hereditatis: ſcript⁹ q̄dē heres petet hereditatē[h]: filius vero i modū ꝯtradictionis[i] querelam inducat: quemadmodum ageret ſi nō poſſideret ſed peteret.

Quod auferř ab idigno applicař fiſco. itē indign⁹ eſt cōtra quē preſentē ſententia in querela ꝓfertur. Bar.

Meminiſſe autē oportebit eū qui teſtamētū inofficioſuʒ improbe dixit et nō obtinuit[k]: id qḋ in teſtō accepit perdere[l] ⁊ id a fiſco vendicari quaſi indigno ablatū[m]. ſed ei demū auferetur qḋ teſtamento datum eſt qui vſq₃ ad ſententiā in iudicium lite improba perſeuerauerit. Ceterū ſi ante ſententiā deſtitit[n] vel deceſſit nō ei auferetur qḋ datum eſt. proinde ſi abſente eo ſm preſentē ꝓnūcieř: poteſt dici conſeruādū ei qḋ accepit[o]. Eo autem ſolo carere q̄s debet cuius emolumentū ad eū pertinet. ceteruʒ ſi id rogat⁹ fuerit reſtituere nō debet iniuria[p] fieri. Uñ nō male Papi. lib. ij. rñſoꝝ refert/ ſi heres fuerit inſtitut⁹[q]: ⁊ rogat⁹ reſtituere hereditatē: deinde in q̄rela inofficioſi non obtinuit[r]: id qḋ iure falcidie[ſ] potuit habere ſolum perdere.

a Nullū iudiciū. ſʒ qḋ iudiciū pōt mouere cū ſit iſtitut⁹: ⁊ poterat etiā agere ad ſupplementū. Rñ. poterat queri dicēs ſe habere minus quarta ſm Hu.

b In falcidiā. ſ. iure nature. alij trebel. Sed certe nō videř iputari. vt. C. ad trebel. l. iubem⁹. in fi. q̄ eſt ꝯtra. Solu. ſm quoſdā ibi loqḋr in liberis pmi grad⁹. hic in vlteriorib⁹. nā ⁊ in alijs eſt inter eos differētia. vt. ī. de here. inſti. ſu⁹ quoq₃. et. l. vi. §. i. Tu dic ꝙ h̄ filius rogatus erat poſt certū tp̄s reſtituere. et cū certū tp̄s eēt vēturū: ꝑ ꝯſequentiā erat certū ꝙ quartā et eius fruct⁹ medio tp̄e poſſet ꝑcipere. vñ via conquerēdi ſibi denegatur. ibi vero rogatus erat ñ ad certuʒ tp̄s vt hic: ſed ſub ꝯditione quā nō erat certū extiturā vel nō extituraʒ. ſ. ſi deceſſerit ſine liberꝭ. nec certuʒ erat an poſſet pendēte ꝯditione quartā et ei⁹ fruct⁹ ꝯſeq̄. ⁊ cum de ſuo debito bonorū ſubſidio ſtatiʒ debeat ꝓlē ſecur⁹: ſtatuiř vt ex ꝑncipalib⁹ reb⁹ defuncti quartā detrahat. nō eñ ſine quare hic poſuit certuʒ tp̄s. i. decēniū. ⁊ hoc in filijs pmi grad⁹. in ceteris ſpectař ꝯditiōis euēt⁹. vt ſi interim quātū ſufficit ad quartā et eius fructus percipiař: excludāř a querela alr̄s nō. Azo. Item nota ꝙ in falcidia iure inſtitutionis debita nō videntur imputari fructus. vt inſtitu. ad legem fal. §. quantitas.

c Ergo. clarius idem repetit.

d Si ab initio. q̄ vbicūq₃ poteſt habere quartam et fructus eius repellitur a querela. ergo et hic. ⁊ pōt dici vt hic ſit exemplum ſuperioris ꝓximi dicti.

e Si q̄s ⁊ irritū. ꝑ capi. dimi. ſʒ ruptū ꝑ aliud teſtm̄. vt inſti. qui. mo. teſta. infir. §. non tamen. ⁊. §. poſteriore.

f Conditio. i. electio.

g Mouere velit. omnibus enim ſimul nō poteſt. vt. ī. de regu. iur. l. nemo. §. quotiens. Sed acta vna alia poterit agi etiam poſt quinquēnium. vt. C. eo. l. eum. et. l. contra maiores. Accur.

h Petet hereditateʒ. ꝓpoſita petitione hereditatis. aliud ſi ꝯdictione ex. l. diui adri. ageret ad poſ. vt. C. de edic. diui adri. tol. l. fi. Uel dic ꝙ hic fili⁹ incontinēti probabat ſe non iuſte exheredatū. vel dic ꝙ teſtamentū apparebat prima ſui figura vituperatum.

i Cōtradictiōis. i. exceptiōis. q̄ cui dam⁹ ⁊c. vt. ī. de ſuſpē. l. i. §. ꝙ ait. ſic ⁊. s̄. ex q̄. cau. ma. necnō. §. pe. ⁊. ī. de bo. poſ. l. iij. §. bonoꝝ. ibi retinēdiq₃ ⁊c. ⁊. C. vñ legiti. l. nō hoc. ⁊. ī. ti. i. l. ſi q̄s libertatē. vel. i. reconuentionis.

k Et non obtinuit. i. ſuccubuit. ſic. ī. e. l. etiā. Quid ſi appellauit ⁊ pendente appellatōe deſtitit. Rñ. idem ac ſi in principali deſtitiſſet. ar. ī. de bo. li. q̄ cū maioꝝ. §. accuſaſſe. ſ. vt non perdatur. vt ſubijcit.

l Perdere. ſic perdit patronus. vt. ī. de bo. li. ſi patron⁹ ex. in prin.

m Ablatū. not. regulam que alibi expreſſius non inuenitur. nec qui ꝑdit ſi ſe fiſco deferat ꝯſequiř premiū. ſ. medietatē. vt. ī. ḋ his qui. vt indig. l. v. §. fi. fallit tñ hec regula. ī. de his q̄. vt idig. l. fi. §. fi. ⁊. C. de le. l. ſi legatarius.

n Deſtitit. parcitur penitenti vt h̄ ⁊. ī. de eo qḋ cer. loco. l. fi. et. s̄. qḋ me. cauſa. l. ſi cuʒ ex. §. i. ⁊. ī. ḋ pub. l. hoc edicto. ⁊. ī. reʒ ra. ha. ampli⁹. ar. contra. ī. de edil. edi. l. quid ſit fugitiu⁹. in p̄n. ⁊. ī. de fur. l. q̄ ea mēte. ⁊. ī. vi bo. rap. l. pe. Ac.

o Quod accepit. quia nō perſeuerauit in lite improba. vt dicunt. Uel quia magis propter abſentiam videtur perdidiſſe q̄ȝ quia habeat malam cauſam. vt. ī. de euic. ſi ideo. ⁊ facit. ī. de repu. l. fi. in fi. et qḋ no. C. de iure fiſci. ſenatus. §. ſenatus.

p Iniuria. cui. ſ. reſtituere debet. Accur.

q Inſtitutus. ſ. filius. Accur.

r Non obtinuit. i. ſuccubuit. ſed quomodo etiaʒ fuit admiſſus cū fuerit iſtitutus. Rñ. vt dixi. s̄. eo. §. qm̄ autē q̄rta. in illa glo. ſ. quē hʒ ⁊c. ſ. q̄ cū fuit rogat⁹: fuit ei dat⁹ ſubſtitutus. ꝓpť hoc ꝙ timebař ne etiā ille fideicōmiſſarius nollet. vñ tacite itelligiř repetitū. vt. ī. de le. i. lʒ. ſi ergo omittat ⁊ accipiat ſubſtitut⁹ lʒ habeat effectū ſubſtitutio: tñ conueniř q̄rela q̄ dař ꝯtra eū q̄ poſſidet ꝓ herede vel ꝓ poſſeſſore. ⁊ ſi ſuccubuit ꝑdat falcidiā. ſed nōne ꝑdidit omittendo? Rñ. nō ideo quia omnino omittebat vt alia via caperet. ſicut qui omittit ex teſtamento vt habeat ab inteſtato.

ſ Falcidie. ſ. trebellianice. vel dic etiam iure nature. pars autem reſtituēda nō perdiř: q̄ nō debet ꝑ eum alijs iniq̄ cōditio afferri. Sʒ q̄ro h̄ an fili⁹ poſſit hr̄e duas q̄rtas: ⁊ trebellianicā: ⁊ debitā iure nature? Rñ. ſi pu

re rogat⁹ eſt de reſtituēdo: nō puto ꝙ vtrāqȝ hēat. qꝛ qđ capit ſtatim per trebel. imputatꝭ in eam quā dȝ hꝛ́e iure nature cū inſtitut⁹ ſit. ꝛ aliqđ poſſit hꝛ́e iure inſtitutiōis vt. ī. pri. §. Idē miltomagis ſi detrahat quartā iure iſti tutiōis. vt. ī. pri. §. Si aūt rogat⁹ ſit ſi decedat ſine liberꝭ ſtatim filio primi grad⁹ ꝯſulitꝭ in q̄r ta vel hodie i trië te. ꝛ in reſiduo te net fideicōmiſſuȝ de quo detrahet exiſte ꝯditiōe q̄rtā nec em̄ quartā hȝ ſtati rogat⁹. tū qꝛ pēdet cōditio. tū qꝛ p̄mori p̄t fidei cōmiſſari⁹. vt. C. ad treb. iubemus ſi in diez certū ſit rogatus forte idē quod eēt ſi ſub cō ditiōe. qꝛ loco adi tionis eſt teſtō vt ſic ꝛ tūc quartam detrahat. ꝛ ꝓ hoc eſt extra de teſta. raynūci⁹. lȝ ſit ar. cōtra in aut. de he re. ꝛ fal. §. ſi quis aūt nō iplēs. col. i. ꝛ no. de his. C. ad legeȝ fal. l. q̄ſ. p̄. Accurſius.

a ❡ perſonis. veluti nepos ab auo paterno vel materno ſi filius exierit de poteſta te aui. vt inſti. de adop. §. ſȝ hodie.

b ❡ Cōcedendā nō quaſi ex defuncti voluntate: ſȝ quaſi ex cōſtitutiōis neceſſitate. vt. ṡ. de adop. ſi arrogator.

c ❡ Si ex cā. ꝯtra teſtm̄. ſ. totū. alioq̄n ſi pro parte valēt libertates ēt i totū. vt. C. e. ſi cū duob⁹. ꝛ dic vt ibi. Azo.

d ❡ Ipſo iure. fit hic ius ex ſnīa. vt. ī. e. eū qui. §. fi. ſic in cā filiationis. vt. ī. de lib. ag. l. i. in fi. ꝛ l. ij. Sic ꝛ in cā in genuitatis. vt. ṡ. de ſta. ho. ingenuum. ar. contra. ī. e. qui repudiantis in fi. ꝛ dic vt ibi.

e ❡ Erit. niſi ſit colluſum. vt. ī. de le. i. ſi ſeruus plurium. §. penul. Accurſius.

f ❡ Contēdit. vt qꝛ ſit de cognatis linee inferioris vel ſuperioris vel filius emācipat⁹. qui non ſunt heredes: ſed bonoꝝ poſſeſſores. vt inſti. de bo. poſ. §. quos aūt. Sȝ hoc quomodo. Reſpon. egit fili⁹ nec tamē bona vult. vel cognatus quem nemo repulit.

g ❡ Non valēt. ſ. directe. nā fideicō. ſic. vt. ī. l. pri. item hoc in ſeruis defuncti: ſecus ſi heredis. vt. ī. e. ſi ſub hac que eſt contra. Sed vꝛ oēs valere ꝛ legata. vt. ī. de exce pti. rei iud. l. i. Sol. pōt dici aliđ in inofficioſo teſtō. aliđ in rupto vel irrito vel iniuſto. i. nō ſolenni vt ibi. nā ꝛ in alio differunt. vt. ī. e. titia. vel diſtingue quo agente dicatꝭ iniuſtū. vt ſi agēte herede. i. filio: obtineat qđ hic dicitꝭ. ſi legatario: qđ ibi. vel ibi colluſio heredis affuit: hic con tra: ꝛ nititꝭ equitate media ſol. ſ. ꝓxi. precedens. cū ius oim̄ legatoꝝ pēdeat ab herede ſȝ nō ecōtra. vt. ī. de pig.

Ius legatoꝝ ab herede pendet.

❡ Quarta ex cōſtitutiōe diui pij excludit q̄relā. itē q̄ in q̄re la ſuccūbit nō ꝑdit qđ ei aliūde q̄ȝ ex teſtō debetꝭ. h. d. B.

❡ Si quis impubes arrogatus ſit ex his ꝑſonis[a] q̄ citra adoptionē ꝛ emācipationē q̄ri de inofficioſo p̄nt: hūc puto remouēdū a q̄rela cū habeat q̄rtā ex ꝯſtōne diui pij. Qꝫ ſi egerit nec obtinuit an quartā perdat. ꝛ puto aut nō admittendū ad inofficioſum: aut ſi admittatꝭ ꝛ ſi nō obtinuerit/ q̄rtā ei q̄ſi ex alienū cōcedēdā[b].

❡ Reſciſſo teſtamēto nō debentꝭ legata vel libertates ꝛ ſoluta repetuntꝭ: ſȝ libertates debentꝭ ſi poſt quinquēniū agatꝭ vel etiā ante ſi ſunt directo relicte: ſed precium ꝓ eis preſtabitur. h. d. cum. l. ſeq. Bar.

❡ Si ex cā de inofficioſo cognouerit iudex ꝛ ꝓnūciauerit ꝯ teſtm̄[c] nec fuerit ꝓuocatū: ipſo iure[d] reſciſſum eſt ꝛ ſuus heres erit[e] ſcḋm quē iudicatum ē ꝛ bonoꝝ poſſeſſor ſi hoc ſe cōtēdit[f]: ꝛ libertates ipſo iure non valent[g] nec legata debentur: ſed ſoluta repetuntꝭ[h] aut ab eo q̄ ſoluerit[i] aut ab eo qui obtinuit[k]. et hec vtili actione repetuntꝭ[l]. ❡ Fere[m] aūt ſi ante cōtrouerſiam motā ſoluta ſint q̄ obtinuit repetet. ꝛ ita diuus pius ꝛ diu⁹ adrian⁹ reſcripſerūt. Plane ſi poſt quiquēniū iofficioſuȝ dici ceptū eſt[n]: ex magna ꝛ iuſta cā libertates nō eē reuocādas q̄ ꝯpetierūt vel preſtite ſunt: ſed viginti aureos a ſingulis preſtandos victori. Modeſtinus.

Si autē intra quiquēnium egerit: libertates[o] nō competūt[p]. ſed paulus ait ꝓſtaturū fideicōmiſſarias[q] libertates. ſ. viginti aureis ꝛ in hoc caſu a ſingulis preſtādis.

ſi ſuperatus. vbi etiā alie due ſolutiones ſunt. Azo. Itē contra. ī. de leg. preſta. l. virilis. §. ſi adierit. ſolu. plus facit querela q̄ȝ contra tab. vt dices. ī. eo. filio. Uel ibi pro parte fuit adita. vel dic vt ibi. hodie vero ex cauſa preteritiōis vel exheredatiōis ꝛc̄. vt. C. de li. prete. vel exhere. aut. ex cauſa. ꝛ ſic corrigitꝭ qđ hic dꝛ vel dic vt ibi. Ac.

h ❡ Repetūtur. cōdi. inde. vt. ī. de cōdi. inde. l. iiij.

i ❡ Qui ſoluerit ſi de ſuo ſoluit.

k ❡ Obtinuit. ſi de hꝛ́ditate ſoluit

l ❡ Repetūtur. ab eo q̄ obtinuit. nam qui ſoluit hȝ directam. Azo.

m ❡ Fere aūt. iō dicit qꝛ ſi ſcript⁹ de ſuo ſoluit ante motam cōtrouerſiā ipſe repeteret et nō q̄ obtinuit. alioquin iputabitꝭ ei ſi poſtea ſoluit. vꝭ ideo qꝛ ſi ſcript⁹ heres cautionem interpoſuiſſet eui cta hereditate legata reddi: ꝛ de hereditate ſoluta ipſa repeteret. vt. ī. ad. l. fal. dolo.

n ❡ Ceptū eſt. ſȝ que eſt ratio hui⁹ diſtinctionis ante quinquennium vel poſt quiquennium. Reſpon. quia vbi poſt quinquennium dicitur inofficioſum: non contingit illud niſi ex cā magna reſtitutionis vel quaſi diſpenſationis vt hic ſubijcit. ꝛ. C. in qui. cau. in integ. reſtitu. non eſt ne. l. ij. alꝛ́s non. vt. C. eo. ſi quis filium. in fi. ſed reſtitutio vꝭ diſpenſatio contra libertatem locuȝ habere non poteſt. ſ. iam cōpetentē. vt. ṡ. de mino. ſi ex cauſa. in fi. at ante quinquenniū ſuo iure cōi. vnde aliud eſt vt. ṡ. de mino. l. veruȝ. §. qđ ſi minor. Itē ꝯ. C. de pe. here. l. fina. §. fi. quia ibi dicit poſt annum. ſol. ibi in pe. he. cum teſtamētum nullū nō anullandū dicitur. Item et aliud contra eos ſeruos inducitur.

Si autem. libertates. ſcȝ directe.

p ❡ Non competunt. idem ſi ex falſo teſtamento vel codicillo libertas fuerit poſtea preſtita ſcḋm quoſdaȝ ſed tu dic ſi ex teſtamento falſo ipſo iure non valēt. vt C. de peti. heredi. l. fi. §. penul. in. fi. ſi vero ex codicillis falſis tunc eſt idem quod hic. vt. ī. de manu. teſta. l. cum ex falſis. quia a domino. i. herede ſunt manumiſſi vel legatario dati vt manumittat.

q ❡ Fideicōmiſſarias. ſecus in directis ſi ante quiquēniū dicatur inofficioſum. vt. ṡ. l. proxi. in fi. ꝛ eſt ratio vt dicunt: quia fideicommiſſarie duplici auctoritate nitūtur. id eſt herede et teſtatore. directe ſolo defuncto. Item not. ꝙ hodie nichil preſtatur: quia ex cauſa preteritionis ꝛc̄. vt dixi. ṡ. l. ꝓxi. in fi. magne glo. ſ. directe.

Libertas directa ꝛ fideicō. differt.

¶ Ubi ſunt diſſone ſeu diuerſe ſentētie preualet ea q̄ eſt ꝓ teſtamēto. Bar. Marcel.

SI pars iudicātiū de inofficioſo teſtamēto cōtra teſtamētū: pars ſēm id ſententiā dederit qd̄ interdū fieri ſolet: humanius erit ſeq̄ ei⁹ partis ſniam que ſēm teſtamētū ſpectauit[a]: niſi aperte iudicem inique[b] ſēm ſcriptū heredem ꝓnunciaſſe apparebit.

¶ Qui aliquid percipit ex teſtamento excludit a querela: niſi alij reſtituat. Bartolus.

¶ Illud notiſſimū eſt eum q̄ legatū perceperit nō recte de inofficioſo teſtamēto dicturū niſi id totū alij adminiſtrauit[c].

¶ Qui ſuccūbit in q̄rela non perdit id quod extra teſtamētum capit. h. d. Bar. Mode.

ETiam ſi in q̄rela inofficioſi teſtamēti nō obtinuit[d] filia: nō ideo tn̄ donationes quas viuus ei ꝑfeciſſe[e] ꝓponit infirmari[f]: neqꝫ in dotē ante datorum partem[g] vendicari poſſe reſpondi.

¶ Siue qs agnoſcat relictū ſibi directo ſiue ꝑ ꝯſiam repellit a q̄rela. h. d. Bart. Idem.

NIchil intereſt ſibi relictū legatū filius exheredatus agnouerit: an filio ſeruove relictum cōſecutus ſit. vtrobiqꝫ ei preſcriptiōe[h] ſummouebit[i]. quinetiā ſi idē[k] inſtitutum ſeruū[l] priuſqꝫ adire hereditatē iuberet manumiſerit vt ille ſuo arbitrio adheat hereditatē idqꝫ fraudulēto[m] conſilio fecerit: ſummouebit[n] ab actione. Si a ſtatulibero[o] exheredatus pecuniā petere ceperit[p]: videri agnouiſſe parentis iudicium.

¶ Petitio ſine effectu non remouet filiū a q̄rela. Barto.

¶ Si cū filius ademptū[q] ſibi legatū[r] inſtituerit petere ſummotus eſt: repetita inofficioſi q̄rela ꝑſcriptiōe remouēdus nō eſt. q̄uis ei i agēdo teſtm̄ cōprobauerit[s]: tn̄ eſt aliq̄d qd̄ teſtatoris vitio reputet vt merito repellendus nō ſit[t].

¶ Quod alicui ꝑ ꝯſiam queritur abſqꝫ facto ſuo eū nō remouet a querela. h. d. Barto.

¶ Filius teſtatoris q̄ cū titio eiuſdē pecunie reus[v] fuerat[x] liberatione titio legata per acceptilationem titij liberatus[y] ab actione inofficioſi nō ſummouebitur[z].

¶ Rupto teſtamento per q̄relam non debētur legata ex vigore repetitiōis facte ab inteſtato. Bar. Sceuola.

TItia filiā heredem inſtituit filio[a] legatū dedit. eodem teſtamento ita cauit: ea omnia que ſupra dari fieri iuſſi/ea dari fieri volo ab omni herede bonorumve poſſeſſore qui michi erit etiam iure inteſtati. Itē q̄ dari[b] iuſſero ea vti dētur fiātqꝫ fidei ei⁹[c] cōmitto. Queſitum eſt ſi ſoror[d]

ſi pars ſpectauit. ⁊ dic q̄ pares erant partes. al's ſtaret maiori parti. vt. ſ. de arbi. itē. §. fi. ⁊ l. ſe. ⁊ ī. de re. iur. l. duo ex tribus. Idem ſeruatur in cauſa liberali vt. ī. de re iu. l. inter pares. ⁊ ī. de reg. iu. l. in ambiguis.

b ¶ Inique. i. per gratiā vel per ſordes. quo caſu non valet ipſo iure. vt C. q̄n prouo. non eſt ne. l. venales. vel melius dic inique. i. cōtra ius litigatoris. ⁊ ſic tenet ſnia: ſi tn̄ in cā appellatiōis hoc probet. vel ſeruabit ius cōe: ſi ſint delegati erit i pēdenti. ſi ordinarij/pro reo. vt. ī. de re iudi. l. duo. ⁊ l. iter pares. ac.

c ¶ Adminiſtrauit. ex neceſſitate q̄z de hoc teſtator eū rogauit. Nam non videt quiſqꝫ ⁊c. vt. ī. de re. iur. non videt quiſqꝫ.

ETiam. obtinuit. i. ſuccubuit ⁊ ſic negatiua in affirmatiuā reſoluit. vt. ſ. eo. papi. §. meminiſſe. ſic econtra. ſ. de dolo. l. non debet. in fi.

Negatiua q̄nqꝫ in affirmatiuā reſoluit

e ¶ perfeciſſe. fuerat ēm emācipatur al's nō poſſet perfecte donare.

f ¶ Infirmari. q̄z nō pendent ex teſtō. ſic ⁊ i dona. cā mor. eadē rōne vt. ī. de his q̄. vt indig. poſt legatū. §. qui mortis. et hoc niſi ſit teſtō ꝯfirmata. ar. ī. de bo. li. l. ſi vero. §. pe. ⁊ ī. d̄ ꝯtab. ſub cōdi. §. fi. ſꝫ. h. eſt. dic q̄ lex illa poſt legatū loquit i eo gn̄e donationis q̄ fuit facta vt non reuocet cū ſint duo gn̄a. vt. ī. de dona. cauſa mortis. l. ij. ⁊ l. ſenatus. §. mortis.

g ¶ partē. q̄z ꝑ parte egit q̄rela filia dotata a p̄re viuo (filio ſuo. ac.

h NIchil. ꝑſcriptiōe. i. exceptione.

i ¶ Sūmouebit. q̄z iudiciū defuncti cōprobauit. ⁊ idē eſt cū quis ſibi aut filio aut ſeruo aſcribit. nā equaliter punit. vt. ī. de fal. l. de eo. ⁊ ī. ſi q̄s omiſ. cā teſta. l. i. §. paruī. differt tn̄ alibi q̄z petita ꝯtra. legata dant liberis: non autē ſeruis. vt. ī. de le. i. l. iij. §. i. ⁊ C. de bo. poſ. ꝯtra. l. i. Item differt an fiat directo vel per obliquū. vt. ī. e. l. fi. et vt diximus. ī. de inter. ac. ſi defenſor. §. illud. Item no. tacite quē ſuo iuri renūciare. vt. ſ. e. ſi pars. §. fi. ⁊ ī. de le. cōmiſ. l. pe. ⁊ C. de pac. inter emp. l. ꝯmiſſorie. Accurſi⁹.

k ¶ Idem. filius.

l ¶ Seruū. ſuū.

m ¶ Fraudulēto ob hoc. ſ. vt fraudaret legatarios et fideicommiſſarios. Accurſius.

n ¶ Sūmouebit ar. ex predictis q̄ eligendo vnū cōtrarior̄ alij renūciare videt. ſic. ſ. de mino. l. filius. et. ī. de ꝯtab. l. iij. §. fi. ar. ꝯ. ī. de le. ij. l. debitor. §. fuo ⁊ ī. de le. preſt. l. iij ſic. ī. de cōdi. inde. in ſumma. §. ſed agere. Accur.

o ¶ Si a ſtatulibero. ⁊ ſic manumiſſo ſi exhr̄dato pecuniā daret nō dicās q̄ fuerit rogat⁹ per fideicōmiſſum dare pecuniā: q̄z ſic ſtare non poſſet. vt. ī. de le. i. l. plane. ij. in fi. ⁊ l. ſequen.

p ¶ Ceperit. et cōſecutus fuerit. hu.

q ¶ Ademptum ſcꝫ in codicillis.

r ¶ Legatū. ſ. in teſtō. qd̄ fieri ꝑt vt iſti. de adē. le. §. i.

ſ ¶ Cōprobauerit. i. ꝯprobaſſet.

t ¶ Nō ſit. ſic. ſ. eo. papi. §. q̄m. ibi cum igitur ⁊c.

v ¶ Reus. i. debitor ex cā mutui.

x ¶ Fuerat. ſ. patris. quia emancipatus erat.

y ¶ Liberatus. nā vno reorū ꝑ acceptilationem liberato ⁊ alius per conſequens dimittitur. vt. ī. de noua. ſi rem. §. fina.

z ¶ Non ſummouebit. q̄z non directo ſꝫ ꝑ obliquū lucrat. vt. ī. eo. ſi is. §. ſi heres. al's cōtra. vt. ſ. e. l. i. reſpon.

a TItia. filio. exheredato vel ꝑterito vel etiā inſtituto. ⁊ tūc dic legatū. i. prelegatum.

b ¶ Dari iuſſero. ſ. in futurum.

c ¶ Eius. qui erit heres etiam ab inteſtato.

d ¶ Si ſoror. ſ. titie q̄ etiā agit ꝯ filiā titie q̄ eſt turpis

cẽtũuirali[a] iudicio obtinuerit: an fideicõmiſſa ex capite[b] ſupraſcripto debeãť. rñ. ſi hoc q̃ratur an iure eoꝝ quos q̇s ſibi ab inteſtato hr̃des bonorũve poſſeſſores ſucceſſuros credat: fidei ꝯmittere poſſit. Rñ. poſſe paul⁹ notat[c]. Probat ãt nec fideicõmiſſa ab inteſtato data deberi quaſi a demẽte[d].

Jn ſucceſſione ꝯ teſtamentũ filiorũ cã eſt potior q̃ꝫ cauſa parẽtũ q̃bus excluſis parẽtes admittunť lꝫ turbato ordine eis ſucceſſio debeať. Bar.

Pater filiũ emã- Pap. cipauit ⁊ nepotẽ ex eo retinuit. emancipat⁹ ſuſcepto poſtea filio duob⁹ exhereda tis pr̃e p̃terito vita deceſſit[f]. Jn q̃ſtiõe[g] de ĩofficioſo teſtõ precedẽte cã filioꝝ pr̃is intẽtio adhuc pẽdet. Nã ſi contra filios iudiceť: pr̃ ad q̃relã[h] vocať ⁊ ſuã itentionẽ iplere põt.

Nam ⁊ ſi parẽti- Idẽ. bus nõ debeať filioruꝫ hereditas ꝓpter votũ parẽtũ[i] ⁊ naturalẽ erga filios charitatẽ: turbato tñ ordine[k] mortalitatis non minus parentib⁹ q̃ꝫ liberis pie relinqui debet.

Quia lite mota deſiſtit q̃relam non tranſmittit. Bar.

Heredi eius q̇ poſt liteꝫ de inofficioſo p̃paratã volũtate[l] mutata deceſſit nõ dať de inofficioſo q̃rela. non enim ſuffi cit litem inſtituere ſi non in ea perſeueret[m].

Põt quis teſtm̃ ꝓ parte reſcindere alia parte valida remanente. h. d. vel breuius. ex poſtfacto poteſt quis decedere ꝓ parte teſtatus ⁊ ꝓ parte inteſtatus. Barto.

Filius q̇ de inofficioſi actione aduerſus duos heres expertus diuerſas ſententias iudicum tulit: et vnum vicit/ab altero ſuperatus eſt[n]: et debitores[o] conuenire: et ipſe a creditoribus cõueniri pro parte[p] poteſt: et corpora vendicare: ⁊ hereditatẽ diuidere. verum enĩ eſt familie herciſcũde iudiciũ competere: quia credimus eum legitimum heredeꝫ ꝓ parte eſſe factũ. et iõ[q] pars hereditatis in teſtamento[r] remãſit: nec abſurdũ videť pro parte inteſtatum videri[ſ].

perſona ſm quoſdam. quod non placet. vel dic ſoror inſtitute que poteſt agere. vt. j. eo. mater.

a Centũuirali iudicio. i. petitione hr̃ditatis q̃ a cẽtũ viris eſt fctã. vt. C. de peti. he. l. fi. i p̃n. ⁊ hoc ꝑlata q̃rela.

b Capite. i. repetitione facta ab inteſtato.

c Notat. ſ. reprehẽdẽdo ſceuolã. q: non rñdit q̃ſtioni ⁊ ipe ſoluit ſꝫ i quo differt dictũ ſceuole a dicto pauli. Rñ. dcm̃ ſceuole qñ alio modo rũpiť vel non valet teſtamentũ ſꝫ pauli qñ rũpiť per querelam.

d A demẽte. vt h. ⁊. j. õ le. iij. l. pſonus liberto. §. fi. ⁊ ſ. e. l. ij. ⁊. j. eo. q̇ repudiantis. §. cũ ꝯ te. ſec⁹ ſi aliť ꝓnũciet iiuſtũ. q: tũc ab inteſtato data valẽt. vt. C. de fideic. l. cã quã. ⁊. j. ad tre. ſi p̃roni. §. fi. q̇ ſ. ꝯ. nã qñ ioffició ſuꝫ: pſõa teſtãtis õficit. al's alia accidentia. Ac.

e Pater filium. duob⁹. filijs ſuis vno in pñte aut retẽto: altero nato poſtea.

f Deceſſit. ſ. filius emãcipatus

g In q̃ſtione. ſi querať cui dať querela prius.

h Ad querelã ſed cũ in ſubſidiũ dať q̃rela. vt inſti. eo. §. cũ aũt. ⁊. j. e. q̇ de inofficioſo. ⁊ ad car. l. i. §. gñaliter. et huic dať ꝯta. vt. j. ſi a pa. q̇s fue. ma. l. i. quõ hãc q̃relã hꝫ. Rñ. q̃relã. i. ꝯta. bo. poſ. ſecus ſi eẽt filius exhr̃datus. vt. ſ. e. l. i. ſꝫ azo. Sꝫ ſi q̃rela ageret poſſet reppelli. q: alĩq eũ precedũt. ſꝫ al. dixit pr̃i p̃terito ꝯ teſtm̃ filij dari q̃relã inofficioſi teſtamẽti vt hic vna cũ ꝯta. ſꝫ filio emãcipato cõtra teſtm̃ pr̃is nõ dari q̃relã inofficioſi teſtamẽti. vt. j. eo. ſi ꝓponas. ſꝫ ſm eũ cũ facit defunctũ inteſtatũ nũq̇d filij iã excluſi in q̃rela ab inteſtato admittunť. Rñ. al. ſic ar. ꝓ eo. ſ. eo. l. poſthumus. §. ſi q̇s ex his. Bul. tñ ꝯ. ⁊ ꝓ eo. j. q̇ repudiãtis. i. rñ. ſꝫ certe ſm al. aliud eſt qñ repudiauit vt nũq̃ꝫ ad eũ redeat q̇ repudiauit. lꝫ alter in totũ obtineat ⁊ aliud qñ ꝑ ſniam fuit excluſus. Itẽ ꝓ eo. j. eo. l. ſi non mortis. §. ſi q̇s. ſꝫ ibi nõ in totũ teſtm̃ fuit irritum. ſed ſm nos q̇ dicim⁹ dari ꝯta. nõ hꝫ locũ hec q̃ſtio cum nõ fiat oino inteſtat⁹. vt. j. e. filio. in fi. Item no. hic non intereſſe quẽ nõ hr̃e filios an tales q̇ a q̃rela excludunť. ſic inſti. de ſucceſ. li. §. ſꝫ nr̃a. ⁊ in aut. de nup. §. qm̃ infirmas. col. iiij. ſꝫ an poſt patrẽ admittať auus ⁊ proauus. Rñ. non ſm Azo. ⁊ eſt rõ: q: nõ habuit neceſſe eos inſtituere: ſed p̃rem ſic cũ eſſet eodẽ gradu quo filij. vt. j. de iniuſto teſta. l. ſi q̇s ex. in p̃n. lꝫ filij ſint potiores vt hꝫ dicit p̃cedẽte ⁊c. ⁊ in aut. de here. ab inteſta. §. i. col. ix. et ⁊ inſti. de he. qua. ⁊ dif. §. ſui. ⁊ idẽ eſt in filio ⁊ nepote ſi filius tp̃e mortis p̃ceſſit. nã nepos ſuo iure nõ p̃t hr̃e q̃relã: ſed pr̃is ſui et ita intelligẽdũ eſt q̇d dr̃. j. eo. ſi is ⁊. C. eo. ſi quis filiũ. que dicunt nepotẽ hr̃e q̃relã. ſꝫ dici põt ſm. h. ꝯ. vt ⁊ auus ⁊ pau⁹ et nepos ſucceſſiue admittãtur et ſuo iure. vt. j. eo. ſi is. in p̃n. ⁊. l. ſi nõ mor. §. fi. ⁊ ſic itelligebat. C. e. ſi q̇s filiũ. §. ſꝫ ⁊ nos ⁊c.

i Nam ⁊ ſi. votũ parẽtuꝫ ẽ vt liberi eis ſuccedant ⁊ nõ ipi liberis: ⁊ vt eis acq̇rant. vt. C. de legi. here. l. de emã. ⁊. j. vñ. li. l. ſcripto in fi. ⁊. j. de bo. dã. l. fi. in prin. ⁊. j. de bo. lib. l. pe.

k Tñ ordine. ordo eſt vt prius moriať pr̃ q̃ꝫ fili⁹ cũ ergo aliter contingit turbať ordo. vñ Bul. cũ deceſſiſſet filius ei⁹. inq̇t. Ordine turbato ſuccedis bulgare nato. Item no. hic q̇ vna rõ vincit duas. ſ. pietas vicit votũ ⁊ charitatẽ. q: potior eſt al's plures vincunt vnam. vt in aut. de conſan. ⁊ vteri. fra. §. fi. coll. vi. Accurſius. Rõ vna duas vicit ⁊ cetera.

l Voluntate. q: renũciauit. vt ar. ſ. e. papi. §. ij.

m Perſeueret. dic ar. vt. j. de in rẽ ver. ſi pro patre. § verſum. Accurſius.

n Superatus eſt. quia vnus erat filius defuncti: alter non. vel quia vnus probauit de ingratitudine. alter non. ſic. j. eo. circa.

o Debitores. nunc reſpondet

p Pro parte. q̇d de legatis? Rñ. heres qui obtinuit partẽ p̃ſtabit ſi ſunt diuidua. al's vero totũ vel eſtimationẽ partis. vt. j. de le. ij. cũ fili⁹. i. rñ. fili⁹ vero nichil. vt. ſ. eo. papi. §. fi. ⁊. j. eo. l. qui repudiantis. §. fi.

q Et iõ. q: pro parte. iõ pars ⁊c.

r Jn teſtamento. id eſt apud inſtitutũ in teſtamento licet diuerſo iure ſint heredes.

ſ Videri. ſ. ex poſtfacto. al's ꝯ. vt inſti. de he. inſti. §. nõ aũt. hic aũt i nulla parte deceſſit inteſtatus ab initio.

Filio.ſ.teſtatricis Azo. ⁊ dic ꝙ duo erant fratres: vnus inſtitutus ⁊ alter exheredatus vel preteritus. ⁊ vna ſoror ſitr exheredata vel preterita. ⁊ regit hec dictio filio a verbo cōcurrit. ⁊ ꝯſtructio incipit filia ⁊c.
b ¶De parte.ſ.ſua tm̄.vt.ff.ſi ꝗs he.pe.l.i.§.ſi ego.⁊ ff. fa.her.luci⁹.⁊ ſic ſoror nō aufert ei ꝗcq̃.vt h̄.⁊ ar. C. depo.l.fi. ſecus ſi in totū: q᷑ nemo eā repuliſſet.vt.ff. eo.l.mater.
c ¶Cōtra. prima caſus poſitio eſt.filius emancipatus prēm preterijt: filiā exheredauit. pater pmo egit ꝯtra.cū debuit differre poſt filiā. filia poſt egit q̃relā ⁊ obtinuit. rūpit quidem teſtm̄ qḋ nō erat ruptū per ꝯta.pris. habebit filia oīa bona cū fructibus. Scḋo pone caſuz ꝙ pr̄ filiū emancipatū ꝓterijt.filiaz exheredauit. fili⁹ egit ꝯtabu.⁊ obtinuit. filia poſtea pōt agere q̃rela et rūpet teſtm̄ qḋ nō erat ruptū p ꝯta. fris. et hēbit oīa bona.ſʒ dimidiū dabit frī ſuccedēti cū ea ab iteſtato
d ¶Tabulas. hic.§.duas habet litteras ⁊ ſic duobus modis aptatur caſus
e ¶Filij. q̄dā habēt filij hec bona.alij filius.
f ¶Poſſeſſionē.hec eſt lr̄a py.ſm pmā lecturā prout habes filij.ſ.iure manumiſſionis pr̄ accepit ⁊ bonorum poſſeſſionem ⁊c̄. Sed ſm aliam.ſcʒ filius:non debet hic eſſe hec lectura py.
g ¶Manumiſſionis.i.emancipationis.ac.
h ¶Quam ipſe.ſ.defunctus.
i ¶Pertulit.ſi aūt nō pferret pater iure vr̄ egiſſe.vt.ff.e. ſi non mortis.§.fi.⁊.C.q̄ admit.ad bo.poſ.l.fi.in fi.⁊ ff. de bo.li.ſi fili⁹ q̄ pri.§.cū fili⁹.Sʒ ſi pr̄ pmo petijt ꝯtab.ꝗ rūpit teſtm̄. vt.ff.de le.pſtan.l.i.in pn̄.⁊. C.de col.l.vt liberis.ꝗ ampli⁹ p querelā rūpi nō pōt. vt.ff.de iniu.teſt. nā ⁊ ſi. Rū.teſtm̄ eſt de iure ciuili.⁊ bo.poſ.de iure ptorio qḋ non expugnat ius ciuile q̃rela: cū ⁊ ipa ſit de iure ciuili. ſic expugnat. vt ar.ff.de bo.poſ.ꝯtra. filiū quē.§.ſed queadmodū.⁊ iſti.de leg.ag.tute.in fi.⁊ h̄ dr̄. Itē alia rō quia cū edictalis bo.poſ.nichil faciat pr̄i quo ꝓcedēte: ergo nec decretalis.vt.C.quo.bo.l.i.alij dicūt nō p querelam admitti filiam:ſed pretoris auxilio.
k ¶Quā pater.al's pater:al's frater.Accur.
l ¶Nam.bene dico recte egit filia.

¶Si vnus ex filijs pro parte ſua querelam intētauit alteri tacēti nō pdeſt.h.d.B. Idē.

Filio[a] qui de inofficioſo m̄ris teſtō cōtra frēm inſtitutū de parte[b] ante egit ⁊ obtinuit: filia q̄ nō egit aut q̄ egit ⁊ nō obtinuit: i h̄rditatē legitimam fratri non concurrit.

¶Pater q̄ ꝯtra tabulas q̃relā indebite intētauit vincentibus filijs i q̃rela hereditatē ⁊ fructus reſtituere tenet̃. Bar.

¶Cōtra[c] tabulas[d] filij[e] bonorū poſſeſſionē[f] iure manumiſſionis[g] pr̄ accepit: ⁊ bonorum poſſeſſionē adept⁹ eſt: poſtea filia defuncti quā ipe[h] exheredauerat q̄ſtionē inofficioſi teſtamēti tulit[i] ⁊ poſſeſſio quam pater[k] accepit ad irritū recidit nam[l] priore iudicio de iure patris[m] nō de iure teſtamēti[n] q̄ſitū eſt. ⁊ iō vniuerſam hereditatē cum fructibus reſtitui filie[o] neceſſe eſt.

¶Qui nō admittitur nec admitti ſperatur ad partem non facit partez: ſecus ſi ſperatur admitti. Barto. Paulus.

Qui repudiātis aio non venit[p] ad accuſationez inofficioſi teſtamēti ꝑtē nō facit[q] his q̄ eādē q̃relā mouere volūt. vn̄[r] ſi de iofficioſo teſtō pr̄is alter ex liberis exh̄rdat̃ ageret[s]: q᷑ reſciſſo teſtō alter quoq; ad ſucceſſionē ab inteſtato vocat̃. ⁊ iō vniuerſaz hereditatē nō recte vendicaſſet[t] hic[v] ſi obtinuerit vteret̃ rei iudicate[x] auctoritate q̄ſi cētū[y] viri hunc ſolū filiū in rebus humanis eſſe nunc cum facerēt inteſtatum[z] crediderint.

¶Sententia lata in q̃rela facit ius quo ad omnes ſi lata eſt contra preſentem. ſecus ſi contra abſentem.h.d.Bar.

¶Cū cōtra teſtm̄[a] vt iofficioſum iudicat̃: teſtamēti factionē[b] habuiſſe defunct⁹ nō creditr̃. non idē probandum eſt ſi herede non rn̄dente[c]: ſm preſentē iudicatuz ſit. hoc em̄ caſu nō credit̃[d] ius ex ſentētia iudicis fieri. ⁊ iō libertates competūt ⁊ legata petunt[e]. Idē.

m ¶De iure patris.al's patris.ſ.an pater ⁊ an preteritus ſit.al's fratris. Accur.
n ¶De iure teſtamenti. an eſſet inofficioſuʒ qḋ modo dicit filia.nam ad eam primo ſpectat.Accur.
o ¶Filie.cū ſm primā lr̄aʒ planū eſt.ſm aliā dic ꝙ ipa tenebit̃ reſtituere dimidiā fratri.vt ff.e.mater.Accur.
p Qui repudiātis. non venit.i.recuſat venire.: q᷑ repudiauit ſic.ff.e.l. etiā. Ac.
q ¶Nō facit.i. nō facit eos particulares.i. vt partē tm̄ habeant. ìmo totū accreſcit vt.ff.eo.ſi propoſnas.§.fina.
r ¶Vn̄ ſi de.mutat caſuz.ſupra eī repudiauit: hic nō. vnde hoc mō egit vnus in totū altero nō repudiante.⁊ ſic maleẏ eit: tn̄ admittitur alr̃.vt hic.⁊ ff.eo. poſthum⁹.§.ſi q̄s ex his.ſʒ q̄d ſi pēdente iudicio repudiat ille q̄ non egit. Rn̄. pficit ei q̄ vicit victoria in totū ⁊ hoc ſubijcit hic ſi obti.⁊c̄. Itē q̄d ſi p pte ſua tātū agit ⁊ alter pēdēte lite repudiat Rn̄.non niſi i ſua parte datur ſn̄ia vt arg.ff.de iudi.l.non videtur.
ſ ¶Ageret.ſcʒ in totum.
t ¶Vēdicaſſet.ſ.vbi alter nō repudiauit.
v ¶Hic.i.l hoc caſu vbi alr̄ repudiauit totum habebit vt innuit: quaſi centum viri ⁊c̄.
x ¶Rei iudicate. ꝯ oēs qui vellēt aliq̄d de bonis illis petere. ⁊ iure ſpāli vt ſubijcit.q᷑ in q̃rela ſpāle eſt vt fiat ꝓiudiciū iter oēs q̄ſi hic ſol⁹ fuerit fili⁹.vt.ff.de le.i.ſi fu⁹ pluriū.§.i.⁊ ꝯcordat.ff.de ꝯtab.l.ſi poſt.§.liberi.⁊.C.de cad.tol.§.his ita.⁊ ff.e.ſi nō.§ fi.⁊.l.ſi pponas.§.fi.
y ¶Quaſi cētū.i.ſenatores q̄ cētū erāt nūero.vt.C.de pe.he.l.fi.circa pn̄.q̄ ſenatores idurerīt petitiōez h̄rditatis vt ibi pʒ.
z ¶Inteſtatū.al's iteſtatū.⁊ al's teſtm̄.
a ¶Cū cōtra teſtm̄.i.cōtra iſtitutū in teſtamēto.
b ¶Factionē.actiue accipe.vt iſti.ḋ he.q̄.⁊ dif.§.teſtī.
c ¶Rn̄dēte.i.nō veniēte ad audiēdā ſn̄iam. lis ei erat ꝯtē.al's nō.
d ¶Nō credit̃.q᷑ magis ꝓpter abſn̄tiaʒ heredis cōdēnat⁹ videt̃ vt h̄.⁊ ff.de euic.ſi ideo.
e ¶Petuntur.ſʒ a quo? ab herede nō.vt.ff.ad.l.fal.l.in rōe.§.imperator.a legitimo nō: q᷑ nō fūt relicta a legitio ſed a ſcripto.vt.C.de fideicō.l.eam quam.⁊.ff.e. titie in fi.ſʒ rn̄.preſtabūtur ꝓpoſita actiōe in rē p legatis ꝯtra

poſſidētes qñ ſunt relicte res in ſpecie. ⁊ ita rurſus agi-tabit̄ q̄ſtio q̄rele opponende legatarijs vel fideicōmiſſarijs. Itē̄ ſeruis qb⁹ eſt relicta libertas dicentib⁹ ſe liberos ꝯ eū q̄ obtinuit i q̄rela: ⁊ ita rurſus de q̄rela cognoſceſ ex quo pͥma ſn̄ia nō fecit ius. vel dic petēt legata legatarij ab herede inſtituto. vt .ſ. de le. i. ſi ſeruus pluriū. §. ſed ſi ſubiecit delationez. q2 ſua cl̄pa litē amiſit. aliud ſi ſine. vt d. l. ſ. ad legez fal. l. in rōne. §. imperator. ſ3 a legitio q̄ vicit. vt no. ſ. de trāſ. l. ꝯtrouerſia.

De q̄ re. fratrū. ſeueri ⁊ antonini.

Mater. preteriſt. quod ꝑ exheredationeva let. vt iſti. de exhe re. li. §. fi.

c Egit. ꝯtra extraneū et ꝯ ſororē q̄ adierat. vt oīa ſequētia ꝯcordēt.

d Et obtinuit. iuſte ꝯ extraneuz. ſ3 iuſte ꝯ ſororē.

e Rñdit. ſ. allegādo. falſuz ē eñi vt in fi. hu⁹ legis dr̄. et no. ꝙ nō rñdet queſtioni. ſ3 .ſ. reſpondebit: ibi ex quibus ⁊c.

f Itaqꝫ. bñ infert. ſi eñi id d3 habere ⁊ iteſtata matre totū eēt habitura cū altera repudiaret. ꝗ ⁊ hic. cū hic adeūdo ex teſtamento videtur repudiare ab iteſtato. ⁊ hoc ſubijcit itaqꝫ ⁊c.

De qua reſcriptū ꝯſtitutio extat diuorū fratrum[a] que huiuſmodi diſtinctionem admittit.

Querela nō pōt itētari niſi pe2 pte ꝑ qua q̄s ab iteſtato ſucceſſur⁹ eſt: ſ3 ſi ꝑ ſolido teſtm̄ infirmaret a ſucceſſiōe ab iteſtato nō repellit̄ q̄ ex teſtamento adiuerat. h. d. Diuide. pͥmo ponit thema et queſtionē. ſcd̄o arguit ꝑ filia preterita. tertio arguit ꝑ filia inſtituta cōtra ꝑteritā ſm̄ id qd̄ fieri debuerit. quarto arguit ad id ſm̄ idē qd̄ factū eſt. quito rñdet q̄ſtioni facte in ꝯtrariū / et rñſionē ſuā ꝓbat. ſexto ⁊ vltimo ponit ꝯcluſionē circa ꝑmiſſa. ſcd̄a ibi / rñdet. tertia ibi / ſ3 nō eſt. omiſſo ꝟſiculo ꝑterea. et ꝯiūcto ꝟſi. ⁊ ideo quarta ibi / ꝑterea / omiſſo ꝟſi. ⁊ ideo cōiuncto ꝟſi. ceterum. quita ibi / neqꝫ enim. ſexta ibi / ex quibus. Bar.

Idem.

Mater decedens extraneū ex dodrante heredem inſtituit: filiā vnā ex quadrante: alterā ꝑterijt[b]. hec de inofficioſo egit[c] et obtinuit[d]. Quero ſcripte filie quō ſuccurrēdū ſit. Rñ.[e] filia ꝑterita id vēdicare d3 qd̄ iteſtata matre habitura eſſet. itaqꝫ[f] dici pōt ea3 q̄ omiſſa ē etiā ſi totā hereditatē ab iteſtato[g] petat ⁊ obtineat ſolā habiturā vniuerſa3 ſucceſſionē: queādmodū ſi altera[h] omiſiſſet[i] legitimā hereditatē. S3 nō eſt admittendū vt aduerſus ſororē audiat̄ agēdo de inofficioſo[k]. ꝑterea dicēdū eſt nō eſſe ſimilē omittēti[l] eam q̄ ex teſtamēto[m] adijt. ⁊ ideo[n] ab extraneo ſemiſſem[o] vēdicādū: ⁊ defendēdū totū ſemiſſem eſſe auferēdū: quaſi ſemis tot⁹ ad eam ꝑtineat ſcd̄m[p] ꝙ nō in totum teſtm̄ infirmat̄: ſ3 ꝑ pte iteſtata efficit̄[q]. l3 quaſi furioſe vltimū iudiciū ei⁹ dānet̄[r]. Ceterū ſi q̄s[f] putauerit filia obtinente totū teſtm̄ infirmari[t]: dicēdū eſt etiā inſtitutā ab iteſtato poſſe adire hereditatē. nec eni3 q̄ ex teſtō adijt qd̄ putat vale[v] repudiare legitimā hereditatē videt̄[x] quā q̄dē neſcit ſibi deferri. cum ⁊ hi qui ſciāt ius ſuū[y] eligētes id qd̄ putāt ſibi ꝯpetere[z] / nō amittāt. Qd̄ euenit i patrono q̄ iudiciū defuncti falſa opinione mot⁹ amplexus eſt: is eñi nō videt̄ bonoꝝ poſſeſſionē ꝯtratabulas repudiaſſe. Ex q̄bus[a] apparet nō recte totā hereditatē ꝑteritā vēdicare: cū reſciſſo teſtamēto[b] etiā inſtitute ſaluū ius ſit adeunde hereditatis[c].

g Ab inteſtato petat. ſ. per querelā vt dicūt. nos contra. vt dices .ſ. l. proxi.

h Altera. que fuit inſtituta. Accur.

i Omiſiſſet. ſ. ꝟbis expſſis. vt ſic hec ſint paria tacite renūciare ⁊ expreſſe. et eſt pro hoc tacite repudiare .ſ. de re iudi. ſepe.

k De inofficioſo. q2 ſuā ptē tm̄ h3 nec illā totā. vt .ſ. ſi pars here. pe. l. i. §. ſi ego. al's ſec⁹. vt .ſ. e. ſi is q̄. §. i. q̄ ē ꝯ.

l Omittēti. i. repudiāti. l3 admittat̄ in totū preterita de facto. ⁊ ſic alia ratione obuiatur ei.

m Ex teſtamēto adijt. nec eñi adhuc ab inteſtato poterat ſuccedere.

n Et ideo. quia nō auditur cōtra ſororē in petitione hereditatis perlata querela.

o Semiſſem. ſ3 nōne ꝑ dodrāte ꝯ extraneū ruptū eſt teſtm̄. dicūt q̄dā ꝙ ſic. q̄s ꝗ petet qd̄ penes extneū remanet. Rñ. nec ꝑterita pōt petere. vt h. nec etiā inſtituta. q2 nō eſt ius accreſcēdi poſt aditā hereditatē de illis trib⁹ vncijs. vt .ſ. de vſufruc. accre. l. i. §. iterdū. ſed ſi repudiat extne⁹ nūq̄d accreſcet preterite. Rñ. nō. vt .ſ. d bo. poſ. ſ3 cū patron⁹. Tu ergo dic vt euitet̄ abſurditas predicta nō niſi pro ſemiſſe vitiari teſtm̄ plata q̄rela. vt .ſ. eo. filio. i. rñ. et ita vn⁹ quadrans remanebit penes iſtitutū qui ab aliq̄ auferri nō pōt.

p Scd̄m ꝙ. q2 dixim⁹ ſemiſſe3 tātum peti poſſe.

q Efficit̄. vt .ſ. eo. circa. Azo.

r Dānet̄. vt .ſ. e. l. ij. vñ non videbat̄ aliq̄d valere. vt. C. q̄ teſta. face. poſ. l. furioſum.

f Si quis. ſtultus. ſ. azo.

t Infirmari. aliq̄ caſu: q̄ tm̄ non inuenit̄. vel dic ꝙ eſt qñ nemo eā repulit. vt i pͥo caſu hu⁹ legis fuit.

v Putat valere. ſ. iexpugnabiliter. Azo.

x Videt̄. vt ar. .ſ. ti. i. legitimā. et dic que ſit legitima vt ibi.

y Ius ſuu3. ſ. ſe poſſe ab iteſtato ſuccedere ꝑ contratabu.

z Cōpetere. ſ. inexpugnabilit. ⁊ no. h duo. Pͥmū ꝙ nō videor amittere qd̄ habeo: qd̄ tm̄ nō credo hr̄e / l3 eligā qd̄ credo hr̄e. vt hic ⁊ .ſ. e. cum q̄. i. rñ. ⁊ .ſ. e. l. nichil. §. pe. ⁊ .ſ. de inter. act. de etate. §. ex cā. ⁊ ar. ſ. de pact. ſi cūte. ⁊ .ſ. de acq̄. here. l. in repudiāda. ⁊ l. claudi⁹. ⁊. C. d fur. l. fi. §. añpe. ⁊ .ſ. de iſti. hēbat. i fi. i. rñ. ſcd̄o no. ꝙ q̄ ſcit ſuū ius eligēdo aliud qd̄ credit hr̄e: nō amittit qd̄ h3. vt dicitur de patrono q̄ accepit legatū qd̄ tm̄ erat ademptū codicillis. vñ iuſte errauit. vt h. ⁊ inſti. de act. §. ſi q̄s agēs. in fi. §. ſecus ſi in iure erraſſet. vt .ſ. ſi quid in frau. pa. l. ſi patronus. in prin.

a Ex quibus. ſ. predictis apparet qd̄ eſt .ſ.

b Reſciſſo teſtamento. ſ. in totum.

c Hereditatis. ſ. in ſemiſſem. nō eñi tm̄ debet hr̄e eā partē ex qua fuit inſtituta: ſed virilē. vt .ſ. de contratab.

non putauit.§.fi.ꝛ.l.filiū.§.ꝛ hoc ſit ↄſequēs.ſm yr.ſed ſm Jo.eſt ſaluum tñ in ea parte qua fuit inſtituta cum ex teſtō adeat:nō ab inteſtato.ꝛ ꝙ dicit eam debere habere virilē:verū eſt cū ex virili vel maiori parte fuit inſtituta.vt.ĩ.de leg.pręſ.l.filium.§.pe.ꝛ.l.is qui in poteſtate.§.añpe.ꝛ.ĩ.de ↄ tab.ſi ex duobus.§.ſꝫ illud.Tu aute dicere potes ꝙ dictū yr.locū habeat qñ inſtituta nō adiuit ex teſtō tamen extraneus adiuit ↄ quā ꝓpoſita fuit querela. Itē cōtra inſtitutam pōt proponi querela ſi ipa patiat:nā cōtradicere pōt vt in hac.l.§.ſed nō eſt.licet ipa nō adijſſet.nā vno adeūte naſcitur q̄rela.vt arg.ĩ.ſi quis teſta.li.l.i.§.ante.ꝛ.s̃.eo.papi.§.ſi cōditioni.ſꝫ dictū Jo.qñ ex teſtamēto adiuit locuꝫ hꝫ.ꝛ ſic predicta iura q̄ vident ↄria ſoluuntur.ꝛ hoc placet: vel aliud in q̄rela ꝗꝫ in ↄ tab.qꝛ per q̄relā ipſo iure deſinit eſſe hr̃s qui adiuit et ideo in virilē ſuccedit.ſꝫ nō deſinit eſſe heres ꝑ contra tab.qꝛ nec pretor heredē facere pōt.vt inſtitu.de bo.poſ.§.quos autem.qđ non placet.

Querelā ꝓpoſnēs an videat peti.here.intētare.

❡ Exheredato non datur carboniana bo.poſ.B. Sceuo.

Qui de inofficioſo teſtamento vult dicere licet neget fili⁹ carbonianā bonoꝝ poſſeſſiōeꝫ nō dꝫ accipere[a].toties enim ea indulgēda eſt: quotiens ſi vere[b] filius eſſet: heres eſſet[c] aut bonorū poſſeſſor:vt interim ꝛ poſſideat ꝛ alatur: ꝛ in actionib⁹ preiudiciū nō patiatur[d]. Qui vero de inofficioſo dicit nec actiones mouere debet[e]:nec aliā vllam ꝗꝫ hr̃ditatis petitionē[f] exercere[g]:ne alr̃s vnq̄ꝫ melior ſit ↄditiōis ꝗꝫ ſi ↄfiteret[h] aduerſari⁹

❡ Qui fraude heredis ſcripti deſiſtit deſtitiſſe non videtur.h.d.Barto. Paulus.

Eum qui inofficioſi teſtamenti q̄relā inſtituit:et fraude heredis ſcripti quaſi tertiā partē hereditatis tacite rogatus eſſet ei reſtituere: reliquit eam actionē[i]: nō videri deſeruiſſe[k] querelā. et ideo non prohiberi eum repetere inchoatam actionem.

❡ Qui ſciens indebitum ſoluit:non repetit. Barto.

❡ Item q̄ſitum eſt an heres audiendus eſt ante de inofficioſo querelā actā[l] deſiderās reſtitui ſibi ea q̄ ſoluit[m]. Rñ. ei qui ſciēs indebitū[n] fideicōmiſſum ſoluit: nullam repetitionē ex ea cauſa competere.

❡ Rupto teſtamēto per querelam actiones confuſe heredi reſtituūtur.h.d.Barto.

❡ Idem rñ.euicta hereditate per inofficioſi querelam ab eo qui heres inſtitutus eſſet perinde oīa obſeruari oporteret acſi hr̃ditas adita nō fuiſſet[o].et ideo ꝛ petitionē integrā debiti heredi inſtituto aduerſus euꝫ q̄ ſuperauit cōpetere[p] et cōpenſationem[q] debiti.

a Qui de inofficioſo.accipe.hec nō dat exheredato niſi tr̃:alr̃s ſic. Itē nec inſtituto niſi ſit poſthumus qui poſtea neget fili⁹.vt.ĩ.de car.edi.l.i.§.pōponius.

b ❡ Si vere.alr̃s ſi vere.alr̃s ſi verus filius ꝛ negaretur.

c ❡ Heres eſſet.ab inteſtato ꝛ nullo obſtāte:hic aūt obſtat exhr̃datio.ꝛ facit.ĩ.de car.edic.l.i.§.ꝛ gñaliter.

d ❡ Nō patiat.q̄ vr̃ ꝙ poſſit agere ↄ debitores hr̃ditarios.ſꝫ ↄ.ĩ.de car.edic.l.iij.§.miſſuꝫ.Rñ. ꝙ nō patit p̄iudiciū: qꝛ tpa nō currūt.vt.s̃.de iudi.l.ij.§.fi.vl̃ refert an velit agere ↄ eum qui dicit ſe heredē: ꝛ tunc non pōt ne preſumptio ꝛc.vt ibi.an aduerſus alios:ꝛ tūc pōt vt hic vel refert vtrū ſatiſdederit de rebus reſtituēdis ſi apparuerit eum nō eſſe filiū.ꝛ tūc pōt.alr̃s nō pōt.vt.ĩ.de car.edic.ſed ſi is.§.deniq̄ꝫ.ꝛ.§.an aūt.ꝛ.l.pe.vel dic nō pōt: niſi ſatiſdederit: ꝛ tunc vſq̄ꝫ ad cōteſtationem tantum ſi res ſit peritura.

e ❡ Debet.licet probetur filius.

f ❡ Petitionem.perlata querela.

g ❡ Exercere.hui⁹.l.ar.dicūt q̄dam eū intendere petitionē hereditatis q̄ querelam ꝓponit.ſꝫ hoc falſum eſt. Primo qꝛ inſtitutus eſt heres donec cōtra eum ꝓnunciētur.vt.ĩ.de vul.ſubſti.ex facto.§.fi.ergo alius ex parte vel inſolidum heres eſſe non poteſt.vt.ĩ.de reg.iur.l.quod cōtra.§.i.Secundo qꝛ ceteras actiones intendit pater inuito filio.ſed querelam non.vt.s̃.eo.papi.i.rñ. Item pro nobis eſt in.e.l.§.ſi filius.ꝛ.l.poſthumus.§.ſi quis. Itē iſte ſi petit hereditatē.ergo ex teſtamento vel ab inteſtato.vt.ĩ.ti.i.l.i.ij.ꝛ.iij.ex teſtamento non:cuꝫ nō ſit inſtitutus.ſed nec ab inteſtato quia ꝗꝫdiu ꝛc̃.vt.ĩ.de re.iur.ꝗꝫdiu.ꝛ.C.cōia de ſuc.l.anteq̄ꝫ. Iteꝫ petitio hereditatꝫ datur contra eū q̄ poſſidet ꝓ herede putatiuo: vel ꝓ poſſeſſore.hic autem verum eſt eſſe euꝫ heredem.ergo ea non tenetur.ſi aute obijciat ꝙ ſm hoc ſunt duo iudicia.Rñ.ſ.ita.ſ.querele.ꝛ peti.hereditatis.vel dic ꝙ licet petitio ſit noua actio: tamē ſtatim mandatur executioni q̄ſi de ea ſit cognitum.ſicut fit in actiōe in factuꝫ que naſcit ex re iudicata.ſed cōtra videt.C.eo.l.i.nam ibi ꝓponebatur querela.ꝛ dicit ↄ fideicō.dari actionē:ac ſi ꝓ hr̃de vel ꝓ poſſeſſore poſſideret. ad hoc rñ.ꝙ q̄rela ſicut petitio hr̃ditatis dat ↄ eū q̄ ꝓ hr̃de:vel ꝓ poſſeſſore poſſidet alio tñ reſpectu:qꝛ i petitiōe hr̃ditatis titulus pro herede vere non eſt titulus: ſed in querela vere quidem eſt titulus:quia ſcriptus heres vere eſt interim heres:ſed fingitur ꝛ videtur quātum ad querelam non heres.qꝛ non videtur deſtitutus ꝛc̃.vt.s̃.de in integ.reſti.l.nemo.nec videtur poſſeſſionē adept⁹ ꝛc̃.vt.ĩ.de acq̄.poſ.l.non videt.vtraq̄ꝫ tñ eodē libello proponi pōt hoc modo:peto teſtamentū rūpi qꝛ inofficioſum.ꝛ eo rupto hereditatem reſtitui.ſicut in ad exhi.ꝛ rei ven.

h ❡ Confiteretur.eum eſſe filium.

i Eum.actionem.inofficioſi.

k ❡ Deſeruiſſe.qꝛ nō tam paciſcitur ꝗꝫ decipitur ſic ꝛ.s̃.de tranſact.l.qui cum tu.§.fina.ꝛ.s̃.eo.nichil.§.ſi eam filius.

l ❡ Actam.id eſt finitam.

m ❡ Soluit.legatarijs vel alijs.vel iſti filio qui agit querela.

n ❡ Indebitū.i.qđ indebitū fieri debebat ꝑ querelaꝫ.vt hic.ꝛ.ĩ.de cōdi.inde.qđ q̄s.ſecus ſi ignorans vel titubans.vt.C.de cōdi.inde.l.fina.

o ❡ Nō fuiſſet.vt.s̃.e.papi.§.fi.ꝛ.l.q̄ repudiantis.§.fi.

p ❡ Competere.vt.ĩ.de her.vel ac.ven.l.ij.§.fi.ꝛ.C.e.l.ſi maritus.in fi.

q ❡ Cōpenſationē.ſi inuicē ſit debitū niſi ipſe dolo fecerit.tūc eñ ꝑdit quod ſibi debet.vt.ĩ.de his q̄.vt indig.heredē.ꝛ.ĩ.ad ſille.propter veneni.§.neptis.

¶ Factū patris nō tollit q̄relam filio cōpetētem. et q̄ noīe alterius egit querela ⁊ succubuit nō perdit id quod sibi relictuȝ est. h. d. Bar. Tripho.

Filius[a] non impeditur quomin⁹ inofficiosum testamētū matris accusaret si pater[b] ei⁹ legatū ex testō mr̄is accepisset vł adijsset hr̄ditatē quāq̄ꝫ in ei⁹ esset potestate[c]. nec ꝓhiberi prēm dixi iure filij accusare[d]. nā indignatio filij est[e]. Et q̄rebaꝫ si non obtinuisset[f] in accusando: an quod prī datū est publicareꝫ[g]: quoniam alij cōmodū[h] victorie pararat: et i hac cā nichil ex officio patris: ſꝫ totū de meritis[i] filij agiꝫ. Et iclinandū est nō ꝑdere prēm sibi datū si ſm[k] testamentū pronunciatum fuisset. Multomagis si michi legatū testator dederit[l] cui⁹ de inofficioso testamēto fili⁹ agēs decessit me herede relicto egoq̄ꝫ hr̄ditariā cāꝫ peregi[m] ⁊ vict⁹ suꝫ: id qđ michi ex eo testamēto relictū est nō perdā: vtiq̄ꝫ si iam defunct⁹ agere ceperat[n]. Itē si arrogaui eū qui istituerat litē de inofficioso testō ei⁹ qui michi legatū dedit: litēq̄ꝫ peregero nomine filij nec obtinuero: ꝑdere me legatū non oportet: q̄ꝛ nō sum indign⁹ vt auferaꝫ michi a fisco id qđ de relictū est: cū nō ꝓprio[o] noīe ſꝫ iure cuiusdā successionis egi.

¶ Si testamentū rumpiꝫ per cōtrata. siue ꝑ querelā nepos in potestate retētus filio emācipato ɔiungiꝫ. Bar. Paul⁹.

Si proponas filiū emācipatū preteritū ⁊ ex co nepotem in potestate retentū heredē institutū eē: filius[p] potest cōtra filiū suuꝫ testatoris nepotē petere bonoꝝ possessionē[q]. queri aūt de inofficioso testamēto non poterit. Qꝫ si exheredat⁹ sit filius emācipat⁹ / poterit q̄ri[r]: ⁊ ita iungeꝫ[s] filio suo: ⁊ simul cum eo hereditatem obtinebit.

¶ Per contractū ab exheredato cū herede factū videtur testm̄ approbari. h. d. Bar.

¶ Si hereditatē ab heredib⁹ institutis exheredati emerint vel res singulas scientes eos heredes esse: aut conduxerint predia: aliud ve q̄d siłe fecerit vel soluerint heredi qđ testatori debebant[t]: iudiciū defuncti agnoscere[v] videntur: et a querela excluduntur.

¶ In querela est loc⁹ iuri accrescendi. Barto.

¶ Si duo sunt filij exheredati ⁊ ambo de inofficioso testamento egerint[x] ⁊ vnus postea constituit non agere[y]: pars ei⁹ alteri accrescit[z]. ideq̄ꝫ erit ⁊ si tempore[a] exclusus sit.

¶ Ex postfacto potest quis decedere pro parte testatus et pro parte intestatus. hoc dicit Bartolus. Vlpianus.

Circa inofficiosi querelam euenire plerūq̄ꝫ assolet: vt in vna[b] atq̄ꝫ eadem causa diuerse sententie proferantur. quid enim si frati e a-

Filius. tres ponit casus lex ista. Accursius.
b ¶ Si pater. i. q̄uis. c ¶ potestate. s. filius.
d ¶ Accusare. s. testm̄ inofficiosum. ⁊ hoc q̄n alius erat heres. licet p̄ris ⁊ filij eadem persona videatur. vt. C. de impub. ⁊ ali. sub. l. fina.
e ¶ Filij est. s. q̄rela. vel melius exheredato.
f ¶ Obtinuisset. sc̄ꝫ pater.
g ¶ Publicareꝫ. vr̄ q̄ nō. q̄m ⁊c̄. vt insti. e. §. si tutor.
h ¶ Alij cōmodū. s. filio. ⁊ sic pꝫ q̄ ſm hec iura aliquid etiā extra castrense vel q̄si q̄riꝫ filio. ſm cōstantinū certū est. ⁊ ſm archadiū oīa materni gn̄is. hodie oīa aduēticia. vt C. de bo. ma. l. i. ⁊ ij. et de bo. q̄ libe. cū oportet.
i ¶ Meritis. an meruerit exheredari vel non.
k ¶ Si ſꝫ. i. q̄uis
l ¶ Dederit. id est reliquerit.
m ¶ Peregi. naꝫ necesse habui hoc facere. vt. C. q̄n̄o ⁊ q̄n iudex. auꝫ. q̄ semel. ⁊ ff. de bo. q̄ libe. l. q̄ cū maior. §. ſꝫ ⁊ si minor. et ideo dicit magis.
n ¶ Ceperat. aliter eñ nō trāsmittiꝫ etiā hodie ad ex̄neū ſꝫ ad suum sic vt. C. e. scim⁹. l. fi. ⁊ cōcordat huic. §. ff. de fideicō. li. si fili⁹. §. erit. ⁊ de bo. lib. l. si fili⁹. et ff. pr. rn̄. ⁊ ff. đ his q̄. vt idig. post le. §. qui accusauit.
o ¶ Cum non ꝓprio. assignat cāꝫ oīm predictorum et est ar. de tanq̄ꝫ i. de dictiōe tanq̄ꝫ vt dixi. ff. đ adop. si pater §. q̄ duos. Quod facit vt si ille q̄ tulit sn̄iam succedit iudici appellatōis possit iudicare. Itē hec successio de qua hic dicit est insti. de acq̄si. per arro.

Si pponas. filius. s. emancipatus.
q ¶ Bonoꝝ possessionē. s. đ tab. sed aliud in filio preterito a m̄re. cū ei⁹ silentiū ⁊c̄. insti. de exhe. li. §. mr̄.

⁊ ff. de bo. pos. đ ta. l. illđ. §. ad testā. ⁊ l. non putauit. i. rn̄.
r ¶ Queri. de inofficioso. accepta p̄uus bonoꝝ possessione gratia agnoscende litis.
s ¶ Jungeꝫ. vtrobiq̄ꝫ. siue petat bo. pos. siue de inofficioso agat. vt. ff. de ɔiūgē. cū emā. li. l. i. §. si p̄r emā. ſꝫ nō ne vicia ꝫ siue irritaꝫ testm̄ in totuꝫ: cū iste sol⁹ ab intestato eēt successur⁹: ⁊ sic ille nepos nichil dꝫ hr̄e ſm Pla. ſꝫ dico q̄ ei ɔiungiꝫ ꝑ illđ edictū. ff. de cōiūgē. cū emā. lib. l. i. quam Pla. forte non cognouit. sedata est eñ discordia iurꝫ ciuilis et p̄torij ꝑ illđ. cū ius ciuile emācipatū p̄cul⁹ repelleret: ſꝫ p̄tor eū admitteret: ne potē ꝓsus repelleret: ⁊ sic ambo veniunt. ſꝫ đ. ff. de cōiungē. li. l. i. §. ſꝫ si patruus. ſꝫ itellige q̄ nō cōiungiꝫ ibi exheredat⁹ ꝑ titulū illū nisi prius agat q̄rela. sed hodie ꝑdict⁹ titulus de ɔiungē. nō hꝫ locū: cū ꝑ auꝫ. ita succedit emācipat⁹ filius: ac si eēt in ꝑtāte. vt in auꝫ. de here. ab intest. §. i. coll. ix.
t ¶ Debebāt. et ciuiliter si emācipati: si in ꝑtāte naturaliter.
v ¶ Agnoscere. no. de tacito ɔsensu. vt. ff. e. l. pe. sed ar. đ. ff. de acq̄. her. l. ꝓ hr̄de. §. i. ⁊. ij.
x ¶ Egerint. q̄libet pro parte.
y ¶ Nō agere. s. repudiando.
z ¶ Accrescit. s. vt possit petere sicut alia ꝫ. sic ⁊ ff. si pars her. pe. l. ij. ⁊ C. q̄n non pe. par. l. i. ⁊ ff. e. q̄ repudiātis. nō aūt ipo iure. imo hr̄di scripto accrescit ipo iure lꝫ de nouo petat. vt isti. đ he. isti. § non
a ¶ Tpe. s. q̄nq̄ꝫ annoꝝ. vt. C. e. scim⁹. § illud. (auꝫ.

Circa. vt in vna. ſꝫ nō ne alia est cā: cū iter alias ꝑsonas litigeꝫ. vt. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an cadē. rn̄. im proprie vocat eandē cām: ſꝫ hoc iō facit q̄ꝛ cadē est ꝑsona

gente heredes ſcripti diuerſi iuris[a] fuerit: qđ ſi fuerit/ ꝓ parte teſtatus: ⁊ ꝓ parte inteſtatus deceſſiſſe videbitur[b].

Datū inter viuos vt cōputetur in quartā querelā excludit ⁊ ad ſupplemētū agetur ⁊ in collationem veniet. hoc dicit Barto. Idem.

Si non mortis cā fuerit donatū ſ3 inter viuos: hac tñ cōtēplatiōe vt in quartam[c] habeat: pōt dici inofficioſi querelā ceſſare ſi quartā in donatione h3. aut ſi minus habeat quod deeſt viri boni arbitratu repleatur[d]: aut certe[e] cōferri op3 id quod donatū eſt.

Etiam eo cuius nō intereſt agente teſtamentū rūpitur: et ſi ꝑcedens eſt excluſus/ ſequēti non obſtat. h. d. Barto.

Si qs[f] cū nō poſſit de ioffi cioſo q̄ri[g] ad q̄relā admiſſus[h] ꝓ parte[i] reſcindere teſtm̄ temptet: ⁊ vnū ſibi heredē eligat contra quē inofficioſi querelā inſtituat: dicendū eſt q2 teſtamentū[k] ꝓ parte valet ⁊ precedētes[l] eū ꝑſone excluſe ſunt[m] cū effectu eū q̄relā inſtituiſſe.

Libertas data cā implēdi coditionē3 in teſtō inofficioſo adiectā nō reſcidit̃ ſ3 ei⁹ ꝑciū a manumiſſo ſoluit̃. h. d. Bar. Idē.

Si ſub hac cōditione fuerit heres inſtitutus: ſi ſtichū manumiſerit[n] et manumiſiſſet: et poſtea q̄3 manumiſit inofficioſum ⁊ iniuſtum teſtm̄ ꝓnunciet̃: equū eſt huic quoq3 ſuccurri: vt ſerui preciū[o] a manumiſſo accipiat: ne fruſtra ſeruū perdat.

Si fides tranſactiōis non ſeruatur pōt exheredatus ad q̄relā redire. h. d. Bar. Idē.

Si iſtituta de ioffícioſo teſtō accuſatiōe de lite pacto tranſactū eſt: nec fides ab herede tranſactioni preſtatur: inofficioſi cauſam integrā eſſe placuit[p].

Licet teſtator aliquē ſuū filiū eſſe negauit/ ſi exheredauit eum habet querelam. hoc dicit Bartolus.

Ei qui ſe filium eius eſſe affirmat qui in teſtamento id denegauit: ſi tamē eum exheredauit[q]: de inofficioſo teſtamento cauſa ſupereſt[r].

Qui in querela obtinuit pēdente appellatione debet ex hereditate ali. h. d. Bar.

De inofficioſo teſtamento militis[s] dicere nec miles poteſt. De inofficioſo teſtamento[t] nepos contra patruum ſuum[v] vel alium ſcriptum heredē pro portione egerat/ et obtinuerat: ſed ſcriptus heres appellauerat: placuit interim propter inopiam pupilli alimenta pro modo facultatum que per inofficioſi teſtamenti accuſationem pro parte ei vendicabantur decerni[x]: eaq3

⁊ agētis ⁊ iudicis forte: vel q2 de eadē re. ſ. de teſtō inofficioſo tractatur. ſic. C. ne li. in vna eademq3 cauſa.

a Diuerſi iuris. q2 alter fili⁹ ⁊ alter extraneus ⁊ agit̃ de teſtō patris. vł alter nō capax: q2 turpis ꝑſona. alter honeſta: ⁊ agit̃ de teſtō fratris. vt. ſ. e. l. mī. §. ſed nō eſt. ⁊ l. nā ⁊ ſi. §. filius.

b Videbit̃. ſ. ex poſtfctō: al's ſ. in ſti. de her. inſti. §. nō aūt. ſecus aūt i teſtō rupto: qđ nō ꝓ parte ſ3 in totū rūpit̃. vt. j. de iniuſto teſtamē. l. pe.

Si nō mort. vt i quartā q2 al's nō cōputat̃ vt h. et. C. e. ſi qñ. §. gñaliter. ⁊. C. de col. l. pe. in fi.

d Repleat̃. al's debeat̃: hoc de repletiōe additū3 ē a cōpoſitorib⁹ noui iuri3 ꝑ id qđ eſt C. e. oimō. itē qđ ſubijcit de collatiōe faciēda ex teſtamēto adijcit̃ ꝑ id qđ eſt. C. đ col. aut̃. ex teſtō. alij dicūt q̄ mutat̃ caſ⁹ vt dicat ab inteſtato: cū ex teſtō non fiat hoc iure collatio. vt. C. đ col. l. i.

e Aut certe. ſ3 dicas non agi ad repletionem nec eſſe ea ꝯtēriū. Azo. vł dic q̄ mutat caſū qñ ab inteſtato.

f Si qs. pater

g De inofficioſo q̄ri. ab initio.

h Admiſſus. ſc3 de facto.

i Pro pte. alia qua iſte nō agit

k Teſtm̄. ſ. filij emācipati.

l Precedētes. ordine ſ3 nō gradu. vt filij patre3 ſm Azo. vt no. ſ. eo. pater.

m Excluſe ſunt. tꝑe vł repudiatiōe vł ſnīa: ſiue poſt litē ꝯteſt. ab iſto: ſiue qñcūq3. vt arg. ſ. e. ſi ꝓponas. in fi. ⁊ not. q̄ duo dicit. ſ. ⁊ teſtm̄ ꝓ parte valere: ⁊ excluſos eē filios: ſecus ſi in totū deficeret. tunc em̄ ab inteſtato admitterent̃ in totū etiā qui pri⁹ eſſent excluſi a q̄rela tꝑe vel ꝑ ſniam ſm Al. q̄ ſi alio mō: per repudiationē nō venirēt q2 fecerūt locū ſucceſſorio edicto. ⁊ dic vt. ſ. e. l. pſ.

Si ſub hac. manumiſerit. ſ. ſeruū ſuū. ſecus ſi hrditariū q2 tūc etiā libertates reſcidunt̃. vt. ſ. e. papi. §. fi. ſed ⁊ in hereditario videt̃ talis ꝯditio īpoſſibilis cū eam non poſſit adimplere niſi adita hereditate: ⁊ adire non pōt niſi adimpleat cōditionē. ſed certe imo admittitur talis cōditio. vt. j. de condi. inſti. mulier q̄. §. pe.

o Preciū. ſ3 qđ ꝑciū. Rñ. q̄dā id qđ dr̃. C. đ cōi ſ̃. ma. l. i. alij de. xx. aureis. vt. ſ. e. papi. in fi. tu dic verum preciū. vt arg. C. ſi aduer. li. l. ij. itē qua actiōe. Rñ. q̄dam actiōe in factū: que in varijs cauſis eſt inuēta. vt. C. de ſacroſā. eccle. ſancim⁹. alij dicūt ſine cauſa. vt. j. de condi. ſine cauſa. l. ij. alij ob cām. vt. j. de cōdi. cau. da. ſed ſi falſu3. tu dic ſm Jo. ꝯdic. ex hac. l. q̄ ēt ex. l. veteri dat̃. vt. j. de adul. l. qđ ex his cauſis.

Si inſtituta. placuit. ſ. ei qui trāſegit. quia nō debet ei fides ſeruari ⁊c̄. vt. C. de pactis cum ꝓponas. ⁊ de tranſactio. ſi diuerſa. ſed heredi ei⁹ qui tranſegit nō reſtituit̃ querela. ſ3 datur actio pre. ver. vt. C. de trāſac. l. cu3 mota. que eſt cōtra ⁊. ſ. eo. nam etſi. §. i. et. l. papi. §. ij. vel dic vt in ꝯtrario notat̃. ac.

q Exhr̃dauit. per quod ꝑſumitur filius cum ſit inepta res i extraneos exheredatio. vt. j. de ꝑ. obli. l. qui filium.

r Supeſt. ſed quomodo hoc. nā nō eſt exheredat⁹ rite. ergo ceſſat querela. vt. j. de lib. ⁊ poſthu. ſi poſthumus. §. fi. et ad car. l. i. §. pomponius. que ſunt cōtra. ſed dic q̄ rite exheredauit: ſ3 poſtea in quadam parte teſtamenti negauit eum filium eſſe.

ſ Militis. id eſt militantis vel etiam non militantis ſi eſt filiuſfa. vt. C. e. l. fi. ſecus in veterano patreſa. vt. ſ. e. papi. §. papinianus.

t Teſtamēto. ſcilicet aui.

v Suum. heredem ſcriptum.

x Decerni. hoc in cā appellatōis. ⁊ cū obtinuit i pri:

cipali.al's forte ſecus.ar.ff.e.l.q̄ de inofficioſo.item no. ꝙ nō remanēt oīa in eodē ſtatu appellatiōe pendēte. ſic .j.de appel.imꝑatores. Itē no.ar.ꝙ monachꝰ ſit alendꝰ de bonis monaſterij in cā quā hꝫ ꝯ abbatem accuſando eū.vt extra de accuſa.c.ex pte.et ſic no.q̄dā ꝓpt cibaria ꝑmitti.vt.j.tit.i.l. diuꝰ.et.C.de or. cog.l.fi.et.j.vt in poſ.le.l.pe.ꝛ de li. ag.l.ſi neget.

a ¶ De teſtō.ex ponē hunc.§.vt.j. l.pri.Accur.

Cum mater.alios.ſ.extraneos: ſecus ſi alios filios: quia tunc nō ꝓponitur querela.vt.C.e.l. iij.Accur.

c ¶ Pertinere.ſ. ꝑlata q̄rela.vt.ff. l.proxi.nā late pꝫ ꝓbū ꝑtinere.vt.j. de v.ſig.l.ꝓbū ꝑtinere.ſꝫ certe.imo videt̄ ceſſare q̄rela et directo filio hereditas reſtituēda.vt.j.d her. inſti.l.fi.ſꝫ ibi aliō fecerat teſtm̄ in q̄ filiū iſtituerat heredē:hic nō.item ar.C.de tēp.in integ.reſti.l.ſi itra.ꝛ.C.de teſtō mili. l.ſi cū vel i vtero.

d ¶ Preſtentur. immo nō.vt.ff.e. papi.in fi.q̄ eſt ꝯ. ſol.hic tm̄ re fuit ꝑteritio facta: ibi re et ꝯſilio.vñ oīa reuocant̄. Alij dicūt hoc fuiſſe ſpecialit̄ cuidā indultū:q: fuerat filꝰ iuſte ꝑteritꝰ. Alij vt Azo ꝙ hoc corrigit̄ per id quod hic ſubijcit.

e ¶ Annotādū eſt.i.reprehēſio ſubijcit̄.ſꝫ tu dic ꝑmā expoſitiōez: ꝛ qđ ſubijcit annotādū.i.hoc eſt annotādū in hoc reſcripto ꝙ teneāt legata:qđ nō eſt vbi al's re ꝛ conſilio teſtamentum ꝓnūciatur inofficioſum.vt ſubijcit. et.ff.e.l.qui repudiantis.in fi.Accur.

Si ſuſpecta.hic ſume arg.ꝙ nō habet quis neceſſe cauſam ſuſpitionis ꝓbare.ſic.C.de iudi.l.apertiſſimi.ꝛ de his q̄ ad ec.ꝯfu.l.fi.ꝛ de adul.l.quāuis.et in aut.vt lic.ma.ꝛ auie.§.is q̄ꝙ.ſꝫ ar.ꝯtra.j.de lib.cā.ſi pr.

g ¶ Adeſſe. ſꝫ an poſſint legatarij ꝓducere teſtes illo nolēte ꝓducere.videt̄ ꝙ nō:q: nō eſt dñs litis ꝑ ꝯteſtatiōne. Sed eꝫ puto ꝙ ſic:q: eſt particeps litis.vt i aut. de litig.§.ad hoc ꝑſenti.col.viij. Itē videt̄ legitima pſona vt ꝛ pr̄ in bonis filij.vt hic ꝛ in cōcordā.hic poſitis. ꝛ.C.de bo.ma.l.i.itē pōt appellare ꝛ teſtes ꝓducere in cā appellatōis.vt.C.d ap.l.eos.§.i.ꝛ hic.ff.ꝛ in ꝑncipali teſtes ꝓducere pōt.itēꝫ hoc eſt bñficiū legis qđ poteſt adeſſe ꝗ late interꝑtādū.vt.ff.de ꝯſti.ꝑn.l.vl. Itē iō pōt adeſſe ne colludat̄.dꝫ ꝗ poſſe facere oīa q̄ fiunt ne colludat̄.ar.ff.de iur.om.iu.l.ij.vel ſaltē illos dꝫ ꝓducere q̄s nominauerit iſte. ſicut ꝛ preſes dat tutores quos nominat magiſtratus.vt.j.de magiſtra.conue.l.i.§.ſi preſes.Accur.

h ¶ Cōſtitutum eſt.vt.j.de pig.l.ſi ſepatꝰ.et.j.de ap. a ſnīa.§.ſi heres. ꝛ.§.idē rn̄dit.ꝛ.ff. de pcur.l.paulus rn̄.§.eū.et in aut. de litig.§.ad hoc ꝑñti.coll.viij.

i ¶ Pronūciatū. ſed an ſnīa lata et nō appellata poterūt excipe debitores ꝯ filiū exheredatū dicētes nō tibi ſoluere debemus q: colluſiſti. Rn̄.ſic. Sed nōne dꝫ hr̄i ſicut heres in ꝑtate.vt.ff.eo. papi.in fi. Rn̄.verū eſt niſi ꝓbetur colluſio.Accur.

k ¶ Teſtamēto matris.que illuſtris nō erat.vt in ſti.ad orfi.§.ſciendūꝫ.al's ſecus.vt C.ad orfici.l.pe. ꝛ hoc etiāꝫ hodie ſeruat̄:niſi ſint ex tali coitu nati q̄ poſſit accuſari:vt adulterij vel ſimilis: quia cum nō ex volūtate capiant:multominus contra volūtatem.vt in aut.qui.mo.na.§.fi.col.vi.

l ¶ Falcidia. hoc ad legata non ad libertates refert̄. vt.ff.eo.papinianus.§.quoniam autem.

m ¶ Poteſtatē.vt.ff.de tranſac.imperatores.ſed cōtra in eo.ti.l.controuerſia.ſol.vt ibi.Accur.

n ¶ Poteſt.vt inſti.de adop.§.femine.Sed q̄d ſi iuſſu. Rn̄.nec tūc poteſt agere querela.vt.C.de adop.l.cuꝫ in adoptiuis.§.ſed nec articulum.

o ¶ Adoptiuā.i.ꝑ adoptionē ſibi ꝯſtitutā.Accur.

p ¶ Domiciliū hn̄t.vel etiā vbi eſt maior pars hereditatis.vt.ff.de iudi.l.ſi fideicō.§.pe.ꝛ in ꝑn.l.ꝛ hoc niſi ſi liꝰ q̄rela vtat̄ in modū ꝯdictōis.vt.ff.eo.papi.§.ſi filius.

Aduerſus.agere pōt.ſꝫ cū ſit in poteſtate adoptiui pr̄is.vt.ff.de adop.l.i.nullū eſt teſtamentū niſi ſit miles.vt inſti.q̄ teſta.fac.poſ.in prin.ſed ꝛ tunc nō agitur.vt.ff.eo.ſi iſtituta.§.de inof.teſta.Rn̄.quidā hic lo-

---

aduerſarium ei ſubminiſtrare neceſſe hr̄e vſq₃ ad finē litis.

¶ Preteritio matris de filio etiā que ignorabat habetur ꝓ exheredatione. Bar.

¶ De teſtamētoᵃ matris que exiſtimās periſſe filiū aliū heredem inſtituit: de inofficioſo queri poteſt.

¶ Scdm̄ glo. breuiter.h.d.ſi teſtm̄ rūpitur ex cā ꝑteritiōis facta re nō conſilio legata remanēt valida. Bar. Pau.

Cum mater militē filiuꝫ falſo audiſſet deceſſiſſe: ꝛ teſtō heredes aliosᵇ inſtituiſſet: diuus adrianꝰ decreuit hereditatem ad filiū ꝑtinereᶜ: ita vt libertates ꝛ legata ꝑſtētᵈ. Huic illud annotādumᵉ eſt: qđ de libertatibus ꝛ legatis adijcitur. Nā cū inofficioſum teſtm̄ arguit̄: nichil ex eo teſtamento valet.

¶ Ille cuiꝰ intereſt pōt adeſſe cāe ne colludat̄. Bar. Vlpi.

Si ſuſpectaᶠ colluſio ſit legatarijs iter ſcriptos heredes: ꝛ eū q̄ de inofficioſo teſtō agit: adeſſeᵍ etiā legatarios ꝛ volūtatē defuncti tueri ꝯſtitutū eſtʰ: eiſdēq₃ ꝑmiſſum eſt etiā appellare ſi ꝯtra teſtamētū ꝓnūciatūⁱ fuerit. De inofficioſo teſtamētō matrisᵏ ſpurij quoq₃ filij dicere poſſunt.

¶ Si cauſa ſup querela trāſactiōe decidit̄ teſtm̄ remanet validū ꝛ debent̄ legata. Bar.

¶ Quāuis inſtituta inofficioſi teſtamenti accuſatione res tranſactione deciſa ſit: tamen teſtamētuꝫ in ſuo iure manet. Et ideo date in eo libertates atq₃ legata vſq₃quo falcidiaˡ ꝑmittit: ſuā hn̄t poteſtatēᵐ.

¶ Femina per adoptionē nō poteſt habere filiū qui poſſit habere querelā.h.d. Bar.

¶ Qm̄ femina nullū adoptare filiū ſine iuſſu principis poteſtⁿ: nec de inofficioſo teſtamēto eius quā q̄s ſibi matreꝫ adoptiuāᵒ falſo eſſe exiſtimabat agere poteſt. In ea ꝓuincia de inofficioſo teſtamento agi oportet: in qua ſcripti heredes domiciliūᵖ hn̄t. Mar.

Aduerſus teſtamētum filij in adoptionem dati pater naturalis recte de inofficioſo teſtō agere poteſtᑫ.

¶ Qui agit nomine alterius de inofficioſo nō eſt indignus legato.h.d. Bar.

¶ Tutores pupilli nomine ſi

qui quando non tenuit adoptio. ⁊ ſic faciant loqui. ff. de cōtratabu. l. iij. §. ſi pater. Tu dic ꝙ hic loquit de filio q̄ teſtat in quaſi caſtrēſi peculio: qđ teſtamētū poterat expugnari iſto iure: licet nō hodie. vt. C. e. l. fi. et ſic loquit etiā dicta. l. de ꝯtratabu. l. iij. §. ſi pater. Alij dicūt ꝙ hic erat emācipatus ab adoptiuo pr̄e.

i ¶ Diuerſum. ſꝫ cur diuerſum? Rñ. qꝛ. ſ̄. ꝓpt hereditatē pr̄is mei nō adiui: imo ꝓpt herditatē quā agnoui. nā ⁊ forte ignorabā eſſe iſtitutū eū cui ſucceſſit: ſed hic ipaꝫ rē legatā a pr̄e agnoui. ar. iſti. đ teſ. §. ſꝫ legatarijs vel ſm̄. M. legatū ex volūtate: portionē herditatꝭ ex neceſſitate. vt. ff. đ ac qui. her. l. i. ⁊. ij. ⁊ de lega. i. legatarius. §. i.

a ¶ Reſcripſerūt. qꝛ nemini dꝫ ſuum officiū eſſe damnoſum. vt. ff. queād. teſt. ape. l. ſi q̄s ex ſignatoribus. ſic ⁊. C. de admi. tuto. l. cuꝫ quidā. ⁊ inſti. eo. §. ſi tutor. et. ſ̄. e. pars. §. fi. ⁊. l. filius. §. multo. ⁊. ff. đ his qui. vt idig. l. tutorem.

S Jis qui. nolit. vt qꝛ repudiauit: alꝭ nō. vt. ſ̄. eo. qui repudiantis. in prin.

c ¶ Non poſſit. qꝛ premorit vl̄ repudiauit: vel alꝭ excluſus eſt tp̄e.

d ¶ Locus. hoc ſi ſuo iur velit admitti: ſecus ſi eiꝰ q̄ repudiauit. vt C. e. ſi q̄s filium. vel dic vt no. ſ̄. e. pater.

e ¶ Nichil intereſt. ſed quātū ad ꝯtabu. itereſt: qꝛ qn̄ extraneus eſt heres inſtitutus in totum tuetur agentē: ſꝫ ſi aliq̄s ex liberis / in virilem. vt. ff. de lega. preſ. l. filium. §. in eum. et. l. virilis. Itē q̄ ad aliud itereſt etiā in q̄rela: qꝛ vbi aliq̄s de liberis eſt inſtitutus irritat ꝓ parte teſtamentū: qn̄ extꝰneus in totū. vt. ſ̄. e. l. mat. §. ſꝫ nō eſt admittendū. et tale itereſſe reperit. ff. ti. i. l. ſed vtrū. Ac.

ne periculo eius qđ eis teſtamēto datū eſt: agere poſſe de inofficioſo vel falſo teſtō / diui ſeuerꝰ ⁊ ātoninꝰ reſcripſert[a].

¶ In querela locus eſt ſucceſſorio edicto. Bar. Paul.

S J is q̄ admittit ad accuſationem nolit[b] / aut nō poſſit[c] accuſare: an ſequēs admittat videndū eſt. Et placuit poſſe vt fiat ſucceſſiōi locus[d]. Quantū ad iofficioſi liberoꝝ vel parentū querelam ꝑtinet: nichil itereſt[e] q̄s ſit heres ſcriptus ex liberis: an extraneis vel municipibus.

¶ Qui heredi inſtituto iure vniuerſali ſuccedit a querela nō excluditur: ſecus ſi titulo particulari. h. d. Barto.

¶ Si heres extiterim ei q̄ eo teſtamēto inſtitutus eſt quod de inofficioſo arguere volo / non michi nocebit[f]: maxime ſi eam portionem[g] non poſſideā vel iure ſuo poſſideā[h].

¶ Diuerſum[i] dicemꝰ ſi legauerit michi eā rem quā q̄s ex eo teſtamento accepat[k]. nā ſi eam agnoſcā: repellar ab accuſatione[l]. Quid ergo ſi alꝭ voluntatē teſtatoris ꝓbauerim: puta in teſtamēto aſcripſerim poſt mortē patris me conſentire: repellendus ſum ab accuſatione.

¶ Qui eſt aduocatꝰ pro herede videtur approbare teſtamentum. h. d. Bar. Idem.

S J exheredatꝰ petēti legatū ex teſtamēto aduocationē[m] prebuerit: ꝓcurationēve ſuſcepit remouet ab accuſatione: agnouiſſe eīn videtur qui tale iudiciuꝫ defuncti comprobauit.

¶ Qui eſt heres legatarij et legatum petit: videtur teſtamentū approbare. h. d. Bar.

¶ Si legatario heres extiterit exheredatus: petieritqꝫ legatum. videbimus an ſit ſummouēdus ab accuſatiōe. certū eſt eni iudiciū defuncti: et rurſus nichil ei ex teſtamēto relictum verum eſt: tutius[n] tamen fecerit ſi ſe abſtinuerit a petitione legati.

¶ De petitione hereditatis. Titu. iij.

¶ Hereditas ad nos ꝑtinet ex teſtamēto vel ab iteſtato đ iure antiq̄ vel nouo. Barto.

Gaius.

H Ereditas ad nos ꝑtinet aut veteri iur / aut nouo. Veteri / ex lege duodeci tabulaꝝ[o] vel ex teſtō qđ iure[p] factū eſt. Vlpia.

k ¶ Accepat. ꝑ inſtitutione vel ꝑ legatum.

l ¶ Repellar. ab accuſatiōe. ſ̄. e. ſi liꝰ. §. multo. ⁊. §. fi. ꝫ. ſol. amplıꝰ ꝑiudicat michi agnitio legati relicti michi vel cui ego exheredatꝰ ſucceſſi. vt h. ⁊. ff. l. ꝓxi. §. i. C. actio iofficioſi teſ. ex ꝑſona eiꝰ cui heres extiti a me itētata. vl̄ nec re nec ſpe cōpetebat q̄rela legatario ibi. h ſecꝰ.

m S J exheredatus. aduocationē. imo nec videt tolli propt aduocatōeꝫ. vt. ff. de rei vē. l. iter officiū. ⁊. ff. đ bo. li. q̄ cū maior. §. ſi pro ni. q̄ ſunt ꝯ. Sol. hꝰ ſpāle in q̄rela: qꝛ odioſa ē / vel h ſciēs: ibi ignorās arg. ſ̄. e. l. mr̄. Ad id qđ ſubijcit de ꝓcuratore: eſt ꝯ iſti. e. §. ſi tutor. ſꝫ ibi ex neceſſitate egit tutor. — Querela inofficioſi odioſa eſt.

n ¶ Tutiꝰ. poſſetꝫ vtrūqꝫ / abſtinere ⁊ nō abſtinere. vt. ſ̄. l. ꝓxi. §. ſi heres extiterim. i. rñ. q̄ eſt ꝯ. Nec ob. l. e. §. ū. rñ. qꝛ h exheredatꝰ extitit heres legatario: ſꝫ ibi ſucceſſit in legatū. Vel dic tutiꝰ. i. tute. vt repellat ſi accepit ꝓpt gn̄alia

f ¶ Nocebit. Sed q̄re hoc. Rñ. qꝛ ille erat inſtitutꝰ ꝓ parte heres: vel in ſolidū. tñ me heredē in portiuncula iſtituit: ꝙ ſi ipſe heres in ſolidū eſſet me q̄ꝫ in ſolidū inſtituiſſet fctā oīꝫ bonoꝝ ꝯfuſiōe: nō haberē q̄d quererē.

g ¶ Portionē. q̄ ei in eo teſtō relicta ē: ⁊ ex eo qđ đt maxime. idē eſt ergo ſi poſſiderē: vel abſidat maxime. Ac.

h ¶ Poſſideā. ſi habes nō poſſideā ſupple ſꝫ alieno: puta emptiōe facta ab aliquo cui ipſe vēdidit. ſi nō habes non: tūc ſuo iure. i. meo. Et erit idē ſenſus qui ꝑmo vel ſuo. i. hereditario ſm̄ ꝑmū ꝑ iſtitutionē: vel ꝑ legatum. Accurſius florentinus.

¶ De petitiōe hereditat. Poſito ꝯba ſupioris. l. i fi. de querela q̄ eſt ꝑparatoria huius: ponit ⁊ de hac.

H Ereditas. tabularum. hoc membrum ſubdiuidit ex teſtō: vel ab iteſtato. vt. ff. de ꝟbo. ſig. l. lege. Itē ex teſtō ſubdiuidit: vt hec lr̄a đt.

o ¶ Tabularum. [illegible]

p ¶ Qđ iure. nō iure factū pōt dici et id qđ ruptū vel irritū vel nō ſolēne eſt. vt inſti. qui. mo. teſta. infir. §. hoc aūt caſu. Sed ſpāliter tñ ſignificāt ſingula diuerſa. vt. ff. de iiuſt. teſ. l. i. ex nullo ꝟo tali ꝑtinet ad nos herditas: vt đ iure ciuili adiri poſſit: vt h innuit. ⁊ ꝓbatur. ff. de iniuſ. teſta. l. iij. §. fi. ⁊. l. deniqꝫ. ⁊. l. nā ⁊ ſi ſub cō

Sive ſuo[a] noīe ſiue ꝑ ſe ſiue ꝑ alios effecti ſumus heredes. Gaius.

Veluti ſi eā ꝑſonā que in nr̄a ꝑtāte ſit inſtitutā iuſſerimus adire hereditatē[b]. Sed ⁊ ſi titio ꝙ ſeio heres extiterit nos heredes facti ſumus: ſicuti titij hereditatē noſtrā eſſe intēdere poſſumus[c]: ita ⁊ ſeij vel ab inteſtato[d] heredes forte ꝙ ſui heredes[e] defuncto ſumus vel agnati: vel ꝙ manumiſimus defunctū ꝙve parens nr̄ manumiſerit[f]. Nouo[g] iure ſunt heredes oēs ꝗ ex ſenatuſconſultis[h]: aut ex ꝯſtōnibus[i] ad hereditatē vocātur.

In iudicio vniuerſali veniūt ea ꝗ poſt litis conteſtationē reus cepit poſſidere. h. d. Barto.

Paulus. Si hereditatē petā ab eo ꝗ vnā rē poſſidebat de qua ſola[k] cōtrouerſia erat: etiā id quod poſtea poſſidere ceperit[l] reſtituet[m].

Poſſeſſor hereditatis que eſt in cōtrouerſia nō pōt alienare: niſi ꝓſtita ſatiſdatiōe vel cā cognita ſi neceſſitas vrgeat. h. d. ſcđm opinionē quā intēdo tenere. primo loquitur qñ poſſeſſor volebat alienare voluntarie. ſcđo quādo vult alienare ex neceſſitate. ſcđa ibi/ cauſa autē. Bar.

Ulpia. Divus pi[9] r̄ſcripſit ꝓhibendū poſſeſſorē hereditatis de qua controuerſia[n] erat anteq̄ʒ lis inchoaret[o] aliꝗd ex ea diſtrahere[p]: niſi[q] maluerit ꝓ oī quātitate[r] hereditatis vel rerū ei[9] eſtimatione[ſ] ſatiſdare[t]. Cauſa autē cognita ⁊ ſi nō talis data ſit ſatiſdatio[v]: ſʒ ſolida cautio[x] etiā poſt litē ceptā diminutionē ſe conceſſurū pretor edixit. ne i totū diminutio[y] impedita in aliquo etiā vtilitates alias impediat: vtputa ſi ad funus ſit ali

---

di. ⁊ de li. ⁊ poſthu. ſi fili[9] ꝗ. ⁊ C. ꝺ teſta. l. ex imꝑfecto. ⁊ ff. de ꝯtabu. filiū. §. ſʒ cū porro. Qñq̄ʒ dat̄ in ꝓdictis bo. poſ. ſcđʒ tab. lʒ adiri nō poſſit. vt. ff. ꝺ liu. teſt. l. poſthum[9]. ⁊ l. rñ. ⁊ §. idē. ⁊ l. filio. ⁊ iſti. ꝗ. mo. teſ. infr. §. nō tm̄.

Sive ſuo. tria mēbra ponit. Prīo ſuo noīe: vt nō ꝑ ſe: ſʒ ꝑ filiū vel ſeruū. Scđo ꝑ ſe vt cū inſtituti ſum[9] vt. C. ad trul. l. i. Tertiū cū ſucceſſim[9] titio: ꝗ fuit heres ſeio: ⁊ hoc ſcđʒ quoſdā. ſʒ Jo. eꝫ ſuo nomine cū ipſe eſt iſtitutus. per ſe qñ ꝑ filium vel ſeruum. arg. ff. de ope. li. cū patron[9]. §. cū libertus. ⁊ ff. de vulga. ſubſti. ꝗ liberis. §. fi. Iſte parū faciunt. Tertiū ꝓ nō mutat̄. Tu potes facē duo mēbra: vt h[9] ſuo nomine ſubdiuidat̄ ita: ſiue ꝑ ſe vt cū ip̄e iſtitut[9] ē: ſiue ꝑ aliū vt ꝑ filiū vl' ſeruū. et ꝙ ſequitur. ff. l. pri. ſʒ ⁊ ſi titio: ex ꝓdicta ē ſʒ ſcđm hoc non bñ eſt verbū ſiue: et ita pma verior ē. Et no. hic ꝓnoia tertie ꝑſone conſtrui cū pma ꝑſona ꝓbi pluralis numeri. et ſic iſta eſt mala grāmatica.

Veluti. hereditatē. in quo caſu nec vno momento penes filiū eſt. Itē iuſſum precedere oꝑtet. vt. ff. ꝺ acqui. her. l. placet. et. l. ſi quis michi. §. iuſſum.

c Intēdere poſſumus. hic fortiter querit̄: quo iure ſum heres ſeij. nā aut veteri aut nouo. Itē ſi veteri aut ex teſtō: aut ab inteſtato/ ex teſtō nō: qꝛ me heredē non iſtituit ꝓprio noīe expreſſo: vel demōſtratiōe facta: nec eum qui in mea ꝑtāte eſt. Itē ab inteſtato nō: qꝛ nō ſuʒ eius cognat[9] vel agnatus. Itē nouo iure nō: qꝛ ēt iure veteri dr̄ me eē heredē ſeij. antiqua eſt em̄ regula ꝙ heres heredis ⁊c. vt. C. de her. inſti. l. fi. Ad hoc dicas ꝙ ego ſum heres iure veteri: ⁊ qñq̄ʒ ex teſtō ⁊ qñq̄ʒ ab inteſtato. ſi em̄ titius inſtituerit me heredē ex ei[9] teſtō ſum heres ſeio. Itē ſi nō inſtituit ſʒ ab iteſtato ei ſuccedā ⁊ ab iteſtato ſuccedo ſeio. ſicq̄ʒ mirabile ꝯtingit vt ſim heres ſeij ab iteſtato: lʒ ip̄e fecerit teſtm̄ ex ꝗ eſt adita hereditas a titio. Itē vt ſim ei ex teſtō heres/ lʒ ip̄e nullū fecerit teſtm̄: vel ſi vterq̄ʒ fecerit ex ſcđo teſtō heres ſuʒ ſeij. et hoc iō cōtingit: qꝛ nō directo ſʒ ꝑ obliquū ſum ei heres. et multa ꝑ obliquū ꝯcedūtur ꝗ directo nō fiunt quādoq̄ʒ melius videret̄ poſſe dici vt eodē iure ⁊ modo videar heres ſeij ꝗ fui titij. arg. ff. de fideicō. here. pe. l. nec intereſt. in fi. ij. rñ. Itē ꝯ videt̄ aperte prime opinioni ꝙ legit̄. ff. de caſtrē. pecu. l. i. ſed ideo ibi nō ſpectat̄ ſcđa cā:

Obliq̄ plura ꝯcedūt̄ ꝗ nō directe

qꝛ nec eſt nec eſſe pōt: ſʒ tm̄ pma. et ideo pma verior eſt.

d Vel ab inteſtato. hoc refert̄ ad id ꝙ prima lex dixerat vel ex teſtamento.

e Sui hr̄des. vt i ꝑtāte. vt iſti. ꝺ he. qua. ⁊ dif. §. ſui.

f Manumiſerit. et ſic ſuccedim[9] in tertia hodie. vt iſti. de ſuc. li. §. ſʒ noſtra.

g Novo. hoc refert̄ ad id ꝙ dixi in pma lege veteri iure.

h Senatuſcōſultis. orficiano. et tertul.

i Conſtōnib[9]. vt filij ſororis. vt inſtitu. de le. ag. ſuc. §. nos ꝓo. Itē is cui debet̄ q̄rta ſcʒ ex ꝯſtōne diui pij. vt. ſ. ti. i. papi. §. ſi ꝗs ipubes

Si heredita tē. de ꝗ ſola id eſt ꝓpter quā ſolam.

l Ceperit. et ſic venit in iudiciū etiā ꝙ poſt litē cōteſt. accidit. et ſic eſt ꝯtra. ſ. ꝺ iudi. nō pōt. Sol. ibi in ſingulari. h̄ in vniuerſali iudicio dicit: vt et ibi diximus. ⁊ ff. de peculio. queſitū. in ꝓn. et. ff. e. l. ſi quo. et. l. itē videndū. §. ſi quis. ⁊ l. licet minimam. ⁊ ff. titu. i. l. i. §. i.

m Reſtituet. inſpecto vniuerſitatis iure ꝗ peto. Ac.

Divus. cōtrouerſia. no. cōtrouerſiā eſſe añ lit. ꝯte.

o Inchoaretur. idē multomagis et poſt litē ꝯteſta. nā poſt magis videtur denegandū: vt innuit ꝑxi. §. cauſa autē ⁊c. et. ff. famil. hercíſ. l. alienatiōes. Sed videt̄ ꝙ futuri nō facti nomine impediatur alienatio. vt. ff. de excep. ſi poſt. que eſt cōtra. ſed ibi ſubaudit̄ tm̄. Apparet ergo ex hac ⁊ ff. eo. ſed et ſi. §. hoc ſe. ⁊ C. eo. ſi poſt motā. ⁊ ff. fami. hercíſ. alienationes. ꝙ in peti. her. ⁊ fami. hercíſ. impeditur alienatio etiā mota cōtrouerſia tm̄. in alijs autē demū lite cōteſt. iure iſto. vt. C. cōi diui. l. i. ⁊ C. de lit. cōteſ. l. ij. Sed hodie etiā prius: vt in aut. de litig. §. i. col. viij. Sed ſatiſdatio preſtita innuit ꝙ ſic: ſed alienatio ſatiſdationi eſt contraria.

p Diſtrahere. quia preiudicium fieret petitori. Ac.

q Niſi. pro ſed. et omitte maluerit.

r Quantitate. reſtituenda vel nō diminuenda.

ſ Eſtimatione. al's eſtimatione: ⁊ al's reſtitutione/ ſed male.

t Satiſdare. ſi contingat alienari: quod fieri nō debet. et ita niſi non ponit.

v Satiſdatio. cū fideiuſſoribus. vt. ſ. ꝗ ſatiſ. cog. l. i.

x Cautio. ſine fideiuſſorib[9]. vt. C. de ꝓ. ſig. ſancim[9].

y Diminutio. per venditionem. Accur.

q̄d neceſſariū. nā funeris gr̄a diminutionē ꝑmittit[a]. ¶ Itē ſi futurum eſt vt niſi pecunia creditori itra diē ſoluatur: pignus diſtrahat̄. Sʒ et ꝓpt̄ familie[b] cibaria neceſſaria erit diminutio[c]. Sed ⁊ res tēpore perituras ꝑmittere debʒ pretor diſtrahere.

¶ Sicut q̄n eſt controuerſia ſup petitione hereditatis poſſeſſor cogit̄ ſatiſdare: ita quādo eſt cōtrouerſia de falſo teſtamento. h. d. Barto.

¶ Diuus adrianus trebatio ſergiano reſcripſit: vt eli⁹[d] aſiaticus ſatiſdaret de hereditate[e] que ab eo petitur[f]: ⁊ ſic[g] falſuʒ dicat hoc ideo[h]: q2 ſuſtinet̄[i] hereditatis petitiōis iudiciū[k] donec falſi cauſa agat̄: quoꝝ iudicioꝝ[l] que in hereditatis petitiōe ſunt ea auctoritas eſt: vt nichil i preiudiciū[m] eius iudicij fieri debeat.

¶ Pendēte accuſatione falſi non pōt peti legatū ex teſtamēto. h. d. vel breui⁹. Accuſatio falſi eſt ꝑiudicialis ad cōmunē cauſam que ex teſtamēto dependet. h. d. Bar. Idē.

SI teſtamentū[n] falſum eſſe dicat̄ ⁊ ex eo legatū petat̄: vel ꝓſtandū eſt oblata cautione: vel querendū an debeat̄. et ſi teſtm̄ falſum eſſe dicat̄: ei tamē q̄ falſuʒ accuſat ſi ſuſcepta[o] cognitio eſt non eſt dandum[p].

¶ Iudicia ꝑticularia ꝑ que fieret ꝑiudiciū petitioni hereditatis vel ꝑparatorijs er̄ debēt differri quoad iudiciū vniuerſale finem accipiat: ad q̄d pōt ꝑ iudicē cert⁹ termin⁹ ſtatui: ſec⁹ in iudicijs ꝑticularib⁹ q̄ vl̄r ꝑiudiciū nō pariūt. h. d. Diuidit̄ in tres ptes pricipales. Pr̄ia q̄n q̄s petit libertatē ex teſtō ⁊ fili⁹ exheredatus agebat q̄rela ꝯ teſtm̄. Scd̄a q̄n quis petebat ex teſtō libertatē et hereditatē. Tertia q̄n q̄s petebat libertatē nō ex teſtamēto: ſʒ aliūde. ſcd̄a ibi/nā cū. t̄ria ibi/q̄tiēs aūt. B. Idē.

SI q̄s libertatē⁹ ex teſtō ſibi ꝯpetijſſe dicat/non

a ¶ Permittit. ſola cautiōe preſtita. fortaſſis ⁊ ſine ea Ioh. arg. ff. de religio. ſcriptus heres.
b ¶ Familie. hereditarie nō ſue. niſi ſit pupillus vel filius. vt. ff. de iur. delib. ſi filius. ⁊ l. ait pretor. Accur.
c ¶ Diminutio. ſed ⁊ ſi ſit cautio de quo fiet: R̄n. de reſtituendo quicq̄d de ꝑcio ſupeſt in ꝑmis trib⁹. in q̄rto de toto reddendo: ⁊ facit ad hoc ff. de iur. deli. l. ait ꝑtor. ⁊ l. ariſto. et ff. eo. ſi bo. fi. et. l. ſi poſſeſſor. §. ſed ſi res. et in. l. non ſolum.
d ¶ Eli⁹. poſſeſſor.
e ¶ De hereditate. nō diminuēda vel reſtituenda.
f ¶ Petit̄. ꝑ pet̄. heredi. a ſcripto herede. Ac.
g ¶ Et ſic. ſi habes ⁊ ſi. dic ꝑ ꝯ̄nis. ſi habes ⁊ ſic planum eſt.
h ¶ Hoc ideo. ſ. debet ſatiſdare.
i ¶ Suſtinet̄. i. differtur. vt. ff. e. ſi quis libertatem.
k ¶ Iudiciū. ſcʒ petitoriū. nō ſic i poſſeſſorio: q2 ibi de falſo differtur vt. C. de edic. di. adri. l. ij. Sʒ quō de falſo agit̄ hic ꝑus cū ſit q̄ſtio incidens: R̄n. immo principaliter dicebatur de falſo: vel ſi incidenter non pronunciabit̄. vt. C. de fal. l. vbi.
l ¶ Quoꝝ iudicioꝝ. i. cui⁹ iudicij. ſ. peti. he. ⁊ erit allotheta nūeri vel ſileſis. Quale eſt idignati ſunt ap̄li ꝓpter effuſionē vnguēti. cū vn⁹ ſol⁹. ſ. iudas fuit idignatus. Itē illō ſecti ſunt: cū ſolū Eſaiā ſectū legam⁹. ſic ⁊ ff. d ori. iur. l. ij. §. exact. ⁊. C. d rei vx. ac. §. illo. ⁊ inſti. de excep. §. idē iuris. Uel dic quoꝝ iudicioꝝ. i. quarū inſtātiaꝝ. Ul̄ dic quoꝝ iudicioꝝ. ſ. petitiōis h̄ditat̄ directe ⁊ vtilis.
m ¶ In preiudicium. quod eſſet ſi non ſatiſdaret interim de hereditate non diminuenda.
SI teſtm̄. duos ponit caſus. Primus q̄n ab vno d̄r teſtm̄ falſum ⁊ ab alio legatū petit̄. Scd̄s q̄n idē. In ꝑmo d̄r ꝙ aut ſoluet̄ legatū ſtati habita cautiōe de reſtituēdo ſi ꝓbet̄ falſum: aut ſtatim q̄ret̄ an debeat̄. ſ. examinādo q̄onē falſi. ſ. ſi ꝓbatiōes ſunt i p̄ptu. vt. ff. vt in poſ. leg. vl̄ fideicōmiſ. l. ſi is a q̄. ⁊ ſic eligit accuſator. Alij dicūt eē in legatarij electione q̄d iſtoꝝ fiat. vt. ff. ad le. fal. l. in ꝯ̄traritate. §. ſʒ ⁊ ſi legator. ⁊. C. e. l. fi. Sʒ hoc in herede eēt itelligi pōt. Tu dicas eē in heredis electione. vt. ff. de iur. do. plerūqʒ. in fi. ⁊ ſic q̄d eligat dare exigit cautionē/ſʒ ꝯſtet relictū: q2 in alia pre mouet̄ iudicium: vt hic. ⁊ ff. ad le. fal. l. dolo. Si ꝟo eligat q̄ri an debeat̄: nunq̄d de hoc ꝓnūciabit̄ añ accuſationē falſi terminatā: R̄n. nō videt̄. vt. ff. l. ꝓxi. d̄r. ad q̄d ergo querit̄: R̄n. q̄ret̄ de falſo alio accuſante: ⁊ ſic ꝑ ꝯ̄ñam an debeat̄ Uel dic ꝙ ꝓnūciat̄: q2 hoc fit volūtate heredis ſcripti. Uel refert an vn⁹ legatū ⁊ alt̄ falſū d̄r: ⁊ nō differt̄ vt h. an idē: ⁊ tūc ſic vt ibi.
o ¶ Suſcepta. ſ. inchoata.
p ¶ Nō eſt dādū et ſi cautiōeʒ offerat. nā ſibi ꝯ̄trius vr̄ ſicqʒ r̄pellit̄. vt C. d fur. l. i. ⁊ ff. q̄ñ ap. ſit. l. fi. §. ſed ſi ali⁹. ⁊ facit. ff. eo. l. poſtq̄. Sed an p⁹ finitā accuſatōeʒ petet: R̄n. nō ſi ꝓbare nō potuit. vt C. d his q̄. vt idi. l. aliā. ⁊ ff. d bo. li. l. ſi ꝑfon⁹ ex. Itē ſi ꝓbauit et obtinuit peti nō pōt: q2 ex falſo teſtō ñ debet̄ legatū: ſʒ ſi deſtitit ſic. vt. ff. de iure fiſ. edicto. §. pe. ⁊. d. l. aliā. Ac.
SI q̄s libratē. tal̄ eſt caſus. Meui⁹ inſtituit ſuū ſuū licinianū h̄rdē ⁊ liberū eē iuſſit: ⁊ filiū ſuū exheredauit: ⁊ ſuo coheredē titiū dederat: liciniano ignorāte hoc teſtm̄ titi⁹ coheres ei⁹ cepit ip̄m ⁊ totā h̄ereditatē poſſidere: ſic re patefacta liciniano petit ſe in libtatē quā ex teſtō fctō ſibi aſſerit ꝯpetere: q̄rit̄ an exheredat⁹ fili⁹ poſſit petere differri liberalē cām: ſi ei ꝓnūciaret̄ eū liberū ⁊ ex teſtō h̄erdē ⁊ ſi nō plenū: q̄ le q̄le tū ꝑiudiciū eēt exh̄rdato apō iudicē q̄ cog̃ſcit d ioſſicio ſo teſtō: q2 ꝑtores fauēt libtatib⁹. et d̄r ꝙ pōt petere differri i ꝑmo ⁊ in ſcd̄o dicto. l. ſʒ ita demū ſi iā eſt ꝯteſtat⁹ q̄relā vl̄ ſꝑet ſe ꝯteſtaturū in ꝓxio t̄pe: vt in t̄tio dicto. ⁊ §. plane. nec ei ſꝑ erit expectandū: differt̄ aūt dōec ꝓnūciet̄ in q̄rela vel aliq̄ nō infueniēte ptiū. iudex inducat edictū: licinian⁹ aūt ñ poſſet petē differri: cū ip̄e ſua ſpōte: ad iudiciū de ſuitute in libtatē ꝓclamauerit. Itē nec coheres: q2 vtriqʒ expedit nō differri iudiciū libale niſi id peteret noie exh̄rdati. eꝯ ſi licinian⁹ eēt i poſſeſſiōe libertat̄ ⁊ a coh̄erde vēdicaret̄ i ſuitutē. ſic q̄dē poſſideret licinian⁹ hereditatē/audit̄ ſi petat differri cāʒ libalē. q2 ſꝑabat ſe ꝯueniēdū a filio exh̄rdato ꝑ q̄relā. ⁊ hoc iō q2 poſſet fieri ꝑiudiciū exh̄rdato. ſi ꝟo nō poſſideret ſʒ fili⁹ poſſideat eā ⁊ dicat differri iō q2 ip̄e petet ab exh̄rdato h̄rditatē. ⁊ ille i modū ꝯ̄dictiōis oppōet q̄relā: ⁊ forte ꝑ q̄nquēniū diſtulit agē nō ipetrat differri. ⁊ ē rō: q2 i ꝓxio

debebit iudex de libertate ſẽtentiã dicere ne p̄iudiciũ[a] de teſtõ cogniturо[b] fiat: et ita ſenatus[c] cenſuit[d]. ſed ꝛ diuꝰ traianꝰ reſcripſit[e] differendũ[f] de libertate iudiciũ donec de inofficioſo iudiciũ aut inducat[g] aut finẽ accipiat[h]. ita demũ[i] aũt ſuſtinentur liberalia iudicia: ſi iam de inofficioſo iudiciũ conteſtatũ eſt[k]. ceterum ſi nõ conteſtetur[l] nõ expectantur[m] liberalia iudicia: ꝛ ita diuus piꝰ reſcripſit[n]. Nã[o] cũ q̄dã Licinianꝰ de ſtatu ſuo[p] q̄ſtionẽ patiebat ꝛ ne maturiꝰ[q] p̄nũciaret de conditione ſua nolebat ad liberale iudicium venire: dicens[r] ſuſcepturum[s] ſe de inofficioſo teſtamẽto iudiciũ et petiturum[t] hereditatẽ: q2 et libertatẽ et h̄ditatez ex teſtamẽto ſibi d̄fendebat. Diuus pius ait: ſiquidez poſſeſſor eſſet heṙditatis licinianus/facilius[v] audiendũ: quoniam eſſet hereditatis nomie iudicium ſuſcepturus[x]: ꝛ erat in arbitrio eius[y] qui ſe dñm[z] eſſe dicit: agere de inofficioſo teſtõ iudicium. nõ ꝟo ſub obtentu[a] iudicij de inofficioſo

nõ eſt in p̄tãte ſua qñ agat. l ſcd̃o ſic. vt. C. d̃ dila. ſi qñ. ꝛ. ff. de excep. l. pure. §. fi. et hoc ſi ex teſtõ dicat̃ ꝯpetere libertas: ꝛ nõ aliũde. et ſup teſtõ tm̃ exq̄rant̃ p̄bationes et differt̃ cã liberalis. ſi ꝟo aliũde: nullũ adminiculũ ex teſtõ recipit̃. Sz huic poſitiõi illõ obſtat q̄ nichil in hac l. dicit̃ de coherede liciniani. Jo. ꝙ aliȷ̃ ponũt licinianũ ſolũ inſtitutũ ꝛ liberũ eſſe iuſſum. et filiũ eẽ exh̄datũ: et ſit filius in poſſeſſiõe hereditatis et ſ̃nus in poſſeſſiõe libertatis. petit ḡ filius in ſeruitutẽ eũ cum habeat heṙditatẽ: iſte dicit ſe heredẽ ꝛ liberũ: ꝛ ſe velle agere p̄tiꝰ petitiõe hereditat; ꝯ filiũ. dicit ḡ ei dãdũ ſpaciũ intra qd̃ ſi fuerit cõteſtatũ iudiciũ de ioffi. ꝛc. Et hoc modo agetur: agit licinianus petitiõe h̄ditatis. opponit̃ ei q̄rela l modũ ꝯdictionis ꝛ ſic ꝯteſtabit̃. ſi ſic cõteſtabit̃ bñ eſt: alioquin iudex libertatis fungetur ptibus ſuis. Aliȷ̃ dicunt licinianũ exheredatũ et ipſe ſe filium dicebat. filius aũt eũ ſeruum eſſe dicebat: hoc non placet. Litterã aũt expõe vt circa eã notaui. media plz. Nec ob. C. de adul. qñ. quia ibi in modum exceptiõis qd̃ etiã hic p̄mitterẽ: hic autẽ in modũ reconuentionis Jtẽ oppone. ff. de iudi. qui prior. ſed h̃ magna ꝛ vniuerſalis ꝛ cẽtumuiralis. vt. C. e. l. vl. ibi qñ ciuilis ſingularis. Uel dic q̄ ſimpliciter fuit relicta libertas directa vł per fideicõmiſſum quã petebat a ſcripto: ſed filius petebat differri. Et hoc vſq ad §. nã cum quidã. ſed abinde teneas mediũ caſum ꝛc. Ultimo nota q̄ olim nec creditores nec legatariȷ̃: nec etiã ſerui poterant agere: duz ſperaretur agi de hereditate. vt h̃ ꝛ. C. e. l. fi. ſed hodie datur electio legatariȷ̃s ꝯueniant ſcriptum vel differãt vt. §. i. Si ꝟo ex ꝯtractu defuncti habeat creditor electionẽ vtꝝ petitorẽ an poſſeſſorẽ ꝯueniat ſtatim ꝛ exactꝰ ſi ſuccũbat i petitiõe h̄ditat; aget ꝯtra victorẽ negociorũ geſtoꝝ ſi victor erat h̄ſ. alr̃ ꝯdictiõe ex. l. vt. §. ſi nãt Si ꝟo libtas directa vel p̄ fideicõ. differt̃ hodie vſq ad annũ infra quẽ ſi apparet teſtm̃ nõ valere nec ipſe valẽt. vł veriꝰ valere ñ videt̃. vt. ff. d̃ excep. rei iu. l. i. pꝰ ãnũ aũt valent reddunt tñ rõnem: q2 vnũ p̄ alio. contra. vt C. e. l. fi. §. fi. Et hoc niſi teſtamẽtũ ſit falſũ vt ibi. ſz falſitas codicilloꝝ nõ nocet. vt. C. de fideicõ. li. l. iȷ̃. ꝛ ẽ rõ q2 h̄ſ nõ hz dominiũ ſuoꝝ ex codicillis: ſz ex teſtõ. Ac.

Judic; ſnia p̄ſumptõ nẽ inducit.

a ❡ Ne p̄iudiciũ. eẽt p̄iudiciũ. q2 iudicis ſnia preſum ſnia p̄re ptionẽ ãlẽqualẽ iducit. vt. ff. de ap. l. a ſnia. et d̃ vẽ. i poſ. ſumptõ mit. ſi vẽtr; ꝛ. ff. d̃ carbo. edi. l. carbonianũ. §. ibidẽ. ar. ꝯ. nẽ indu C. de ſen. l. nẽo iudex. ꝛ q2 ſi ſm libertatẽ p̄nũciaret̃ pretor libertati fauet. arg. ff. de ali. iu. mu. cau. fac. l. q2 etiã (§. ſz et ſi. Jo.

b ❡ Cogniturо. ſ. iudici. Azo.

c ❡ Cenatus. cuius nomẽ non habemus.

d ❡ Cenſuit. C. de or. cog. l. iȷ̃. ꝯ. ſol. vt ibi.

e ❡ Sed et diuꝰ. q. d. dixit idẽ diuꝰ qd̃ ſenatꝰ. vel ſupra locutus eſt in falſo vel rupto. hic ĩn teſtõ inofficioſo.

f ❡ Differendũ. hanc dilationẽ is ſolus iplorat q̃ falſum vel inofficioſuz dicit: q2 in eius fieret p̄iudicium p̄latio ſententie de libertate. Azo.

g ❡ Inducat̃. ſ. in cãz vt fiat ꝯteſtatio ſup q̄rela. vt pꝰ ea nõ differat̃ cã. vt. ff. de excep. ſi pꝰ ſm quoſdã. qd̃ ñ plz. ſi eñ iudiciũ libertatis differt̃ vbi lis eſt de ioffi cioſo cõteſtata vt ſubiȷ̃cit ita demũ ꝛc. ergo et ſi nõ p̄ceſſit ꝯteſtatio ſi modo ꝯteſtet̃ dz differri. q2 in eam cãm p̄uenit dilatio a qua incipere debuit. Tu ergo dic inducatur .i. cancellet̃ vł deleat̃: circũducere eñ eſt circũcirca penã ducere. Inducere p̄ medias lr̃as trahere. Cãcellare ad modũ crucis. vt fecit Job. bñdicẽs deo cancellatis manibꝰ. ad hoc facit. ff. de his q̃ in teſta. delẽ. l. i. et. iȷ̃. ꝛ. ff. de lib. cau. diui. et d̃ adi. le. in. l. nichil intereſt. ꝛ ff. de iudi. et poſt. §. circunducto.

h ❡ Accipiat. p̄ diffinitiuam ſententiam.

i ❡ Ita demum. loquitur Ulpianus.

k ❡ Cõteſtatũ eſt. ſubaudi vel conteſtari ſperet̃. vt. ff. (§. plane.

l ❡ Cõteſtet̃. nec ꝯteſtari ſperet̃.

m ❡ Non expectantur. i. non differuntur.

n ❡ Reſcripſit. ſed ſi ꝯteſtet̃ differtur niſi vt excipit. ff. e. l. §. fi. et de hoc iudex dabit filio terminũ vt litẽ cõteſtetur. vt. ff. §. plane.

n ❡ Reſcripſit. niſi vt excipit. ff. e. l. §. fi. q2 hoc ẽ veꝝ i falſibilit̃ qñ q̃s d̃fendit ſibi libertatẽ alit̃ q̄ ex teſtõ. ſi ãt ex teſtõ diſtingue an lis ꝯteſtet̃ vel ſperet̃ cõteſtari vł non

o ❡ Nã cũ quidã. cũ prius de eo dixiſſet q̃ (vt h̃. Ac. ſe vendicabat in libertatẽ: inducit reſcriptum de eo qui vendicatur in ſeruitutẽ et poſſidet. poſtea ponit ꝯuerſum caſum qñ nõ poſſidet. Itẽ nõ vr̃ bona probatio. nã cum quidam ꝛc. quia in caſu liciniani non erat lis conteſtata. ſubaudi ergo. ſ. vel ſperet̃ conteſtari.

p ❡ Suo. conuentus a coherede.

q ❡ Maturius. q̄ de teſtõ. vel dic. i. mature.

r ❡ Dicẽs. ſ. colter. intellige ꝛc. ſ. vſq illuc ſi q̃dẽ ꝛc.

ſ ❡ Suſceptuꝝ. ff. de excep. ſi poſt. ꝯ. ſol. hic in libertate ſpãle. ſed in hac ſua vt no. C. e. l. fi. §. pe.

t ❡ Petituꝝ. p̄ zeugma repete. ꝛ dices ſe ſuſcepturũ ꝛ petituꝝ hereditatẽ vel petitionẽ h̄ditat; trãſitiue. et hoc p̄ut poſſidet. ſi aũt non poſſidet tũc d̃t ſe petiturũ.

v ❡ Facilius. q̄ vbi non poſſidet.

x ❡ Suſcepturus. p̄prie cũ poſſidet: improp̄e. i. in modũ ꝯdictiõis cũ nõ poſſidet: ꝛ ſic magis d̃t nõ inofficioſum q̄ officioſum.

y ❡ Eius. ſ. filiȷ̃.

z ❡ Dñm. filiȷ̃ ꝛ ſic dilatio finẽ hz ad alteriꝰ arbitriũ: qd̃ nõ eſt in ſequẽti caſu: q2 in infinitũ non ageret. ꝛ ſic quodãmodo eſſe in eius arbitrio dilatio agendi.

a ❡ Obtẽtu. nũc mutat caſũ. ſ. cũ licinianꝰ ñ poſſidet:

et hoc ideo nō differt: qꝛ erat in eius arbitrio qn̄ querelā ſuſciperet in modū ↄdictionis vel exceptiōis. vn̄ ipe replicaret de ingratitudine ſic q efficeret actor. Azo. vt (ſ. ti. i. papinia. §. fili⁹.

a ❡ Nō ſuſcepti. ſ. ad agēdū.

b ❡ Quinquēniū. qꝛ poſt nō eſſet qſtio: qn ſublata eēt querela: ⁊ ſic nō differt cā liberalis. nō ergo toto qnquēnio expectat: ſed ad arbitrium iudicis ſm Jr. ſꝫ Jo. aliter nō differtur. ſ. vltra qnquēniū. ⁊ qd ſubijcit plane: ad primū caſum refert.

c ❡ Seruituti. i. qſtioni de ſeruitute. nā ſi licinian⁹ p quinquēniū nō egit de teſtō qd dicit inofficioſum: nō pter hoc deſiderauit ſemp iudiciū ſeruitutꝫ differri: ⁊ merito: qꝛ dudū potuit experiri: vt ſubijcit. vt. C. de dilati. ſi quando. Joh.

d ❡ plane. conceſſit. in pmo caſu: vel melius in ſecundo.

e ❡ Si. id eſt an.

f ❡ Imploret. ſ. ante quinquēniū hñt qn poſſident: vt in primo caſu l. hic innuit.

g ❡ Modicū tēpus. ad arbitriū ſuum. vt. j. de iur. delibe. l. i. in fi. nā eluſorie mine filij exhērdati qui dicit ſe velle qrela agere non ſunt timende: vt. j. ſi cui pluſ qꝫ per. l. falci. hoc autem. §. quotiens.

Eluſorie mine timēde non ſunt.

testamēto ab ipo liciniano nō ſuſcepti[a] p quinquēniū[b] debere morā fieri ſeruituti[c]. ❡ Plane ſummatim exiſtimandū iudici ↄceſſit[d]: ſi[e] forte bona fide imploret[f] iudiciū de inofficioſo teſtō: et ſi id dephenderit preſtituēdū modicū tps[g]: intra qd ſi nō fuerit cōteſtatū iubeat iudicē libertatis[h] partibus ſuis fungi. Quotiēs autē qs patit cōtrouerſiā libertatis ⁊ hereditatꝫ: ſi ſe non ex teſtō liberū eſſe dicit: ſed als[i] vel a viuo teſtatore manumiſſum: nō debere impediri liberalē cām: licet iudiciū de inofficioſo teſtō moueri ſperet/diuus pius reſcripſit. Adiecit ſane i reſcripto dūmodo pdicat iudici liberalis cauſe: ne vllum adminiculū[k] libertatis ex teſtamēto admittatur[l].

❡ Qui eligit ius incōpetens non videtur renūciare iuri qd ſibi ignorabat ↄpetere. Bar. Pau.

Legitimā[m] hereditatē vēdicare non phibet is q cū ignorabat vires teſtamenti iudiciū defuncti ſecutus eſt[n].

❡ Ad euidentiā dicēdoꝝ iuriſcōſult⁹ pmiſit vnā diſtictionē vſqꝫ ad legē diuus. poſtea poſuit quedā reſcripta ptinētia ad hanc materiam vſqꝫ ad hāc. l. hic ponit vnā regulā iuris antiqui quā declarat vſqꝫ ad. l. itē veniūt. §. ptor. ibi recitat ſenatuſcōſultū factū i hac materia: ⁊ illud pſequit exponendo vſqꝫ ad finem titu. ⁊ qꝛ ponit regulam nō poteſt breuius ſummari. Bar. Ulpia.

Regularit diffiniendū eſt eū demū teneri petitione[o] hereditatis: qui vel ius[p] p herede vel pro poſſeſſore poſſidet: vel rem hereditariam. Gaius.

Licet minimā. itaqꝫ q vel ex aſſe vel ex parte heres eſt: intēdit[q] quidē hereditatē ſuā eſſe totā: vel p parte. Sed hoc ſolū ei officio iudicis reſtituit: qd aduerſari⁹ poſſidet[r] aut totū ſi ex aſſe ſit heres: aut p parte ex qua heres[ſ] eſt.

❡ Hic incipit exponere verbum p herede. Bar. Ulpia.

Pro herede poſſidet[t] q putat ſe heredē eſſe. Sꝫ an et is qui ſcit ſe heredē

Regularit. petitiōe. ſ. directa. nā aliqn̄ q neqꝫ p herede neqꝫ p poſſeſſore poſſidet tenet vtili. vt. j. e. l. nec vllā. §. ſi qs. Itē qn̄qꝫ ⁊ q neqꝫ ius neqꝫ rē hereditariā poſſidet tenet vtili. vt. j. e. q ſi in diē. §. ſed ⁊ his. ⁊. §. nō ſolū. ⁊. §. iul. nā precia non ſunt res hereditarie. Ac.

p ❡ Jus. poſſidere p herede ⁊ p poſſeſſore nō ē habere ti. vt. C. i q. cau. ceſ. lō. tēp. pſcrip. l. hereditatē. Et dic q incorpalia vt ſeruitutes i. pprie qs dr poſſidere. vt. j. d acq. re. do. ſu⁹. §. icorporales. Et magis improprie creditor ius qd hꝫ in debito. Improprijſſime cū ipe debitor dr ħ⁹ ius poſſidere dbiti. ⁊ iñ h appellant poſſeſſores. vt. j. e. l. ēt. §. fi. ⁊. l. ſeq. ⁊. l. q ſi in diē. §. pe. ⁊. l. itē videndū. §. ſi qs cū. Et qd ſubijcit vel rē hereditariā ſcꝫ corpalē. Ul' expone pdicta: poſſidet ius q totam hereditatē poſſidet: rē hereditariā ille q rē ſigularē corpalē vel incorporalē: ⁊ ēt minimā: vt ſubijcit. vt. j. ſi omiſ. cau. te. l. ſi nō totā. ⁊. l. ſe. ⁊. l. cum em. Ac.

Incorporalia an poſſideātur.

Licet. itēdit. id eſt aſſerit

r ❡ Poſſidet. ar. hui⁹. l. dicūt qdā q ſi inſolidū ſum heres: lꝫ vnā rē tm̄ poſſideas iſolidū de rigore iurꝫ michi tenearis: ſꝫ de eqtate abſoluaris. Sꝫ hoc eſt falſum cū nō tenearꝭ i pl⁹ qꝫ habeas. qd plene dices vt. j. ſi ps her. pe. l. i. §. i. Itē no. ħ in fi. q lꝫ ſim in dimidia toti⁹ hrditatꝫ heres: q valet mille. ⁊ vnū prediū qd vꝫ qnqꝫ tm̄ habeas: nō niſi i dimidiā michi teneris: vt ħ. ⁊. j. ſi ps he. pe. l. i. §. i.

ſ ❡ heres. petēs. Ac.

h ❡ Libertatis. in pmo caſu. l. ⁊ in ſcdo. nā cū qdā ⁊c.

i ❡ Sed als. ſ. circa manumiſſionē: vt differat a ſeqnti pri. caſu: qd pōt eſſe p premio. vt in auſ. d mona. §. i. colla. i. ⁊. C. in qui. cau. ſer. p premio. per totum.

k ❡ Adminiculum. i. probationem.

l ❡ Admittat. arg. q teſtes inducti ſup vno articulo vel caplo nō debeant in alio īterrogari: vt ħ. ⁊. j. de iure iurā. l. ſi duo. §. idē. in fi. §. ⁊. C. qui le. pſo. l. fi. in fi. ⁊. C. de or. cog. l. ij. Sed arg. ↄ in auſ. de teſti. §. ſi pro dicatur. col. vij. nā ibi īterrogat an ſit liber a natiuitate. Accur.

Legitimā. pone caſum vt. ſ. ti. i. l. mater. ⁊. l. nichil intereſt. §. ſi cū filius. ⁊ dic legitimā. i. q defert ab inteſtato: q vere dr legitima. vt. j. pro ſoc. l. iij. §. de illo. Large etiā illa que ex teſtamēto. vt. j. de vb. ſig. l. lege.

n ❡ Secut⁹ eſt. ſ. ignorās. ſec⁹ ſi ſciēs. vt. ſ. e. poſtqꝫ. in fi. ⁊. C. de fideicom. l. ij. Accur.

Pro herde poſſidet. trib⁹ modis qs dr p herde poſſidere. Prio vt ſit ver⁹: vt ille q vere ē heres. et ſic accipit. ff. ⁊. C. in ti. p herde. Scdo vt pcurator herdis herede q p eo herede poſſidet. vt. j. e. l. ēt. §. ſi qs abſītis. Tertio dr quis vt dicat qdā modificatio ſiue mod⁹ poſſidēdi. qn qs credit ſe heredē ⁊ nō eſt: vt ħ. ⁊ inſti. de īterdi. §. p herde. ⁊ ſic dr iſte poſſidet p hrde: cū tm̄ opiniōe ſit hrs. Sic ḡ p pro ponit qd ē falſuꝫ. vt ibi. Fertilior ſeges ē alienis ſp in agris. ⁊ ibi. Uicinūqꝫ pecus grādius vber habet. i. habere putatur. Itē et illud: ego et pater tuus dolentes querebamus te ⁊c, nam quo ad opinionē erat pater.

Poſſidere p herede tribus modis.

non eſſe[a]: p herede poſſideat: querit. et adrian[9] lib. ij. de interdict; putat teneri: quo iure noſtri proculus ſcribit. Sed enim et bonorum poſſeſſor[b] p herede videtur poſſidere. ¶ Pro poſſeſſore vero poſſidet predo.

¶ Nota q quādo ratio eſt idē cū dicto/nichil cōcludit. Barto.

Quid interrogatus cur poſſideat rñſurus ſit: q poſſideo: nec cōtendit ſe heredē/vel p mēdaciū[c]. Idem.

Nec vllā aliā cām[d] poſſeſſionis poſſit dicere: et ideo fur & raptor petitiōe hereditatis tenent[e]. Idem.

¶ Quādo titulus habet pro non titulo q̄s p poſſeſſore vel p herede poſſidere dr. Bar.

¶ Oib[9] ēt titulis[f] hic p poſſeſſore adheret: et q̄ſi adiūct[9] eſt. Deniq; et p ēptore titulo adheret: nam ſi a furioſo emero[g] ſciēs[h] p poſſeſſore poſſideo[i]. ¶ Itē in titulo p donato q̄rit: an q̄s p poſſeſſore poſſideat: vtputa vxor[k] vel maritus. & placet nobis iuliani ſententia pro poſſeſſore poſſidere eū: et iō petitiōe hereditatis tenebit. ¶ Itē p dote titul[9] recipit p poſſeſſore poſſeſſionē: vtputa ſi a minore. xij. an. nupta michi[l] in q̄ſi dotē ſciēs accepi. Et ſi legatū michi ſolutū eſt ex falſa cā[m] ſciēti: vtiq; pro poſſeſſore poſſidebo[n].

¶ Qui nō poſſidet nō tenet hac actione/niſi dolo deſierit poſſidere. Barto.

¶ Is[o] aūt qui reſtituit hereditatē teneri hereditatis petitione nō poteſt[p]: niſi dolo fecerit id eſt ſi ſciēs[q] reſtituit[r].

a ¶ Non eſſe. ſ. ex teſtō vel ab inteſtato de iure antiquo credit tñ ſe heredē ex ꝯſtōne aliq̄: vt q2 iſt nepos filii ſororis. vt. ſ. e. l. iij. §. fi. et q̄d ſubijcit putat teneri. ſ. q̄ſi p herede poſſideat. Uel dic q ſit idē caſus cū ſeq̄nti. ibi ſ3 enī &c. vt l3 iſte nō credat ſe herdē de iure ciuili. credat tñ ſe bo. poſ. et ſic pinde habeat. et q̄d ſequit. ſ3 ei/ſit approbatio hui[9] dicti. Uel dic tertio. hic nō dr q poſſideat p hrde: ſ3 q teneat. & ſic dices q tenet rei vēdi. vel ēt petitiōe hereditatis vt p̄do. vl̄ p poſſeſſore poſſeſſor. Uel q̄rto tenet q̄ſi p herede poſſideat: Quis ſciat ſe nō eē herdē. credit tñ ſe bonoꝝ. poſſeſſorem. Sed p̄ma et ſcda magis placent.

b ¶ Sed ei & bonorū poſſeſſor. q̄ ad opinionē ſuā. Uel dic. i. bōa poſſidēs. nā ſi ꝓ e ti. hret non teneret hac actōe. vt. ſ. e. l. regulariter.

Qui interrogat[9] p mēdaciū. ſupple & repete: vt ſi ꝯtendat ꝯtēdit p mēdaciū ſm Jo. Aliꝗ dicūt vel p faltē/ac ſi diceret q nō tenet q̄ſi p poſſeſſore poſſideat q̄ dicit ſe heredē/l3 p mendaciū dicat: ſ3 q̄ſi p herde. q̄d falſum eſt: q2 ſic expediret ei mentiri q̄d eſſe nō d3. vt. ff. de tribu. l. illud. §. pe. Et no. q hec interrogatio ſic fiet ſm Bul. q2 ante lit. ꝯteſ. interrogabitur an poſſideat p herde vel p poſſeſſore. et poterit rñdere etiā alternatiue: & pro eo eſt. C. e. l. cogi. i fi. Licet enī in rei vē. ſufficit ſimplex poſſeſſio vt q̄s ea teneat. vt C. de ali. iudi. mu. cā fac. l. i. et iō de ea interrogat: vt. ff. de interro. act. qui ſeruū. §. in iure. ita exigit alterū iſtoꝝ. ſ. q pro herede vel p poſſeſſore poſſideat: vt hec actio locū habeat. vt. ſ. e. l. regulariter. in fi. de hoc ergo interroget et ante lit. cōteſt. vt dixi. vt. ff. de interro. act. l. q̄ interrogat. Pla. autē dicebat teneri debere dicere ti. in rei vē. per proximū cognatū. in peti. her. p quēlibet cognatū: q̄ ſomnia ſunt. Uel dic q bñ dixit. nā in rei vē. p primū ſc3 filiū reſiſtentē. vt. C. de pba. ſiue poſſidetis. in peti. here. p quēlibet cognatū reſiſtētem. q̄nimo p extraneū reſiſtentē op3 agentē pbare ſe heredē/ſi iuſſerit vicere. Tu dic ſm Jo. & Azo. q p̄mo interrogabo an poſſideat. et ſi rñdeat ſic. ſcdo querā an putet ſe heredem: ſi dicat puto: expeditū ē. ſi dicat nō puto. tertio querā quō poſſidet vel qualiter. ſi dicat q̄d ad te: vel nolo rñdere vel ſimilia. tunc ſcio q p poſſeſſore poſſideat. ſi vero dicat: q2 emi/querā a quo: vt certus poſſim eſſe an titulū p nō titulo habeat: vt ſi dicat q2 a cōpote mētis emi: ſiquidē probet bene eſt. nec hac actione cōuenit. ſi nō probet: p̄ſumitur q pro poſſeſſore poſſideat: & q ſic ſit facienda

Introgatiōis mod[9] in peti. he.

interrogatio pbatur ex. l. iſta. & ff. l. proxi. in prin.

Nec vllam. aliam cauſam. ſ. iuſtam.

e ¶ Tenet. & expulſor. vt. ff. e. q ſi in dic. §. ſ3 & eū.

f ¶ Oibus ēt titulis. pprie ponit: ſed in eo q̄d includitur in pronōie hic improprie. et dic oibus. i. oī genere titulorū. Et no. q oibus his caſib[9] dat directa petitio hereditatis. vt pbat. ff. e. l. ēt. §. ſi q̄s ſciens. Aliꝗ dicunt vtilē. nam & dolus habet pro poſſeſſore ſicut hic titul[9] p nō titulo & datur tñ vtilis.

g ¶ Emero. rem de hereditate ad aliquē ptinentē: & ſic de ſequentibus. Accur.

h ¶ Sciēs. q̄d ſi ignorās: nō vr̄ q teneat: cū nec p herede nec p poſſeſſore poſſideat. vt. ſ. e. l. p hrde. & l. q̄ interrogat[9]. & hic innuit in eo q̄d dr ſciēs. et inſti. de interdi. §. p poſſeſſore. Item p hoc: q2 q̄ ignorans emit a furioſo vſucapit. vt. ff. p emp. l. ij. §. ſi a furioſo. Itē p hoc. ff. de vſur. l. fruct[9]. & ff. de don. inter vi. & vxo. l. ſ3 et ſi ꝯſtāte. Ex p̄dict; p3 nō poſſidere p herede vel p poſ. ignorantē: & idē in aliis de q̄b[9] ſubijcit. ſed Jr. dixit ꝯtrariū & ſubaudiuit marle ſciēs/& p eo ē: q2 poſſidere p poſ. non eſt hoc ipō malam fidē hre. ſ3 cū nullā de iure pōt p̄tendere cām q̄ inducat vſucapionē: ſ3 hoc ſolū dicere pōt q poſſidet p poſſeſſore. vt in pn. hui[9]. l. & ff. eo. ſ3 & ſi le. §. q aūt. et ſm hoc etiā bonefidei poſſeſſor eſt p̄do: ſ3 p̄mā approbo. Itē q̄d ſi p̄do habeat titulū. Rñ. titulū mag; attēdi q̄ inuaſionē vt dr in legatario. vt. ff. quo. leg. l. i. §. q2 aūt. & ff. e. l. etiā. §. ſi q̄s ſciēs. Itē no. q poſſeſſio ſine titulo locū facit huic actiōi ꝯtrā ſi ſe heredē nō cōtendat: ſed ſec[9] in quaſi poſſeſſore niſi dicat ſe heredē. vt. ff. ti. i. l. i. in fi. & ff. eo. ſed vtrum.

Emens a furioſo q̄nq; vſucapit.

Ignorans p hrde vl p poſ. poſſidere non poteſt.

i ¶ Poſſideo. & ſic potero cōueniri peti. her. cū h titu.

k ¶ Uxor. ſ. donauit marito: vel ecōtra ſcienti. ſ. donationē nō valere. vt. ff. de acq. poſ. l. q̄d vir vxori. nā ſi putat valere/fruct[9] ex re donata pceptos ſuos facit: & ſi i iure erret. vt. ff. de vſur. l. fruct[9]. (ēptoris p nō ti. habeat.

l ¶ Nupta michi. ſ. de facto. & ideo dicit q̄ſi dotem: q2 dos eē nō pt vbi nō eſt mrimoniū. vt. ff. de iur do. l. iij.

m ¶ Ex falſa cauſa. ſ. indebitum.

n ¶ Poſſidebo. q. d. directe tenebor. Jo.

o ¶ Is. ſ. inſtitut[9] in teſtō inutili & rogat[9] vt reſtituat.

p ¶ Nō pt. niſi ad h[9] vt ꝯdictōez indebiti quā h3 cedat.

q ¶ Sciēs. ſ. ſe nō teneri. (vt. ff. e. q ſi i dic. §. fi. Azo. nā tunc vtili peti. hrditatis: vt h. & ff. e. l. ēt. §. itē ſi q̄s. heredes aūt doloſi in factū actōe. vt. ff. de rei vē. l. cū autē.

r ¶ Reſtituit. ante lit. ꝯteſ. ſ. ſe. vt h. & ff. de fideicō. her.

peti.l.fi.§.fi. Sec⁹ ſi poſt: vt. J. ad treb. l. cū hereditas. ꝛ. l. ſi pſona.§.fi.q̄ eſt ꝯ. vel ibi in actiōib⁹ hereditarijs. h in

a ¶ pteterit⁹. i. añ lit. ꝯteſ. cōmiſſus. vt. J. e. (peti. he. ſz ꝛ ſi le.§. fi añ lit. ꝯte. ꝛ. J. ō rei vē. ſi nāt.§. ſz ꝛ ſi is.

N Eratius. ab hrde. ſ. illius q̄ ꝓ herde aut ꝓ poſſeſſore poſſidebat. Sz videt cū nō teneri. nā ꝓ eſt heres: ꝛ verū titulū hz ꝓ herede: g nō tenet cū titulum habeat? Rñ. iſte dupl'r poſſidet ꝓ herede: vno modo ꝓ e. et ſm illuz modū hac actiōe nō tenet. alio put hoc titu. accipit. nā cū ſit eadē pſona cū defuncto: ꝛ defunct⁹ ſic tenebat: ergo ꝛ iſte. vt in aut. de iureiu. a mo. pſti.§. i. col. la. v. nec ob. ꝙ ex plurimis cauſis poſſideat: qō fieri pōt. vt. J. ō acqui. poſ. l. iij.§. ex pluribus. et ſm hūc modū hac actiōe tenet: vt h. et. J. l. pri.§. heredē. in fine.§.

nā et dolus pteritus[a] venit in hereditatꝭ petitionē: quaſi dolo malo deſierit poſſidere.

¶ Licet q̄s poſſideat vero titulo tamē ex perſona auctoris ſui qui ꝓ herede vel ꝓ poſſeſſore poſſidebat poterit cōueniri petitione hereditatis. h. d. Barto.

I dem. N Eratius libro. vij. membranarum ſcripſit: ab herede[b] peti poſſe herditatē/ etiā ſi ignoret ꝓ herede vel ꝓ poſſeſſore dfūctū poſſediſſe[c].

E Tiam ſi puta= I dē. uit hers eas res ex hereditate eſſe[d]: que ſibi delata eſt.

¶ Nota in duobus caſib⁹ hic expreſſis petitionē hereditatꝭ dari contra titulo poſſidētem. Barto.

¶ Qz ſi q̄s hereditatē emerit[e]: an vtilis in eū petitio hereditatis deberet dari[f]: ne ſingulis iudicijs vexaret[g]: vēditorē em̄ teneri[h] certū eſt. Sz finge nō extare vēditorē/ vel modico vēdidiſſe: ꝛ bōefidei[i] poſſeſſorem fuiſſe: an porrigi manus ad emptorē debeāt. ꝛ putat Gaius caſſius dādam actionē vtilē[k]. ¶ Idē erit dicendū et ſi paruo pcio iuſſus[l] vēdere[m] heres titio hereditatē vēdidit. Nā putat dicendū Papinianus aduerſus fideicōmiſſariū[n] dari actionē[o]: ab herede[p] enim peti non expedit perexiguum[q] precium habente. Sed et ſi retenta certa q̄titate[r] reſtituere rogat⁹ ſit: idē erit dicendū[ſ] ¶ Plane ſi accepta certa quātitate[t]

qñ hz regreſſuz de euictiōe. vt. J. e. ſz ꝛ ſi le.§. itē ſi diſtraxerit. Uel certe placet. ꝛ ille.§. itē. loq̄tur qñ res ſingularis vēdit. Uel dic ſingulis cū rei vē. et eſt plana. Azo.

g ¶ Uexaret. petitor ſm primā poſitionē: vel emptor (ſm aliam.

h ¶ Teneri. pro precio.

i ¶ Bonefidei. al's oīno teneret: ꝛ ſi non habeat q̄ alienauit. vt. J. eo. itē venīūt.§. pe. ꝛ l. ſi poſſeſſor.§. reſtituere.

k ¶ Actionē. vtilē. ſ. herditatꝭ petitionē. et hoc dicūt quidā qñ non hz regreſſum de euictiōe: al's emptor nō tenet. vt. J. eo. ſz ꝛ ſi lege.§. itē ſi diſtraxerit. Uel verius illud habeat vel nō habeat regreſſuz diſtiguit. cū res ſingularis de herditate vēdit. h autē vniuerſitas: vnō hic emptor indiſtincte tenetur.

l ¶ Juſſus. heres inſtitut⁹ in teſtamento inutili. et idē in ſequētibus quattuor. Accurſius florentinus.

c ¶ Poſſediſſe. ſed alias res ſuas fuiſſe credebat. et hoc ſubijcit: idē ꝛc. et ſic eſt idem caſus ꝑ alia ꝟba.

d E Tiam. hereditate eſſe. cū non ſint: ꝛ ſic poſſidet ꝓ herede vt h accipit: ꝛ ſuo noīe here. pe. tenet. ſiue q̄ ſciat eas res ꝑueniſſe ad defūctū ex herditate aliena q̄ peti ab eo poterat: ſiue putauit ꝓpriā defuncti. tenet hac actiōe vt hic innuit: etiā ſi putauit ꝛc. q̄ſi dicat ſiue bonā ſiue malā fidē hz. nā quo ad defunctū ſemꝑ male fidei intelligit heres: qꝛ ſucceſſor vitiorꝫ eſt et culpe defuncti. Et ſic eſt ar. ꝙ extraneus heres nō poſſit vſucapere qō defunct⁹ nō poterat ꝓpter vitiū ꝑſone: vt ſicut hic bona fides vel titulus quē hz non excuſat eū quomin⁹ teneat here. peti. qꝛ earꝫ rerū noīe tenet ꝑdeceſſor eius. ſic nec vſucaꝑe poſſit qō defunct⁹ nō potuit obſtāte vitio ꝑſonali: qō habz ex ꝑſona defuncti. vt plene dices. J. de publi. l. ſi ego.§. partus. Itē q̄d ſi putas te heredē titij cū nō ſis: ꝛ ſic poſſideas ꝓ herede hrditatē titianā. an teneberis michi q̄ ſum heres ſemproniȷ: et peto res illas quaſi ex herditate ſemproniȷ: Rñ. ſic: ſi me iterrogante inueniā te ꝓ herede vel ꝓ poſſeſſore poſſidere. Sed tu dices ꝙ titianā: vnde non puto teneri. Accur.

Heres vitiorū defuncti ſucceſſor ē.

e ¶ Emerit. ab eo qui poſſidet pro herede. Accur.

f ¶ Deberet dari. videt ꝙ ſic: ne ꝛc. q. d. qꝛ actor nimis grauaret ſi noīe ſingularū rerū ꝓponeret rei ven. quia graue eſt de dn̄io ꝓbare. et leue eſt ꝓbare ꝙ in herditate fuerit. venditorē em̄ teneri certū eſt cū videat et rem habē cū habeat pciū. vt. j. e. ſi et rē ꝛ pciū. ꝛ. J. ſi q̄s omiſ. cā. teſta. ſi pecuniā.§. fi. ſz vt ſine dubio ꝓcedā finge ꝛc. Alij ſic: videt ꝙ nō. ne ꝛc. id eſt peti. her. ꝛ agēdo de euictione. qō nō placet ſm quoſdā: qꝛ tūc nō tenet emptor

bus quattuor. Accurſius florentinus.

m ¶ Uēdere. in teſtamēto qō poſtea ꝓbat ſoffīcioſum. et ſic agit filius exheredatus petitiōe hereditatis.

n ¶ Fideicommiſſarium. eundēq; emptorē. Accur.

o ¶ Dari actionē. ſ. vtilē. nā fideicōmiſſarius loco heredis eſt. vt. ſ. ti. de fideicō. her.§. ſi q̄s. Sed nōne poſſidet titulo legati ſeu fideicō. Rñ ſic. et ideo nō tenet hac actiōe: niſi qñ ſciēs emit. argu. J. pri.§. ſi autē bona fide nō tenetur niſi in duob⁹ caſibus. i. cum modico habito reſtituat herdītas: vt h. vel qñ heres nō cōparet. vt. J. §. pri. Si ꝟo multo retēto: ipe heres tm̄ tenet peti. hereditatis. ſz emptor rei vē. teneat. Idē eſſet ſi quartā habeat heres ſub noīe quarte nō in re certa. Uel dic ꝙ hic fuit actū q̄rela: ꝛ ſic rupto teſtō fingit non habere ti. Sed ſi dicas eos nō hēre titu. vt prius dixiſti: an vſucapient cōtra petitionē hereditatis. H. Jr. ꝛ. M. ꝙ nō. niſi. xxx. an. vt. C. e. l. hereditatis. Tu dic ꝙ ſic: eo ꝙ excedit terminos vt detur ꝯ titu. poſſidentem: a nō ſuis terminis excedatur. vt. C. de edic. diui adri. tol. l. fi.§. fina.

p ¶ Ab herede. ſ. putatiuo qui vendidit ex neceſſitate ſcz teſtatoris iuſſu. aliud ſi voluntate: qꝛ tunc tenet heres. vt. J. e. ꝙ ſi in dīē.§. fi. que eſt ꝯtra. Qō nō placet: qꝛ ꝛ ibi iuſſu teſtatoris. vel hic ante morā litē: ibi poſt. vel verius hic nō ꝓhibet ꝯ venditorē agi. et ſic etiā aliud ꝯtra. ſoluit. J. e. l. in eſtimationib⁹. vel ſolue hoc vltimū (vt ibi.

q ¶ Perexiguum. id eſt paruum.

r ¶ Certa quātitate. modica. al's heres tenetur.

ſ ¶ Idem erit dicendum. vt teneatur fideicō.

t ¶ Certa q̄titate. ſ. de burſa eius cui reſtituitur qō datur cauſa adimplende conditionis.

reſtituere rogatus eſt: nõ putat papi. ab herede petandã hereditatẽ: qm̃ ꝓ herede qđ ꝯditionis implẽde gratia accipit: nõ poſſidet. Sed ſabinus in ſtatulibero ꝯtra ait: et id verius[a] eſt: q2 pecunia eſt hereditaria. Idez et in eo q̃ ſolos fructus ex hr̃ditate retinet[b] dicendũ erit. tenetur enim et is hereditatis petitione.

¶ Poſſidens titulo etiã mala fide nõ põt hac actione cõuenirí: ſed tanq̃ꝫ emptor vniuerſitatis põt vtili conuenirí. h.d. Bar.

¶ Si q̃s ſciens alienã emerit hereditatẽ. quaſi[c] pro poſſeſſore poſſidet. et ſic peti ab eo hereditatẽ q̃dã putant[d]. Quã ſniam nõ puto veram. Nemo eñ p̃do eſt q̃ p̃ciũ numerauit[e]: ſed vt emptor vniuerſitatis vtili[f] tenet̃. ¶ Itẽ ſi quis a fiſco hereditatẽ quaſi vacantẽ emerit[g]: equiſſimũ erit vtilẽ actionem aduerſus eum dari.

¶ Si hr̃ditas dat̃ ĩ dotẽ marit⁹ vtili here. pe. tenetur. B.

¶ Apud marcelluz li. iiij. digeſtoꝝ relatũ eſt: ſi mulier hereditatẽ in dotẽ dedit: maritũ[h] ꝓ dote quidem poſſidere hr̃ditatẽ: ſed petitiõe hereditatis vtili teneri: ſed et ipſam mulierẽ directa teneri marcellus ſcribit: maxime ſi iã factũ diuortium[i] eſt.

¶ Iſte eſt fortis. §. et difficilis et hꝫ duas ꝑtes. in prima variat̃ caſus tribus modis: ſꝫ vltima lec. eſt ꝯ̃ra ſm quã hoc intendit. Heres poſſeſſoris cũ titulo põt vtili ꝯuenirí ſicut defunctus poterat: et directa quando defunctus abſq꜄ titulo poſſidebat. B.

¶ Heredẽ[k] aũt[l] etiã eaꝝ reꝝ noĩe quas defunct⁹ ꝓ ẽptore poſſedit hereditatis petitiõe teneri[m] cõſtat quaſi ꝓ herede poſſideat: ꝯ̃uis etiam earũ rerũ noĩe quas ꝓ herede vel pro poſſeſſore defunctus poſſedit vtiq꜄ teneatur[n].

¶ Qui alieno noĩe poſſidet nõ põt noĩe ꝓprio petitiõe hereditatis ꝯueniri. h. d. B.

¶ Si quis abſentis noĩe poſſideat[o] hr̃ditatẽ cũ ſit incertũ an ille ratũ habeat: puto abſentis noĩe petendã hereditatẽ: ipſi⁹ vero[p] noĩe nequaq̃ꝫ: quia non videtur pro herede vel pro poſſeſſore poſſidere: qui cõtemplatione alteri⁹ poſſidet. niſi forte quis dixe-

a ¶ Et id veri⁹. ſ. in eo qđ a ſtatulibero datur: vt. ꝟ. de do. ca. mor. l. quod ſtatulib.
b ¶ Retinet: ex voluntate teſtatoris. et ſic modicum: ⁊ ſic vterq꜄ tenetur.
c ¶ Si q̃s ſciens. q̃ſi. ꝑ̃itatis exp̃ſſiuũ: aliť nlla eẽt nõ.
d ¶ Quidã putant. ſ. directo.
e ¶ Numerauit vt. ꝟ. de reg. iur. l. nemo eſt predo. ⁊ ſubaudi ob hoc ipſum q̃ malã fidẽ hẽat: niſi fiat inuaſio vt. ꝟ. đ acq. poſ. ſi ex ſtipulatione q̃ ẽ ꝯ. Sꝫ ad ĩpediendã p̃ſcriptionẽ ꝓ poſſeſſore poſſidet: vt. ꝟ. đ vſuc. nõ ſolũ §. i. vel qđ eſt veri⁹. lꝫ inuadat non poſſidet ꝓ poſſeſſore ꝯ̃trũ ad hanc actionẽ. q2 ti. hꝫ: vt. ꝟ. quorũ le. l. i. §. q2 aũt.
f ¶ Utili. ergo cum hic tenuerit emptio: et datur vtilis multomagis dabitur directa vbi nõ tenuit: vt. ſ. eo. l. nec vllã §. i. Itẽ ideo hic datur vtilis: quia non poſſidet pro poſſeſſore: ⁊ q̃dã ideo dicebant dari directã: q2 dicebant eũ poſſidere ꝓ poſſeſſore. ſꝫ cũ hic poſſideat ꝓ poſſeſſore: dabitur directa. et vt plene habeas: diſtingue ſm Azo. cũ quis emit vniuerſitatẽ mala fide: tenetur vtili vt hic. ſi bona fide: non niſi modico eſt diſtr icta: vel ſi nõ cõparet venditor: vel ſi fiſcus vendidit: vt. ſ. e. l. §. ſi quis. ⁊ ꝟ. pri. ſi tamẽ hẽat regreſſuz ad venditorẽ hereditatis. al's ſecus ſm quoſdã. vt. ꝟ. eo. ſꝫ et ſi lege. §. itẽ ſi rẽ diſtraxit. vel illa loquitur qñ res ſingularis eſt vendita. Itẽ tenet̃ ſi titulus ꝓ nõ titulo habeatur: vt. ſ. e. nec vllam. §. i. Si ꝟo rẽ ſingularẽ: ſiue bona fide ſiue mala fide: nõ tenetur. niſi titulus habeatur pro nõ titulo: vt. ſ. e. §. omnibus.
g ¶ Emerit. etiam ignorãs: ⁊ hoc in ꝑuilegiũ fiſci ne veret̃. ſed ꝯ hunc. §. C. đ quadri. preſ. bñ. vbi đr emptorẽ ſtatim eſſe ſecurum. ſed illđ in ſingľaribus alienatõibus. hic aũt vniuerſitas fuit. vel hec corrigitur ꝑ illam
h ¶ Maritũ. ſciẽtẽ alienã hr̃ditatẽ: vt. ſ. e. §. ſi q̃s ſciẽs
i ¶ Diuortiũ. ꝑ qđ ẽt cã poſſeſſionis ꝑ maritum in hereditate ſoluta eſt. (aliĳ dicũt ẽt ſi ignorãs

k ¶ Heredẽ. ponit duos caſ⁹ h. §. pm⁹ ſi đfunctus poſſedit ꝓ emptore res aliq̃s: ⁊ ei⁹ heres ſe putat heredẽ in his reb⁹. i. dominũ ex cã hereditaria: cũ tituluz hẽat tenet̃ vero heredi ex ꝑ̃ſona ſua: quaſi ꝓ herede poſſideat: lꝫ defunctus non teneret̃. ar. ꝟ. ti. i. cũ mlti. Io. Sꝫ nõ ne ẽt ex ꝑ̃ſõa ſua ti. hꝫ pro herede: et eo vſucapit illas res: vt. ꝟ. đ acqui. poſ. l. iij. §. ex plurimis. Sꝫ dic eſt heres in his: ⁊ nõ ẽ hr̃s quo ad hoc. ſed ſi vſuc. ẽ heres quo ad h⁹ vt ſit dñs. vel dic q̃ mala fide poſſidebat defunctus vnde heres non vſucapit: et ſic ꝓ nõ ti. Itẽ ſi defunct⁹ habuit ti. ergo hr̃s hꝫ eũdem ti. vt. §. ex plurimis. Sed rñ. vt ex ſua ꝑ̃ſona non defuncti teneat̃. Scđs ẽ qñ defunctus poſſidebat ꝓ hr̃de vł ꝓ poſſeſſore. et iđ teneatur hac actiõe nã heres ex ꝑ̃ſona defuncti tenet̃ nõ ex ſua: q2 vere eſt heres: vt. ꝟ. ti. i. l. pe. et fi. ⁊ C. eo. l. ij. et. ſ. e. in. §. nerati⁹. Cõtrarium videbat̃ in ſecundo caſu: q2 heres ti. hꝫ. ꝓ herede. ſed ex ꝑ̃ſona defuncti tenet̃: vt dixi: et ſic ex duabus cauſis poſſidet: vt. ꝟ. de acqui. poſ. l. iij. §. ex plurimis. Aliĳ vt. h. ponunt primum caſum qñ heres ſeij credebat rẽ fuiſſe cuiuſdã hr̃ditatis quã hr̃ditatẽ credebat fuiſſe illi⁹ ſeij cuius hr̃s eſt: ſꝫ defunctus eã hr̃ditatẽ nõ ſingularẽ rem emerat. vt euitet op. q2 ti. hꝫ quẽ defũct⁹ habuit. ſꝫ dic vt dixi: q2 ⁊ ꝓ ẽptore ⁊ ꝓ hr̃de poſſidet: et ex ſua ꝑ̃ſona nõ defũcti ꝯuenit̃: vt. d. l. đ acq. poſ. l. iij. §. ex ꝑ̃rimis.
l ¶ Aũt. petitor ſit hr̃s titij. reus ſeij. q̃ ſeius rẽ titij poſſederat ꝓ emptore. Accur.
m ¶ Teneri. ei q̃ hr̃s ẽ dño reꝝ ẽptaꝝ ꝑ đfũctũ a ñ dño
n ¶ Teneat̃. hr̃s ſeij reus. qui ſei⁹ rem titij poſſederat pro emptore.
o ¶ Poſſideat. apprehendendo prius. Accur.
p ¶ Ipſi⁹ ꝟo. ſcꝫ q̃ poſſidet: ſed aliud in rei vẽ. vt. ꝟ. đ rei ven. l. officium. et. C. vbi in rem ac. l. ij. que ſunt contra. nam ibi ſola detentatio. hic aũt ꝓ herede vel pro poſſeſſore poſſeſſio: quod hic ĩ hoc procuratore nõ erat,

rit: cum ratum nō habeat[a]: tā procuratorē[b] quaſi p̄donē eē tūc em̄ ſuo noīe teneri pōt.

¶ Qui nō poſſidet ſ; vt poſſeſſor ſe obtulit hac actiōe tenetur. h. d. Bar.

¶ Non ſolum autem ab eo hereditas peti poteſt: qui corpus hereditariū poſſidet: ſ; ⁊ ſi nichil[c] poſſidet videndum ſi non poſſidens obtulerit tamen ſe petitioni: an teneat̃: et Celſus lib. iiij. digeſtoꝝ ſcribit ex dolo[d] eū teneri. Dolo em̄ facere eū qui ſe offert petitioni. quam ſententiam marcellus gñaliter apud iulia. ꝓbat: oēm qui ſe offert petitiōi quaſi poſſidentem teneri[e].

¶ Qui dolo deſijt poſſidere vt poſſeſſor tenetur: qui liberatur ſi poſſeſſor liti ſe offert ſed ſatiſfactio eius qui dolo deſijt poſſidere nō liberat poſſeſſorem. h. d. Barto.

¶ Itē ſi quis dolo fecerit q̄minus poſſideat: hereditatis petitione tenebit̃[f]. Sed ſi alius nactus poſſeſſionē quam ego dolo malo amiſerā paratus ſit iudiciū pati: Marcell⁹ lib. iiij. digeſt. ſcribit[g] neb forte euaneſcat aduerſus eū[i] q̄ deſijt[k] litis eſtimatio: et magis[l] euaneſcere ait[m]: niſi petē tis intereſt[n]. Certe inquit ſi rem paratus ſit reſtituere indubitatū erit euaneſcere: ſed ſi is qui dolo deſijt poſſidere ante conueniatur: eū qui poſſidet non liberabit[o].

¶ Debitor quaſi poſſeſſor iuris hac actiōe tenet̃ ſiue ſit ex ꝯtractu ſiue ex delicto: dū tñ p̄ns ſit debitū. itē ſiue contraxerit cū defuncto ſiue cum hereditate: ſec⁹ ſi cū herede. Itē q̄ hr̄ditario noīe h; actionē hac actione tenet̃ tanq̄ iuris poſſeſſor. h. d. cū. l. ſeq. vſq; ad finem. Barto.

¶ Itē a debitore[p] hr̄ditario quaſi[q] a iuris poſſeſſore. Nā et a iuris poſſeſſoribus poſſe hereditatē peti ꝯſtat. Pau.

SEd vtrū ex delicto an ex ꝯtctu debitor ſit: nichil refert[r]. Debitor aūt hereditarius intelligit̃ is quoq; q̄ ſuo hr̄ditario ꝓmiſit: vl' q̄ añ aditā hr̄ditatē[f] dedit dānu;.

VEl aliquam rē ſ ai⁹ hereditariam ſurripuerit. Vlpianus.

a ¶ Non habeat. et hoc certum eſt.
b ¶ procuratorē. ſ. iſtū: vt. ī. ti. i. cum multi. ⁊. l. ſi.
c ¶ Sed et ſi nichil. ſupple puta poſſidet.
d ¶ Dolo. i. ꝓpt dolū peti. here. et hoc qñ actor ignorauit. al's non. vt hic. ⁊ ī. e. l. qui ſe. q̄ eſt cōtra. nec enim debuit certiorari q̄ ſciuit. vt. ī. de actio. empto. l. i. in fi.
e ¶ Teneri. etiā rei vendi. vt. ſ. de do. l. pe. ⁊. ī. de rei ven. l. is q̄ ſe. vbi plene diſtingues de hoc.
f ¶ Tenebit̃. vt ſ. e. nec vllā. §. is aūt qui reſtituit: ſed qua actione. Rñ. directa ſ; q̄ſ dam: cū dolus ꝓ poſſeſſore habeat̃ tu dic vtili. nec obſtat q̄ dolus pro poſſeſſore habeat̃ q; et ratihabitio ꝯpat̃ mādato. nō tñ agitur mādati. vt. ſ. de nego. geſt. pomponius in fi. Accur.
g ¶ Scribit. ſc; querendo.
h ¶ Ne. i. an.
i ¶ Aduerſ⁹ eū idēſt me. nā mutat pſonas. nā in prin. loq̄tur de doloſo in tertia pſona. poſtea de eod̄ in prima: et nunc in tertia.
k ¶ Deſijt. dolo poſſidere. Azo.
l ¶ Magis. ſc; ꝗ̄ contrarium.
m ¶ Ait. ſcilicet marcellus.
n ¶ Intereſt. quia ſecundus non totum habeat. ī. de re iudi. ſiquis dolo. §. i.
o ¶ Non liberabit. nota diſtinctionem iſtam quis p̄mo cōueniatur. vt hic. et. ī. de ſolutio. l. ſtichum. §. dolo. et. ī. eo. ſed et ſi le. §. perinde. ⁊. §. vtrū. et ar. ī. de tabu. exhi. l. locū. §. cōdēnatio. ſed cur ſecus in norali vbi doloſo ſoluente liberat̃ poſſeſſor. vt. ī. de noxa. ac. l. de illo in fi. et. l. ſe. et. l. electio. ⁊. ī. ſi fa. fur. fe. di. l. quotiens. et idem in actiōe de dolo qñ dolū plēs faciūt: vt. ſ. de dolo ſi plēs. que oēs ſunt ꝯ. Rñ. he cū ſint pſonales ratione poſſeſſiōis nō ſic ꝓpe ītētari pñt: et eodē mō rñde ad illā q̄ eſt. ſ. q̄d me. cau. q̄d diximus. in prin. ar. ad ſolutionē et diſtinctionē iſtā inſti. de le. §. ſi res. magis aūt ē ꝯ. ī. de reb⁹ eoꝝ. l. illicite. vbi tutor eſtimationē rei pupillo dedit quā ſine decreto alienauit. Sed dic q̄ ibi vera eſtimatio fuit data. ideo; habet̃ ꝓ vendita de nouo. hic aūt in litē iuratur. vnde in penā ꝯputatur q̄cquid eſt ſolutum. Itē q̄ dico doloſo ſoluente non liberari poſſeſſorē intellige niſi poſſeſſor habeat cauſa; a doloſo ꝓpt quā regreſſurus ſit ad eum. nā tunc his defenſionib⁹ vtat̃ emptor quibus venditor. vt. ī. ſi fa. fur. fe. di. l. quotiēs. §. plane. ⁊. C. de euic. l. ēptori. et d̄ vſu. rei iu. l. ſācim⁹. in fi. et. ī. de excep. rei iu. ſi q̄s cū totū. §. plane ſi ſ rē. Vel dic ſec⁹ eē vbi vēditori cepit ꝯpetere exceptio. p⁹ vēditionē; vt erat hic. ſc; poſt ꝯdēnationē ⁊ ſolutionē. nā hab; exceptionē rei iu. ſicut abſolutus: vt. ī. de except. rei iu. ſi q̄s cū totum. §. plane. et tunc nō ꝓſit emptori: vt ar. ī. d̄ pecu. q̄ſitum. §. ſi annua. ⁊. ī. mā. l. heredē. Huic opinioni eſt ꝯ. ī. de here. ven. l. emptori. Sed dic q̄ ibi eſt vniuerſitas vendita. vnd̄ ēt oīa poſtea q̄ſita d; dare ēptori. vt ar. in e. ti. l. vēditor ex hef. imo ibi erat pignus q̄d eſt ſeq̄la nois venditi. vñ ſequitur emptorē;. vt ibi dicitur.
p ¶ Itē a d̄bitore. ſ. pōt peti hr̄ditas. vt h. ⁊. ſ. e. l. reglariter. ⁊. ī. fa. her. l. fūd⁹ q̄. i ſi.
q ¶ Quaſi. dictō ſiltudinaria int̃ poſſeſſorē actiuū et paſſiuum. vt. ī. eo. q̄ ſi in diem. §. iul. et. §. idē iul.
SEd vtꝝ. refert. imo refert qñ ſe ſi ꝯtēdit hr̄dē. ſi et debitor ē ex maleficio: ⁊ ſi non ꝯtēdat ſe hr̄dē: tenetur quaſi pro poſſeſſore poſſideat ius hereditarium. ſicut enim tenetur predo qui iniuſte poſſidet corpus hereditariū: quia pro poſſeſſore poſſidet: ita etiam h̄ qui ius hereditarium poſſidet ex iniuſta cauſa: quaſi pro poſſeſſore poſſideat teneri debet: licet ſe non contendat heredem. Sed vbi ex iuſta cauſa tenet: quia non poſſidet pro poſſeſſore ius hereditarium: teneri non poteſt niſi ſe contendat heredem: et tunc tenetur ideo quia illud ius pro herede poſſidet: quia in eo putat ſe heredem: ſic. ī. ti. i. l. ſi. et. ī. e. ſi debitor.
ſ ¶ hereditatem. forte ſeruum hereditarium corrumpendo: vt. ī. de ſeruo corrup. l. hec actio. ſecus autem ſi poſt aditam hereditatem: vt. ī. eo. l. iij. et. l. q̄ ſi in diem. §. non ſolum. ⁊. §. ſed et ſi negocium.

Quod ſi in diē ſit dbitor vl' ſub cōditiōe a quo petita eſt hereditas[a]/nō debere eū dānari. Rei plane iudicate[b] tēpus ſpectandū eē ſm Octaueni ſniaȝ: vt apd pōponiū ſcriptū ē: an dies[c] venerit qd ⁊ in ſtipulatiōe ꝯditionali erit dicēdū. ſi aūt nō venerit: cauere officio[d] iudicis debeat de reſtituendo hoc debito cū dies venerit vel ꝯditio extiterit. ſed et is q̄ ꝑcia reꝝ hereditariarū poſſidet[e]. Itē quia a debitore hr̄ditario exegit petitione hr̄ditatis tenet. Unde iul. li. vij. dige. ſcribit ab eo q̄ petit hr̄ditatē ⁊ litis eſtimationē ꝯſecutꝰ eſt: hr̄ditatē peti poſſe. Nō ſolū aūt a debitore defuncti: ſed etiaȝ a debitore hereditario[f] peti hr̄ditas[g] pt. Deniqȝ ab eo q̄ negociū hereditariū[h] geſſit: et celſo et iuliano videt peti hr̄ditatē[i] poſſe. Sed ſi hr̄dis[k] negociū geſſit nequaqȝ. ab hr̄dis[l] em̄ debitore peti hr̄ditas non poteſt.

Supra dixit de eo q̄ ē poſſeſſor. hic de eo qui ē creditor hoc ē q̄ hȝ aliquā actionē ꝑſonalē ad hereditatem. Bar.

Iulia. ſcribit: ſi is[m] qui ꝓ hr̄de poſſidebat vi fuerit deiectꝰ: peti ab eo hr̄ditatē poſſe quaſi a iuris poſſeſſore. qȝ hȝ interdictū vn̄ vi/qd victꝰ[n] cedere dȝ. ſed et eū q̄ vi deiecit petitione hereditatis teneri: quia hereditarias res pro poſſeſſore poſſidet. Idem iulia. ait: ſiue quis poſſidens[o] ſiue nō rem vēdiderit/petitione hr̄ditatis eū teneri: ſiue tā precium recepit: ſiue petere poſſit: vt et is actionibus cedat[p]. Idē ſcribit patronū hr̄ditatē petere non poſſe ab eo cui libertus hereditatē in fraudē[q] alienauit[r]: quia caluiſiana[s] actione ei tenet[t]. Patroni[v] em̄ iſte debitor eſt non hr̄ditarius[x]. Ergo nec ab eo cui mortꝭ cā donatū ē[y] peti hereditas pt. Idē iul. ſcri. ſi qs[z] ex cā fidicōmiſſi[a] reſtituerit hr̄ditatē vl' ſingulas res ꝓſtiterit: peti ab eo hr̄ditatem poſſe. qȝ hȝ ꝯditionē[b] eaꝝ rerū q̄ ex ea cauſa ſolute ſunt: ⁊

Quod ſi die. petita ē hereditas. i. ſ quē eſt actū petitione hereditatis. Sȝ quō potuit ante diē agi: vt ff. de iudi. l. nō quēadmodū: q̄ eſt ꝯ. imo debet inducie duplicari. vt inſti. de except. § hodie. q̄ eſt ſtr ꝯ. So. hic de facto fuit admiſſus ad agendū. ſic et. ff. ti. i. ſi nō mortꝫ. l fi. ⁊. l. poſthumꝰ. § ſi quis. qd non plȝ. dic ergo ſcdo ꝙ hic nō fuit petitio hr̄ditatis ꝓpoſita ꝓpter id qd debebat in diē vel ſub ꝯditione: imo ob alia q̄ poſſidebat. ſed in qȝ vniuerſalis ē hec actio: etiā ea que poſtea debere cepit reſtituit. vt argu. i. e. l. ſi quo tēpore. ſi ei alia nō deberet interim aliquid peti non poſſet. ſed ar. ff. i. de pecu. l. queſitū ſed dic ꝙ ibi rōne dubitationis admittit. vel ſolue hec in vniuerſali illa. ff. de iudi. in ſingulari dicit. ſed ſecunda ſolu. verior eſt. In caſu tn̄ etiā de futura re agit. vt. i. ad l. aqui. l. in lege.

b Iudicate. vt. i. eo. ſi a patre § pe. Accur.

c Dies. quando fuit in diem.

d Officio. qd eſt generale. vt. ff. de iudi. l. in oibꝰ.

e Poſſidet. hic qui precia habȝ tenet vt hic. ⁊. ff. qd me. cau. ſi ipſa in fi. cautione ſibi tn̄ preſtita ſi ꝑ euictione ſit emptoribus obſtrictus. vt. i. eo. ſi poſſeſſor § ſed ſi ob venditionem. Accur.

f Hereditario. qui factꝰ ē debitor poſt mortem.

g Hereditas. i. debitū ꝑ peti. here. Azo.

h Hereditariū. et añ aditā hr̄ditatē. vt. i. ti. i. l. fi.

i Hereditatē. id eſt quod debet ex mala geſtione ꝑ petitionem hereditatis.

k Heredis. i. iſtius qui agit et eiuſdem hereditatis ſed ea adita. Accur.

l Ab heredis. tantum vt non fuerit debitor defuncti vel hereditatis. vt. i. eo. ſi a patre § ſi poſſeſſor. et. l. vnon tantum § ꝙ ſi pro herede. Accur.

m Si is. ſi. i. Huis.

n Victus. ſcȝ iudi. peti. here. victus debet cedere interdictum: vt hic. Sed contra. i. e. l. at vbi. Solu. ibi exegerat iam per interdictum: et tunc non reddit: hic non exegerat. vel ſol. vt ibi. Item no. hic ꝙ etiam actiones cedi ex delictis ceduntur.

Actōes ex delictꝫ cedi poſſunt

o Poſſidens. rem venditam. vel dic alias res hereditatis. Accur.

p Cedat. q̄ñ agere pōt. nā generaliter verum eſt vt quotiens quis ideo tenetur ꝙ actionem habeat cedendo eā liberat. vt. i. de pecu. l. quod debetur.

q In fraudē. ideo dicit i fraudē: quia ſine fraude donare poteſt amicis bn̄ merētibus: et filiaȝ dotare poteſt. vt. i. ſi quid in frau. pa. l. diuꝰ. Accur.

r Alienauit. vendendo vt tamen emptor fraudem participet. ſi vero donando ſecus: vt. C. de his que in frau. credi. l. fi. Accur.

ſ Quia caluiſiana. hec non eſt bona ratio: quia hec actio cuȝ alia datur. ſed ea que ſequitur eſt bona patroni autē ⁊c. vt. ff. e. l. § ſȝ ſi negociū. Sic eſt mala ratio. vt. i. e. l. ⁊ non tantum § ꝙ ſi. quādoqȝ tamē hec ratio eſt bona in aliis actionibꝰ quibuſdaȝ. vt. ff. d mio. l cauſe. ij. et. ff. qd me. cau. ſi cum § i. ⁊. ff. de dolo. l. i § i. Iteȝ dicas ꝙ pauliana ſoli creditori datur ſecūdū oēs fauiana ſoli patrono ſm nos: et caluiſiana communis ſed alij contra.

t Tenetur. ſ. emptor. Accur.

v Patroni. bona ratio. Accur.

x Non hereditarius. vnde ſi alius eſſet heres non poſſet reuocare.

x Hereditarius. vnde hereditas vel alius hr̄s non habet obligatum acceptorem.

y Donatum eſt. a liberto vbi ſolus inſpicitur euentus etiam ſine fraude ſicut in legatis. vt. i. ſi quid in frau. pa. l. i. et. l. ſi patronus § ſi inteſtatus. ſed ſecus in alienatione que fit inter viuos titulo non lucratiuo. vbi duo predicta. ſ. conſiliū et euentus ſunt neceſſaria. vt in eo. ti. l. i. ⁊ C. ſi quid in frau. pa. l. i. Accur.

z Si quis. inſtitutus in teſtamēto inutili. Accur.

a Fideicommiſſi. quod non erat debitum. Et dic reſtituit re et verbo: vel verbo ſolo. nam vtrunqȝ poteſt. vt. i. ad treb. l. reſtituta.

b Cōdictionē. ſ. indebiti gr̄a poſſeſſionis. vt. i. de cōdi. inde. l. indebiti § i. ⁊. l. ij. in fi. et. l. iij. ⁊. iiij. ⁊. v.

a ¶ Velut.iuris.i.cõdictionis indebiti.
b ¶ Repetere põt.p ↄdictionẽ indebiti precium.
c ¶ Sed his.primo et ſecundo.
d ¶ Duntaxat.nõ aũt in plus niſi in dolo fuerit:q2 ſcierẽ ter ſoluiſſet.vt.s.eo.nec vllã.§.is aũt q̃ reſtituit.q̃ eſt ↄ.

inſti.de acti.§.ſi q̃s agẽs.Sʒ ibi ſoluit putatiuo credito ri de ſuo cui non habuit rã iuſtã cãm ſoluẽdi:et iõ non reputat ibi:ſʒ h̃ ſic.Ul' dic q ibi erãt legata a legitio re
m ¶ Actõib⁹.q̃s hʒ ↄ eũ cui ſoluit d ſua burſa. (petita
n ¶ Petitori.i.vero heredi.Accur.

velut iuris[a] poſſeſſoꝛ ẽ. ¶ Sʒ et ſi p̃cia rex quas diſtraxit ex cã fideicõmiſſi ſoluit: peti hr̃ditatẽ ab eo poſſe:q2 repetere põt[b]. ſʒ his[c] caſib⁹ actiones ſuas dũtaxat[d] p̃ſtaturus eũ:cũ et res extãt et põt petitoꝛ etiam p in rem actionem eas vendicare[e].

¶ Poſſeſſoꝛ vict⁹ hʒ retẽtionẽ rex ꝓpter expẽſas per eũ factas ⁊ pecuniã ſolutã: ſi ſibi culpa imputari non poſſit. Bar. Gaius.

Quod ſi poſſeſſoꝛ hr̃ditatis ob id q ex teſtõ heredẽ ſe eẽ putaret legatorũ noie de ſuo ſoluit:ſi q̃s ab eo ab iteſtato eã hr̃ditatẽ euicat:licet dãnũ videt' eẽ poſſeſſoꝛis q ſibi nõ ꝓſpexerit ſtipulatiõe[f]:euicta hr̃ditate legata reddi:attamẽ q2 fieri p̃t vt eo tp̃e ſoluerit legata: quo adhuc cõtrouerſia nulla nata ſit[g]:⁊ ob id nullã interpoſuerit cautionem.placet in eo caſu euicta hereditate dãdã ei eſſe repetitionẽ[h]. ſed cũ ceſſãte cautiõe repetitio dat':piculũ eſt ne ꝓpter inopiã ei⁹ cui ſolutũ eſt legatum : nil repeti poſſit.Et ideo ſm ſenatuſcõſulti ſniaʒ[i] ſubueniẽdũ eſt ei[k]: vt ip̃e quidẽ ex retẽtiõe rerũ hereditariarum ſibi ſatiſfaciat[l]:cedat autem actionibus[m] petitoꝛi[n] qui ſuo periculo eas exerceat.

¶ Si pecunia per poſſeſſoꝛẽ depoſita ꝑditur poſſeſſoꝛ cedendo actionem liberatur.h.d.Barto. Ulpianus.

Item vidẽdũ eſt ſi poſſeſſoꝛ hr̃ditatʒ vẽditõe p argẽtariũ[o] facta pecuniã apd̃ eũ ꝑdiderit an petitiõe hr̃ditatis teneat':q2 nichil hʒ nec ↄſeq̃ p̃t. Sʒ labeo putat eũ teneri : q2 ſuo piculo male argẽtario credidit[p]. Sʒ octauen⁹ ait:nichil eũ p̃ter actiões p̃ſtaturũ[q].ob has igit' actões petitiõe hereditatʒ teneri[r]. Michi aũt ĩ eo q̃ mala fide poſſedit : labeõis ſnia placet[s]. In altero vero q̃ bona fide poſſeſſoꝛ eſt:octaueni[t] ſnia ſequenda eẽ videtur.

¶ Poſſeſſio iuris vel rei pendete iudicio ſupueniẽs venit in hac actione.h.d.Bar.

¶ Si q̃s cũ peteret' ab eo hereditas neq3 rei[v] neq3 iur3[x] velut poſſeſſoꝛ erat. vex poſtea aliq̃d adeptus eſt:an petitõe hr̃ditatʒ videat' teneri. Et celſus lib.iiij. dige. recte ſcribit hũc ↄdẽnãdũ:lʒ in ĩitio nichil (poſſedit[y].

¶ Hic exponit verbũ vel rẽ hr̃ditariã poſitũ in.l.gñalit.s.e.⁊ breuiter hoc itẽdit. In hoc iudicio veniũt omnes res:ſiue ſint iura/ſiue ſint corpa/ſiue ad d'ñctũ ſpectabãt iure dominij ſiue poſſeſſiõis ſiue detẽtionis.h.d. cũ princi.l.ſeq.Barto.

¶ Nũc videamus[z] q̃ veniãt in heredi.petitionẽ: ⁊ placuit vniuerſas res hereditarias ĩ hoc iudiciũ venire[a] ſiue iura[b] ſiue corpoꝛa ſint. Paulus.

e ¶ Vendicare. vt.C.e.ſi p⁹ moxtã.in fi.⁊.s.e.l.ẽt §.i.al's ẽin.l.nec vllã.§.q ſi q̃s hereditatẽ.ibi ne in ſingl'is ⁊c. Et hoc eſt vex emptores ↄueniri niſi habeãt regreſſum ↄ illũ q̃ bona fide diſtraxit.vt.j.e.ſʒ et ſi.§.fi.⁊.§.itẽ ſi rem.Vel niſi petitoꝛ iã acceperat p̃ciũ a vẽditore.p̃ cũ ei ⁊ rẽ nõ d'bet hr̃e. vt.C.ſi ſeruus exter.ſe emi mã.l.i.Accur.

Quod ſi poſſeſſoꝛ.ſtipulatiõe.ſ.iſta euicta ⁊c.

g ¶ Nata ſit.nã mota controuerſia ſi ſine cautiõe p̃ſtaret: dolo carere nõ vr̃.vt.j.ad l.fal.l.dolo.

h ¶ Repetitionẽ.ſ.ab eo cui ſoluit p ↄdictõeʒ idebiti:ſi aũt ali⁹ ex teſtõ hr̃s extitiſſʒ et ſic valẽt relicta ip̃e q̃ putat ſe hr̃dẽ ſoluit nõ repetit.ſed ↄria nego.geſto.agit ↄ verũ hr̃dẽ.vt.s.de nego.geſ.l.fi.

i ¶ Sniaʒ.q̃ fuit vt bo.fi.poſ.nõ afficiat' dãno.vt.j.e.itẽ ve.§.eos aũt

k ¶ Ei. putatiuo heredi.

l ¶ Satiſfaciat imo vr̃ q cũ indebite ſoluit nõ ipu tet.vt.j.e.ſi poſſeſſoꝛ.§.ſʒ ⁊ ſi ſenatus.que eſt ↄ.So.ibi erat mota ſibi ↄtrouerſia q̃ñ ſoluit:h̃ nõ.Vel h̃ iputat retinẽdo nõ aũt agẽdo:vt ibi.Aliĳ dicũt q ibi ſoluit de ſuo:h̃ de hr̃ditate.ſʒ hoc nõ valet:q2 h̃ poſitũ ẽ q de ſuo ſoluit.vt in p̃n.huius legis.Aliĳ dicũt q hec in bõe fi.illa in male.fi.lʒ ibi in eodẽ.§.s.poſuiſſet d bõe fi. Tu dic q h̃ ſoluit d ſuo:⁊ repetit ꝑ ꝑ iuſtã ignoꝛãtiã:q2 ſic in teſtõ ſcriptũ iuẽit.vt

o ¶ Item vidẽduʒ p argẽtariuʒ puta cyphi argẽtei.et idẽ ſi p ꝑſeneiam libꝛum.
p ¶ Credidit.i.ↄfidit.quaſi mala electio ſit i culpa. ar.s.de neg.geſ.nã ⁊ hui⁹.§.fi.
q ¶ Preſtaturx. et ẽ ꝑ eo.j.de pecu.qd̃ debet.in fi.
r ¶ Teneri. ſcʒ ait octauenus
ſ ¶ Placʒ.vt ſit in ſuo periculo : vt.j.de rei ven.l.ſi nauis. in prin.et §.fina.⁊.l.iul.ait ſi holem.§.vſq3 adeo.⁊.§.q ſi dolo
t ¶ Octaueni.ſ. vt nõ teneat'.vt.j.e.illud.et l.iulianus ſcribit.
v ¶ Si q̃s rei.ſ. coꝛpalis. Accur.
x ¶ Iuris.vt in coꝛpalis.et ſic improp̃e dr̃ poſſideri:et iõ dicit velut
y ¶ Poſſedit.vt s.e.l.iiũ.⁊.l. q ſi in die.i p̃n.ſic ĩ actiõe de peculio: vt.j.d pecu.q̃ſitũ ſic ⁊ ĩ actiõe ad exhi.vt.j.ad exhi.l.tigni.§.ſi q̃s.⁊ in rei vẽdicatõe.vt.j.d rei vẽ.l.ſi nãt.§.i
z ¶ Nũc videamus.vidim⁹ cui ↄpetat.s.eo. vſq3 ad.l.regularit.et ↄ quẽ vt ab i de vſq3 huc.nũc q̃d ĩ ea veniat videam⁹: qd̃ expediet vſq3 ad.§.p̃ter hec.q̃ ẽ.j.eo.itẽ veniũt.

a ¶ Venire.vt.j.l.pri.⁊.l.itẽ veniunt.§.cũ ꝑdixim⁹.
b ¶ Siue iura.excipe ſuitutes.vt.j.l.pr.i fi.ſʒ certe ſic p̃t excipi q̃cq̃d de nouo q̃rit'.vt.j.ſi a p̃re.§.ſi poſſeſſoꝛ.ſʒ nũq̃d ⁊ feuda veniũt:q̃ q̃s iure hr̃ditario nõ hʒ ſed dñi bñficio.vt i ↄſue.feu.q̃d ſit feudũ.c.i.Rñ.ſic ſi fili⁹ maſcul⁹ ẽ q̃ agit.l'ali⁹ dſcẽdẽs maſcul⁹ ñ feia:niſi ex pacto ſʒ agnati agũt poti⁹ q̃ p̃nt feudo ſuire:vt d ſuc.feu.c.i.

Et non tm̄ hereditaria corꝑa: ſʒ et q̄ non ſunt hereditaria: quoꝝ[a] tm̄ ꝑiculū ad heredem ꝑtinet: vt res pignori date defuncto/ vel commodate depoſiteve[b]. Et q̄dē rei pignori date ēt ſpālis petitio eſt: vt hereditatꝭ petitiōe[c] cōtineaꝛ: ſicut ille quaꝝ noīe publiciana cōpetit[d]. Sed lʒ earum noīe q̄ cōmodate ſunt vel depoſite/ nulla ſit facile[e] actio: qꝛ tm̄ periculū earū ad nos ꝑtinet: equū ē eas reſtitui[f].

Quod non fuit defuncti ſed eſt heredis: in hac actione nō venit. h. d. Barto.

Et ſi pro emptore vſucapio ab herede[g] ipleta ſit: non veniet[h] in hereditatꝭ petitōeʒ qꝛ heres[i]. i. petitor[k] eā vendicare pōt[l]. nec vlla exceptio[m] datur poſſeſſori.

Res ꝓ q̄bus defuncto nō cōpetebat actio ſed retentio veniūt in hoc iudicio. Bar.

Veniūt ⁊ he res in hereditatꝭ petitione ī q̄bꝰ poſſeſſor[n] retētionē habuit: nō etiā petitionē. Veluti ſi iurauerit defūctus[o] petitoris rē non eſſe[p] ⁊ deceſſerit: debent he q̄ʒ reſtitui[q]. Immo ⁊ ſi poſſeſſor[r] ſua culpa eas amiſerit[s]: hoc noīe tenebiꝛ. Ideq̄ʒ erit et in ꝑdone[t]: lʒ hic ꝓpter culpam[v] non teneatur: quia nec hic debet has res retinere[x].

Quod non pōt reſtitui in hac actione non venit. Bar.

Seruitutes[y] in reſtitutione hereditatis nō venire ego didici[z]: cum nichil[a] eo nomīe poſſit reſtitui[b]: ſicut eſt in corporibus et in fructibus[c]. ſed ſi[d] non patiatur ire et agere/

a Et non tantū. quoꝝ. ſ. non hereditarioꝝ.
b Depoſiteve. nā harū q̄nq̄ʒ depoſitariꝰ periculū preſtat. vt ſi repromiſit ante vel culpā cōmiſit. vt. ī. vi bo. rap. l. ij. §. et generaliter.
c Petitiōe. i. hypothecaria. vt ideo merito hereditatis petitōe contineaꝛ: vel lege vt pro q̄buis.
d Cōpetit. vt qꝛ defunctꝰ emit a non domino.
e Facile. q̄nq̄ʒ eñ datur. vt. ī. vi bo. rap. l. ij. §. ⁊ generaliter. et inſti. de ob. q̄ ex delic. naſ. §. q̄ de fullone. ⁊ cū aliꝗ cōmodat commodatario. azo. Itē ⁊ q̄ñ dñiū tranſiuit. vt ar. ī. loca. l. in naue. Sed q̄d ſi rē meā tibi cōmodaui: nunc reperis penes aliū: nū q̄d poterꝭ agere contra eū? R̄ñ. nō aliqua actiōe: ſʒ forte iudicis officio ſm̄. h. et iō dicit non facile. ſed an ego potero agere ꝯ eū ꝑ actionē cōmodati? R̄ñ. non. ſed per actionem in rem.
f Reſtitui. per peti. here. cū poſſeſſor ꝓ herede vel ꝓ poſſeſſore poſſideat.
g Ab herꝭde. ſ. vero q̄ nūc pe tit. Sed quō cōpleuit ſi nec poſſedit? R̄ñ. hereditas cōplet ſm̄. M. arg. inſti. de ſtip. ſer. in ṗn. vel heres ēt ſine poſ. ſm̄. h. vt. ī. de vſuca. l. ceptā. ſi nemo. ſ. alius poſſeſſionē adeptus fuit: al's iterrupta fuit vſucapio. vt. ī. de vſucap. l. poſſeſſio teſtatoris. Sed q̄d ſi teſtm̄ dicaꝛ inofficioſum/ ⁊ inſtitutus vſucapit: venit in petitionē hereditatis? R̄ñ. ſic. cum oīa rumpantur per querelam.
h Non veniet. ſed in fami. herciſ. iudicio ſic. vt. ī. fa. herciſ. l. veniunt. Azo.
i Quia heres. hec nō eſt bona rō: vt ideo hec nō deꝛ qꝛ alia cōpetit. vt. ſ̄. e. l. §. ⁊ quidē. iam eñ nunq̄ʒ haberet locū hec actio: cū heres ſemꝑ habeat vendicationē omniū que habuit defunctus. vt. ſ̄. ꝙ ſi in diē. in fi. niſi in caſu: vt in fi. huius legis. vbi alia hanc excludit. ſed ibi ideo qꝛ ꝯfeſſoria naſciꝛ in ṗſenti ꝓhibitione: ideo defuncto nō cōpetit: ſed heredi daꝛ vt ꝓpria: vt ibi dicit. Ut ergo hec ſit bona rō: dic qꝛ pōt vendicare. ſ. ipſe tm̄. nō aūt defunctus potuit: vt arg. ſ̄. e. ꝙ ſi in diē. §. ſed ſi negocium. ⁊ §. pe.
k Petitor. ſ. tantum.
l Poteſt. non autem defunctus.
m Nec vlla exceptio. nimis large locutꝰ eſt: reſtrīge ergo ad exceptiōes que alibi cōtineꝛ. vt. C. de edi. diui adria. tol. l. q̄buis. azo. hoc nō placet: qꝛ illa in poſſeſſorio. vel melius nulla. ſ. ꝙ detur peti. here. non hec que intenditur. ſ. rei vendi. Accur.
n Poſſeſſor. id eſt defunctus.
o Defunctus. qui poſſidebat.
p Non eſſe. non autē ſuam eſſe: quis tunc ageret. vt. ī. de iureiuran. ſed et ſi poſſeſſori.
q Reſtitui. Sed nonne melior eſt heredis cōditio q̄ʒ defuncti? R̄ñ. non: qꝛ illi viuēti non expediuit agere: qꝛ poſſidebat. Preterea ſi iſte poſſeſſor huiꝰ rei vt heres ſe defendit: equū eſt vt reſtituat ſi inueniaꝛ nō heres.
r Immo et ſi poſſeſſor. bo. fi. vt ex eo q̄ ſequitur patet: qꝛ ſpālꝛ de ꝑdone dicit. Dic ergo ꝙ iam erat mota controuerſia: al's nō teneretur. vt. ī. e. ſi quid poſſeſſor. §. ſicut.
s Eas amiſerit. vt qꝛ nō oppoſuit excep. vel negligēter amiſerit vt. ī. de rei vēdi. l. ſi culpa. Accur.
t Predone. vt. ī. eo. ſed et ſi le. §. q̄ aūt ait ſenatꝰ licet hic. ſ. ꝑdo ꝓpter culpā nō teneatur. i. nō ideo quia culpā cōmiſit teneaꝛ: ſed qꝛ predo eſt. Uel ſubaudi tm̄. et ſic nō obſtat. ī. eo. ſed ⁊ ſi legatū. §. ij. q̄ eſt ꝯtra. vbi dicit eū de culpa teneri. Uel dic nō teneꝛ ꝓpter culpā ſimplicē: ſed ꝓpter culpā dolo admixtā. Si aūt velit q̄s dicere nō teneꝛ ꝓpter culpā ſed potius ꝓpter dolū male diceret: qꝛ in dolo culpa eſt ſed nō econtra. vt. ſ̄. de mino. l. ſi ex cā. §. ſi mulier. Ac. Dolus culpā cōtinet ſʒ non ecōtra.
v Propter culpam. ſ. ſimplicem.
x Retinere. ſi habet vel non habet.
y Seruitutes. debitas prediꝗs hereditariꝗs.
z Didici. male didiciſſe videꝛ. nā veniūt in iterdicto quoꝝ legatoꝝ ſi legatariꝰ eas occupauit ſua auctē. vt. ī. quo. lega. l. i. §. q̄ aūt ait ṗtor. q̄ eſt ꝯ. So. dicunt q̄dā ꝙ h̄ in ṗdialibus: ibi in ꝑſonalibꝰ ſeruitutibus loquiꝛ. nā ⁊ ꝑſonales pn̄t obligari: nō reales. vt. ī. de pigno. l. ſi is q̄. §. pe. ⁊ §. fi. Sʒ hoc nō placet: qꝛ cū ⁊ ibi locutꝰ eſſet de ꝑſonalibꝰ: ſubiunxit idē in alia ſuitute. Dicas ergo ꝙ h̄ loquiꝛ de ſuitutibꝰ q̄ debebanꝛ hereditariꝗs ṗdiꝗs: ibi eꝫ de his q̄ debebanꝛ a ṗdiꝗs hereditariꝗs q̄s ſua auctoritate legatariꝰ occupauit: ⁊ ſic eſt aliꝰ caſus. Nō autē placet vt dicas aliud in interdicto q̄ʒ in actiōe: qꝛ illō interdictū ſicut ⁊ hec actio punit eum qui ꝓ poſſeſſore poſſidet. Accur.
a Cum nichil. mala ratio.
b Reſtitui. ſʒ tm̄ patiētia eſt ꝓ traditiōe. vt. ī. de vſufru. l. iiij. §. dare. ⁊. ī. de publi. ſi ego. §. i. hec tm̄ rō nō eſt bona: qꝛ magis ꝓ icorporali re agiꝛ. ſ. ꝓ actiōe cedēda. vt. ſ̄. eo. ꝙ ſi in diē. §. fi. Sed illa eſt rō: qꝛ actio ex ṗſenti ꝓhibitiōe heredi facta naſciꝛ. vt. ſ̄. §. ꝙ ſi ꝓ ēptore. Ac.
c In fructibus. qui poſſunt reſtitui.
d Sed ſi. bona ratio. Accurſius.

a ❡ Propria actione.ſ.ꝯfeſſoria.ꝑ quā intēdās ius eſſe michi vtēdi et agendi. Azo.vt.ſ.ſi ſer.vē.l.ij. Et dic propria actione que neq̧ defuncto neq̧ heredi cōpetijt. vt dixi.ſ.§.ꝙ ſi pro emptore. et.ſ.ꝓxi.

Item veniūt. hec lex loqꝉ in malefidei poſ. vſq̧ ad §.ꝓter hec.ꝛ hoc innuit circa prin. et ſi qua neceſſaria ꝛc. nā boneſi. etiā nō neceſſaria reddit et nō tenetur de precio. hic aūt ſibi retinet ſi neceſſaria ꝛ ꝑciū reddit.et hoc innuit.ſ.§. ſed nō oīa. in fi.§. Itē innuit poſtea ibi ſiīi mō nam ſi eſſet bo.fi. poſ.non teneretꝉ d culpa.vt.ſ.ſi q̄d poſſeſſor.§.ſicut.

c ❡ In hēditate i.in hēditatꝭ petitione. Accur.

d ❡ Cā.ncc̄ia.

e ❡ Sint ꝯpata. dicta neceſſaria.

f ❡ Sine dubio. ſi tn̄ nole hēditatis emit.al's ſec⁹ vt.ſ.ſubijcit ſꝫ nō oīa ꝛc.ꝛ.ſ.e.ſꝫ ꝛ ſi §.i.ar.ſ.de ꝑca.ſi fu⁹.ꝛfac.ſ.d le.ij. impator §.fi.ꝛ.l.ſeq.ſꝫ l eo q̄ emit ex pecūia pupilli vel militis ſec⁹ ē: qꝛ datꝉ electio militi et pupillo. vt C.arbi.tu.l.curatoꝝ.et de rei ven.l.ſi vt proponis.

g ❡ herede.ſ.ꝓ eo q̄ euicit hēditatē ꝛ ꝑciū dic iuſtū vt in ſiīi caſu.vt.ſ.eo.ſi poſſeſſor.§.fi.et ſic fit vbi rē inutilē diſtrarit.vt.ſ.e.l.§.pe.ſꝫ ar.ꝯ.ſ.de in rē ver.ſi res.Bc.

h ❡ Sed nō oīa.ſ.ꝓdicta neceſſaria. Accur.

i ❡ Si poſſeſſor.male fidei.

k ❡ hominem.neceſſarium.

l ❡ Interfuit.i.cū neceſſarius fuiſſet hēditati ꝛ hēditatis nole emit.

m ❡ Cauſa.et ita fuit in culpa.

n ❡ Preciū venire.ſ.ex hereditate ſolutū.

o ❡ Siīi mō.ſ.ꝑ ꝯriū.ꝛ diſtiguitꝉ vēdiderit ncc̄io vel nō.

p ❡ Fundū.ſi redimere pt:alioq̄n quātū in litē iuratū fuerit dabitꝉ actori. vt.ſ.eo.ſi poſſeſſor.§.fi.yr.

q ❡ Fecit.in quo poſſeſſore hic loquitꝉ.ſi em̄ in bone fidei:nō niſi inquātū eſt locupletior tenetꝉ. vt.ſ.e.l.§. eos aūt.qđ i ſuꝑiori rn̄ſo h negat.ꝛ ſi i malefidi ad res oīno tenetꝉ.vt.ſ.e.l.§.pe.q̄ eſt ꝯ.qđ h negat.ſꝫ rn̄deo ꝛ ſoluo: qꝛ in malefidei poſſeſſore dicit vt i ꝑncipio legis dixi.nā et male fidei poſſeſſor diſtrahit rem q̄ onerat hereditatē.vt.ſ.e.l.§.pe.Uel dic nō āplꝰ venire ꝗ̄ ꝑciuꝫ.ſ.ſi hoc petitor elegerit.et dic ꝑciū.ſ.iuſtū.vt.ſ.e.ſi poſſeſſor.§.fi.Et huic ꝟbo ꝙ preciū hac actiōe petatꝉ.facit.ſ.e.ſed vtrum.§.debitor.ꝛ.l.ꝙ ſi in diem.§.non ſolum.Accur.

r ❡ hereditati.iacenti.

ſ ❡ Diminutionē.vt.ſ.qđ me.cau.ſi ipſa.

t ❡ Aditā.a putatiuo herede.

v ❡ Extrinſecus.iſtđ extrinſecus nō oīa extrinſeca inducit:ſed tm̄ ea q̄ ꝑſone poſſeſſoris accedunt:vt hēs duos caſus.ſ.e.l.at vbi. Item aliū ſ.q̄n ꝑ ſeruum hereditarium ex re poſſeſſoris.vt.ſ.e.ꝑ ſeruuꝫ.ꝛ.l.ſeq. al's aliter accipitꝉ vt.ſ.de pecu.leg. l.deniq̧.§.fi.

x ❡ Oēs.ſ.naturales ꝛ induſtriales. et ex eo ꝙ dꝛ ꝙ augēt.vt.C.e.ſi poſt. ibi fructibus em̄ ꝛc.ꝛ.ſ.e.l.ſiue.§.augent.ꝛ l.ſeq.dicūt quidā vt.U.ꝙ in peti.here.bone fi.poſ. non facit fructus ſuos.vt h.ꝛ.ſ.e.l. ancillaꝝ.ꝛ.l.illđ.§.ꝑdo. Quo nichil ē falſius.cuꝫ em̄ ꝯſtet ꝙ ex ei⁹ re ſibi q̄ratꝉ.vt.ſ.e.l.niſi.ergo et fructus ſuos facit.vt.ſ.d acq̄r.re.do.l.queſitū.ſed licꝫ faciat ſuoſ nichilominus veniunt in hac actione.vt hic ſicut in redhibitoria.vt.ſ.d edi.edic.l.cū autēꝫ.§.fi.et.l.ſeq. Preterea pone eū ſcriptum ꝛ in querela inoffi.teſta.victum.fructus nōne fecit ſuos:Utiq̧.quod ergo h dicitꝉ augetꝉ hereditas:veruꝫ eſt qꝛ poſſunt peti iure actionis:ꝛ ſic augent hereditatē.i.peti.here. lꝫ in rei ven.ꝑ iudicis officiū petantꝉ ſi bo.fi.fuit poſſeſſor. vꝉ ſi male fi.petūtꝉ iure actiōis.i.ꝑ rei ven.ſed no.ꝙ alia eſt rei vē.q̄ datꝉ ꝓ fructibus:alia q̄ datꝉ ꝓ re:ſꝫ petitio hereditatis cū ſit vna actio:et rē et fructus ſimul ꝯtinet. vnde dꝛ fructib⁹ augeri.at in rei ven.nō augetꝉ:qꝛ alia eſt illa que ꝓ fructibus datur. Nec obſtat.d.l.ancillaꝝ:qꝛ lꝫ videatꝉ ibi innui ꝙ hereditaria veniāt.hi aūt fruct⁹ nō ſunt hereditarij ſi fiant poſſeſſoris.nō em̄ ſola hereditaria veniūt.nā pecunia a debitorib⁹ exacta inter precia reꝝ veniunt i pe.here.et tn̄ non ſunt hereditaria. Itē nec predicta.l.illđ §.ꝑdo.qꝛ lꝫ ibi videatꝉ dici:ꝙ ideo hereditatē augeāt ꝙ non facit ſuos:vnde cū fructus quos bo.fi.poſſe.ꝑcipit augeāt:iđ nō videatꝉ ſuos facere.dicas ꝙ hoc nō ſequitꝉ. Preterea ſi veꝝ eſſet qđ dicunt:ergo incertuꝫ eēt ante litē ꝯteſta. vtrum hic poſſeſſor fecerit ſuos fruct⁹ non enīꝫ eſt certū an rei ven. vel peti.here.conueniatur quod nichil eſt.

Rei vendicatio duplex eſt.

---

propria actione[a] conuenietꝉ.

❡ Empta cauſa hereditatis q̄ hereditati ſūt neceſſaria veniūt i hac actiōe. Bar. Ulp.

Item veniūt[b] in hēditate[c] etiam ea q̄ hēditatis cā[d] ꝯparata ſunt: vtputa mancipia pecoraq̧. et ſi qua alia neceſſaria hereditati ſūt comparata[e]. Et ſiq̄dem pecunia hereditaria ſint cōparata ſine dubio[f] venient. ſi ꝟo non pecunia hereditaria:videndū erit an veniant. Et puto etiaꝫ hec venire:ſi magna vtilitas hēditatis ꝟſetꝉ:preciū.ſ.reſtituturo herede[g]. ſed nō oīa[h] q̄ hēditaria pecunia ꝯpata ſūt in hēditatis petitionē veniūt.

❡ Deniq̧ ſcribit Iulꝉ.li.vi.digeſtoꝝ ſi poſſeſſor[i] ex pecunia hereditaria hoīem[k] emerit et ab eo petatur hereditas ita in hēditatis petitionē venire ſi hereditatis interfuit[l] eū emi. ſed ſi ſui cauſa[m] emit: precium venire[n].

❡ Res vendita abſq̧ neceſſitate venit in hac actione. ꝙ ſi vēdita eſt ex neceſſitate tūc ꝑciū ei⁹ veīt i hac actiōe. B.

❡ Siīi mō[o] ꝛ ſi fundū[p] hereditariū diſtraxerit: ſiq̄dē ſine cauſa et ipſum fundum[p] ꝛ fructus in hereditatis petitionē venire. ꝙ ſi eris exoluēdi grā hereditarij id fecit[q]:non āpli⁹ venire ꝗ̄ precium.

❡ Hereditas augetur acceſſiōibus:ideo omnes acceſſiones eius in hac actione veniunt.h.d.Barto.

❡ Item nō ſolum ea q̄ mortis tꝑe fuerint:ſꝫ ꝛ ſi qua poſtea augmēta hereditati[r] acceſſerit venire in hereditatis petitionē.nā hēditas ꝛ augmētū recipit ꝛ diminutionē[ſ]. ſed ea q̄ poſt aditā[t] hereditatem accedūt:ſiquidē ex ipa hereditate: puto hereditati accedere. ſi extriſecus[v] nō:qꝛ ꝑſone poſſeſſoꝝ accedūt. ❡ Fructus aūt oēs[x] hereditatē augent:ſiue ante aditā ſiue poſt aditam hereditatē acceſſerit: ſed et partus ancillarum ſine dubio augent hereditatem.

¶ Q[uia] vna actio deuoluitur in aliã intelligit[ur] deuolui ſ[ecundu]z ei[us] materiã primeuã non ſ[ecundu]m accidentalem. h.d. Bar.

¶ Cũ p[re]diximus[a] oẽs hereditarias actiones in hereditatis petitionẽ venire: queritur vtrũ cũ ſua natura veniãt: an cõtra. vtputa ẽ quedã actio q̃ inficiatione creſcit: vtruz ex ſuo incremẽto: an vero in ſimplũ venit: vt legis aquilie. Et iulian[us] li. vj. digeſtor[um] ſcribit ſimplum ſoluturum[b].

¶ Quãdo vnũ eſt in obligatiõe aliud in ſolutiõe ex diſpoſitiõe legis: tũc p[er]mitti[tur] p[ot]ẽtas ſoluendi donec ſup[er] actiõe iudicati lis fuerit conteſtata. B.

¶ Idẽ recte ait ſi noxali iudicio [con]dẽnat[us] ſit poſſeſſor[c] defuncto non poſſe eũ dedẽtem noxe officio iudicis liberari: q[ui]a tãdiu q[ui]s h[abe]z noxe dedendi facultatẽ: quãdiu iudicati[d] cõueniat[ur][e]. poſt ſuſceptum iudiciũ[f] nõ põt noxe dedendo ſe liberare. ſuſcepit[g] aũt p[er] petitionem[h] hereditatis.

¶ Hic incipit quarta p[ar]s huius ti. in qua iuriſcõſultus cõtinuat ſe volẽs recitare verba ſenatuſcõſulti et ei[us] expoſitionẽ in hac materia. Et p[ri]o cõtinuat ſe. ſc[un]do ponit narrationẽ tertio ponit ſtatutũ ſenatuſcõſulti vſq[ue] ad §. aptanda ſc[un]da ibi: pridie. tertia ibi: cum ant[e]q[uam]. Et q[ui]a ſenatuſconſultuz locutuz eſt breuiter ideo non indiget ſummario. Bar.

¶ Preter hec multa rep[er]im[us] tractata: ꝛ de petitiõe[i] h[e]r[e]ditatis ꝛ de diſtract[i]s reb[us] h[e]r[e]ditarijs/ ꝛ d[e] dolo p[re]terito: et d[e] fructib[us] d[e] q[ui]b[us][k] cũ forma ſenatuſ cõſulto ſit data: optimũ ẽ ip[s]i[us] ſenatuſcõ. interp[re]tationẽ facere v[er]b[is] ei[us] relat[is][l] ¶ Pridie id[us] martias[m] q[ui]nt[us] iuli[us] balb[us] et publius iubẽti[us] celſus: titi[us] eu fidi[us]: oneri[us] ſeuerian[us] [con]ſules[n] v[er]ba[o] facere d[e] his q̃ ip[er]ator ceſar traiãi p[ar]thici[p] fili[us] diui nerue nepos: adrianus[q] auguſt[us] ip[er]ator maximuſq[ue] p[ri]nceps p[ro]poſuit q[ui]nto nonas[r] martij q̃ p[ro]p[ri]e fuerũt: libello[s] [com]plex[us][t] ẽ q[ui]d fieri placeat[v]: de qua re ita ſenſuerũt. Cũ ant[e]q[uam][x] p[ar]tes caduce[y] ex bonis ruſtici fiſco peterent[ur]: hi q̃ ſe h[e]r[e]des eẽ exiſtimãt[z] hereditatẽ diſtraxerũt placere[a] redacte[b] ex p[re]cio rer[um] venditar[um] pecunie vſuras nõ eſſe exigendas. idẽq[ue] in ſi[mi]lib[us][c] cauſis ſeruandũ eſt. ¶ Itez placere[d] cẽſuerũt: a q[ui]b[us] here

a ¶ Cũ prediximus. vt. ſ. e. l. item videndum. §. fi.
b ¶ Simplum ſolutur[um]. aliud eſt in actiõe ſui corrupti: q[ui]a naturaliter ab initio i[n] duplũ ẽ. vt. j. d[e] ſer. corrup. l. vt t[ame]n. iſta v[er]bo in ſimplum q[ui]uis ex negatiõe creſcat. vt. j. ad. l. aquil. inde neratius. §. hec actio. Azo. ſed q[uo]d eſt in actione q[uo]d met[us] cã. r[espo]n[deo]. idem q[uo]d in. l. aquil. nã pena nõ eſt ab initio debita. vt. ſ. q[uo]d me. cau. ſi cuz ex. §. in hac actione. Jo. ſic et. j. de pecu. ſed ſi dãnũ. §. ſed eſt q[ue]ſtiõis. ꝛ. j. famil. her. l. et puto. i[n] fi. ꝛ. l. ſeq.
c ¶ Poſſeſſor. q̃ nunc poſſidet hereditatez ſeruus cui[us] p[ri]o d[e]derat dãnũ defuncto.
d ¶ Judicati. i. actione in factuz ex re iudicata.
e ¶ Cõueniat[ur]. al[ia]s eſt cõueniat[ur]: ꝛ al[ia]s non [con]ueniatur. et idem ẽ ſenſus. et no. q[uod] q[ui]s i[n] dãno cõdẽnatur ſed noxe deditio eſt in ſolutiõe. vt. j. de noxa. l. i. ꝛ. j. de re iudi. l. miles. §. decẽ. et inſti. d[e] offi. iudi. in prin. quã licẽtiã hab[e]z dãnat[us] vſq[ue] quo iudicati [con]ueniat[ur]. vt ſola hac. l. d[icitu]r: q[uo]d expone. i. vſq[ue] ad id t[em]p[u]s quo iudicati poſſit [con]ueniri. ſ. quadrimeſtre. vt. C. d[e] vſur. rei iudi. l. ij. tranſacto aũt hoc t[em]p[or]e non erit noxe deditio i[n] ſolutiõe cũ id ſolui debeat quod fuit in [con]dẽnatione ſ[ecundu]m yr. vel dic vſq[ue] ad lit. cõteſta. p[ost] quattuor mẽſes ẽt põt ſe liberare non poſtea ſ[ecundu]m Azo. Itẽ no. hic q[uod] q̃dã cõcedunt[ur] dãnato in q̃drimeſtre t[em]p[u]s [com]put yr. intellexit q̃ poſtea nõ p[er]mitt[itu]r. vt h. ꝛ. ſ. q[uo]d me. cau. ſi cũ ex. §. q[uod] ſi hõ. ꝛ. C. de vſur. rei iudi. l. iij. et. ſ. de arbi. ſi cum. §. fi. et. l. ſequen.
f ¶ Suſceptũ iudiciũ. ſ. actiõe in factũ ex re iudicata.
g ¶ Suſcepit. actionem in factum.
h ¶ Petitionẽ. q̃ datur ei[us] actionis in factum loco.
i ¶ De petitione. i. de ipſa actione.
k ¶ De quibus. ſ. omnibus.
l ¶ Relatis. ſ. prius. et ſtatim incipit pridie ꝛc.
m ¶ Pridie id[us] martias. i. p[er] q̃ndeci dies i[n]fra menſem
n ¶ Cõſules. q̃ttuor [con]ſules erant. duo [con]ſtituti: ꝛ duo in futur[um] d[e]ſignati. Jo. nã kal. ianuarijs [con]ſulatũ i[n]gredie-bant[ur]: ſed an[te] deſignaba[n]t[ur]: vt. j. de [con]di. ꝛ d[e]mon. publi[us] meuius. ꝛ i[n] aut. de [con]ſuli. §. hec o[mn]ia. Azo. in admiſtratione ergo erãt t[ame]n duo. vt. ſ. de origi. iur. l. ij. §. exactis.
o ¶ Uerba. r[e]m[i]ſſionis que ſtatim habes.
p ¶ Parthici. q[ui]a parthos deuicerat.
q ¶ Adrianus. hoc eſt p[ro]p[ri]ũ nomen eius.
r ¶ Quinto nonas. i. p[er] tres dies circa princi. ꝛ ita q[ui]nto nonas fuit propoſita q̃ſtio a principe ſenatorib[us] ꝛ eorum conſulib[us] q̃ p[re]erant vt inſti. d[e] iur. na. §. lex eſt. et r[e]m[i]ſſio data fuit pridie idus martias.
ſ ¶ Libello. in ſcriptis eñ imperator q̃ſiuit quod voluit. ſ. de peti. her. et de reb[us] ꝛ p[re]cio ſi[mi]lib[us] q̃ i[n] peti. her. veniũt. et appellat[ur] hic libell[us] oratio quaz fecit ad ſenatũ p[ri]nceps vt p[a]t[et] j. e. ſi rem. et. l. illud. Accur.
t ¶ Cõplexus. ſubaudi q[ue]rens quid ꝛc.
v ¶ Placeat. ſenatui.
x ¶ Cũ ant[e]q[uam]. ruſtic[us] deceſſit duobus relictis heredibus. quor[um] vn[us] poſt mortẽ teſtatoris et an[te] aditã hereditatẽ deceſſit. vnde ſua p[ar]s ad fiſcũ deuenit quolibet petente ſiue deferente nõ aũt coheredib[us] accreſcit ſ[ecundu]m hec iura. S[ed] hodie ſec[us]: vt h. ꝛ. C. de cadu. tol. l. i. §. et cuz triplici. ꝛ. j. de iure fiſ. l. i. Uel pone q[uod] accõmodauit fidẽ de reſtituendo nõ capaci vt. j. d[e] vulg. ſubſti. l. ex facto. §. iul. Et no. q[uod] hec v[er]ba huius ſenatuſcõſulti exponũtur. j. p[er] varias leges. hoc g[ene]r[ali]ſſimũ exponit[ur]. j. e. l. §. ait ſenatus. Idẽ dic de p[ro] non ſcripto et caduco et quaſi caduco. vt no. j. ti. i. l. fi.
y ¶ Caduce. i. caducorum iure. Azo.
z ¶ Exiſtimant. et ſic ſunt bone fi. et hec expone. vt. j. e. l. §. a quo. ꝛ. §. ceterum.
a ¶ Placere. ſ. cenſuerunt ſenatores: q[uo]d eſt in fi. §.
b ¶ Redacte. hoc v[er]bũ expõit[ur]. j. l. p[ro]x. §. redacte. ꝛ. §. ſeq.
c ¶ In ſi[mi]lib[us]. ſ. in p[ro] nõ ſcripto. ſ. ſi alius heres non ſit: ꝛ in cã caduci. Itẽ ꝛ in bonis vacantibus. vt. j. e. l. §. idẽ et ſi vacantia. ꝛ. §. non ſolum. Accur.
d ¶ Itẽ placere. ſ. cẽſuerũt. hoc exponit[ur]. j. l. p[ro]xi. §. ſenat[us].

ditas petita fuiſſet: ſi aduerſ⁹ eos iudicatū eēt: ꝑcia que ad eos rez ex hereditate vēditarū ꝑueniſſent[a]: et ſi he[b] añ petitā[c] hereditatē ꝺperiſſent diminute ve[d] fuiſſent reſtituere debere[e]. Itē eos qui bona inuaſiſſent[f] cū ſcirēt ad ſe nō ꝑtinere: ēt ſi añ litē ꝯteſtatā fecerint quomin⁹ poſſiderēt: ꝑinde ꝯdēnādos[g] q̄ſi poſſiderent. ¶ Eos āt q̄ iuſtas[h] cās habuiſſent quare bona ad ſe ꝑtinere exiſtiaſſent vſq₃adeo dūtaxat: q̄ locupletiores ex ea re facti eēnt[i]. ¶ Petitā[k] āt a fiſco hereditatez ex eo tpe exiſtimādū eē[l] ex quo primū ſciuerit[m] q̄ſq₃ eā a ſe peti. i. cū primū aut denunciatū eēt ei: aut litteris aut edictis euocatus eēt cēſuere. ¶ Aptāda[n] eſt igit̄ nobis ſingulis ꝟbꝫ ſenatuſcōſulti ꝯgrua iterp̄tatio

¶ Dicta i. l. extendūt̄ ad oēs res caſus et ꝑſonas in quib⁹ eſt eadem ratio. Bar.

¶ Ait ſenatus cū añq₃ ꝑtes caduce fiſco peterēt̄: hoc euenerat[o] vt fiſco partes caduce peterent̄: ſed et ſi ex aſſe fiat ſenatuſcōſultū locū habebit. Idem et ſi vacātia bona fiſco vēdicent̄ vel ex alia quacūq₃ cā[p] bona ad eū ꝑuenerit ſenatuſcōſultū hoc locū habebit: ⁊ ſi ciuitati peterētur[q]. In priuatoꝝ q̄₃ petitiōib⁹ ſenatuſcōſultū locū hr̄e nemo eſt q̄ ambigat: lꝫ i publica[r] cā factū ſit[s]. Nō ſolū aūt in hr̄ditate hoc vtimur ſenatuſconſulto: ſed et in peculio caſtrēſi vel alia vniuerſitate[t].

¶ Ubi denunciatio fit ad notificādū idem opatur ſciētia ſimplex q̄ꝺ denūciatio: ⁊ non refert a quo denūciet̄. Bart.

¶ Petitā[v] autē hr̄ditatē ⁊c. id eſt ex quo q̄s ſcit a ſe peti Nā vbi ſcit incipit eſſe male fidei poſſeſſor[x]. i. cū primū ei denūciatū eēt. Quid ergo ſi ſcit q̄dē nemo aūt ei denūciauit: an icipiat vſuras debere pecunie redacte. ⁊ puto debere. cepit ei malefidei poſſeſſor eſſe Ponamus denūciatū eē nō tñ ſcit: q̄a nō ipi ſꝫ ꝓcuratori ei⁹ denūciatū ē: ſenat⁹ ipi denūciari exigit: ⁊ iō nō nocebit[y]: niſi forte is cui denūciatū ē: eū certiorauerit[z]: ſꝫ nō[a] ſi certiorare potuit nec fecit. A quo[b] denunciatū eſt ſenatus nō exigit. Quicūq₃ ergo fuit q̄ dnūciauit nocebit h⁹ aduerſus bōe fidi poſſeſſores[c]. nā[d]

a ¶ Perueniſſent. añ petitā. ſi aūt poſt: ad ipſas res.
b ¶ Et ſi he. ſ. res.
c ¶ Petitā. primo ergo vendite. ſecūdo ꝑciū habitum tertio perierunt. quarto petitur hereditas. ⁊ ſic erat bona fi. tpe venditionis. vt. ff. l. ꝑxi. §. ij.
d ¶ Diminute ve. hoc expone vt ff. e. l. deperditū vendiderāt q̄ āte q̄ fierent male fi. de his eñ h̄ loq̄t vt ff. eo. vtrum.
e ¶ Reſtituere debere. ſi locupletiores feti ſūt eo ꝑcio. vt. ff. §. eos āt
f ¶ Inuaſiſſēt. ſ. tāq₃ eēnt ꝑdones
g ¶ Condēnandos. cenſuerunt.
h ¶ Qui iuſtas i. non iniuſtas. et ſic. ff. de fideicom. lib. ſi eū. §. ſi quis ſer. Alioq̄n obuiare vr̄: vt. ff. e. ſꝫ ⁊ ſi le. §. ſcire. Azo.
i ¶ Facti eſſent hec eſt optima regula qua nl'la ve rior in iure. vt bo. fi. poſ. in id tñ: q̄ꝺ ad ſe ꝑuenerit tenea. azo. Et hec ꝑs exponitur ff. eo. ſed ⁊ ſi. §. conſuluit. ſed ſupior ea. l. §. ait ſe.
k ¶ Petitā. exponit ꝟbū peterē tur poſitū in ꝑn. §. ⁊ tñ eſt ꝺ ꝟbis ſenatuſcō. adhuc
l ¶ Exiſtimādū. ſ. cēſuert q̄ꝺ ē. ff.
m ¶ Sciuerit. ⁊ ita ex tūc erit male fi. vt. ff. e. l. §. petitā ⁊ ſic no. ꝙ nocet ſcire vt. C. ꝺ excu. tu. l. q̄nquagita ⁊ l aut. vt ſpon. lar. §. rurſus. ⁊. ff. de edil. edic. l. cū ſex. et ff. q̄ñ appel. ſit. l. i. §. fi. ⁊. ff. ad. l. iul. de adulte. l. mariti. in punci. et. C. de peri. tu. l. pe. Accur.
n ¶ Aptanda. vſq₃ huc fuert̄ ꝟba ſenatuſcōſulti: nūc incipit ea exponere.
o ¶ Hoc euenerat. vel quia mortuus fuerat heres añ aditā hr̄ditatē. vt dixi. C. de cadu. tol. §. et cū triplici. vel ꝑꝑ defūcti ꝺlictū. vt iſti. de pu. iuꝺ. §. item lex. vl' ꝑꝑ hr̄dis fidē illicite datā. vt. ff. ꝺ vul. ſubſti. l. ex facto. §. iul.
p ¶ Quacunq₃ cauſa. vt quia ex cauſa pene deportetur heres: vel ab indigno auferatur. vt. ſ. e o. §. idem in ſſib⁹. Sūt ei mlt̄e cāe q̄bus q̄ꝺ ad fiſcū nūciat̄. vt. ff. ꝺ iur. fiſ. l. i.
q ¶ Peterēt̄. ſ. hr̄ditas. ſꝫ hoc vr̄ falſū cum alij ciuitati caducū non applicet̄. vt. C. de bo. vac. li. i. Rñ. immo eſt verum quia poteſt ei acquiri hereditas ex alijs cauſis. et ſic dicitur habere locum ſenatuſconſultū in peti. ꝑuatoꝝ. vt. ff. proxi. rñ. Et no. hic ꝙ q̄libet ciuitas cum romana iure vtit̄ eodē. vt. ſ. ex q̄. cau. ma. ſed et ſi. ꝑ pre. in fi. et. ff. de publi. l. ſed et hi. §. i. ſꝫ ar. contra. ff. de ver. ſigni. l. eum qui vec.
r ¶ In publica ſcilicet fiſci. Et ſic no. ꝙ iura que obtinent in fiſco et in priuato: et ecōtra vt ⁊ C. e. l. i. ⁊. ſ. q̄ꝺ cuiuſq₃ vni. noīe. l. i. §. quib⁹. et. C. ꝺ reſcin. vē. de cōtractu. ⁊. ff. ꝺ compen. l. idem.
s ¶ Factū ſit. ſ. ſenatuſcōſultū.
t ¶ Uel alia vniuerſitate. vt in quaſi caſtrenſi. Et no. ꝙ nō ſemper caſtrēſe peculiū petit̄ hac actōne ſed tūc demū cū factū eſt hereditat̄ ⁊ nomē peculij hr̄e deſijt: vl' q₂ factus eſt ſui iuris: vel verius fecit teſtm̄. vt. ff. ꝺ caſtrē. pecu. l. ij. Semp tñ cū petit̄ peculiū idem ſtatuit̄ quātū ad fructus et res ⁊ precia ⁊ ſimilia: q̄ꝺ eſt in hac hereditatis petitione. Petit̄ aūt peculium actione ex teſtamento ſi legatum eſt.
v ¶ Petitā. exponit quartum.
x ¶ Poſſeſſor. vt. ſ. e. l. petitam. Et eſt ratio quia ſup ſuo iure vacillat. vt. C. de acqui. poſ. l. nemo. ⁊ hoc eſt verum quoad fruct⁹. vt. ff e. l. ſed et ſi lege. §. ſi ante non quoad fatalitatem. vt. ff. e. illud.
y ¶ Non nocebit. ſ. denunciatio facta procuratori. ar. ff. quod vi aut clam. l. prohibere. Accur.
z ¶ Certiorauerit. tunc enim nocet. vt argu. ff. de no. oper. nū. l. de pupillo. §. nunciationem. in fi. §. et. ff. pro ſocio. l. actione §. item ſcriptum. et. ff. de itine. actuq₃ pri'. l. iij. §. i. ⁊. ff. de vſur. l. mora. §. i. ibi neq₃ ſufficit ⁊c. ſꝫ arg. contra ff. de nau. fe. l. fi.
a ¶ Sed non. ſ. nocebit.
b ¶ A quo. no. ergo aperte ꝙ vbi lex nō diſtinguit nec nos diſtinguere debemus. vt dixim⁹. ſ. de offi. pre. l. iij.
c ¶ Bone fi. poſ. vt ſi poſt denūciationē diſtraxerūt teneat̄ ad fructus et ad res. vt. ff. l. ꝑxi. §. ꝙ ſi poſt. Az.
d ¶ Nā. nec ꝯdicūt, imo adiuuāt ꝟba ſenatuſcō. nā ⁊c.

ita ſenat⁹ locutus eſt: eos qui ſe heredes exiſtimaſſent[a].

¶ Poſſeſſor malefidei tenet ad rem lʒ eã vẽdiderit: ſʒ ſi eã vẽdi expediebat eſt i electiõe actoris rem vel precium cõſequatur. h. d. Bar.

¶ Ceterum ſi qs ſciẽs[b] ad ſe hereditatẽ nõ ꝑtinere diſtraxit: ſine dubio nõ precia rerũ: ſed ipſe res veniũt in petitionẽ hereditatis et fruct⁹ earũ. Sed impator ſeuer⁹ in epl'a ad celerẽ idẽ videt fecisse et i male fidei[c] poſſeſſoribus. At qn[d] ſenat⁹ de his locut⁹ eſt: q ſe heredes exiſtimãt[e]. niſi forte ad eas res referam⁹[f] quas diſtrahi expedierat: que onerabãt magʒ hereditatẽ ꝙ̃ fructu[g] eẽnt. vt ſit i arbitrio[h] petitoris qualẽ cõputationẽ faciat aduerſus male fidei poſſeſſores: vtrũ ve ipſi⁹ rei ⁊ fructuũ: an precij ⁊ vſurarũ poſt motam controuerſiam[i].

¶ Quod iuris eſt de eo q ſe heredẽ putat: idẽ ſi quolibet alio mõ arbitrat ſe ſucceſſorẽ h. d. vel breuius. Idem eſt ſe putare heredẽ vel aliter ſucceſſorem. h. d. Barto.

¶ Licet aũt ſenat⁹ de his locutus ſit / q ſe heredes exiſtimãt[k]: tñ et ſi bonoꝝ poſſeſſores[l] ſe exiſtimẽt: vel alios ſucceſſores iuſtos[m] / vel ſibi reſtitutã herditatẽ[n]: in eadẽ erũt conditione[o].

¶ Qui hereditariã pecuniã non attingit: ad vſuras nõ tenetur. h. d. Barto. Papi.

SI poſſeſſor[p] hereditatis pecuniã inuentã in hereditate nõ attingat[q]: eum omnino non eſſe in vſuras cõueniendum.

¶ Redactũ dicit qd non ẽ exactũ: ſed exigi põt. h. d. Bar.

¶ Redacte[r] iquit[s] pecunie ex ꝓcio rerũ vẽditarũ. Redactã ſic accipiem⁹: nõ ſolum ſi iam exacta[t] eſt: verũ ⁊ ſi exigi potuit / nec exacta eſt.

¶ Poſt motam cõtrouerſiã vendẽs tenetur ad res niſi eſſent ſteriles: quia tũc actoris eſſet electio. Bar.

¶ At ſi poſt petitã[v] hereditatẽ res diſtraxerit: hic[x] ipſe res veniũt fructuſqʒ earũ. Sʒ ſi forte tales fuerit que vel ſteriles erãt / vel tp̃e periture: et he diſtracte ſunt ꝓ vo ꝓcio: fortaſſis poſſit petitor eligere / vt ſibi ꝓcia[y] et vſure preſtẽtur.

a ¶ Exiſtimaſſent. ſ. ſi diſtraxerunt tñ teneant ad ꝓcium. vt. ſ. e. l. §. cũ aũt. hic aũt male fi. cepit eſſe ꝓpter ſcientiã. Et ſic eſt arg. a ꝯrio ſenſu: ergo nõ obſtãt ꝟba ſenatuſcõſulti: qd eſt validũ. vt. ſ. d offi. ei⁹ cui mã. l. i. §. i.

b ¶ Sciens. ſ. a ꝑnci. bul. et ſic differt a ꝑri. ſupiori. vl' dic ſciens ex poſt facto: ⁊ ſic concordat ad ꝑri. ſupra dictũ. §. ⁊ ſm primã ceterũ ꝓ ſed: ſm aliã ꝓ certe.

c ¶ Et i male fi. vt hi etiã teneantur ad ꝓciũ nõ ad res. Ioh.

d ¶ Atqn. pro ſed.

e ¶ Exiſtimãt. ꝙ ipſi teneantur ad ꝓciũ. vt. ſ. e. l. §. cũ anteqʒ. ⁊ ſic ſunt ꝯria ſenatuſcõſul. et epl'a imperatorʒ: niſi forte ⁊c. et ſic ſoluit contrarium.

f ¶ Referamus reſcriptũ. i. epl'aʒ vt teneãt ad preciũ et vſurã. vt. ſ. l. ꝑri. §. ſʒ ſi forte.

g ¶ ꝙ̃ fructui. vt hic locuʒ habeat epiſtola: vt teneãtur ad ſolũ ꝓciũ et ad vſurã. Ac.

h ¶ Ut ſit i arbitrio. ſ. alijs rebuſ diſtractis: q non ſunt inutiles.

i ¶ Poſt motã ꝯtrouerſiã. maxime. vel alit vt dices. ſ. l. ꝑri. §. ſed ſi forte. Accur.

k ¶ Exiſtimãt. de iure ciuili. Ac.

l ¶ Poſſeſſores. vt ⁊. ſ. e. l. ꝓ herede. §. ſed enim.

m ¶ Iuſtos. ſed py. eſt plus. ſ. vel alios ſucceſſores: repete exiſtimẽt / vt in caſtrenſi peculio.

n ¶ Hereditatẽ. ſ. vt exiſtiment. vt ex trebelliano. vel vere reſtituta eſt a putatiuo herede. Accur.

o ¶ Conditiõe. vt nõ teneãtur niſi ad preciũ: ⁊ ad illũ demũ ſi locupletiores ſunt. vt. ſ. e. l. §. eos aũt. Accur.

SI poſſeſſor. ſ. bonefidei. ſm. M. tu dic etiã male fi. ſm Io. vt. ſ. de rei vẽ. l. ſi nauis. Itẽ et hoc innuit illud verbum omnino: quod hic ſubijcitur.

q ¶ Attingat. qualiter quis attingere videatur: dicit ſ. Leo. ſed et ſi lege. §. ſi qs re. et. §. ſimili modo. Accur.

r ¶ Redacte. expouit ꝟbũ redacte poſitũ. ſ. §. cũ anteqʒ.

s ¶ Inquit. ſ. ſenatus. vt. ſ. e. itẽ veniũt. §. cũ anteqʒ.

t ¶ Exacta. vt tũc actio tñ cedat. vt. ſ. e. §. bonefidei.

v ¶ At ſi poſt petitã. idẽ eſt ⁊ ſi ſine denũciatione cepit ſcire hereditatẽ alienã eſſe. vt Leo. ſed ⁊ ſi le. §. ꝙ ſi ab initio. ⁊. ſ. l. proxi. §. ceterum. Accur.

x ¶ Hic. id eſt hoc caſu. Accur.

y ¶ Precia. immo tantũ precium non vſuras cum ex neceſſitate rei vẽdidit. vt. ſ. e. in eſtimationibus. que eſt cõtra. So. ibi fuit neceſſitas ꝑſone vt ꝓpter fideicõ. ſoluendũ: hic rei q erat ſterilis. ⁊ ſic non eſt cõtra. Itẽ cõtra. ſ. de rei vẽ. itẽ ſi verberatuʒ. §. i. So. ibi i actione ſpeciali in rẽ. hic in vniuerſali. Itẽ no. ꝙ aduerbiũ fortaſſis qd hic ponit abũdat. vt ⁊. ſ. d arbi. ſi duo Sed non videt ꝙ hic §. habeat locũ in bo. fi. vel male fi. poſ. nam bo. fi. poſ. inquantũ locupletior eſt tenetur. vt. ſ. l. ꝑri. §. eos autẽ. preterea expreſſe hic dicit ꝙ petita hereditas erat: ergo nõ erat bo. fi. vt. ſ. eo. ſed et ſi le. §. ſi ante litẽ. E cõtra in male fi. non qa ad ipſas res ipſe tenetur ac ſi poſſideret. vt. ſ. l. ꝑri. §. itẽ eos. Sʒ rñ. in male fi. loqtur hoc modo: q: qd iuris eſſet in reb⁹ ſterilib⁹ poſt petitã hereditatẽ nõ exprimit in ſenatuſcõſulto: ſʒ hoc tñ dicit ſenatuſcõſul. de reb⁹ non ſterilibus ⁊ qualiter ſunt petite. Item de precijs rerũ. vt. ſ. l. proxi. §. petitam autẽ a fiſco. ⁊. §. eos autẽ. ⁊. §. itẽ placere. hic autẽ a papiniano exponitur quid iuris ſit: ambigue tamẽ. Quare eñ dat electionẽ papi. in rebus ſterilibus cũ multomagis habeat eam in fructuoſis? Ad hoc rñ. quidã ꝙ eligere improprie ponitur. q. d. petitor põt hoc habere ⁊ petere ſi velit: rem autẽ non põt petere: ⁊ ſic aut petet preciũ cũ vſuris: aut nichil petet. vt h. et. ſ. l. ꝑri. §. penul. ibi: ſed imperator ⁊c. vſqʒ illuc: vt ſit in arbitrio ⁊c. Alij dãt petitori electionẽ: vtrum iuſtũ preciũ cum vſuris: an etiã preciũ datũ ipſi poſſeſſori male fi. petat cũ vſuris. Uel melius diſtingue vtrũ malefidei poſſeſſor alienet has res inutiles ante petitã hereditatẽ an poſt: ſi ante ad ſolum verũ et iuſtũ preciũ teneat. vt. ſ. l. ꝑri. §. ceterũ. ibi niſi ad eas ⁊c. et. ſ. eo. l. niſi. §. iul'. Si poſt: habeat petitor electionẽ res an preciũ petat. vt h. et ſm hoc vigilanter ponitur. ſ. in. §. ceterũ. illud verbum ſi poſt mo-

¶ Hic icipit exponere ſcđaʒ partē ſenatuſconſulti ⁊ ponit eā totā ad lrām. ⁊ h. d. Si bone fidei poſſeſſor vēdiderit tenetur ad preciū qđ exegit: vel cedere actionē niſi preciuʒ re euicta reſtituerit vel res redhibita fuerit. Bar.

¶ Ait ſenat[a] placere a q̄bus petita hereditas fuiſſet: ſi aduerſus eos iudicatū eſſet: preciaq; ad eos rerū ex hereditate vēditarū puenīſſent: ⁊ ſi ante petitā hereditatē deperiſſent: diminuta ve eſſent reſtituere debere bone fidei poſſeſſor ſi vēdiderit res hereditarias: ſiue exegerit p̄ciū ſiue nō. q2 hʒ actionē debebit preciū p̄ſtare[b]. ſed vbi hʒ actionē ſufficit eū actiōem p̄ſtare. Sʒ ſi vēdidit et euicta re reſtituit emptori p̄ciū qđ accepit: non videbit ad euʒ puenīſſe[c]. q̄ꝙ̄ poſſet dici nec ab initio[d] p̄ciū venire q2 nō fuit res hereditaria q̄ diſtracta ē. Sʒ ⁊ ſi[e] ſenatus rerū ex hereditate diſtractarū nō hereditariaruʒ fecit mētionē[f]: reſtitui tn̄ non dʒ q2 nichil apud eū remanet. nam ⁊ Julia.[g] lib. vj. dig. ſcribit qđ indebitū exegit reſtituere eū non debere[h]: nec imputaturū qđ non debitū ſoluit[i]. Sed et ſi res[k] ſit redhibita: hic vtiq; ⁊ hereditaria eſt ⁊ preciū nō veniet quod refuſum eſt. ſed ⁊ ſi ob venditiōem obſtrictus ſit emptori[l] poſſeſſor hereditatis: dicendum erit proſpici ei cautione[m].

¶ Bone fidei poſſeſſor tenet ad p̄ciuʒ: male fidei poſſeſſor tenet ad rem eſtimādā p iuramētuʒ in litem ſi extat: alˀs ad verū precium. h. d. Bar.

¶ Reſtituere aūt p̄cia debebit poſſeſſor[n]: ⁊ ſi depdite[o] ſūt res vl' diminute. ſʒ vtrū ita demū reſtituat ſi bone fidei poſſeſſor ē[p]: an ⁊ ſi male fidei. Et ſi q̄dē res apud emptorez extēt nec depdite nec diminute ſint: ſine dubio ipſas res[q] debet p̄ſtare male fidei poſſeſſor: aut ſi recipere eas ab emptore nullo mō poſſit[r]: tātum quātuʒ in litē eſſet iuratū. At vbi deperdite ſunt ⁊ diminute[s]: verum precium[t] debet preſtari[v]: quia ſi petitor rē ſuā cō

tā ꝯtroverſiā. nō eñ exaudiet ibi maxime vt ibi diximˀ nec erit opus illa ꝟba / vt ſit in arbitrio ⁊c. referre ad res vtiles. Ceterū ſi res vtiles diſtrahat: q̄ſcūq; ma. fi. poſ. ſine dubio ad res ipās tenet. vt. j. e. l. §. fi. ſʒ ſi malit petitor agere ad p̄ciū pōt: cū eñ bo. fi. poſ. ad p̄ciū teneatur, vt. ff. l. pri. §. item placere. ergo ⁊ male fi. multomagiſ. vt. j. de noxa. l. nō ſolū. ⁊. j. e. i eſtimatiōibus. i. rñ. Sed ei qđ dixi ꝙ ſi mota lite alienet male fi. ſteriles res ſit actoris electio. p §. iſtū videt obſtare iiq̄tas: q2 cū lite mota iponat ei neceſſitas vēdēdi ⁊ pmittat venditio. vt. ff. l. pri. §. pe. ⁊. j. eo. nō ſolū. non videt ad res poſſe agi. vt. ff. eo. diuˀ. §. ſʒ et irē. ⁊. j. ad trebel. mulier. §. ſi heres. Rñ. imo magis iputatur cū hereditatē quā ſcit alienam non reſtituit. ſi vero neſciret aliud dici poſſet. Ac.

a ¶ Ait ſenatˀ. hec ꝟba ſenatuſcōſul. q̄ hic materialiter ponunt. ⁊ ſequēs §. bone fi. q̄ eſt papi. in bo. fi. poſ. loquunt q̄ añ petitā hereditatē vendidit. qđ pʒ ex eo ꝙ periit āte petitionē. ſʒ vēditio fuit añ pemptōez: vñ videbat eum de p̄cio nō teneri: q2 et petitor naturali interitu amiſiſſet. ar. j. de rei vendi. itē ſi verberatū. §. fi. ſed tamen tenetur quia poſſeſſor locupletior eſt.

b ¶ Preſtare. quia ob hoc tenetur quia actionem habet. vt. j. de pecul. l. quod debet. in fi. et. ff. e. ꝙ ſi in diē. §. idem iul. ait. ⁊. j. de her. vē. l. ij. §. perueniſſe.

c ¶ Perueniſſe. cū non durauerit. vt. j. de here. ven. l. ij. §. illud. ⁊. j. de in rem ver. ſi pro patre. §. verſum.

d ¶ Nec ab initio. i. etiā ſi res nō eſſet euicta: ⁊ pōt dici cā diſputatōis ſʒ male: q2 ſenatuſcōſultū nō loq̄t đ vēditiōe rei hereditarie: ſʒ đ vēditiōe cuiuſlibʒ rei q̄ ſit i hereditate. vt. ff. l. px. §. itē placere. ⁊. j. ſubiije. ſʒ ⁊ ſi ſenatˀ ⁊c.

e ¶ Sed et ſi. i. q̄uis. nūc reſpondet ad queſtionē quā dubitāter ſoluerat. ſ. ſi eſt euicta ⁊ precium reſtituit poſſeſſor. ⁊ dic ꝙ non tenetur.

f ¶ Mētionē. vñ videbat ꝙ etiam p p̄ciīs rex q̄ poſtea euicte ſunt i oēʒ euētū poſſeſſorē teneri: tn̄ nō dʒ reſtitui p̄ciū acceptū cū ſit res euicta: ſecus ſi non ſit euicta.

g ¶ Nā ⁊ iul. bñ dico preciū emptori redditū re euicta nō vēire i peti. her. q̄ſi appeat nūc ex poſtfacto ꝙ idebite penes eū fuerit. nā ⁊ i re idebito ē idē. ⁊ hoc dicit nā ⁊c.

h ¶ Nō dbere. cū ſuo noīe exegerit. alˀs. eēt ſecˀ vt i geſtore. vt. ff. đ ne. ge. ſi q̄s negocia. ⁊. ff. đ. pcu. l. q̄ ꝓpo. §. pcu. vt i ceterꝭ q̄ʒ. itē ſecˀ in vēditore hereditatis q̄ nō reddit cuiuſcūq; noīe exigat. vt. j. đ her. vē. l. ij. §. ſolet. q̄ eſt ꝯ.

i ¶ Soluit. imo videt ꝙ iputet. vt ff. e. l. ꝙ ſi poſſeſſor. q̄ eſt ꝯ. ſolu. vt ibi. itē hoc intellige q̄ñ de ſuo ſoluit: ſʒ ſi de hereditate imputat ceſſa ꝯditiōe. vt. j. e. l. ſi quid poſſeſſor. vbi plene ſup hoc diſtingues. Ac.

k ¶ Sʒ et ſi res. ſcʒ a defuncto vel etiaʒ a poſſeſſore hereditatis vēdita. Accur.

l ¶ Emptori. p̄pter euictionem.

m ¶ Cautiōe. ſ. a petitore. ſic etiam cauet. j. eo. illđ. §. actiōes. et eꝯ poſſeſſor quādoq; cauet petitori. vt. ff. ꝙ ſi in diē. §. i.

n ¶ Poſſeſſor. bone fidei.

o ¶ Et ſi depdite. nō ſolū ſi apud emptorē extāt. et expone hec verba vt. j. l. pri. Accur.

p ¶ Bone fi. poſſeſſor ē. de q̄ ꝯſtat. vt. ff. e. l. ait p̄tor.

q ¶ Ipſas res. vel p̄ciū: ſi hoc elegerit actor. alˀs melioris eēt ꝯditionis male fi. q̄̄ bo. fi. qđ eſſe nō debet. vt. j. de noxa. non ſolū.

r ¶ Poſſit. q2 nullo mō reuēdere vult. et caue tibi quia hec lex p̄ſumit ꝙ poſſeſſor libētiˀ redimeret q̄̄ ꝯ ſe i litē iurari patiat. ſi ḡ non vult redimere cū poſſit magis dico ꝯ eū iurari cū ⁊ hic iuret vbi nō pōt. vt. j. de rei vē. l. q̄ reſtituere. et. j. de in litē iurā. l. in actionibˀ. et. j. e. ſed ⁊ ſi le. §. hec verba. ⁊. l. niſi. §. iulia. Accur.

s ¶ Diminute. ſʒ quomō hic male fi. poſſeſſor pōt alienare: nōne fiūt furtiue mobiles alienate a male fi. poſſeſſore. Rñ. de immobilibus dicit.

t ¶ Vex p̄ciū. no. vex p̄ciū. nā i bo. fi. dicit pceptū. vt. ff. e. l. §. ait ſe. ⁊ facit. j. e. niſi. §. iul. ⁊ hoc q̄ñ vex ē plˀ q̄̄ receptū eſt: ſʒ q̄đ ſi plˀ vēdidit q̄̄ valeat. Rñ. etiā ad receptū poterit ꝯueniri ne ma. fi. ſit melioris ꝯditōis q̄̄ bo. fi. vt. j. de noxa. nō ſolū. Itē huic rñ. eſt ꝯ. j. e. ſʒ ſi le. §. ſiue aūt ab alio. Sʒ dic haberi p eo ac ſi poſſideret: vex eſt vt nō liberetur rei interitu: non ꝙ in litem hoc caſu iuretur.

v ¶ Preſtari. male fi. de quo dicit.

a ¶ Diſtraxiſſet. i. diſtrahere potuiſſet. vt ar. ff. de leg. i. cum res. in fi. l. Accur.

DEperditum. deſijt. item et alr̃ dicitur res interire. vt. ff. pro ſocio. l. verum. § fi.

c ¶ Uſucaptũ. q̃nqꝫ alr̃ accipit̃ diminutũ. vt. ff. de dã. in fec. l. iij. q̃ eſt ar. cõtra. Accur.

Item ſi ſtipulatꝰ ſum hoiem a te ⁊ eum vẽdideris non veniet preciũ in ſtipulatione. vt. ff. de here. vel ac. ven. l. vẽditor ex. que ſunt arg. contra.

UTrum autẽ. n ¶ Opꝫ. vſqꝫ huc fuerũt ṽba orõis: nũc aũt ſoluit. cõſumpſiſſe. in malã partẽ: alr̃ videt̃ locupletior. vt. ff. ſed ⁊ ſi le. § quod autem quis.

ſecutꝰ eſſet: diſtraxiſſet[a] vtiqꝫ et verũ p̃ciũ rei non perderet

¶ Deperditũ refert ad actũ naturalẽ: diminutũ ad actũ ciuilem. h. d. Bar. Paulus.

DEperditum itelligitur qd in rerũ natura eſſe deſijt[b]: diminutũ vero qd vſucaptum[c] eſt/ ⁊ ob id ex hereditate exijt.

¶ Bone fidei poſſeſſor tenet reſtituere rẽ quã hꝫ: ⁊ ſi qd eiꝰ occaſiõe acceſſit. Bar. Paulus.

SI ⁊ rẽ et p̃ciũ[a] hẽat bone fidei poſſeſſor: puta ꝙ eãdẽ rez redemerit[d]: an audiẽdꝰ ſit ſi velit rẽ dare nõ preciũ[e]. In p̃done dicimꝰ electionẽ eſſe debere actoris[f]. an hic magis poſſeſſor[g] audiẽdꝰ ſit: ſi velit rẽ tradere lꝫ deteriorẽ factã: nõ petitor ſi p̃ciũ[h] deſideret[i] ꝙ inuerecũdũ ſit tale deſideriũ: an vero ꝙ ex re hereditaria locupletior ſit: et id qd[k] amplꝰ hꝫ ex precio reſtituere debeat vidẽdũ. Nã[l] et i orõne diui adriani ita eſt. Diſpicite patres ↄſcripti: nũqd ſit equũ poſſeſſorẽ non facere lucrũ ⁊ p̃ciuꝫ qd ex aliena re p̃ceperit reddere: qꝛ põt[m] exiſtimari in locũ hereditarie rei vẽdite p̃ciũ eiꝰ ſucceſſiſſe: ⁊ quodãmodo ipſuꝫ hereditariũ factum. Opꝫ[n] igit̃ poſſeſſorẽ ⁊ rẽ reſtituere petitori: ⁊ qd ex vẽditione eius rei lucratus eſt.

¶ Bone fidei poſſeſſor nõ tenet ad p̃ciũ niſi q̃tenꝰ factꝰ eſt locupletior. h. d. Bar. Ulpi.

UTrũ aũt oẽ p̃ciũ reſtituere debebit bone fidei poſſeſſor: an p̃o ita demũ ſi factꝰ ſit locupletior vidẽdũ. Finge p̃ciũ acceptũ vł p̃didiſſe vł ↄſumpſiſſe[o] vł donaſſe. ⁊ ṽbũ q̃dẽ p̃ueniſſe[p] ambiguuz eſt ſolũ[q] ne hoc ↄtineat qd prima rõne fuerit[r]: an p̃o ⁊ id qd durat. ⁊ puto ſequẽtẽ[s] clãm ſenatuſcõſulti ſequẽdaꝫ eſſe: ſi hec[t] ſit ãbigua[v]: vt ita demuꝫ ↄputet ſi factꝰ ſit locupletior.

¶ Bone fidei poſſeſſor tenet ad p̃ciũ ⁊ ad penã q̃ loco p̃cij acceſſit. ſecus de pena q̃ occaſione iniurie perſonalis exacta fuerit. h. d. cũ. l. ſe. Bart.

¶ Perinde ſi nõ ſolũ p̃ciũ ſꝫ etiã pena tardiꝰ precio ſoluto p̃uenerit[x]: poterit dici qꝛ locupletior in totũ factꝰ eſt debere venire: lꝫ de p̃cio ſolũmodo ſenatꝰ ſit locutus. Paulus.

AT vbi vi deiectus ſit: non debere reſtituere penã ex eo cõmiſſam[y] ꝙ eam

SI ⁊ rẽ ⁊ preciũ. i. partez precij.

d ¶ Redemerit. p̃cio viliori. ita. ſ. ꝙ ex p̃cio priꝰ accepto aliq̃d penes eum remãſit. ⁊ ſic habꝫ p̃ciũ. i. aliq̃d de p̃cio: puta vẽdidit pro. xx. ⁊ redemit p. xv. Sꝫ nunq̃d h̃ poſſidet pro emptore qui redemit: vñ non dꝫ teneri peti. here. vt ſ. e. l. regulariter. Rñ. h̃ ti. non p̃ ti. habet̃. vt alr̃. ſ. e. nec vllã. § i. vł dic lꝫ ſit emptor tñ et p̃ herede tenet: ⁊ ex pluribꝰ cauſis põt poſſidere. vt. ff. de acq. poſ. l. iij. § ex pluribus.

e ¶ Non p̃ciũ. ſ. ſuperfluum.

f ¶ Actoris. etiã ſi rẽ nõ hẽat p̃do. ſubaudi dũmõ extet. vt. ſ. eo. ſi poſſeſſor. § fi.

g ¶ Poſſeſſor. ſ. bo. fi. q̃ꝫ male fi. vł veriꝰ magis q̃ꝫ petitor.

h ¶ Precium. totiꝰ rei vẽdite: puta xx. vł dic p̃ciũ qd ſupeſt poſt redemptionem. ⁊ eo vult eſſe contentus.

autem quis.

p ¶ Perueniſſe. poſitũ ẽ. ſ. e. itẽ veniũt. § itẽ placet̃.

q ¶ Solum. i. an hoc ṽbũ dicat̃ ↄtinere ſolummodo id quod ⁊c.

r ¶ Fuerit. i. p̃uenerit lꝫ ñ duret. ſic eniꝫ accipit̃. ſ. qd me. cã. videamꝰ.

ſ ¶ Sequentẽ. q̃ eſt. ſ. e. itẽ veniũt. § eos aũt. Azo.

t ¶ Si hec. id eſt q̃uis.

v ¶ Ambigua. ſ. poſtea q̃ eſt. ſ. eo. itẽ veniũt. § item placere. Azo. ⁊ ſ. ſi poſſeſſor. § ſꝫ et ſi ſenatꝰ. ⁊. ff. de v̄. ſig. l. aliud. et. ff. de heṙ. vẽ. l. ij. § illo.

x ¶ Peruenerit. ſꝫ quõ p̃uenit pena cũ in fraudem vſuraꝝ p̃mitti p̃ſumat̃. vt. ff. de ac. emp. iulꝰ. § idẽ papinianus. q̃ eſt cõtra. Sol. pena ponitur hic. i. vſura: ſic. ſ. de ne. ge. q̃ ſi nc. vel dic nõ erat ſolitꝰ feneran hic poſſeſſor: ibi ſic. Itẽ cuꝫ extrinſecꝰ q̃rat̃ q̃re reſtituit. vt. ſ. c. itẽ veniũt. § itẽ nõ ſolũ. q̃ eſt ↄ. Sol. ibi nõ oĩa extrinſeca excipit vt non acquirant̃: vt ibi dixinius. Et huic r̃ñſo ↄtinua. ff. l. ſed ⁊ ſi le. ⁊ poſtea leges at vbi.

i ¶ Deſideret. i. audiẽdꝰ ſit ↄriũ poſtulaturꝰ ſi rẽ meliorẽ factã ſciret. Azo. Et ſic no. nõ debere quẽ petere cuius ↄriũ nõ peteret. ſic ⁊. ff. de iureiur. l. iuſiurã. § ait pretor. ⁊. C. de ſol. l. pe. arg. ↄtra. C. de p̃cura. l. eo nõ minꝰ. ⁊. ff. loca. l. ea lege. i. rñ. ⁊. § i. ⁊. ff. in fi. huius legis.

k ¶ Et id quod. non ſolum rem.

l ¶ Nã. ⁊ iuſte dubito. qꝛ ⁊ i orõne hec dubitatio põit̃.

m ¶ Quia põt. videt̃ ꝙ debeat reſtituere p̃ciũ qd lucratus ẽ qꝛ ⁊c. ⁊ ſũt hec ṽba de libello. vt dixi. ſ. e. itẽ veniũt. § p̃die. Et no. h̃ ꝙ p̃ciũ ſuccedit loco rei. qd eſt ſp̃ale i petiõe hereditatis: vt hic ⁊. ff. ti. i. l. cũ milti. ⁊ i actiõe quod me. cau. vt. ſ. quod me. cauſa. l. ſi ipa. ⁊. l. videamꝰ. et facit ar. ff. de dona. inter vir. et vxo. ſi donãte. § ſi ſpõſus. et. ff. mã. l. ſi ex mandato. ⁊. ff. de verbo. ſig. l. labeo. § item ſi dños. Regulariter aũt contra, vt. ff. de fur. l. qui vas. in fi.

Preciũ in peti. here. loco rei ſuccedit.

AT vbi. ex eo cõmiſſam. ꝙ vi deiectꝰ eſt. ⁊ loquit̃ hic de pena quã ↄſecutꝰ eſt occaſiõe iniurie ſibi illate cũ deiectꝰ fuit quã reddere nõ dꝫ: cum dicit̃ pena p̃ſone nõ rei. vt. ff. de redhi. l. bouẽ. § ſi q̃s ſeruũ. vł dic ꝙ hic loquit̃ de pena ↄuentionali quã deiector ei p̃miſit ſi eum deijceret. penã autẽ lege introductã reſtituit. vt. ff. e. l. illud. § actiões. et. l. euicta. ⁊. ſ. eo. ꝙ ſi in diẽ. § iul. q̃ ſunt ↄrie. Sed q̃re dr̃ ↄ i pena p̃cij tardiꝰ ſoluti. vt. ſ. l. p̃ri. i fi. ⁊. ff. l. p̃ri. rñ. p̃dicta iõ ↄtigere: qꝛ pene tales i locũ p̃cioꝝ ſuccedũt. p̃cia aũt i locũ reꝝ. vt. ſ. e. l. ſi ⁊ rẽ. vñ p̃ſtãtur tales pene ſicut res ipe vel eaꝝ p̃cia. in his aũt duobꝰ caſibꝰ. ſ. ſi penã ſtipulatꝰ ſim ſi me deiecerit: vel cũ ſtipulatꝰ ſum ſi nõ ad iudiciũ veniret: nullũ p̃ciũ ſtatutũ fuit.

actor[a] hr̃e nõ põt. ſic nec pena reſtitui dʒ quã aduerſari⁹ ei ꝓmiſit/ſi ad iudiciũ nõ venerit.

Sed ⁊ ſi lege[b] Ulpia. cõmiſſoria vẽdidit idẽ erit dicẽdũ: lucrũ qḋ ſenſit lege cõmiſſoria preſtaturum.

¶ Bone fidei poſſeſſoꝛ tenet̃ inquãtũ ex ꝑcio fact⁹ eſt locupletioꝛ ⁊ non vltra. h. d. Bar.

¶ Itẽ ſi rẽ diſtraxit[c] ⁊ ex precio aliã rem cõparauit: veniet ꝑciũ in petitione hereditatis: nõ res quã i ꝑrimoniũ ſuũ cõuertit[d]. ſʒ ⁊ ſi res[e] mioꝛis valet q̃ʒ cõparata eſt: eatenus locupletioꝛ fact⁹ videbit̃ quaten⁹ res valet: queẽadmodũ ſi conſumpſiſſet[f]: in tantũ locupletioꝛ factus non videbitur[g].

¶ Hic iuriſcõſult⁹ incipit exponere tertiã ptẽ ſenatuſconſulti de male fidei poſſeſſoꝛe: ideo recitat eius verba ad literã. ⁊. h. d. Predo ſiue poſſideat ſiue dolo deſierit poſſidere ſiue eius culpa aliqḋ acciderit hac actõe tenet̃. Bar.

¶ Qḋ ait ſenat⁹[h] eos q̃ bona inuaſiſſent: que ſcirẽt ad ſe nõ ꝑtinere etiã[i] ante litẽ ↄteſtatã fecerint q̃min⁹ poſſiderẽt[i] ꝑinde ↄdẽnãdos quaſi poſſiderẽt[k] ita itelligẽdũ ẽ: vt ⁊ dolus ꝑteritus[l] in petitiõe hereditatꝭ deduceret̃. ſʒ ⁊ culpa[m]: ⁊ iḋ ab eo q̃ ab alio nõ exegerit: vel a ſemetipſo ſi tpe eẽt liberat⁹: peti hereditatẽ poſſe hoc vtiq; ſi exigere[n] potuit.

¶ Predo dicit̃ q̃ nullam cãm poſſidẽdi hʒ: ⁊ tenet̃ de fructibus ꝑceptꝭ ⁊ ꝑcipiẽdis. Bar.

¶ Qḋ aũt ait ſenat⁹ eos q̃ bona inuaſiſſent: loquit̃ de ꝑdonib⁹/id eſt de his q̃ cũ ſcirent ad ſe nõ ꝑtinere hereditatem inuaſerũt bona. ſ. cũ nullã[o] cauſam haberẽt poſſidẽdi. ſed et fructus nõ quos perceperint inquit[p]: ſʒ quos percipere debuerũt[q] eos preſtaturos.

¶ Quãtũ ad fruct⁹ paria ſũt ab initio malã fidẽ ſubeſſe vel ex poſtfacto ſupuenire. Bar.

¶ De eo autẽ loquitur ſenat⁹ qui ab initio mente predonis res hereditarias apprehẽdit. ꝙ ſi ab initio quidem iuſtam cauſam habuerit adipiſcẽde

vñ in eius locũ nõ põt dici penã ſucceſſiſſe. vt ar. ſ. ad le. fal. l. iij. §. i. Uel aliter dicas ⁊ apertius: vbi verus heres rẽ amittit ꝓpter factũ ipſius bo. fi. poſ. equũ eſt vt oẽ lucrũ ⁊ oĩs pena debeat ei reſtitui. amittit aũt cũ ipſe bo. fi. poſ. vendit. nec eñ põt ↄuenire poſſeſſoꝛẽ rei q: regreſſum habʒ ad bo. fi. poſ. hereditatis. vt. ſ. l. pr. §. itẽ ſi rẽ. Quid ergo dicã de. l. cõmiſſoria. nam ibi nõ eſt res ↄmiſſa. q: reſoluta eſt vẽditio. Rñ. idẽ eſt. nã ⁊ ſi nõ ſit amiſſa: q: tñ ꝓpt alienationẽ rei et ei⁹ amiſſionẽ faciendã ↄſecut⁹ eſt debebit reddere. in his ſo duob⁹ caſibus res oĩno non amittit̃. immo nichil oĩno ꝑiudicij vero heredi paratur circa rẽ. vñ ſatis eſt ſi legalẽ hʒ penã nõ ↄuentionalẽ: q: eã ex ſua negociatõe habʒ poſſeſſoꝛ. vt hic. ⁊ ſ. de here. vẽ. l. vẽditoꝛ ex.

a ¶ Actoꝛ. q̃ agit petitione hereditatis.

b Sed et ſi lege. vl̃ nõ ſit hic copula. vel iũge cum tertia. l. ſuperiori. Et dic ꝙ vendidit accepta parte ꝑcij qḋ penes eũ remanſit. vt. ſ. de lege cõmiſ. ſi per emptorem. Accur.

c ¶ Item ſi rem diſtraxit. bone fi.

d ¶ Cõuertit. ex hoc ergo no. ꝙ ſuo noĩe emit. al's res hereditario noĩe empta veniret: maxime q: pecunia hereditaria erat. vt. ſ. e. itẽ ve. §. i. et. ij. q̃ ſunt ↄ. Et ſic etiã emit noĩe hereditario ille q̃ fuit rogat⁹ reſtituere q̃cq̃d ſupeſſet de hereditate tpe mortis: vbi res empte ex pecunia hereditaria veniũt in reſtitutionẽ. vt. ſ. de lega. ij. imperatoꝛ. §. fi. ⁊. l. ſeq. que ſunt contra.

e ¶ Sed ⁊ ſi res. ſuo nomine non hereditatis empta.

f ¶ Si conſumpſiſſet. precium.

g ¶ Uidebit̃. ſ. inquãtũ nõ ↄſumpſit. vt ar. ſ. de do. iter vir. ⁊ vxo. l. ſi ſpõſus. §. circa. in fi. §. ⁊. ſ. e. l. §. ↄſuluit. ⁊. l. iul̃. Sʒ ar. ↄ. ſ. qḋ me. cã. ſi ipſa. et hoc niſi cõſumptio in eã rẽ ſit facta in quã tãtũdẽ de ſuo erogaſſet. vt. ſ. e. §. qḋ autẽ. ⁊. ſ. de ſolu. l. i pupillo. Sʒ ſi habes nõ: plana ẽ. Ac.

h ¶ Qḋ ait ſenat⁹. vt. ſ. eo. itẽ veniunt. §. item eos qui.

i ¶ Poſſiderẽt. abſq; ꝑcio forte: ſi cum precio tũc multomagis tenentur.

k ¶ Quaſi poſſiderent. hucuſq; verba edicti materialiter ponuntur.

l ¶ Preteritus. ſ. ante litem conteſta. commiſſus. vt. ſ. e. l. §. ſi ante litem. in fi.

m ¶ Sed ⁊ culpa. vt ⁊. ſ. e. ⁊ nõ tñ. §. imo. ⁊ ſubijcit exẽplũ de eo q̃ nõ exegit. ſʒ cũ ſit male fi. poſ. qualiter exigere potuit. vt. ſ. eo. ſi q̃d. §. illud. Rñ. male fi. poſ. vocat heredẽ ſcriptũ in eo teſtõ qḋ ſciebat inofficioſũ. interi tñ ante ꝗlatã q̃relaʒ eſt heres: ⁊ iḋ exigere poteſt. vt. ſ. ꝺ vul. ſubſti. l. i ſubſti. vel ſciebat ſibi auferri debere hereditatẽ cũ nõ vindicauerit necẽ defuncti. vt. ſ. de vul. ſubſt. l. ex facto. §. iul̃. ſed his oblo q̃ videt̃ qḋ in iſto. §. dr̃ ꝺ eo q̃ nullã hʒ cãm poſſidẽdi. vt i ſequẽti. §. exponit̃. Sed rñ. et hic nullã videt̃ habere cãm. q: ſi ſciẽs eſt: auferẽda eſt ei hereditas. vt. C. de his q̃. vt idig. l. i. et. ſ. eo. nec vllã. §. i. ⁊. l. etiã. al's nec vllam. §. neratius. ⁊. §. ſi q̃s. ⁊. ſ. de vul. ſub. l. ex facto. §. iul̃. Uel dic hunc male fi. poſ. eſſe ex cognatꝭ veri heredis qui ſine mãdato agere poſſunt. vt. ſ. ꝺ nego. geſt. ſi autẽ. et. ſ. de ꝓcu. ſʒ ⁊ he. Uel dicas ei fuiſſe mãdatũ a vero herede vt ⁊ ageret ⁊ gereret negocia hereditaria: nã animo adeundi ab eo cui mãdatum eſt vt poſſideret ꝓ herede vel ꝓ poſſeſſoꝛe. ipſe autẽ poſtea ſuo nomine occupauit omnia. Forte obijcies ibi conuenit eũ ex mãdato. Rñ. ꝓpter culpã eũ cõueniri peti. here. licet propter mandatum culpa puniatur ſm Azo. Uel dic ſʒ quoſdam ꝙ facto debuit tentare. Alij ꝙ debitores offerunt pecuniam. quod non placet: quia exigere eſt ab inuito extorquere. vt. ſ. de lega. iij. fideicommiſ. §. ſi rem. Exigere q̃d ſit

n ¶ Si exigere. q: ei obtulerũt debitores. vt arg. ſ. e. l. §. proinde inquit. qḋ nõ placet ꝓpter verbũ exigere vt modo dixi. ſed hoc referas ad ſe. nã ſi non potuit a ſe exigere nõ tenetur. vt. ſ. de neg. geſt. l. diuoꝛtio. §. ſed hic quidam. quo ad alios autem bene potuit vt dixi.

o ¶ Nullam. nec de facto nec de iure quia putarent ſe eſſe heredes.

p ¶ Inquit. ſ. ſenatus.

q ¶ Debuerũt. ſic eſt ⁊ in ſimplici actiõe in rem. vt inſti. de offi. iudi. §. illoꝝ. ⁊. C. de rei vẽ. l. certũ. in prin. et. ſ. de rei ven. ſi nauis. §. fi. ⁊ facit. ſ. e. l. §. ſed vtrum.

poſſeſſionis. poſtea vero conſcius ad ſe nichil[a] hereditatē pertinere predonis more[b] verſari cepit q̄uis nichil ſenatus de eo locutus eſt: puto tn̄ ⁊ ad eā mentē ſe. conſul. pertinere. Parui etem̄ refert[c] ab īitio q̄s doloſe ī hereditate ſit verſat⁹ an poſtea hoc facere ceperit.

Error iuris non inducit malam fidem. Bar.

Scire aūt ad ſe nō pertinere vtrū is tm̄modo videt̄ q̄ factum ſcit[d]: an ⁊ is q̄ in iure errauit. Putauit em̄ recte[e] factum teſtamētū: cum inutile[f] erat/ vł cū eū alius p̄cederet agnatus ſibi poti⁹ deferri[g]: ⁊ nō puto[h] hunc eſſe predonē q̄ dolo caret: q̄uis in iure errauerit.

Poſt litē conteſtatam oēs poſſeſſores ſunt pares ⁊ tenētur vt predones. h. d. Bar.

Si ante litē cōteſtatā inq̄t fecerit/ hoc iō adiectū eſt q̄m poſt litē cōteſtatā oēs incipiunt male fi. poſſeſſores eē. q̄n immo poſt cōtrouerſiā[i] motā q̄c̄q̄ em̄ litis cōteſtate mētio fiat ī ſenatuſcōſulto[k]: tn̄ ⁊ poſt motā cōtrouerſiā oēs poſſeſſores pares fiūt: ⁊ quaſi p̄dones tenētur: ⁊ hoc iure hodie vtimur. Cepit em̄ ſcire[l] rē ad ſe non ptinentē poſſidere is q̄ interpellat̄. qui vero predo eſt ⁊ ante litem conteſtatam doli nomine tenetur: hic eſt ei dolus preteritus[m].

Qui dolo malo deſijt poſſidere vł dolo nō acq̄ſiuit vt poſſeſſor tenet̄ ad rē ⁊ ad fruct⁹ ⁊ cōtra eū iuratur. h. d. Bar.

Perinde inquit condēnandos quaſi poſſiderent: et merito: nam et is qui dolo fecit quominus poſſideret: vt poſſeſſor condemnatur: accipies ſiue dolo deſierit poſſidere ſiue dolo poſſeſſionem noluerit admittere[n]. Siue autē ab alio res poſſideatur[o]/ ſiue ī totum non extet: locum habebit[p] hec clauſula. vnde ſi ſit alius poſſeſſor: ab vtroq̄ hereditas peti poteſt[q]. et ſi per multos ambulauerit poſſeſſio/ omnes tenentur. Utrū is ſolus qui poſſidet fructus preſtabit: an etiam qui dolo fecit quominus poſſideret: ⁊ dicēdū erit poſſe ſenatuſcōſul.

a Nichil. id eſt non.
b More. al's onere. ⁊ al's more. Accur.
c Parui etenim refert. quo ad fruct⁹ de q̄bus h̄ dicit ſed quo ad fatalitatē ſic refert. vt. j. e. l. illud. Item refert etiam quo ad fructus in eo q̄ titulum hz. vt. j. de vſur. l. qui ſcit. in fi. ⁊ no. hic ꝙ parui refert an ab īitio q̄s ſcit an poſtea pēdēte facto. ſic ⁊. ſ. de iudi. ſi a me. ⁊ C. de rei vē. l. certum. in fi. et inſti. de offi. iudi. §. illorum in fi. ſz arg. contra. j. de acqui. poſ. l. clā. i. rn̄. vbi origo nā ciſcende poſſeſſionis exquirit̄. vt. ſ. de arbi. non diſtingue. §. ſacerdotio ⁊. C. de vſuca. trāſfor. l. i. §. hoc tātū modo. vbi ſufficit ab initio bona fides.
d Qui factū ſcit. ſ. et ius.
e Recte. i. rite. nā rite ius q2 ſit ibi ſolēnitas teſtiū et alia. recte cāz denotat vt inſtituat quē debz: puta filiū/ nō exheredet.
f Inutile. ⁊ ſic in iure errauit: ſz potuit et in facto errare. vt. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. ſi poſt diuiſionem.
g Deferri. ſcz putauit: iō forte: q2 teſtator pl⁹ eū diligebat. ⁊ hic eſt error iuris. vt. j. de iuris ⁊ fac. igno. l. i. §. idem eſt ſi frater.
h Et non puto. ſi non eſt predo: ergo facit fructus ſuos. ⁊ ſic iuris error ei prodeſt in acquirendo. ⁊ ita eſt cōtra. j. de iuris ⁊ fac. igno. l. error. ij. rn̄. ⁊ l. iuris ignorātia. i. rn̄. Rn̄. hic in retinendo ꝓdeſt nō ſi agere velit. vt ibi. Uel dic ꝙ hic efficaciter nō acq̄rit cū reſtituere teneatur per peti. here. id in quo eſt locupletior. Uel dic ꝙ hic non dicit ꝙ ſit bo. fi. poſ. vel faciat fruct⁹ ſuos: ſz ꝙ non eſt predo. non ergo ſequit̄ ꝙ iō ſit bo. fid. poſ. q2 male fi. pōt eſſe: ſicut lege ſeu fictiōe legis p̄ſumit̄. vt. C. de agri co. ⁊ cēſi. l. quēadmodū. Uel hic nō potuit ꝯſulere pitiores: ibi ſic. arg. j. de bo. poſ. l. i bonoꝝ. Scda verior eſt. itē eſt argumē. cōtra. j. de inſtito. l. ſz ⁊ ſi pupill⁹. §. certe. vbi ⁊ in errore facti nō parcit̄. ſz ibi fuit ſupin⁹. vt. j. de iur. et fac. igno. l. regula. §. i.
i Poſt cōtrouerſiā. ſpeciale in petitio. here. vt poſt motā cōtrouerſiā ceſſeat male fi. poſ. ſec⁹ in ſingularib⁹. vt ſumitur. C. de rei vendi. l. certū. Tn̄ in rei vendi. q̄ſicq̄ idem video. vt. C. de rei ven. ſi fundus. ⁊ de actio. empti. ſi minor. ⁊. j. q̄ in frau. credi. l. ait pretor. §. ſi quis.
k Senatuſcōſulto. quaſi ſolus p̄do teneat̄ nō le doli ante lit. ꝯteſta. cum tamē ⁊ in bo. fi. poſ. idem ſi nō poſt motam cōtrouerſiam.
l Cepit ei ſcire. ex hoc colligit M. ad hoc ꝙ aliquis ſit male fid. poſ. poſt lit. ꝯteſt. dz ſcire ad aliū ptinere. idē dicit Al. ⁊ ſic intelligūt C. de rei vēdi. ſi fū dū. ⁊. C. de reſcin. ven. ſi maior. Jo. cōtra. nā ius p̄ſumit malā fidē. vt. j. eo. ſi q̄s poſſeſſor. §. ſicut. ⁊. C. de acq. poſ. l. cū nemo. Itē no. ꝙ poſſeſſor hereditatis facta cōtrouerſia p oīa habet̄ male fi. vt h. ⁊. ſ. e. item ve. §. petitā. ⁊. §. ſe. et. j. eo. ſi q̄d poſſeſſor. §. ſicut: niſi quo ad fatalitatē vt. j. eo. illud. Nā ⁊ vſuras predoꝝ preſtat vt. j. eo. heres. §. fi. at in rei vēdi. demū lite cōteſtata fit male fi. quo ad fruct⁹. vt C. de rei vēdi. certū. nō quātum ad vſucapionē trienij cōplendā: nec quātū ad hoc q̄n ſuos faciat fruct⁹ ſz eos ſicut dictū eſt reſtituit ſicut et rem vſucaptā. vt. j. pro emp. l. ij. §. fi. ⁊. j. de rei vendi. ſi poſt. ſed ſm̄. M. vſucapio etiā lit. cōteſt. interrūpit̄. ⁊ dicte leges hodie ſunt correcte. vt. C. de anna. excep. l. vt perfectius. in fi. Sz dic ꝙ illa in quattuor caſibus tm̄ loquit̄. In p̄ſcriptione aūt. x. vel. xx. vel. xxx. an. conſtat fieri interruptionē ſm oēs. vt. C. de rei ven. l. more. itē de fatalitate tenetur. vt. j. de leg. i. cū res. in fi. ⁊. j. eo. illud. circa prin. ⁊ hoc ſcribit Azo in ſum. in qui. cau. in integ. reſtitu. non eſt ne.
m Dolus preteritus. vt. j. depoſ. l. i. §. non tantum.
n Noluerit admittere. vt. j. ſi q̄s omiſ. cauſa teſt. l. i. §. ſane. ⁊. j. de here. vendi. l. ij. §. non tantum. Sed arg. contra. j. de his q̄ in frau. cre. l. qui aūt. in prin.
o Siue autem. poſſideatur. quam predo poſſidere deſijt.
p Habebit. ſed. ſ. e. ſi poſſeſſor. in fi. cōtra. ſol. vt ibi.
q Peti poteſt. poſſeſſore tamen rē reſtituente liberat̄ qui dolo deſijt poſſidere. non ita econtra. vt. j. de ſolu. ſi chum. §. dolo. ⁊. ſ. e. l. etiam. §. pe.

a ¶ Ambos teneri. ſ. ad fructus.
b ¶ Hec verba. iſta/pinde ꝯdēnādos quaſi poſſiderēt que ponuntur. ſ. pri. §. ꝛ. l. itē veniūt. §. item eos.
c ¶ Poſſideat. vt. ſ. e. ſi poſſeſſor. §. ſi.
d ¶ Poſſidentē. ſi nolit reſtituere. vt. j. de in lit. iur. l. in acti. et. j. de rei vē. qui reſtituere.

ambos teneri[a]. hec v̄ba[b] ſenatuſcōſulti etiā aduerſus eū q̄ nō poſſidet: iuſiurādū iducūt. et tā aduerſus eū q̄ dolo fecit quomin⁹ poſſideat[c]: q̄ꝫ aduerſus poſſidētē[d] in litē iuratur.

¶ Hic incipit exponere quartā partē ſenatuſcōſulti que loquit̄ de bone fidei poſſeſſore. ꝛ. h. d. Bone fidei poſſeſ. tenetur in quātū fact⁹ eſt locupletior: nec dicitur quis locupletior ſꝫ alium obligatū habeat naturalit̄ ad antidota niſi antidota ſint ſoluta. Bar.

¶ Cōſuluit[e] ſenat⁹ bone fidei poſſeſſorib⁹ ne i totū[f] dāno afficiant̄: ſꝫ in id dūtaxat teneātur i q̄ locupletiores[g] facti ſūt quēcūqꝫ igit̄ fecerint ſumptū ex hereditate: ſi quid dilapidauerit vł ꝑdiderit (cū re ſua[h] ſe abuti putāt) nō preſtabunt: nec ſi donauerint locupletiores facti videbūt̄: q̄uis ad remunerādū ſibi aliquē naturalit̄ obligauerit[i]. Plane ſi antidota[k] acceperint dicēdum eſt eatenus locupletiores factos quaten⁹ acceperūt: ꝛ velut genus quoddā hoc eſſe permutationis[l].

¶ Poſſeſſor dr̄ locupletior ſi res extant apud eū licet earū contēplatione de ſuo lati⁹ expenderit. h. d. Bar.

¶ Si q̄s re ſua lati⁹[m] vſus ſit ꝯtēplatiōe delate ſibi hereditatis. Marc. li. v. dig. putat nichil eū ex hereditate deductu rū: ſi eā nō attigat[n]. ſimili mō et ſi mutuā pecuniā accepit[o]: q̄ſi diues eſſe cepit. Si tn̄ pignori res hereditarias dedit videdū an vel ſic[p] attingat̄ hereditas: quod eſt difficile[q] cuꝫ ipſe ſit obligatus.

¶ Expenſa preſumitur in dubio facta de parte expendentis ꝛ alterius. h. d. Bar.

¶ Adeo aūt q̄ locupletior fact⁹ nō eſt nō tenet̄: vt ſi q̄s putās ſe ex aſſe[r] heredē partem dimidiā hereditatis ſine dolo malo ꝯſumpſerit[s]. Mar. li. iiij. dig. tractat[t] nū non teneat̄ q̄ſi id q̄d erogauerit ex eo fuerit q̄d ad eū non ꝑtinebat: ſed ad coheredes[v]. Nā ꝛ ſi is qui heres nō erat: totū q̄cq̄d apd̄ ſe fuerit ꝯſumpſiſſet/ſine dubio nō tenetur[x]: quaſi locupletior nō fact⁹. Sed in ꝓpoſita q̄ſtione trib⁹ diuiſionib⁹[y] relatis: vna pria[z]. deide alia[a]. poſſe dici totū q̄d ſupeſt reſtituere eū debere: quaſi ſuā ꝑtē cōſumpſerit. tertia[b] vtiqꝫ q̄d cōſumptū ē decedere ait[c]. vtiqꝫ nō nichil[d] reſtituēdum de illo dubitat: vtrū totū an ꝑtē reſtituēdā dicat. Puto[e] tamē reſiduū[f] integrū nō eſſe reſtituendū: ſed partē eius dimidiā[g].

e ¶ Cōſuluit. vt ſ. e. itē veniunt. §. eos autem.
f ¶ Ne in totū. i. in totuꝫ ne: quaſi dicat ne in aliq̄.
g ¶ Locupletiores. q̄d inſpicit̄ tēpore rei iudicate. vt. j. eo. ſi a dño. §. q̄ tpe. et facit. j. de ꝯdi. i de. l. iij. in fi.
h ¶ Re ſua. ſic. j. eo. ſi q̄d poſſeſſor. §. ſicut. Azo.
i ¶ Obligauerint. hec natural̄ obligatio ex puris ꝛ meris motibus animi cuiuſqꝫ deſcēdit. oīs eni creatura mouet̄ ad bn̄faciendū ei q̄ ſibi bn̄facit et talis obligatio ex inſtictu nature ꝓcedit ꝛ n̄ ē illa tal̄ donatio q̄ ex nudo pacto naſcit̄. nā illa ē efficacior. vt pote cū nō ſit donatio ſi id q̄d per pactū nudū naturaliter debet̄ ſoluatur. vt. j. de dona. hoc iure. §. pe. Si autē q̄d inſtinctu nature debet̄ ſoluat̄: donatio eſt ſine dubio: q̄ nomē aſſumit remunerationis. vt. j. man. ſi ꝓ nō re. in pn. ꝛ. l. ſi remunerandi. in pun.
k ¶ Plane ſi antidota. i. ꝯtria donatio. ab anti q̄d eſt ꝯ.
l ¶ Permutatōis. fit eñ illud hereditariū ſicut ꝑciū rei diſtracte. vt. ſ. e. ſi et rem. Sed nō ſic ecōtra eſſet in re empta ex pecunia hereditaria. vt. ſ. e. l. i. §. i.
m ¶ Latius. i. ſplendidius.
n ¶ Attingat. ſ. corporaliter. vt. C. e. l. ſi poſſeſſor. i. rñ. ꝛ. j. de rei ven. ſi nauis.
o ¶ Accepit. ꝯtēplatōe hereditatis. ſꝫ certe imo ꝛ hoc caſu attigere videt̄. vt. j. de do. iter vir. ꝛ vxo. ſi id q̄d. §. illud ꝯſtat. vbi dicit ꝙ mulier accipiēdo mutuū videtur quaſi annuū ꝯſumpſiſſe. Itē ſilr̄ videt̄ ꝯ. vt. j. de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. q̄d autē. §. i. ꝛ. l. ſi ſpōſus. §. marcellus. So. ibi ſec⁹. q2 nō tāqꝫ īter infeſtos ſunt habēde. vt. e. ti. ſi id q̄d. §. ſi q̄s. Itē ibi hꝫ donatari⁹ volūtatē donātis: hic nō hꝫ poſſeſſor volūtatē heredis. Itē ꝯ. j. de dona. inter vir. ꝛ vxo. cū h̄ ſtat⁹. §. ſi marit⁹. ſꝫ ibi dicit ꝙ obligādo donator videt̄ reuocare. hic aūt ꝙ obligādo nō videt̄ attigere. vnde eſt alius caſus.
p ¶ Vel ſic. pro ſaltem.
q ¶ Q̄d eſt difficile. i. īpoſſibile. ſic. j. pro ſocio. l. de illo. ecōtra. j. de his q̄ deie. vł effu. l. ij. ꝛ erit ratio optia q̄ ſequit̄ cū ipe ꝛc. q2 ꝑſonalis obligatio nō ſequitur fundū. vt. j. ad trebel. l. i. §. ſi heres. Azo.
r ¶ Se ex aſſe. cum eſſet ex parte heres.
ſ ¶ Conſumpſerit. in res neqꝫ vtiles: neqꝫ neceſſarias. aliogn ꝯtra. vt. j. pri. §. Azo.
t ¶ Tractat. ſcꝫ q̄rēdo ꝛ ſoluēdo.
v ¶ Sꝫ ad coheredes. quod videtur. nā ꝛ ſi is ꝛc.
x ¶ Nō tenetur. vt. ſ. e. l. §. conſuluit. q̄d ergo erat in toto idē in parte videbat̄. ſꝫ non erit ita.
y ¶ Diuiſiōib⁹. id eſt trib⁹ mēbris ꝑ diuiſiōeꝫ poſitꝫ: vel trib⁹ opinionibus diuerſis relatis dico a marcello: nō tn̄ in ſupiori littera ꝯtinent̄. ſed al̄s ſcripſerat marcell⁹ illas diuiſiōes i ſua q̄ſtione: ita. ſ. vtrum in nichilū teneret̄ q̄ſi totū id q̄d eſt ꝯſumptū fuerit coheredis. vł vtrū teneret̄ i totū q̄ſi ſuā dimidiā tn̄ ꝯſumpſerit. vel vtruꝫ teneat̄ ꝓ dimidia ei⁹ q̄d ſupeſt q̄ſi id q̄d eſt cōſumptū ex vtriuſqꝫ portione ꝓrata ꝯſumptū videat̄.
z ¶ Vna prima. ſ. an qui erogauit teneat̄ in nichilū.
a ¶ Alia. qua continetur poſſe dici ꝛc.
b ¶ Tertia. qua continetur vtiqꝫ ꝛc. Azo.
c ¶ Ait. ſ. marcellus.
d ¶ Non nichil. ergo reprobatur prima opinio.
e ¶ Puto. ego Vlpi. Accurſius florentinus.
f ¶ Reſiduum. quod non fuit conſumptum.
g ¶ Dimidiā. nō eſt ꝫ eadē rō toti⁹ ad ꝑtē: vt ex hoc. §.

oſtēdit. Et eſt rō: q2 vbi in nichilū heres eſt: certū eſt ex hereditate ꝛ nō de ſuo eē ꝯſumptū ꝛ dilapidatū. merito ḡ totū de hereditate decedit. at vbi eſt ꝓ parte heres: q2 incertū eſt vtrū de ſuo. i. de ſua portione ſit ꝯſumptū an de portiōe alterius: merito ſtatuit vt ꝓ rata portione ex vtraqꝫ dcedat. itē no. h ꝙ media via eligit. ſic. J. ad trebel. l. tici⁹ rogat⁹. Sed ar. J. ſ. de ne go. geſt. l. nenſen= ni⁹. in fi. ſed ideo ibi: q2 nō facile ꝑ= ſumit mulier do= nare. ꝛ iō totū re= petit vt ibi dicit.

a ¶ Qd autē. ca= ue tibi ne q̄ ſupio ri. §. ſūt dicta h re petita dicas: licet qdā dicāt idē ſpe ti vt aliqd addat. naꝫ. ſ. loquit cum poſſeſſor ex parte dimidia erat he= res: hic ī nichilū. Itē cū cōſumpſit in res neqꝫ vtiles neqꝫ neceſſarias. hic in res neceſſa rias et vtiles im= pendit.

b ¶ An vero pro rata. cū ī nichiluꝫ erat heres. Azo.

c ¶ Penum. al's penus hrditariū.

d ¶ Ebibit. pe= nultia ſyllaba lō= ga eſt ī preterito. Azo. q̄ſi dicat con ſūpſit qd erat eſui ꝛ potui. vt. J. de pe nu le. l. iij. ſed ſm h. corripitur. Ac.

¶ De eo qd bone fi. poſſeſſor expēdit de hereditate illud ſi bi iputat qd al's erat ipēſur⁹ ſi ſe heredē nō eſtimaſſet. Bar.

¶ Qd autē q̄s ex hereditate erogauerit vtrū totū decedat: an vero ꝓ rata[b] ꝑimonij ei⁹. vtputa hereditariū penū[c] ebi bit[d]: vtrum totū hereditati ex penſum ferat: an aliqd ex ꝑi= monio ei⁹. vt in his fact⁹ locu pletior videat qd ſolebat ipſe erogare ante delatā heredita tē[e]: vt ſi qd lati⁹ cōtēplatione hereditatis īpēdit: in hoc non videat locupletior fact⁹: in ſta tutis ꝓ ſuis ſumptib⁹ videat fact⁹ locupletior. vtiqꝫ eīn ꝛ ſi nō tā late erogaſſet[f]: aliqd tn̄ ad victuꝫ q̄tidianū erogaſſet. Nā ꝛ diu⁹ marc⁹ in cā phiteo dori[g] q̄ rogat⁹ erat qd ſibi ſu= perfuiſſet ex hereditate red= dere: decreuit ea que alienata erāt nō minuēdi fideicōmiſſi[h] cā nec ꝑciū in corp⁹ ꝑimonij phiteodori rediiſſe ex ꝓprio phiteodori ꝑimonio ꝛ ex he= reditate decedere: non tn̄ ex hereditate. ꝛ nunc[i] igit ſtatu= ti[k] ſumptus vtrū ex heredita= te decederēt[l] exēplo reſcripti diui marci: an ex ſolo[m] ꝑimo= nio videndū erit. ꝛ veri⁹ eſt vt ex ſuo patrimonio decedant: ea que et ſi non heres fuiſſet erogaſſet[n].

¶ Difficilis ē. ꝛ. h. d. Si iudi= ciū vniuerſale per particulare ꝯſumit nō obſtat exceptio: ne ei preiudiciū fiat. Itē emptor poteſt vti exceptione ex pſo= na vēditoris ne bo. fi. poſ. te= neatur vltra q̄ꝫ ſit locupletior. itē vēditore offerēte ſe defen= ſioni emptor tut⁹ eſt exceptio ne ex pſona ſua. h. d. Prio po nit thema. ſecūdo tres ratio= nes ad ꝓbandū partē negati uā. tertio ponit determinatio queſtiōis. quarto ponitur no= ua q̄ſtio ꝛ eius determinatio. ſcda ibi/ qd ꝑiudiciū. tertia ibi ꝛ puto. quarta ibi/ qd tn̄. Bar.

¶ Itē ſi reꝫ diſtraxit bone fi. poſ. nec ꝑcio fact⁹ ſit locuple= tior[o] an ſingulas res ſi nondū vſucapte[p] ſunt vēdicare peti= tor[q] ab emptore poſſit: et ſi vē dicet: an exceptiōe nō repella tur[r]: ꝙ[ſ] preiudicium heredita ti nō fiat īter actorē ꝛ eū q̄ vē=

e ¶ Hereditatem. qd eſt verum vt ſtatim dicet.

Vēto ne mouiue re dr̄. f ¶ Erogaſſet. cum nemo viuat vēto. vt. C. de ali. pu. pre. l. fi. Bene dico ꝙ debet reſtituere ſiue ſibi imputare: quia ſua ſibi ſeruauit. nam ꝛc. Accur.

g ¶ Phiteodori. qui fuit inſtitutus ꝛ rogatus reſtitue re quicquid ſupereſſet tempore mortis ſui heredis.

h ¶ Fideicōmiſſi. in quo caſu cuꝫ ſic rogauit permiſſa erat alienatio olim ſub hac diſtinctione an fieret cauſa interuertēdi vel nō vt hic. ꝛ. J. ad treb. l. tici⁹ rogat⁹. ſed hodie vſqꝫ ad quartā. vt. C. ad treb. auk. ꝯ ro. vbi auteꝫ pure rogat ꝑ iura codicis ꝓhibitū eſt prorſus. vt. C. cō= munia de le. l. fi. §. pe. ſꝫ ꝑ auk. idē qd ꝑ codicē: niſi q2 ex= cipit caſus. vt in auk. de reſti. ꝛ ea que parit. §. nos igit.

i ¶ Nunc. ſ. in noſtro caſu. Accur.

k ¶ Statuti. i. quos ſolitus erat facere.

l ¶ Decederent. ſaltem in parte.

m ¶ An ex ſolo. al's ſuo.

n ¶ Erogaſſet. alia vero ex ſola hereditate decedūt. vt ſ. e. §. ꝓpoſuit q̄rēdo. ꝛ hoc ſi poſſeſſor in nichilū eſt he res. ſi vero pro aliqua parte. tunc dic vt. ſ. ꝓxi. §. reſcri ptum vero. ſiue bene ſiue male facta ſit conſumptio di= cit ꝓ parte decedere: niſi cauſa interuertendi fideicō. ſit facta: tunc enim in nichilum decedit.

o ¶ Sit locupletior. vt quia conſumpſit.

p ¶ Vſucapte. ſ. ab emptore.

q ¶ Petitor. i. ve rus heres.

r ¶ Nō repella= tur. ſic expone ſe= quētia. videtur ꝙ nō repellat q2 nō fit ꝑiudiciū here= ditati inter acto= rē ꝛ eū q̄ vendi= dit. i. peti. here. cō tra vēditorē ꝑ pre cio ꝓponende: q2 nulla ꝓponetur ꝛ vere non fit ꝑiudi ciū. q2 victi ēpto= res reuerſuri ſūt ad eū q̄ diſtraxit: et ſic reſtituet illd ꝑciū. ḡ nō itelligit ꝯueniſſe ad vēdi torē. ḡ non in hoc erit locupletior. et ſic non tenet peti. here. ſi ḡ ꝯuenian tur emptores nō ꝑiudicat vēditori quo ad here. peti. tunc eīn ceſſat ſin gulare iudicium: q2 ipſa ſperat ꝓpo ni. videbat ergo ꝙ emptores non poſſent vēdicātē repellere. ſꝫ tn̄ di= cit ꝙ ꝑſt ne alio= quin bo. fi. poſ. dā no afficiat. qd eſt ꝯ mētē ſenatuſcō= ſulti. ſed ſi ad eū reuerti nō ꝑſt: heres ab emptorib⁹ ven dicabit: nec exceptiōe repellit niſi vēditor parat⁹ ſit eos defendere. ſꝫ melior fuiſſet rō q2 vēditor ꝑciū dilapida= uit: ſicut in caſu poſuit: ꝯ iſta q2 reddit emptori ꝑcium. Nā ſm ſupiorē rōnē nūqꝫ vēditor teneret ad ꝑciū niſi te neret de euictōe. qd eſt falſum. vt. ſ. e. ꝙ ſi in die. §. ſed ꝛ his. ſꝫ ei caueat. vt. ſ. e. ſi poſſeſſor. §. ſꝫ ſi ob vē. nō eſt er go ſufficiēs rō. q̄ñ victi ꝛc. At op. pone ꝙ bo. fi. poſ. q̄ vē didit fact⁹ eſt locupletior ex ꝑcio: nūqd poterit emptor cōueniri? Rn̄. nō. q2 ꝑiudiciū fieri pōt petitiōi ꝑcij. ſi eīn rē auocet petitor a ꝑcio excludit: maxime cū bo. fi. poſ. il lud teneat emptori reſtituere. vt. ſ. e. diuus. in fi. l. qd ſa tis cōcedi poſſet ſm q̄ſdā. ꝛ hec ē cōis opio. Sꝫ puto ſm Azo. emptorē oīno ꝯueniēdū: etiā ſi hēat ꝯ vēditorē re greſſuꝫ. tum q2 nō dānificat bo. fi. poſſeſſor cū ſit ex ꝑcio locupletior niſi forte plus q̄ꝫ de ꝑcio teneat ꝓ euictiōe: tū q2 h poſſeſſor. i. emptor nō pōt poſtulare dilatiōeꝫ iu dicij: cū in ſui ꝑiudiciū ꝓ aliīs rebus nō fiat petitio. Ac.

ſ ¶ Q2. i. quia. prima ratio qua probat.

a ¶ Quia non videtur. ratio rationis prime.
b ¶ Earum. i. non tenebitur ad precium poſſeſſor peti tori: cum alij reſtituere debeat. Accur.
c ¶ Qm̃. alia ꝓbatio rõnis. quattuor ſunt rõnes quare vẽditor ad p̃ciũ nõ tenet᷑ vero heredi. vna hic. qm̃ ꝛc. hec vero bõa. alia in glo. ſic expone ꝛc. due alie in alia ratio rationis ſecunde ꝛc.

Vẽditor here. an ad p̃ciũ teneat᷑ vero heredi.

h ¶ Emptorum. i. emptores ex ſua perſona habent exceptionem. nam dicẽt conuenias venditorẽ qui tibi paratus eſt reſpondere: quod dicere licꝫ. vt. j. fami. hercil. plane. in fi. Et no. ꝙ ſpontanea oblatio prodeſt. vt hic ꝛ dixi. ſ. de ali. iu. l. quia. §. fi.

Oblatõ ſpontanea prodeſt.

didit. qꝛ nõ videt᷑[a] in petitionẽ hereditatis venire p̃ciũ earũ[b] qm̃[c] victi[d] emptores reuerſuri ſunt ad eum q̃ diſtraxit: ꝛ putẽ poſſe res vẽdicare niſi emptores regreſſum ad bone fidei poſſeſſorẽ habeãt[e]. Quid tñ ſi is q̃ vẽdidit parat᷒ ſit ita defendere hereditatẽ[f] vt ꝑinde atq꜄ ſi poſſideret ↄueniat᷑: incipit exceptio locum habere ex perſona[g] emptorum[h].

¶ Iuriſconſult᷒ in p̄cedẽti. §. poſuit de triplici exceptiõe q̃ cõpetit emptori. hic ponit q̃rtã. ꝛ breuiter. h. d. Si petitor p̃ciũ rei vẽdite a poſſeſſore recepit a vẽdicatione repellitur etiã ſi recepit qđ a debitorib᷒ eſt exactũ etiam ſi poſſeſſor fuit male fidei. Bar.

¶ Si minori precio res venierint: ꝛ p̃ciũ quodcũq꜄ illud ſit actor[i] ↄſecut᷒ ſit multomagis poteſt[k] dici exceptõe eũ ſummoueri[l]. nã ꝛ ſi id[m] qđ a debitorib᷒ exegerit poſſeſſor petitori hereditatis ſoluerit: liberari debitores. Iul. li. iiij. dig. ſcribit. ſiue bone fidei[n] poſ. ſiue p̃do fuerit q̃ debitũ ab his exegerit ip̃o iure eos liberari.

¶ Expedita expoſitiõe ſenatuſcõſulti et q̃ſtionibus circa lram: iuriſcõſult᷒ hic venit ad materiã ꝛ tractat vſq꜄ ad finẽ tituli q̃ſtiones que cõgrue ad litterã non poterãt applicari et breuiter. h. d. Hereditatis petitio hꝫ mixtã naturam realium et perſonaliũ. h. d. Bar.

¶ Petitio hereditatis et ſi in rem actio ſit: habet tamẽ preſtationes quaſdã perſonales vtputa eorum que a debitoribus ſunt exacta[o]. itẽ p̃cioꝝ.

¶ Qđ eſt dictũ in hac actione habet locũ in iudicio familie herciſcunde. Bar.

¶ Hoc ſenatuſcõſultum[p] ad petitionem hereditatis factũ etiã in famil. her. iudicio locũ habere placet[q]: ne res abſurda ſit/ vt que peti poſſunt diuidi[r] non poſſint.

¶ Hereditas auget᷑ propter part᷒ fructus ꝛ alias actiões honeſte p̄ceptas. h. d. Bar.

¶ Augent hereditatẽ gregũ ꝛ pecoꝝ partus[s]. Paulus.

Quod ſi oues nate ſunt deinde ex his alie: he quoq꜄ quaſi augmẽtum reſtitui debent. Ulpianus.

d ¶ Victi. ratio ratiõis ſcđe. Azo. ſꝫ hec rõ mlto melior eẽt ſi dixiſſet qꝛ ratã nõ hꝫ vẽditionẽ petendo rẽ: nec põt hr̃e cũ nõ ſuo nõie ſit vendita. Itẽ ꝛ qꝛ rẽ ꝛ p̃ciũ petere nõ dꝫ. vt. j. de acti. emp. l. ex ẽpto. §. fi. ibi neq꜄ enim ꝛc.
e ¶ habeãt. ſi q̃ hñt regreſſum nõ ↄueniet᷑ emptor. vt h. ſꝫ ↄ. ſ. e. l. etiã. §. i. al's eſt i. l. nec vllaꝫ. §. ꝙ ſi quis. vbi dic᷑ vtilẽ actionẽ indiſtincte in ẽptorẽ dari. So. h loquit᷑ cũ iuſto p̃cio vẽdita eſt res hereditaria ꝛ cõparebat vẽditor: alioq̃n lꝫ vẽditor teneret᷑ de euictõe nichilomin᷒ emptor tenebit᷑ rei vẽdi. vt ibi. Alij dicunt ꝙ hic loq̇tur re ſingulari vendita: ibi vendita vniuerſitate. Alij ꝙ h ageret᷑ rei vẽdicatiõe: ibi hereditatis petitõe. ſed he due nõ valẽt: qꝛ hoc ẽ notare caſuũ diuerſitatẽ rõne ↄtẽta. q̃ rõ eſt vtrobiq꜄ qꝛ tenet᷑ venditor de euictiõe: diſſimiliter tñ: qꝛ re ſingulari vẽdita ſemꝑ agitur niſi pactũ vel ſcientia obſtet. vt. C. de euic. ſi fund᷒. hereditate vẽdita idẽ ſi ipſa euincatur. ſecus ſi res ſingularis. vt. C. de euic. l. i. prima ergo verior eſt.
f ¶ hereditatem. eo caſu quo emptores poſſunt conueniri. Azo.
g ¶ Perſona. ſed nõne eſt iniq̇tas ꝙ rẽ ſuã ꝑdit ver᷒ heres. vt. j. de reg. iur. id qđ nr̃m. maxime cuꝫ culpa amiſit p̃ciũ. Rñ. nõ. ar. j. de ꝯ. ob. ſi ſeruũ. §. ſeq̇tur. nã duo h de dãno ↄtẽdebãt. p̄terea cũ p̃ciũ ſit loco rei. ꝛ amittat᷑: res amiſſa videt᷑. Itẽ ſi a poſſeſſione cadat ꝛ veniat ad verũ dñm: an cõpetat publiciana. Rñ. nõ. qꝛ nõ datur ↄ dñm: agẽdo ergo de euictione remanet in dãno bo. fi. poſ. ſed hoc nõ fit in petitiõe hereditatis. vel dic hoc fallere hoc caſu. vt ꝛ al's. ſ. e. l. etiã. §. ꝙ ſi quis.

i ¶ Actor. i. heres ab eo qui exegit. Azo.
k ¶ Multomagis põt. q̃ꝫ in ſuperiori caſu. ſ. enim ratum nõ habuit. Azo. vel magis. ſ. q̃ꝫ ↄtrariũ. Accur.
l ¶ Summoueri. ſcꝫ ab emptore: videtur enim potius elegiſſe preciũ habere q̃ꝫ rẽ: ſicut video i. l. cõmiſſoria. vt. j. đ le. commiſ. l. pe. ꝛ liberatur hic emptor ipſo iure. ar. j. e. ſi quid poſſeſſor. §. fi. et. j. proxi. rñ. Nõ ob. verbuꝫ exceptiõis qđ eſt hic. ſubaudi eniꝫ ſcilicet intẽtiõis. Accur.
m ¶ Nam ꝛ ſi id. ꝓbat predicta ad exemplum alioꝝ debitorum.
n ¶ Iulian᷒. bone fidei. al's incipit lex: ꝛ al's nõ. et concordat. j. de ſolu. qui hominẽ. §. ſi p̃do. Accur.
o ¶ Sũt exacta. hec eñ veniũt. vt hic. ſed cõtra. C. de tranſac. l. imperatores. §. fi. Sol. vt ibi. Iteꝫ no. ex eo qđ hic dicit. ꝙ hec actio eſt mixta in rem ꝛ in perſonam. vt. C. e. l. hereditatis.

Her. petitõ mixta eſt.

p ¶ hoc ſenatuſconſul. quod eſt. ſ. eo. l. item veniũt. §. cum anteq꜄. Accur.
q ¶ placet. hoc quantum ad fructus ꝛ ſimilia: nõ autem per omnia: nã nomina veniũt in hac actione: nõ tamẽ in iudicio familie hercil. vt. j. famil. hercil. l. fundus qui. §. fi. ꝛ. l. ij. in fi. Item res vſucapte ab herede in illud iudicium veniunt. vt. j. famil. hercil. l. veniunt. non autem in actionem iſtam. vt. ſ. e. l. ꝛ non tantum. §. ꝙ ſi pro emptore.
r ¶ Diuidi. cum talia ſint que poſſunt commode recipere diuiſionẽ. vel dic diuidi. id eſt in iudicium diuiſorium venire. ſcilicet familie herciſcũde. ſunt enim multa que commodam non recipiũt diuiſionem. vt equus homo. et ſimilia. vt inſtitu. de officio iudi. §. ꝙ ſi commode. Accur.
ſ ¶ Partus. i. fetus. Accur.

Ancillarū etiā part⁹: et partuū part⁹ q̄q̄ fructus eē non exiſtimant[a] q2 nō temere ancille ei⁹ rei cā cōparant vt pariant: augent tñ hereditatē. q̄ppe[b] cū ea oīa fuerint hereditaria: dubiū nō eſt quin ea poſſeſſor: ſi aut poſſideat aut poſt petitā hereditatem dolo malo fecerit quominus poſſideret dēat reſtituere. ¶ Sed et pēſiones q̄ ex locationibus prediorꝫ vrbanorum percepte ſunt veniēt licet a lupanario ꝑcepte ſunt[c]: nā et in multorꝫ honeſtorꝫ virorꝫ p̄diis lupanaria exercentur[d].

¶ A quolibet poſſeſſore oē lucrū auferꝭ. Barto. Paul⁹.

Poſt ſenatuſcō. ei oē lucrū auferendū[e] eē tam bo. fi. poſſeſſori q̄ꝫ predoni dicendum eſt. Ulpianus.

Mercedes plane a colonis accepte loco ſunt fructuū[f]. opere quoq; ſeruorū in eadē erunt cauſa qua ſunt pēſiones. item vecture nauium ⁊ iumentorum.

¶ Bonefidei poſſeſſor teneꝭ reſtituere ſortē ⁊ vſuras quas exegit vel actionē cedere put ipe elegerit: licet iulian⁹ aliter ſenſerit. h. d. Bar. Paulus.

Iulianus ſcribit actorē eligere debere vtrū ſortem tm̄ an et vſuras velit cum periculo noim agnoſcere[g]. at quin ſcdm̄ hoc nō obſeruabimus qd ſenatus voluit/ bone fidei poſſeſſorem teneri quatenus locupletior ſit: quid em̄ ſi pecuniam eligat[h] actor que ſeruari non pōt[i]: dicēdū itaq; eſt i bonefi. poſſeſſore hoc tm̄ modo eū preſtare debere. i. vl ſortē ⁊ vſuras eius ſi ⁊ eas ꝑceperit: vel noia cū eorū ceſſione i id faciēda: qd ex his adhuc debeꝭ ꝑiculo. ſ. petitoris.

¶ Iſta lex eſt difficilis ⁊ prio loquiꝭ in poſſeſſore ſoluente creditorib⁹ hereditariis. ſcdo de eo qd ipſi poſſeſſori debebaꝭ. tertio qualiter poſſeſſori negligentia iputeꝭ. q̄rto de eo qd poſſeſſori eſt ſolutū. ſcda ibi ſꝫ ⁊ ſi. tertia ibi ſicut aūt. q̄rta ibi qd autē. Et pria ps breuiter. h. d. Qd poſſeſſor ſoluit creditorib⁹ h̄ditariis iputat petitori vt caueat de defendēdo ſi fuerit bo. fid. poſſeſſor. alſ ſec⁹. h. d. Et iſta pars prio ponit vnū dictū. ſcdo recitat dictū iuliani. tertio illd examinat. ſcda ibi ⁊ ideo. tertia ibi ſꝫ an et bo. fi. Barto. Ulpian⁹.

Si quid poſſeſſor[k] ſoluerit creditorib⁹[l] reputabit[m]: q̄q̄ ipo iure nō liberauerit petitorē h̄ditatis. nam qd quis ſuo noie ſoluit non debitoris[n]/ debitorē non liberat. ⁊ ideo[o] iu. li. vj. ffor. ſcribit id ita imputaturū[p] poſſeſſorē ſi cauerit[q] ſe petitorem defenſum iri. ſed an ⁊ bo. fi. poſſeſſor debeat ad defendēdū cauere: videndū erit. Quia[r] in eo quod

Ancillarū. exiſtimanꝭ. vt inſti. de re. diui. §. partus et eſt rō ꝓpter hoīs dignitatē. vt. ī. de edil. edi. l. iuſtiſſime. ſꝫ eſt argu. ꝯ. ī. de acti. emp. l. ſi ſterilis.

b ¶ Quippe. hec eſt ſufficiēs rō. i. ꝓbabilis nō neceſſaria. ſic. ſ. qd me. cau. §. ſi cū. ⁊ §. ideo. res ei cōmodata et depoſita nō eſt hereditaria. venit tamen in pe. her. vt ſ. e. ⁊ non tantū.

c ¶ Sed ⁊ pēſiones. ꝑcepte ſunt. Imo nō cū non ſit honeſta preſtatio vt. ī. de vſuris. l. gñaliter. q̄ eſt cōtra. So. hic veniunt iudicis officio vel pe. he. que adhuc nō erat bo. fi. vt arg. inſti. de actio. §. actionū i fi. §. vel h erant ꝑcepte. ⁊ ideo veniunt ne lucreꝭ poſſeſſor. vt. ī. e. ſi poſſeſſor ex. ibi non ⁊ ſic ꝑcipiende non venīūt. Itē ꝯtra ī auꝭ. de lenonib⁹. vbi dicit talē domum publicari. So. lꝫ publiceꝭ ſi accuſator exiſtat: ſi tm̄ non exiſtat ꝑcepta penſio venit vt hic.

d ¶ Exercentur vt arg. ī. de inſti. l. cū interdū. Sed ar. contra. ī. de vſu ⁊ ha. l. non aliter.

Poſt ſenatuſ conſultum. auferendū. vt. ī. e. ſi a p̄ſe. §. ſi p̄do. in fi. §. ⁊. ī. depoſiti. ſed ſi non ſit heres. ⁊. ī. de rei vē. l. iulianus. §. ſꝫ et fructus. ⁊. ī. mandati. l. ex mādato.

Mercedes. fructuū. vt. ī. de cōdi. inde. ſi vrbana. ⁊. ī. de rei ven. l. ſi nauis. Accurſius.

Iulianus. agnoſcere. bene ſcripſit in male fidei poſ. Sed ipſe iulianus etiā in bo. fi. poſ. dixit hoc eē verum. vnde reprehendiꝭ q2 ſenatus voluit eum teneri in quantum locupletior eſt ⁊ non vltra.

h ¶ Eligat. a bo. fi. poſ. vt ſoluat de ſua burſa.

i ¶ Non poteſt. ꝓpter inopiam debitoris.

Si quid poſſeſſor. bo. fi. vel male fi. ſed in cauendo diſtinguitur ſtatim. Et no. ꝙ hanc. l. proſequitur gl. ſ. de nego. geſt. l. ſi pupilli. §. qd ſ. q̄ incipit ipſa geſtiōe.

l ¶ Creditoribus. ſ. de ſuo. Sed mirum videtur ꝙ verus heres liberetur ſolutiōe tali: etiā per exceptionē cū poſſeſſor habeat cōdictionē indebiti: q2 ſuo noie ſoluit vt. ī. de cōdi. inde. ſi pene cā. §. i. nō ergo parit liberationē. vt eo. ti. l. cum is. §. i. ſed poſſet rñderi ꝙ liberaꝭ cū poſtea ſoluens cōſtituit ſ alō ſuo pecuniā eſſe ſolutā noie veri heredis ſm Io. ⁊ Hu. vt dixi. ſ. de neg. geſt. ſi pupilli. §. itē querꝭ. Sed tu dic ſꝫ Azo. ⁊ Hu. ꝙ ſoluit de pecunia h̄ditaria ſed nomie ſuo. ⁊ ideo ea cōſumpta non ante hꝫ ꝯdictionē indebiti. Quid ſ. interim ante conſumptionē? Rñ. vēdicaꝭ nec opponiꝭ cōpenſatio. vt. ī. de pecu. l. ſi creditor. §. i. Sꝫ liberaꝭ ꝑ exceptionē verus heres cū ei cedaꝭ a poſſeſſore cōdictio indebiti. ⁊ ſm hoc proprie poniꝭ verbū reputabit. vt. ſ. de ne. geſt. nenſennius. ſꝫ ſm ſuperiorem lecturā iprope. i. deducet. ſi aūt ſoluiſſet noie h̄ditario liberaꝭ heres ipſo iure. ⁊ datur bo. fi. poſ. ⁊ male fi. retētio ex h̄ditate ſi de ſuo ſoluit. ſꝫ in cauendo diſtinguiꝭ ſtatim vel ſi velit habeat actionē neg. geſt. vt. C. eo. l. fi. §. fin autem.

m ¶ Reputabit. ſcilicet officio iudicis.

n ¶ Non debitoris. ſcꝫ nomine.

o ¶ Et ideo. quia nō liberatur ipſo iure.

p ¶ Imputaturū. ſ. officio iudicis. Azo.

q ¶ Si cauerit. ſed quid facit hec cautio. cum et ſine ea habeat exceptionem verus heres: vt ſubijcit? Rñ. non eſt ſuperuacua quia cauet poſſeſſor ſe probaturum illis ſolutionem factam. ſic etiam rñdetur. ī. e. l. pe. ⁊. ī. de rei vendi. l. ſi is a quo. ⁊. l. a quo.

r ¶ Quia. ſupple videtur ꝙ non.

ſoluit non videt̃ locupletior factus: niſi forte habeat conditionē[a] ⁊ hoc noīe videt̃ locupletior[b]. q̄a pōt repetere[c]. Finge eni͂ eū dum ſe heredeꝫ putat ſoluiſſe ſuo noīe[d]. Et videt̃ michi iulia. de ſolo p̄done vt caueat ſenſiſſe nō etiā de bonefidei poſſeſſore. cōdictionē tn̄ p̄ſtare debebit[e]. Sꝫ et petitor[f] ſi a creditoribus cōueniatur: exceptiōe vti[g] debebit[h].

Maleſidei poſſeſſor quod ſibi debet̃ nō deducit niſi hoc petitori expediat: ſecus in bo. fi. poſſeſſore. h. d. Barto.

Sꝫ ⁊ ſi ipi p̄doni aliq̄d debeat̃ hoc deducere non debebit: maxīe ſi id fuit debitū q̄d natura[i] d̾bebat[k]. q̄d tn̄ ſi expediebat petitori id debitū eſſe ſolutū ꝓpter penā/ vel aliam cāꝫ[l]. pōt dici ipꝫ ſibi vel ſoluiſſe: vl̾ debuiſſe[m] ſoluere. Juſt⁹ aūt poſſeſſor ꝓculdubio debebit[n] deducere q̄d ſibi debetur

a Condictionē. ſ. indebiti. vel ab initio cū de ſuo ſoluit. vel poſt conſumptionē q̄n de hereditate.

b Locupletior. ſ. eſt locupletior cū habeat ꝯdictionē ergo de hr̄ditate ſoluit. nā ſi de ſuo: lꝫ haberet ꝯdictionē nō tamē eēt locupletior: q̄d eſt ꝯ Jo. lꝫ ipſe dicit ꝙ etiaꝫ tunc eſſet locupletior ſi p̾tio de hereditate deduxit: ⁊ poſtea ꝯdiceret.

c Repetere. vt. ſ. de regu. iur. l. qui actionem.

d Suo noīe. i. ex ſua pſona debitū eſtimando ſm h. Nō ergo eſt dubium quin bo. fi. poſ. ex ſuo noīe et heredis: ſiue hereditario nomīe q̄d idē eſt debitū ſoluere poſſit: lꝫ ſui contēplatione faciat. ſic. ſ. de ne. ge. q̄ vtiliter. §. fi. Azo. Sꝫ ſi nō apparet cuius nomine ſoluit q̄d preſumā. in fideiuſſore eni͂ opꝫ ꝙ exprimatur. vt. ſ. manda. papi. Sed in hoc potes diſtinguere an añ motā ꝯtrouerſiā vt tūc ſuo noīe. an poſt ea: ⁊ tūc nomine heredis vel defuncti.

e Debebit. etiā bo. fi. ſ. indebiti. ſed maleſi. non habet condictionem. vt ſtatim dices.

f Petitor. tria tpa nota ſi bo. fi. poſſeſſor ſoluit de hereditate ſuo noīe ante cōſumptionē. Item poſt cōſumptionē ante ceſſionem. itē poſt ceſſionē. primo ſola vēdicatio. ſcd̄o exceptio heredi ⁊ ꝯdictio ſoluenti vt ſtatim dices. tertio etiaꝫ cōpēſatio heredi ⁊ condictio. ⁊ q̄d hic dicit ſed ⁊ peti. ſcilicet poſt conſumptionem.

g Vti. his caſib⁹. ſ. cū p̄do ſoluit q̄ nō ē repetitio. itē ⁊ vbi eſt repetitio. puta q̄ bo. fi. poſ. ſoluit ⁊ ꝯputauit vl̾ deduxit: lꝫ ceſſio facta nō ſit: nā ea facta hꝫ q̄d ꝯpenſet.

h Debebit. in omni caſu etiam q̄cūq̄ ſoluit bo. fi. vel maleſi. ſi tn̄ ſolutū repetat a vero herede: q̄d pōt ꝑ actionem neg. geſt. cū de ſuo ſoluit. vt. ſ. de neg. geſt. l. fi. §. fi. vel reputat vt in prin. hui⁹ leg. Sꝫ et datur ei ſoluēti cōdictio indebiti cōtra eū cui ſolutū eſt. vt hic d̾r: ⁊ eandē ſibi ceſſam intendit heres in cuius remedium compenſationis forte exceptionem habet heres verus. Et vt oīa ſint clara diſtingue cuꝫ poſſeſſor ſoluit. aut ſoluit de ſuo aut de hereditate. Item aut debitum aut indebitū. Itē aut bo. fi. aut maleſi. Si bonefidei. aut nomine veri heredis: aut defuncti: aut ſuo. Si nomine defuncti vel heredis: ⁊ debitum bo. fi. poſ. ſoluit. ſi de ſuo: cum ipſo iure liberauit heredem: habebit actionem neg. geſt. vt. C. eo. l. fi. §. ſin autem ex cōtractibus. nec obſtat quod dicitur ſ. de iudi. l. de qua re. §. cum abſentem. ibi enim ſoluit eius nomine quem viuere credebat. ⁊ ideo heredem nō ipſo iure: ſed per exceptionem liberat. ⁊ ceſſat indebiti condictio in caſu p̄miſſo cum noīe heredis ſoluit. vt. C. eo. l. de hereditate. ſi autē de hereditate ſoluat: ſimiliter ipſo iure liberatur hr̄s. vnde ⁊ ceſſat indebiti ꝯdictio: ⁊ poſſeſſor ea que ſoluit poteſt imputare heredi. vt ⁊ tāto minus debeat condēnari quāto liberauit heredē: nichil autē ab eo repetit: quia q̄d ſoluit heredis fuit. ſi ꝟo ſuo noīe ⁊ de hr̄ditate ſoluat p̄t reputare hr̄di ſimiliter quia per exceptionē liberat̃. vt hac. l. in pri. ⁊ §. ſed ⁊ petitor.

Poſſeſſor hereditatis ſoluēs an repetere poſſit et q̄ actione

Si autē de ſuo: ⁊ ſuo noīe ſoluit: condi. inde. hꝫ vt hic d̾r ⁊. ſ. de condi. inde. ſi pene cauſa. §. q̄uis. quam coget cedere ſi imputare velit heredi ⁊ reddi ſibi ab herede per actionē neg. geſt. cū velit cedere indebitum veri hr̄dis quia dicit bul. eum ꝑ exceptionē liberatū. vt hac. l. §. ſed et petitor. et hoc ſm Jo. ⁊ bul. ego ꝯtra. vt not. ſ. de neg. geſt. ſi pupilli. §. itē querit̃. Si autē maleſi. poſ. ſoluit de ſuo ⁊ nomine heredis ipſo iure eſt heres liberat⁹: ideoq̄ actione neg. geſt. tenet̃ ſi de ſuo ſoluit. vt d. §. ſin aūt ex contractib⁹. ⁊. C. e. l. fi. ſi de hereditate ideꝫ q̄d. ſ. ſi vero ſuo noīe ſoluit de hereditate vel de ſuo ſm Jo. non eſt liberat⁹ ipſo iure heres: ſꝫ ꝑ exceptionē. vt hic d̾r. ſi tamē velit reputare cauebit de defenſiōe ꝯdictio tamē indebiti nullo caſu habet locum: q̄ ſciens ſuo nomine ſoluit indebitum. nā ex quo ſcit ſe non heredem: ergo ſcit ſe nō debere vt heredem. Aut ſi noīe heredis ſoluit non repetit: q̄ debitum erat. ⁊ ideo cedere nō poteſt niſi ſtipulatus fuerit reddi ſibi ſi euicta fuerit ab eo hereditas. Et hec omnia cum debitum ſolutum eſt. Si vero de ſuo et ſuo noīe: nō condicet. Item nego. geſt. agit ſm Azo. Quid ergo. vel dices eū ꝑdere ⁊ creditorē lucrari. vl̾ dices ſuari opiniōeꝫ Jo. ⁊ bul. ponc fuit oblitus de retētione. Dices ergo ſm Jo. heredē habere exceptionē poſtq̄ ille in aīo ſtatuit ꝙ pro vero debito cedat ſi euicta fuerit ab eo hereditas. Et hec omnia cū debitum ſolutum eſt. Si vero indebitū ſoluatur: ſiquideꝫ a bonefidei poſ. ⁊ de hr̄ditate: conſtat ꝙ reputat: vt tanto minus debeat condemnari. ceſſat tamē ꝯdictio indebi. quā habet. vt. ſ. eo. ꝙ ſi in diem. §. fi. in fi. Si vero de ſuo ſoluit bonefidei poſſeſſor non repetit ab herede. vt. ſ. e. ſi poſſeſſor. §. bo. fi. in fi. §. Niſi iuſtiſſima fuiſſet in bonefidei poſ. ignorātia. vt diximꝰ. ſ. e. l. ꝙ ſi poſſeſſor. quēq̄ ex. l. illa diſtingui poſſit. vtrū ante motā controuerſiam ſoluiſſet bonefi. poſ. indebitum. vt tūc ab herede deduceret. an poſtea: vt tunc ab herede nichil haberet. Si vero maleſi. poſ. ſoluit ſiue de ſuo ſiue de hereditate indebitū ſoluit: non repetit ab herede. neq̄ in reſtitutiōe hereditatis heredi etiam reputat. Queritur ſi bone fi. poſ. ſoluit naturale debitum ⁊ in reſtitutione hr̄ditatis nō deduxit: an agat negocioꝝ geſtoꝝ: quod videtur quia debitum. vt. ſ. de dona. hoc iure. §. pe. ⁊ ne ſit in damno. Econtra ꝙ non quia nō fecit vtile negocium. item quia huius debiti eſt retentio non repetitio. Accurſius.

i Quod natura. ſcꝫ tantum.

k Debebat̃. ſ. a defūcto preter ſūptū in rē hr̄ditariaꝫ factū vtiliter. vñ meliores res ſūt facte. vt. ſ. e. §. ſicut ⁊c.

l Cauſam. vt vſurarum.

m Debuiſſe. ⁊ ſic penā non eē commiſſam. vt hic. ⁊. ſ. de ſol. titia. al̾s autem non ſoluet ſibi: vt. ſ. proxi. §. ⁊. ſ. de ſolu. l. ſtichum. §. ſi creditor.

n Debebit. etiam naturale debitū ſm Jo. nec eni͂ eſt donatio. vt. ſ. de dona. hoc in re. §. pe. Accurſius.

¶ Maleſidei poſſeſſor deducit ſumpt⁹ factos ĩ hꝛ̃ditate: ⁊ cõtra eũ habet̃ ratio negligẽtie preterq̃ in actionib⁹ exercendis: ſed bo. fi. poſſeſſori nõ põt negligẽtia ĩputari. Bar.

¶ Sicut aũt ſumptũ[a] quẽ fecit deducit: ita ſi facere debuit nec fecit: culpe huius reddat rationẽ niſi bone fidei poſſeſſor eſt. tunc enim q2 quaſi ſuã rẽ neglexit/ nulli q̃rele[b] ſubiectus eſt ante petitã hereditatẽ: poſtea vero[c] ⁊ ip̃e predo eſt Illud plane p̃doni imputari non põt: cur paſſus eſt debitores[d] liberari[e] / et pauperiores effici: ⁊ nõ eos conuenit: cum actionem non habuerit.

¶ Quod poſſeſſori eſt ſolutum indiſtincte reſtituit: ⁊ debitores liberant̃. h. d. Bar.

¶ Qđ aũt poſſeſſori ſolutuꝫ eſt: an reſtituere debeat videamus. ⁊ ſiue bonefid. poſſeſſor fuit: ſiue nõ/ debere reſtituere placet[f]. ⁊ ſi quidẽ reſtituerit: (vt caſſius ſcribit ⁊ iulian⁹ lib. vj.) liberari ip̃o iure debitores

¶ Queſita ꝑ ſeruũ hereditariũ extra rẽ poſſeſſoris veniũt in hac actione. Bar. Paul⁹.

PEr ſeruũ[g] acquiſite res heredi[h] reſtituẽde ſunt qđ procedit ĩ hꝛ̃ditate[i]: ⁊ cum de inofficioſo agit̃: cuꝫ[k] iterim in bonis eẽnt hꝛ̃dis[l]. Vlpia.

NIſi ex re heredis ſcripti ſtipulatus[m] ſit.

¶ Si venditur res nõ neceſſaria hꝛ̃ditati poſſeſſor maleſi. tenet̃ ad p̃ciũ. ſi neceſſaria / ſi non extat ad preciũ: al's ad rẽ ſi extat. h. d. Barto.

¶ Julianus ſcribit/ ſi hoĩem poſſeſſor[n] diſtraxerit ſiquidẽ nõ neceſſarium hereditati: petitione hꝛ̃ditatis preciũ[o] p̃ſtaturũ. imputaret̃ enim ei ſi non diſtraxiſſet. Qꝫ ſi neceſſariuꝫ hereditati. ſiquidẽ viuit: ipſuꝫ preſtãdũ: ſi deceſſerit/ fortaſſis[p] nec preciũ. ſed non paſſurum iudicẽ qui cognoſcit poſſeſſorem precium lucrari[q] ſcribit: et verius eſt.

¶ Filiuſfa. ex teſtõ habet heredem ⁊ ideo eius põt peti hereditas. h. d. Bar. Paulus

FIlijfamilias milit[r] puto peti poſſe hereditatem ex teſtõ nobis obueniẽtẽ.

¶ Si filius vel ſeruus teneat hereditatẽ vel eius pater vel dominus: poteſt cõueniri hac actione. Barto.

¶ Si ſeruus vel filiuſfamilias res hereditarias teneat: a patre[ſ] dominove peti hereditas poteſt[t]: ſi facultatem reſtituendaruꝫ rerum habet. Certe ſi precium rerum hereditariarum venditarum in peculio ſerui habet: et Julian⁹ exiſtimat poſſe a domino quaſi a iuris[v] poſſeſſore hereditatem peti. Gaius.

IDem iulia. ait. etiam ſi nondum precia rerum[x] conſecutus ſit ſeruus: poſſe a domino q̃ſi a iuris poſſeſſore hereditatem peti[y]. quia habet

a ¶ Sumptũ. g̃ra q̃rendoꝝ fructuũ factũ. vt. ſ. e. ſi a patre. §. fi. ⁊ l. ſe. ⁊ ſic expediebat hunc ſumptuꝫ fieri: alioquin aliđ erit in hoc ſũptu q̃ in eo qđ a defuncto erãt neo debetur: cũ illud indiſticte repetat̃ vl' reputet̃ cũ ſit debitũ creditori. Et not. hic q̃ bo. fi. poſ. ⁊ maleſi. deducit ſumptus ⁊ ea que creditori ſoluerũt: ſiue ſuo noĩe ſiue hereditario ſoluerunt. ſed maleſi. cauet de defendẽdo. bo. fi. non. Itẽ bo. fi. omĩa debita deducit. maleſi. ſolos ſumptus: et ſoluta creditoribus: vt tamen de hereditate fiat deductio per cõpenſationẽ quãtitatꝫ ad q̃titatem.

q̃titatꝫ ad q̃titatez fit compẽſatio.

b ¶ Nulli q̃relẽ no. quẽ poſſe negligere reꝫ quam tenet vt ſuam. vt ſ. ſol. ma. l. etiam §. licet. ⁊ ſ. e. l. ſꝫ ⁊ ſi lege §. conſuluit. ſed arg. ꝯtra ſ. de rei ven. l. nõ ſoluꝫ: ſed ibi erat male fi. vt inſti. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. §. ſed hoc tp̃e. ⁊ ſ. ad legẽ aquil. l. ſi eo.

c ¶ Poſtea vero. vt ⁊ ſ. eo. ſed et ſi le. §. ſi añ. ⁊ C. eo. l. ij. ⁊ l. i. in fi.

d ¶ Debitores. ſcꝫ hereditarij.

e ¶ Liberari. ſcꝫ tp̃e. nam nemo ſine actione experitur. vt. ſ. de admini. tuto. l. quotiẽs §. itẽ ſi tpali Sed contra. ſ. eo. ſed ⁊ ſi le. §. quod autẽ. ait. ſol. vt ibi. Sꝫ an debeat curatorem petere bonis Reſpon. nõ: quia ſibi cõtrari⁹ eſſet.

f ¶ Placet. vt. ſ. eo. ſed et ſi leg. §. ſi minore. ⁊ ſ. de ſolu. qui hominem §. ſi predo. ⁊ ſ. de cõdi. inde. ſi vrbana. ⁊ ſ. eo. l. poſt ſenatus.

PEr ſeruum. ſ. hereditarium.

h ¶ Heredi. qui obtinuit in querela. Azo.

i ¶ In hereditate. i. cum petitur ab inteſtato hereditas. Item ⁊ cum agitur querela inofficioſi teſta. ⁊ ſequitur ratio eum. i. quia in bonis eſſent heredis. ſcꝫ futuri qui proponit querelam. qui eo interim dicit̃ heres quia actionẽ habet. vel dic heredis. ſ. veri. ⁊ leges cũ p̃ſ̃uis ſm Jo. ⁊ ſic ſunt interim heredis ſcripti: lꝫ reſtituatur. vt arg. ſ. de edi. edic. l. ⁊ gñaliter dicẽdũ. ⁊ C. de re. vxo. ac. §. cunq̃. Accurſius.

k ¶ Cũ. ponitur pro q̃uis.

l ¶ Heredis. ſcꝫ ſcripti; ſm Johã.

NIſi. ſtipulatus. ſ. ſeru⁹. vt. ſ. de rei vendi. l. preterea. ⁊ ideꝫ ſi ex opera. vt. ſ. de acqui. re. do. l. q̃ſitum. ⁊ l. qui bona ſed hoc caſu quãdo ex opa reſtituit vt ar. ſ. de edil. edic. l. ⁊ gñaliter.

n ¶ Poſſeſſor. ſ. maleſidei. vt inuunt ſequẽtia. iputaret̃ eñi ⁊c. qđ in bo. fi. poſ. nõ diceret. vt. ſ. e. ſi quid poſſeſſor §. ſicut.

o ¶ Preciũ. ſ. tm̃ ſm quoſdã. et ſic eſt. ſ. ſ. eo. ſi poſſeſſor §. ſed ſi forte. ſo. vt ibi: q2 hic ante petitã hereditatem. ibi poſt alienauit res ſteriles.

p ¶ Fortaſſis. nõ ſolũ ſuuꝫ. azo. ſed hoc ſtatim corrigitur.

q ¶ Lucrari. cõtra videbat̃ q̃ſi ex ſua negociatõe eẽt lucrat⁹. vt ar. ſ. de her. vel ac. ven. l. vẽditor ex. ⁊ ſ. ad le. fal. l. iij §. pe. qđ aũt p̃ciũ dicvt ſ. eo. ſi poſſeſſor.

FIlijfa. militis. hodie ẽt non militis ab inteſtato. vt ĩ auþ. de her. ab inteſt. §. i. coll. ix. ſꝫ olim tm̃ milit; vt ſ. ⁊ inſti. de his q̃ teſta. fa. non poſ. in p̃n. ⁊ ſ. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula §. ſi filius.

ſ ¶ A patre. lꝫ poſſidere nõ videat̃. ſic ⁊ ſ. de tabu. exhi. l. locũ §. ſi penes. ⁊ ſ. de iur. do. quẽadmodũ § i.

t ¶ Poteſt. i. res ille per petitionem hereditatis.

v ¶ A iuris. id eſt peculij.

IDem. rerũ. venditarum. Accur.

y ¶ Peti. i. p̃ciũ ꝑ petitionem hereditatis.

actionē[a] qua eam pecuniā cō ſequatur. q̄ quidē actio[b] etiam ignoranti[c] acquireretur.

¶ Petitio hereditatis q̄ datur cōtra patrem vel dominū non habet naturā actionis de peculio: niſi quatenus daṫ ad pſonales pſtatōes. B. P au.

SI a dn̄o vl' a patre qui ꝑcia poſſidet[e] hr̄ditas petatur[e]. an filio vl' ſeruo mortuo vl' ſuo manumiſſo vl' emācipato filio[f] intra annū agi[g] debeat: ⁊ an debitum ſibi dn̄s vl' pater deducere pōt. Julian⁹ verius eſſe ait: ⁊ id proculus quoq̧ rn̄dit ꝑpetuo actionem dandam: nec deduci oportere id quod ipſi debetur q: nō de peculio agitur: ſed hereditas[h] petitur. et hoc recte ſi precia habeat[i] ſeruus vl' filiuſfami[k]. Nā ſi ꝓpterea hereditas petaṫ a domino ꝙ ſeru⁹ debitor[l] fuit: perinde haberi debebit atq̧ ſi de peculio ageretur[m]. Idē dicendū[n] maurician⁹ ait: etiā ſi pecuniā ex precio per ceptam ſeruus vel filius conſumpſerat[o]: ſed alſ ex peculio eius ſolui poteſt.

¶ Hac actione poteſt filiuſfa. cōueniri: ⁊ per tranſlationē in paternam poteſtatē hereditatis petitionis ceptā inſtantiam nō extinguit. h. d. Bar.

¶ Sed ⁊ a filiofa[p]. peti hr̄ditatē poſſe nō eſt dubiū: q: reſtituendi facultatē hꝫ ſicut ad exhibendū. Multomagis dicimus poſſe peti hr̄ditatem a filiofa. q̄ cum pr̄fami. eſſet et poſſideret hereditatem: ad arrogandum ſe preſtauit[q].

¶ Pro ſeruo occiſo a maleſidei poſſeſſore datur hec actio ⁊ le. aql. ſꝫ altera dꝫ eē ꝯtent⁹ ſꝫ ſi poſt aditā hr̄ditatē fuerit occiſus. l. aql. tm̄ ꝯpetit. Bar.

¶ Si poſſeſſor[r] hr̄ditariū ſeruū occiderit: id quoq̧ in hereditatis petitionem veniet. ſed pōp. ait actorē debere eligere vtrum velit ſibi eū condēnari[ſ] vt caueat[t] ſe nō acturum lege aquilia: an malit integram[v] ſibi eſſe actionem legis aquilie omiſſa ei⁹ rei eſtimatiōe[x] a iudice. q̄ electio locū hꝫ ſi ante aditā hr̄ditatē[y] occiſus ſit ſeru⁹. nā ſi poſtea/ipſi⁹[z] actio[a] ꝓpria effecta eſt: nec venit in hereditatis petitionem.

¶ Re a predone vendita per empta eſt electio actoris vtrū precium iuſtum vel conuentum exigat. Barto.

¶ Si predo[b] dolo deſijſſet

a ¶ Actionem. ſcꝫ ex vendito.
b ¶ Que quidē actio. ſ. ex vendito.
c ¶ Ignoranti. ſcꝫ domino.
d ¶ Si a dn̄o. poſſidet: per filium vel ſeruum.
e ¶ Petaṫ. ⁊ ſic fit cōteſtatio litis. vt. j. rez ra. ha. l. amplius nō peti.
f ¶ Emācipato filio. ⁊ dicto ꝑcio remanente apud pr̄em vel dn̄m. vl' non remanēte cū iā ſit mota cōtrouerſia. vn̄ de cl'pa teneṫ. vt. ſ. e. ⁊ nō tm̄. §. immo. q̄ eſt ſi non retineat. vt. j. de tribu. l. ꝙ in heredē. §. ſi ſeruo Accurſius.
g ¶ Agi. i. pagi. ceperat eñ agi.
h ¶ Sꝫ heredi= tas. nota originalē cām inſpici. vt. j. de do. qui id.
i ¶ Habeat. tpe quo cepit agi.
k ¶ Seruus vel filiuſfa. ⁊ per ꝯñs dn̄s. et ſic dn̄s tenetur in id qđ ad eū peruenit. vt. j. de pecu. l. dpoſui in prin. ⁊. ſ. de minor. ꝙ ſi. §. ſi ſeru⁹.
l ¶ Debitor. ſcꝫ defuncti.
m ¶ Agereṫ. vl' infra annum agat ⁊ deducat.
n ¶ Idem dicēdū. qđ in ꝓxi. cāu dixit vt innuit in fi. huius rn̄.
o ¶ Conſumpſerat. añ lit. ꝯte. vel cōtrouerſiā motā etiā vbi tantūdē de ſuo erogaſſet. ⁊ ſic fact⁹ eſt locupletior. vt. ſ. e. ſed et ſi le. §. ꝙ autē qs. ſicq̧ ſiue ſeru⁹ fuerit bone fi. ſiue male fi. teneṫ dn̄s de peculio. vt. j. de pecu. licet. §. ex furtiua. alioquin ſi in nichilū factus eſt locupletior. ſed rem hr̄ditariā deteriorē fecit. ſiquidē erat ma. fi. poſ. hic ſeruus cōueniēṫ noxaliter lege aqui. vel furti dn̄s. ſi bo. fi. in nichilum: q: re ſua ſe vti putauit. vt. ſ. eo. ſed etſi. §. cōſuluit. ⁊. §. adeo. et. j. eo. illud. §. fi.
p ¶ Sed ⁊ a filiofa. nō ſolū a pr̄e. Azo. a ſeruo aūt non: q: in iudicio eſſe nō pōt. vt. C. de iudi. l. ſeruus.
q ¶ Preſtauit. alſ pſtauit. ⁊ alſ preſtitit.
r ¶ Si poſſeſſor. ſ. male fi. alſ ei nulle q̄rele eſt ſubiect⁹. vt. ſ. e. ſi q̄d poſſeſſor. §. ſicut. ſed opponiṫ ad fi. §. q: nec in male fi. vl' habere locū: q: ⁊ ſi poſt aditam hereditatē ma. fi. poſ. occidat teneri debet petitione hereditatis: cū enim adita hereditate a vero herede ſit obligatus rē tradere per pe. here. ⁊ rē perimat: non dꝫ liberari eius interitu. vt. j. de ver. obli. ſi ex legati. at hic dicit non venire ammodo in pe. he. preterea ſi ali⁹ occidiſſet euꝫ teneret hic poſſeſſor pe. he. q: fuerit in mora. cur ergo non idem et ſi ipſe occidat: ad hoc rn̄. Jo. verū eſt quidē ꝙ pe. he. ad ſeruū reſtituēdum teneṫ: etiā ſi poſt hr̄ditatē aditam occidat. ſꝫ nō teneṫ ideo q: occidit: ſed q: ſeruum habuit pu⁹ ⁊ mala fide poſſedit eū quem reſtituere erat obligat⁹. de hoc eñ erat h̄ tn̄ queſtio an obligatio damni dati deuolueret i pe. he. et dicit ꝙ non ſit poſt aditam hereditatē. ſꝫ añ Azo.
ſ ¶ Cōdēnari. ſ. peti. hereditatis.
t ¶ Caueat. non vl' opus eē cautione q: vtraq̧: intēdi non pōt: ⁊ ſi nō caueat: vt diximus ſ. nau. cau. ſta. l. idem. §. fi. Sꝫ forte cauet ꝓpter impēſas. vt. j. de rei vendi. l. non ſolū. Alij dicūt ex abūdanti caueri.
v ¶ Integram. q̄ heredi ꝓ ſeruo hereditario occiſo cōpetit. vt hic ⁊. j. ad. l. aquil. l. liber homo. §. ſi ſeruus here.
x ¶ Eſtimatiōe. per pe. here.
y ¶ Aditā hereditatē. a petitore hereditatis q̄ a ſolo adire pōt. vt inſti. de he. qua. ⁊ dif. §. fina.
z ¶ Ipſius. ſ. heredis. ⁊ ſua tm̄ nō hr̄ditaria vel defūcti: vnde hec actio ceſſat: vt hic. ⁊. ſ. eo. ꝙ ſi in diem. §. nō ſolum. ⁊. l. ⁊ non tantū. §. q' ſi ꝓ emptore.
a ¶ Actio. ſcꝫ legis aquilie.
b ¶ Si predo. yr. ⁊. M. ⁊ alij ponūt caſum ſic. predo res hr̄ditarias dolo deſijt poſſidere alienādo eas res ex cā venditiōis ex qua preciū lucratus eſt: poſtea ſua natura res interijt. vl' predonē omnino abſoluēdū ſm̄ ſenatuſcō. ſenatus eñ. ſ. e. itē veniunt. §. itē eos q̄ bona. ſtatuit predones ꝑinde dānandos ac ſi poſſiderēt: ſꝫ ſi poſſiderent liberati eēnt naturali interitu: ergo et nunc a rei petitione dicūtur liberati. Itē ad p̄ciū teneri nō pōt. q: ſenatus in pſona p̄donis nō fuit locut⁹: ſꝫ in pſona tm̄ bone fi. poſ. vt. ſ. eo. item ve. §. cum anteq̧. ⁊ dicūt hanc. l. eē cōtra nos qui dicimus poſt morā quē teneri de interitu

Actio legis aql. an duoluaṫ i pe. here.

Predo an de interitu teneatur.

Sʒ certe apte eſt ꝯ eos. ⁊ hic in p̄done loquiť queʒ oēs dicūt de naturali īteritu teneri. ⁊ l. iſta dicit pinde ꝯdēnādū ⁊ tūc eſt ꝯdēnand⁹: alioqn eēt nugatio. Itē dr̄ hoc apte. ī. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. rectiſſime. ⁊ ſic predicta poſitio caſus ad id qđ hec lr̄a vult ſtare non pōt: tu ḡ dic caſuʒ. Predo vēdidit rē h̄rditariā maiori p̄cio q̄ꝫ valeret volens dolo deſinere poſſideř: ſi res poſtea naturaliter itereat dʒ teneri ac ſi poſſideret: ſed ſi poſſideret ⁊ res ſic periſſet ad verū p̄ciū teneretꝰ. vt. ſ. e. ſi poſſeſſor §. fi. ḡ et nūc. ſic ḡ non reſtituit totū qđ accepit ſʒ ꝑ ſenatuſcōſultum in bo. fi. poſ. ſec⁹ caueť. vt. ſ. eo. itē veniūt §. eos autē q̄ iuſtas. ip̄e em̄ ad totū teneť: ſic ergo magis grauať bo. fi. poſ. dicēduʒ eſt ḡ ꝙ vt p̄do per v̄ba ſenatuſcōſulti teneať ad veruʒ p̄ciū: ſʒ ꝑ interp̄tationē ad totuʒ. vt ſ. e. l. poſt ſenatuſcōſultū. ⁊ ſic bene īfert itaqꝫ ⁊ ſi plu. ⁊c. ad eūdē nō ad ſimilē caſum.

poſſidere[a] res aūt eo modo interierit: quo eſſet intertura et ſi eadē cauſa poſſeſſionis mā ſiſſet: quātū ad v̄ba ſenatuſcōſulti melior eſt cā predonis q̄ꝫ bōe fidei poſſeſſoris[b]. q2 ſi predo dolo deſierit poſſidere ita ꝯdēnať atqꝫ ſi poſſideret[c] nec adiectū[d] eſſet ſi res interierit: ſʒ nō eſt dubiū quin[e] nō debeat melioris eſſe ꝯditiōis q̄ꝫ bo. fi. poſ. Itaqꝫ[f] ⁊ ſi pluris venierit res: electio debebit eſſe actoris[g] vt p̄cium[h] ꝯſequatur. alioqn lucrareť aliq̄d predo.

¶ An q̄s ſit locupletior tēp⁹ rei iudicate inſpicitur. Bar.

¶ Quo tempore locupletior eſſe debeat bone fidei poſſeſſor dubitať. ſʒ magis eſt rei iudicate[i] tēpus ſpectandū eſſe.

¶ Ois poſſeſſor deducit ſūptus factos cā fructuū. Bar.

¶ Fructus[k] intelliguntur deductis impēſis[l] que querēdorum[m] / colligēdoꝝ[n] / conſeruādorūqꝫ[o] eorum[p] gratia fiunt[q]. qđ non ſolū in bo. fi. poſ. naturalis ratio expoſtulaſ[r]: veruʒ etiā in predonibus[s] ſicut ſabino quoqꝫ placuit. Vlpian⁹.

Quod ſi ſumptus quidē fecit nichil autem percepit fructuū: equiſſimuʒ erit ratione horum[t] quoqꝫ in bone fidei poſſeſſoribus haberi[v].

¶ Expenſas vtiles ⁊ neceſſarias factas ad ꝑpetuā rei vtilitatē quilibet poſſeſſor re extāte deducit: ſed re perempta bone fidei poſſeſſor neceſſarias tātū omnino deducit: voluntarias vero bone fidei poſſeſſor deducit: ſecus i male fidei: lʒ auferre poſſet que ſine detrimento rei poſſent auferri. h. d. Bar.

Paulus.

Plane[x] in ceteris[y] neceſſarijs ⁊ vtilib⁹ impēſis poſſe ſeparari[z]: vt bone fidei quidē poſſeſſores has quoqꝫ imputēt. p̄do aūt de ſe q̄ri debeat q̄ ſciēs in rem alienā impēdit. Sed benigni⁹ eſt in huiuſmodi q̄dē ꝑſona[a] haberi rationē impēſarū. non enim debet petitor ex aliena iactura lucrū facere[b]: ⁊ idipſum officio iudicis ꝑtinebiť. nā nec exceptio doli mali deſiderať[c].

a ¶ Poſſidere. veluti rem diſtraxit h̄rditariā multo pluris q̄ꝫ valeret ⁊ preciuʒ accepit.

b ¶ Bone fidei poſſeſſoris. q̄ p̄ciū reſtituit totū etiā re deꝑdita. vt. ſ. eo. item veniūt §. itē placere. ⁊ §. itē eos. nam teneť inquātum locupletior eſt. Azo.

c ¶ Atqꝫ ſi poſſideret. ſʒ q̄d ſi p̄do p̄cium amiſerit ſine culpa? teneť. ſʒ ſecus in bo. fi. poſ. vt. ſ. e. itē videndū. ⁊ eſt rō in vtroqꝫ caſu q2 p̄ciū loco rei eſt. vt. ſ. eo. ſi ⁊ rem.

d ¶ Nec adiectum. ſ. a ſenatu. quid. ſ. iuris ſit in p̄done. ſed in bo. poſ. ſic. Accur.

e ¶ Quin. no. iſtud q̄n amittit ſuā īcluſam negatiōeʒ ꝓpť ſequētē: ac ſi dicat nūqꝫ dʒ eē melior. vt. ī. de noxa. l. nō ſolum. ⁊ ſic quin pro quia. Accur.

f ¶ Itaqꝫ. per ſimile. ſm̄ yr. ⁊ M. ſed tu dic ꝙ ſe refert ad propoſitam queſtionem.

g ¶ Actoris. i. heredis.

h ¶ Precium. ſ. vel verum. vt. ſ. e. ſi poſſeſſor §. fi. vel acceptum: vt hic.

i ¶ Rei iudicate. ad hoc ſpectať tp̄s rei iudicate vt ſi tp̄e lit. ꝯteſt. nō ſit locupletior teneaſ. vt. ī. e. ſi quo. ⁊ ſ. e. ꝙ ſi in dic. ī. rn̄. Sʒ ſi tp̄e litis ꝯte. ſit locupletior. lʒ deſinat eē locupletior nichilominu⁹ teneaſ. vt. ſ. eo. ſʒ ⁊ ſi le. §. ſi ante. niſi naturalr̄ res pereat. vt. ī. e. l. illō. ⁊ ſm̄ hoc nō eſt ꝯ ī. de excep. l. in pupillo. ⁊ ī. de ſol. in pupillo. vbi dicit tp̄s petitiōis inſpici: q2 veꝝ eſt tūc q2 poſtea deſijt eſſe locupletior. vt dictum eſt. Azo.

k ¶ Fructus. vt. ſ. e. item veniūt §. fructus. ⁊ §. preter.

l ¶ Deductꝭ impēſis. hoc intellige de fructib⁹ ante litē ꝑceptis. nā de poſt litem acceptis: ſicut male fi. poſ. tenetur etiaʒ de ꝯſūptis. vt. C. de rei ven. l. certū. ⁊ C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. ij. Et hoc Expēſe idē intelligit Io. an debe in decimis. Azo. ant i de qđ eſt verū in ꝑſo cimis ꝑ nalibus decimis duci. nō in realib⁹: vbi expēſe nō deducūtur. vt extra de decimis. c. paſtoralis.

m ¶ Querēdoꝝ. vt in arando.

n ¶ Colligēdorū. vt i triturādo.

o ¶ Cōſeruādorum. vt in conducēdis horreis.

p ¶ Eorum. ſcʒ fructuum.

q ¶ Fiunt. ergo extant: ſed hoc intelligo vt i. i. glo.

r ¶ Expoſtulat. vt. ſ. e. ſi quid poſſeſſor §. ſicut.

ſ ¶ Predonib⁹. cū null⁹ caſus ſit q̄ eoꝝ ſumptuum in fructib⁹ factoꝝ deductionem impediat. vt hic. ⁊ ī. famil. her. l. fundus qui. in fi. i. rn̄. ⁊ ī. ſolu. ma. fruct⁹. ⁊ ī. de oper. ſer. l. iiij. et ī. de vſur. l. qđ in fructibus. ⁊ ī. mā. l. idemqꝫ §. idem labeo. ⁊ ī. eo. l. heres. i. rn̄. Accur.

Quod ſi. horum. ſ. ſumptuum.

v ¶ Haberi. quid in male fi. poſ. dic vt. ī. l. proxi. plane.

Plane. in ſuperioribus nō differt bone fidei a male fidei. vt §. fructus. niſi in caſu legis ſuperioris. ſed in his dic plane ⁊c.

y ¶ In ceteris. ſ. que fiunt gr̄a rei ad eius perpetuam vtilitatē nō fructuū. de q̄b⁹ dixim⁹. ſ. ꝓxi. §. fruct⁹. ſunt em̄ varia expēſaꝝ genera. vt. ī. de impēſis. l. iij. §. nos generaliter. Et no. ꝙ ea que hac. l. dicuntur. ⁊ ī. l. proxi. vtiles. intelligenda ſunt in peti. here. nam in rei ven. diſtingues plene vt. ī. de rei vendi. l. in fundo.

z ¶ Separari. ſ. bo. fi. a ma. fi.

a ¶ Perſona. ſ. predonis.

b ¶ Lucrum facere. vt. ī. de ꝯdi. inde. l. nam hoc natura. ⁊ in decre. xij. q. iij. c. frater.

c ¶ Deſiderať. ſ. a poſſeſ. male fi. q̄ deſideraretꝰ a bo. fi.

vt. ff. ſo. ma. ſed ſi iõ. in fi. Et hec eſt dr̃ia quãtũ ad ſubtili tatẽ: ſequẽs quãtũ ad vtilitatẽ. Et no. ꝙ ſubtiliter põt hic elici ar. ff. M. q̃ dixit dari actionẽ ꝓ ſumptibꝰ. nam ſm̃ eum ergo exceptio doli dꝫ dari. ff. de doli excep. l. do lo. qđ hic negat. Sꝫ ipſe põt r̃ndere ꝙ hic daret ſed non eſt neceſſaria cũ iudicis officiũ lo cum habeat.

a ¶ Deducat. ſꝫ q̃d ſi heres reꝫ in qua bo. fi. poſ. fe cit expenſas velit relinquere nec p̃ ſtare expẽſas: an poſſeſſor in rebus alijs habeat exce ptionẽ. R̃n. nõ li cet re non extante ei cõſulat. Sꝫ ſic erit in damno bo. fi. poſ. Accur.

b ¶ Nõ extet. vt quia res combu ſta eſt.

c ¶ Melior ſit. vt ſ. de ne. ge. ſi pu pilli. §. ſed ⁊ ſi q̃s negocia. Accur.

Utiles. ne ceſſarieq̃ꝫ. nã q̃cunq̃ꝫ ſũt ne ceſſarie ſunt vti les: ſed nõ cõuer titur. vt. ff. de ter. mo. l. vlti.

e ¶ Nouale. ter ra q̃ de nouo co litur: q2 priꝰ erat nemus. alĩs aliter accipit. ff. de ver. ſi. ſilua. §. nouale.

f ¶ Dedi. quod poſſeſſor debet cõ ſiderare. vt hic. et ff. de bo. au. iu. poſ. l. pretor. §. his v̄ bis. ſecus in vero dño qui poteſt facere qđ vult vt ff. de pecu. le. l. ſti chum. in prin.

g ¶ Exceptio. ne alit reddat here ditatẽ niſi ſibi re ſtituãtur impen ſe. qđ eſt notandũ q2 ſenatus ipſũ noluit affici dam no. Azo. ⁊ r̃n. cer te proficit ſi modo ⁊c̃.

¶ Plane ſic põt in eo differẽ tia eſſe: vt bonefi. quidẽ poſ ſeſſor oĩno impẽſas deducat[a] licet res non extet[b] in quã fe cit: ſicut tutor vel curator con ſequitur. predo autem non ali ter q̃̃ ſi res melior ſit[c]. Gaiꝰ.

Utiles autem neceſſa rieq̃ꝫ[d] ſunt veluti q̃ fi unt reficiẽdorum edificiorum gr̃a: aut in nouale[e]: aut cũ ſer uorũ gr̃a litis eſtimatio ſoluit cum id vtilꝰ ſit: q̃̃ ipſos dedi[f] deniq̃ꝫ alias q̃̃ plures eiuſdẽ generis eſſe impẽſas manife ſtum eſt. Uideamꝰ tñ ne ad pi cturarũ quoq̃ꝫ ⁊ marmorum ⁊ ceterarũ voluptariarum rerũ impenſas eque ꝓficiat nobis doli exceptio[g]. ⁊ vtiq̃ꝫ ꝓficiet ſi modo bonefidei poſ. ſumꝰ. nã predoni probe dr̃ non de buiſſe in alienam rẽ ſuperua cuas impẽſas facere: vt tamẽ poteſtas ei fieret[h] tollendorũ eorũ que ſine detrimẽto ipſi us rei tolli poſſunt.

¶ Mala fides que ꝑ litis cõ teſtationẽ inducitur nõ nocet bonefidei poſſeſſori re natura liter perempta: ſecus ĩ eo qui fuit malefidei. h. d. B. Paul.

Illud quoq̃ꝫ[i] qđ in orõ ne diui adriani eſt: vt poſt acceptũ iudiciũ id actori preſtetur: qđ habiturus eſſet ſi eo tẽpore quo petijt reſtitu ta eſſet hereditas: interdũ du rũ eſt. Quid enĩ ſi poſt litẽ cõ teſtatam mancipia aut iumẽ ta aut pecora deperierint[k]: dã nari debebit ſm̃ verba oratio nis: quia potuit petitor reſtitu

h ¶ Ei fieret. i. predoni. vt. C. de rei vro. ac. §. ꝙ ſi volũ tarie. niſi dñs eſſet paratꝰ tñ dare q̃̃tũ his abraſis h̃ri poteſt. vt. ff. de rei vendi. in fundo. ⁊ ff. man. l. idẽq̃ꝫ. §. idẽ ait ſi procurator.

i ¶ Illud quoq̃ꝫ. iõ dicit quoq̃ꝫ q2 ⁊ alia q̃ non h̃emus erant in eadẽ orõne q̃ duriciã cõtinebãt. vel q2 dux etiã illud erat qđ in ſenatuſcõ. prima facie continebat. vt diximus. ſ. eo. ſi a patre. §. ſi predo.

k ¶ Deperierint. naturali iteritu nõ culpa poſſeſſoris.

ta hereditate diſtraxiſſe ea. et hoc iuſtum eſſe in ſpẽalibꝰ pe titionibus[l] ꝓculo placuit. caſ ſius cõtra ſenſit[m]. In predo nis ꝑſona[n] ꝓculꝰ recte exiſti mauit: in bonefi. poſ. caſſius: nec enim debet poſſeſſor[o] aut mortalitatẽ preſtare: aut pro pter metũ huius periculi[p] te mere indefenſum ius ſuũ reli quere[q]. ¶ Predo fructꝰ ſuos non facit: ſed augent heredi tatem: ideoq̃ꝫ eorũ[r] quoq̃ꝫ fru ctus preſtabit[ſ]. In bo. fi. autẽ poſ. hi tñ veniunt in reſtitutio nẽ quaſi augmentũ h̃rditatis ꝑ quos locupletior factꝰ eſt.

¶ Poſſeſſor tenetur cedere actiões h̃rditarias ſi q̃s hꝫ: et ſibi dꝫ caueri ĩ eo qđ abeſt. b.

¶ Actiões ſi quas poſſeſſor nactꝰ eſt: euicta h̃rditate reſti tuere dꝫ. Ueluti ſi iterdictũ vñ vi[t] aut qđ p̃cario cõceſſit. Cõ tra q̃q̃ꝫ ſi poſſeſſor cauerit dã ni ĩfecti: cauẽdũ ẽ poſſeſſori[v].

¶ Si ſeruꝰ poſſeſſoris dedit damnum liberatur cum dan do pro noxa. Barto.

¶ Ad officium iudicis ꝑtine bũt ⁊ noxales actiões: vt ſi pa ratus ſit poſſeſſor noxe dede re ſeruũ[x] q̃ dãnum dederit in re[y] h̃rditaria: vel furtum fece rit abſoluatur. ſicut fit in inter dicto quod vi aut clam[z].

¶ Poſſeſſio ſuperueniens poſt lit. conteſta. venit in hoc iudi cio. Barto. Gaius.

Si quo tp̃e[a] cõueniebat poſſeſſor h̃rditatiꝫ pau ciores res poſſidebat: deinde aliarũ quoq̃ꝫ reꝝ poſſeſſionẽ[b]

l ¶ Petitionibꝰ vt ar. ff. de rei ven. l. p̃terea. ⁊ l. itẽ ſi verberatũ. §. fi.

m ¶ Contra ſen ſit. etiã in petitio ne h̃rditatis. azo.

n ¶ In p̃donis perſona. nunc ſol uit diſtiguẽdo. ⁊ probat hec diſtin ctio. ſ. eo. item vi dendum.

o ¶ Poſſeſſor. bo. fi. originaliter

p ¶ Huiꝰ pericu li. ſ. mortalitatis.

q ¶ Relinquere. cũ iuſtã cãꝫ ſe pu tat habere. et. ſic no. hic duo. Pri mũ q2 predo tene tur de fatalitate. ſecundũ q2 nõ dꝫ quis ius ſuum in diſcuſſũ relinq̃re.

r ¶ Eorũ. ſ. fru ctuũ fructꝰ. vt. ſ. eo. l. ancillaꝝ. ⁊ l. ꝙ ſi oues. ⁊ l. iteꝫ veniũt. §. fructus

ſ ¶ Preſtabit. et ſi perdiderit.

t ¶ Unde vi. vt ſ. ꝙ ſi ĩ dieẽ. §. iul.

v ¶ Poſſeſſori. vt. ſ. eo. ſi poſſeſ ſor. §. ſed ſi ob vẽ ditionẽ. ⁊ ff. de rei vẽdic. l. ipi quoq̃ꝫ

x ¶ Seruũ. ſ. pro priũ: qui dedit dã num ante aditaꝫ hereditatẽ vel fe cit furtũ. vt. ſ. eo. ſi a p̃re. §. ſi poſſeſ ſor. nã ⁊ h̃rditarie rei fit furtũ quã doq̃ꝫ. vt. ff. de fur. hereditarie. Azo.

y ¶ Re. quã poſ ſidet dñs ſerui.

z ¶ Quod vi aut clam. ſi ei ſeruꝰ fe cit aliquod opus vnde dñs quod vi aut clam teneatur noxe deditõe liberat nec opus tollere cogit: ſꝫ tñ preſta bit patientiam. vt. ff. qđ vi aut clam. ſi alius. §. i.

a Si quo tẽpore. ſupple ⁊ ſi eo tp̃e quo ⁊c̃.

b ¶ Poſſeſſionẽ. vt h. ⁊. ſ. eo. l. iiij. Sic ⁊ in actione

aſſumpſit: eas quoqꝫ victꝰ reſtituere debebit: ſiue añ iudicium acceptū ſiue poſtea acquiſierit poſſeſſionē. Et ſi fideiuſſores quos dederat ad litē non ſufficiant[a]: iubere eū debet pcōſul vt idonee caueat[b]. ¶ Ex diuerſo quoqꝫ ſi pauciores poſtea poſſidebit quā in initio poſſidebat: ſi modo ſine dolo[c] eius id acciderit: abſolui dꝫ quo ad eas res quas deſijt poſſidere. Fructus[d] cōputandos etiā earum rerū quas defunctus pignori accepit Julianus ait[e].

¶ Debitor hereditatis nō tenetur hac actione niſi ſe heredem contendat. hoc dicit. Nota hāc. l. quia gloſat totū iſtū ti. Barto.

Ulpianus.

SI debitor hereditariꝰ nō ideo nolit ſoluere ꝙ ſe dicat heredē: ſꝫ ideo ꝙ neget[f] aut dubitet an hereditas ptineat ad eū qui petit hereditatē: non tenet[g] hereditatis petitione[h]:

¶ Qui legatū accepit nō prohibet petere hereditatē ab inteſtato: ſꝫ tenet reſtituere legatū cautiōe ſibi oblata niſi fuerit in euidēti calūnia: ⁊ ſi legatū non reſtituit de hereditate excōputabit. Bar.

Paul.

POſtqꝫ legatū a te accepi hereditatē[i] peto: attilicinus quibuſdā placuiſſe ait non aliter michi aduerſus te dandam petitionē quā ſi legatū reddere[k]. videamus tñ ne nō aliter petitor hereditatis legatum reſtituere debeat quā vt ei caueat: ſi cōtra eum de hereditate iudicatū fuerit reddi ei legatū. cum ſit iniquū eo caſu poſſeſſorē hereditatis legatum qd ſoluerit retinere: maxime[l] ſi nō per calūniā ſed p errorem[m] hereditatē petierit aduerſarius: idqꝫ ⁊ elius probat. Imperator autē antoninꝰ reſcripſit ei qui legatū ex teſtō abſtuliſſet[n] cā cognita hereditatis petitionē eē denegādā. ſ. ſi manifeſta calumnia[o] ſit.

Iabo.

CUm isꝰ qui legatum ex teſtamento percepit hereditatē petit: ſi legatū quocūqꝫ modo redditū non ſit[q] iudicis officio continetur: vt victori deducto eo qd accepit reſtituat[r] hereditas.

¶ Qui ſe liti obtulit vt poſſeſſor condēnabitur: licet nō poſſideat. Bar.

Celſus.

QUi ſe liti obtulit cū rē[s] nō poſſideret[t]: cōdēnat[v] niſi euidētiſſimis pbatiōibus poſſit oſtendere actorē ab initio[x] litis ſcire eū nō poſſidere. Actor quippe iſto modo non eſt deceptꝰ[y]. Et qui ſe hereditatis petitioni obtulit[z] ex doli clauſula[ꝫ] tenetur: eſtimari ſcilicet oportebit quanti eius intererfuit non decipi.

¶ Qui tacitam fidē accommodat vt predo dicitur poſſidere. Barto.

Modeſtinus.

ſingulari i rem. vt. j. de rei vē. ſi nauis. §. i. Et in actiōe ad exhi. vt. j. ad exhi. l. tigni. §. ſi quis nō. ⁊ §. ſi quis cū ⁊. l. ſed ⁊ ſi. §. fi. Sꝫ cōtra. ꝟ. de iudi. l. nō videt. ſol. ibi in ſingularibus hic in vniuerſalibus. vt ar. ꝟ. de iudi. l. ſolemus.

a ¶ Nō ſufficiāt. qꝛ inopes facti ſunt. vel dic quia creuit petitio.

b ¶ Caueat. ſ. de nouo. j. vt in poſ. le. ſi is a quo. §. fi. et. l. plane. ſꝫ ꝟ. qui ſatiſda. cog. l. ſciendū. §. vl. vbi dicit nō ſatiſdari de nouo. ſol. hic in ſignis ⁊ inopinata calamitas: ibi nō vt ar. i. e. ti. l. ſi ab arbitro. §. quod ex cā.

c ¶ Dolo. ⁊ culpa quā pſtat poſt motā cōtrouerſiā: vt. ꝟ. eo. et nō tm̄ §. veniunt.

d ¶ Fructꝰ. quid habēt hic. §. ⁊ tūc habeas. ꝟ. quo. ſꝫ Jo. ibi qd ad eas ⁊c. ⁊ deſijt poſſidere. ſ. dolo malo. et ſic facit. ꝟ. e. l. ſꝫ et ſi lege. §. vtrum.

e ¶ Julianꝰ ait. vt. ꝟ. eo. l. ⁊ nō tantū. in prin.

SI debitor. ꝙ neget. et ſic facit rē dubiam. vt C. q. ad liber. pro cla. ñ li. l. fi. §. ꝙ ꝓ petit. ⁊ qd ſbijcit aut dubitet: nō admitti rñſionē eiꝰ qui dicit dubito. vt. j. de inter. ac. l. q̄ interrogat. ⁊. C. de excep. ſi quidē. et. j. de iureiuran. l. iuſiurandum. §. i.

Rñſio dubia qñ admittit.

g ¶ Nō tenet. ſ. ſoluere. vt dicunt Tu diſtingue an ex delicto ſit debitor: vt tūc teneat: an ex cōtractu: ⁊ tunc non vt hic: niſi ſe contēdat hērdē. vt no. ꝟ. eo. ſed vtrum.

h ¶ Petitione. pro iſto debito. Accur.

POſtquā. hereditatē. ſ. accuſando teſtm̄ de falſo i quo ſcriptus eſt. aliud ſi vellē dicere inofficioſum. quia non poſſum. vt. j. de his qui. vt indig. l. poſt le. in princi. ⁊. ꝟ. de inofficio. teſta. ſi pars. §. fi. quod ſunt cōtra. vel aliter loquit hic quādo dicebā minus ſolēne teſtamentū. naꝫ ſi dicerem falſum ⁊ pſiſterem vſqꝫ ad ſententiā deberē legatū amittere vt. C. de his q. vt indignis. l. aliā. ⁊ ar. ꝟ. ti. i. pap. §. meminiſſe. ſecus aūt cū dico minus ſolēne vt. j. de his q. vt idig. poſt leg. §. i. ⁊. l. pe. Accur.

k ¶ Legatū reddere. qꝛ vere ē: lꝫ legatario dēat caueri (vt ſequit.

l ¶ Marie. abūdat. vt. j. pxi. rñſo. in fi.

m ¶ Per errorē. credens ſe poſſe petere.

n ¶ Abſtuliſſet. id eſt accepiſſet. ſic. j. de furtis. l. q̄ vas ⁊. j. ti. i. l. cuꝫ miti.

o ¶ Calūnia. vt. j. vt i poſ. leg. ſi is a q. §. necnō. ⁊ ſic nota ꝙ calūniarū alia eſt euidens: alia nō. vt h. ⁊. C. q accu. nō poſ. l. ij. ⁊. ꝟ. de inoffi. teſt. ſi pars. circa pri. ⁊. j. de car. edict. l. iij. §. cauſe autē.

Calumnia duplex eſt.

CUm is. pōe caſum vt. ꝟ. l. proxi.

q ¶ Nō ſit. ſ. ſcripto hērdi: qd fieri dꝫ. vt. ꝟ. l. proxi.

r ¶ Reſtituat. nā bo. fi. ⁊c. vt. j. d re gu. iur. l. bona fides. ſiſis deductio fit. j. de pecu. l. ⁊ ancillarum. §. in venditorē ⁊c.

QUi ſe liti ⁊c. rē. i. hereditatem. Accur.

t ¶ Poſſideret. dicēs ſe poſſidere Accurſius.

v ¶ Cōdēnat. ſ. i hērditatis petitione ac ſi poſſideret vt. j. de int. ac. q ex parte. et no. ꝙ ex hoc ꝓbo cōdēnat ex illo ab initio rē. ptꝫ ꝙ lis eſt cōteſtata qñ penitet.

x ¶ Ab initio. quid aūt ſi a principio ignorauit: ſed lit. cōteſt. ſciuit nūquid pcedi debuit. rñ. ſic vt h inuit. ⁊. ꝟ. de iudi. l. de q re.

y ¶ Obtulit. iḡr rñi. et de hoc plene dixi. j. de rei ven. l. is qui.

ꝫ ¶ Clauſula. i. actione de dolo. vt dicitur. ꝟ. de dolo. l. i. pe. hoc non valet. quia cum detur hereditatis petitio vt hic: ergo ceſſat de dolo. vt. ꝟ. de dolo. l. i. §. i. dic ergo ꝙ tenetur de dolo. id eſt ex clauſula doli que ineſt ſtipulationi iudi. ſol. vt. j. iu. ſol. l. iudicatū ſolui. quam preſtat lꝫ ſuo nomine eſſet conuentus: vt inſti. de ſatiſ. §. i. in quā incidit in perſiſtendo poſt ſatiſdationem non pro anteriori. vt no. in. d. l. penul. de dolo. ſed pro anteriori ⁊ poſteriori tenetur pe. he. vt hic. Accur,

Pređonis loco[a] intelligendus eſt is qui tacitam fidem interpoſuerit vt nõ capiẽti reſtitueret hẽditatẽ[b].

¶ Qui perdit in actione falſi non prohibetur dicere nullũ hoc dicit Bar.

Idem.

Lucius titius cũ in falſi teſti propinqui accuſatione non obtinuerit[c]: q̃ro an de non iure facto nec ſignato teſtõ q̃rela illi cõpetere poſſit Rñ. nõ ideo[d] repelli ab intentiõe nõ iure teſtamẽti fcti: ꝙ i falſi accuſatõe nõ obtinuerit.

¶ Ficta mala fides ꝑ litis cõteſta. facit poſſeſſorem teneri ad verũ preciũ rerũ venditaꝝ ex voluntate: ſi ex neceſſitate ad precium conuentuꝫ. h. d. ꝛ eſt difficilis lex. Bart.

Iabo.

In eſtimationibus[e] hereditatis ita venit preciũ[f] vendite hereditatis: vt id quoq; accedat / quod pl⁹ fuit in hereditate[g] ſi ea negociationis[h] cauſa venit. Sin vero ex fideicommiſſi cauſa: nichil amplius q̃ qđ bona fide accepit[i].

¶ Iudicia particularia non differunt propter vniuerſalia ſi res eſt peritura. h. d. Bart.

Papinia.

Sꝫ bonefidei poſſeſſor hereditatꝭ velit cum debitoribus hereditarijs / aut cum his qui res hereditarias occupauerint conſiſtere / audietur: vtiq; ſi periculum[k] erit ne inter moras actiones intercidant. Petitor[l] autem hereditatis citra impedimentum exceptionis[m]

a Predonis loco. in ma. ſi. poſ. loquiť inſtituto herede ꝛ rogato tacite reſtituere hereditatẽ nõ capiẽti Et dicas ꝙ etiã i iure nõ errabat. alꝛs ei nõ eſſet pdo. vt ş. eo. ſed ꝛ ſi le. § ſcire. ſm Azo. ſed alij dicũt etiã ſi erret in iure. Itẽ no. ꝙ hic eſt vere heres lꝫ ei vt ab idigno hereditas auferať. vt. j. de vſur. l. cũ q̃dam. § in tacito ſꝫ fingiť nõ eẽ cuꝫ ei auferať. vt. j. de vulga. ſubſti. l. ex facto. § vlť. ꝛ forte ꝓcedeť vt dicitur C. vbi cauſa fi. vť di. do. ta. l. i. Ac.

b ¶ hereditatẽ. ꝛ iõ fiſco teneť pe ti. hereditatꝭ. ac.

Lucius. nõ obtinuerit. id eſt ſuccubuerit: ex voluñtate tñ nõ petit. vt. C. de his q̃. vt indig. l. aliam.

d ¶ Nõ ideo. vt C. de inoffi. teſt. l. eum q̃ ꝛ. C. e. l. hereditas. ſꝫ ꝯ. j. de bo. lib. ſi patron⁹ ex. vbi pu⁹ de falſo ꝛ poſtea ꝯtrab. agere vult: ſed ibi eẽt ſibi ꝯrius: cũ pr̃lo nõ valere ꝑ accuſationẽ falſi. ſcđo valere ſed rumpi petat ꝑ ꝯtra. hic aũt nõ. Itẽ contra. j. de accu. l. ſi cui. § his ſđẽ. ſo. hic in ciuilib⁹: ibi in criminalib⁹. vel ibi erat accuſatus vel condẽnat⁹ de calũnia et hoc ꝯſtabat. hic nõ conſtabat. ꝑterea ibi dicit facile.

e In eſtimationib⁹. nõ vꝫ verũ qđ hac. l. dř. ſiue ei erat bo. fi. poſ. ſiue q̃ diſtraxit: non vltra id qđ accepit dꝫ reſtituere. vt. ş. eo. itẽ veniũt. § eos autẽ. male ergo dicit eũ teneri ad iuſtũ ꝑciũ ſi minori precio vẽdiderat q̃ res valeret. qđ hic dicit vt id quoq; accedat ꝛc. q. d. nõ ſolũ acceptũ preciũ venit in petitiõe hẽditatis: ſꝫ etiã qđ deeſt iuſto precio rex venit. miori eñ vẽdite fuerũt. ſiue ponas eũ malefidei poſ. dꝫ teneri ad res ipas vñ etiã ꝯtra eum põt iurari in litẽ. vt. ş. e. ſi poſſeſſoꝝ. § fi. Itẽ i malefidei poſ. non dicit: q꞉ in fine dicit ꝙ bona fi. accepit ꝛc. Ad hoc dicit. M. ꝙ p̃ria pars i malefidei poſ. ſcđa i bonefidei poſ. loquiť. Sꝫ hoc nõ valet q꞉ nõ voluit hec lex poſſeſſoꝝ facere dñaꝫ: ſꝫ ꝯctuũ an voluñtarie vel neceſſarie vẽdidit. Tu ergo dic ꝙ loquiť in eo qui bona fi. poſſidebat. ꝛ qui iudiciũ noĩe hẽditatis ſubierat intẽtata cõtra eũ heredi. petitio. vñ ꝛ malefidei factus eſt quãtum ad reſtitutionẽ fructuum: ꝑſevero hereditatem diſtraxit lit. cõteſta. vnde ad precium tenetur. Item ſi res pluris erant q̃ vendite ſunt id quoq; precio accepto accedat vt cum eo pariter vero heredi preſtetur: ſed ad res teneť: vt diximus. ş. eo. ſi poſſeſſoꝝ. § ꝙ ſi poſt. in reb⁹ ſterilibus. ꝛ hoc ſi diſtraxit cauſa negociandi. i. ꝓpria voluntate vt faciunt negociatores: alioquin ſi ideo fecit ꝙ fuerat rogatus vendere hereditatem certo precio in teſtamẽto non ſolenni vel irrito vel rupto: non preſtat niſi id qđ accepit etiam ſi res multo pluris eſſent. fecit eñ ex neceſſitatis ſuſpitione vel ex neceſſitate: ſi ponas eum conuentũ per iudicẽ ab eo cui iuſſus erat vendere. Dic ergo in eſtimatione hẽditatꝭ. i. rerũ hereditariarũ vt eſtimetur ſingularum precium.

Venditor hẽditatis ad q̃d tenetur.

f ¶ Precium. ſ. conuentum.

g ¶ In hereditate. ſ. ꝙ plus valuerunt res q̃ vendite ſunt. ſed videť ꝙ nec cõuẽtũ nec verũ debeat venire. vt. ş. e. l. etiam. § plane ſi accepta. que eſt contra ad ſcđm rñſum hui⁹ l. ſo. refert vtrum quis rogetur ꝑ fideicõmiſſum vendere hereditatem iuſto ꝑcio: an rogeť reſtituere accepta certa quãtitate. pr̃lo caſu vere eſt vẽditio: iõq; preciũ ſuccedit loco rei. vt. ş. eo. ſi ꝛ rem. ꝛ ita venit in petitiõe hereditatis: vt h. niſi modico precio ſit diſtracta ſm quoſdam. vt. ş. e. l. etiã. § idem erit dicẽdum. In ſcđo nõ eſt vẽditio ſꝫ perinde eſt ac ſi eſſet tibi rogat⁹ reſtituere ſi rex Francie decem ei det: qđ in pe. he. non venit. vt in. l. cõtraria. Eadẽ diſtinctio ꝛ in legato ꝛ in rõne le. fal. eſt neceſſaria. aliud eſt eñ cum q̃s dãnauit heredẽ vẽdere fundũ ita vt certũ precium acciperet a legatario. aliud cũ reſtituere rogať aliquo accepto a legatario. pr̃io caũ eſt vere vẽditio: nec fundus eſt in legato: ſꝫ vt ita dicã venditio fundi eſt in legato. ideo fundus non venit in cõputatione: ſꝫ id ſolũ qđ minus iuſto ꝑcio vẽdidit. at in ſcđo ipſe fundus i legato eſt: ideoq; tot⁹ cõputať: nõ aũt eius qđ ꝑ conditionẽ implendã datur fit cõputatio: q꞉ idẽ eſt ac ſi accipiať ab extraneo. vt. j. ad legẽ falci. q̃ fundũ. ꝛ. l. in quarta.

h ¶ Negociationis. ſcꝫ voluntarie.

i ¶ Accepit. quia hoc fecit ex neceſſitate. vt quia teſtator iuſſit eum vendere certo precio. vt arg. j. e. l. non ſoluꝫ et ar. ş. eo. l. item veniunt. § ſimili modo. ꝛ hoc quãtum ad ſuſpitionem. nam ꝓ vero voluntas non valebat quia fuerat iuſſum: alꝛs non poſſet agi ab alio pe. heř. Vel dic ꝙ etiam per ſñiam iudicis fuit compulſus.

Sꝫ bonefi. vtiq; ſi periculuꝫ. alꝛs autem non: ne fiat preiudicium peti. heredi. vt ex. ş. eo. ſi quis liber. circa princi. Sed hodie forte etiam ſi non pereant agere poteſt. vt. C. eo. l. fi. Azo. ſed alij dicũt ꝙ illa quando cõuenitur: hec quando vellet agere. Item not. hic ꝙ aliquid conceditur ne res pereat quod alꝛs non permitteretur. vt hic. et. ş. eo. diuus. § cauſa. et. ş. de procura. ſed etiam ex his. ꝛ. ş. de fer. l. i.

l ¶ Petitor. per hoc apparet ꝙ hec lex loq̃tur q̃ñ lis iã erat conte. in peti. here. ante eñ nec poſſeſſor nec petitor agere poteſt. vt. j. de excep. ſi poſt litem.

m ¶ Exceptionis. q. diceret. nõ poteſt agere ne fiat preiudiciũ pe. he. vt. ş. e. ſi quis liber. ꝛ. C. e. l. fi. in prin.

in rem[a] agere poterit[b]. q̄d enī ſi poſſeſſoꝛ hereditatis negli-gat[c]: quid ſi nichil iuris habere ſe ſciat[d]? Idem.

Hereditas etiā ſine vllo corpoꝛe iuris itellectū[e] hꝫ. Si defuncto[f] monumētū[g] ꝯditiōis iplēde gr̄a bo. fi. poſ. fecerit: pōt dici q̄ꝛ volūtas defuncti[h] vel in hoc ſeruāda eſt vtiq; ſi ꝓbabilē[i] modū faciendi monumēti ſumpt⁹ vel quātum teſtatoꝛ iuſſerit: non excedat[k] eum cui auferꝫ hereditas īpenſas ratione doli exceptione aut retēturum: aut actione neg. ge. repetituꝝ: veluti hereditario negocio geſto[l]. Quāuis enim ſtricto iure nulla teneantur actiōe[m] heredes[n] ad monumētū faciēdū: tamē principali[o] vel pōtificali auctoritate cōpelluntur ad obſequium ſupme volūtatꝭ. Idē.

Heres[p] furioſi ſubſtituto[q] vel ſequētꝭ grad⁹ cognato[r] fruct⁹ medij tp̄is q̄b⁹ ꝑ curatorē furioſ⁹ locupletioꝛ fact⁹ videꝫ/ p̄ſtabit: exceptꝭ[s] videlicet īpēſis q̄ circa eādē ſubſtātiā[t] taꝫ neceſſarie q̄ꝫ vtiliter facte ſunt. Sꝫ ⁊ ſi quid circa furioſuꝫ neceſſario fuerit expēſuꝫ[v] et hoc excipiaꝫ: niſi alia[x] ſufficiēs ſubſtātia eſt furioſo: ex q̄ ſuſtētari pōt. Fructuum[y] poſt hereditatē petitaꝫ ꝑceptoꝝ[z] vſure nō preſtanꝫ: diuerſa ratio eſt eoꝝ qui ante actionem hereditatis illatam percepti[a]

a ¶ In rem. ſ. rei vendicatione.

b ¶ Agere poterit. cōtra poſſidētes res hereditarias. item actione perſonali contra hereditarios debitores. item peti. here. contra vtrūq;.

c ¶ Negligat. ⁊ iō ei iputari n̄ pt: q̄ſi rē ſuā neglexerit. vt. ſ. e. ſi q̄d poſſeſſoꝛ. §. ſicut. nā de bo. fi. poſ. dicit in p̄n. hui⁹ legis. ſed q̄d ꝓdeſt petitori ſi poſſeſſoꝛ quātūcūq; ſit ſollicitus. vt. ſ. de pac. ſi tibi decē. §. cuꝫ poſſeſſoꝛ. ſꝫ ibi in pacto hic in exigēdo.

d ¶ Sciat. vt q̄ꝛ ab initio fuit ma. fi. ⁊ iō agere nō pt q̄ꝛ actiōem nō hꝫ. vt. j. de admi. tu. l. q̄tiēs. §. itē ſi temporali. ⁊ iō maxie his caſib⁹ dꝫ poſſe agere petitoꝛ et ſic erat male fi.

e Hereditas. i. itellectū. i. de iure itelligiꝫ eē hereditas ea q̄ i icorporalib⁹ tm̄ eſt. vl' dic nomē iuris eſt. vt. j. de ꝟ. ſig. l. pecunie. §. i.

f ¶ Si defuncto. vtputa inſtituit ticiū heredem in mi-nus ſolēni voluntate ſub tali cōditione ſi fecerit ei monumentum: ⁊ fecit de burſa ſua.

g ¶ Monumētū. quod eſt nouum. vt. j. de reli. l. ij. §. pe. ⁊ l. monumentum.

h ¶ Defuncti. que al's eſſet valida.

i ¶ Probabilē. no. ꝓbabilē moduꝫ in ſumptib⁹ ſeruari. vt. ſ. d neg. ge. q̄ aliena. §. fi. ⁊ C. e. l. in reſtituēda. Ac.

k ¶ Nō excedat. ſi ḡ volūtatē defuncti ſeruauit etiam ſi teſtatoꝛ exceſſit ꝓbabilē modū vt q̄ꝛ cētū marchas voluit ibi expēdi: tm̄ totū repetet vt hic. ſꝫ ꝯ. j. de reli. l. at ſi q̄s. §. q̄d ḡ. ⁊ j. ad legē fal. l. i. §. fi. ⁊ l. ſe. ſol. ſi volūtas teſtatoris ſit aliquātulū vltra ꝓbabilē modū nichilominus ſeruāda ē. alioq̄n ſi nimis excedat/ nequaq̄. vel ſolue. l. illā ad legē fal. alr. q̄ꝛ ibi nec totū q̄d teſtatoꝛ p̄cepe rat expēdit: ſed cū decē p̄cepiſſet: tm̄ q̄nq; expēdit. q̄ ſola repetit. vl' dic q̄ ibi p̄cepat fieri picturas ⁊ ſimilia circa monumētū que erāt volūtaria: ideoq; non repetit totū: lꝫ teſtatoꝛ preceperit. Accur.

l ¶ Geſto. ſ. aliquo alio. vt. C. eo. l. fi. §. pe. Et facit hoc ꝯ. M. q̄ dabat vtilē actionē neg. ge. etiā ma. fi. poſ. vt dices. j. de rei vē. l. in fundo. ſꝫ dicas q̄ hic alia rō eſt. nam hic negociū ipo geſtu fuit hereditariū: q̄ꝛ tenebaꝫ illud facere cogendus principis vel pōtificis auctoritate. vt hic ſubijcit. ⁊ ideo merito actio neg. geſt. datur.

m ¶ Actiōe. ſ. alicui alij cui⁹ nō interfuit. ſ. cū vn⁹ ſolus heres eſt. vt. j. de an. le. l. q̄nt⁹ muti⁹. §. pōpo. ſi tm̄ plures ſunt inter ſe coheredes: agēt fa. herc. ⁊ p̄ſcrip. ꝟ. ſi teſtatoꝛ iuſſit. vt. j. fa. her. his ꝯſequēter. §. i. que eſt contra.

n ¶ Heredes. ſ. veri: al's heres.

o ¶ Principali. i. principis vel pape ſiue epi. Et ſic no. q̄ ad ep̄m hoc ſpectat: ſicut ⁊ alia q̄ ad religionem ſpectant. vt. C. de epiſco. ⁊ cler. l. nulli. §. q̄ ſi inuito. Accur.

p Heres. ſ. legitimus. puta mater furioſi.

q ¶ Subſtituto. queꝫ ſubſtituerat ei p̄r q̄d potuit. vt. C. de impube. ⁊ alijs ſub. l. humanitatis.

r ¶ Cognato. ſ. defuncti p̄mi. nā cognat⁹ vt mater vel agnat⁹ furioſi heredis bona legitimo heredi reſtituit vel ſubſtituto ab eo ipſi furioſo: vt hic. et. C. de cu. furi. l. fi. §. ſin autem in furoꝛe.

ſ ¶ Exceptis. i. deductis. vt. ſ. e. ſi a patre. §. fi. ⁊ l. plane. et. j. ti. i. ſoꝛori. §. ſumptus.

t ¶ Subſtantiā. id eſt hereditatē. vt. C. de ꝟbo. ſig. l. fi. in fi.

v ¶ Fuerit expēſum. nam inde debet ali. vt ar. j. de iure deli. l. fili⁹. et C. de ordi. co. l. fi. niſi alia ⁊c. vt hic ſubijcit.

x ¶ Alia. aliunde. non de hac hereditate. et ſic non debet diminui de ea.

y ¶ Fructuū. in bo. fi. poſ. loq̄tur. vt tm̄ fructuum ꝑceptoꝝ ante litem conteſtatam p̄ſtet vſuras. q̄ꝛ eos ex neceſſitate nō ꝑcepit. ſꝫ fructuū ꝑceptoꝝ poſt lit. ꝯte. nō q̄ꝛ eos ex neceſſitate ꝑcepit: ſic etiā ponit caſus. C. e. l. i. ſꝫ Jo. ⁊ Azo. ſꝫ p̄io etiā caſu nō videnꝫ vſure vēire. vt. C. d vſur. l. neq; eoꝝ. q̄ ē ꝯ. ſol. aliō i petitiōe ſp̄ali: q̄ꝛ fruct⁹ nō augēt pe. q̄d i pe. he. faciūt. vn̄ merito vſure i pe. he. veniunt de fructib⁹ ꝑceptis vel etiā venditis ſicut de re principali vendita. Et ſic etiam ſoluitur. C. de vſur. rei iudi. l. fi. vel hic in bo. fi. iudicijs: ille autē in iudicio ſtricti iuris. Accur.

z ¶ Perceptoꝝ. ſ. a bo. fi. poſ. ſm̄. M. ⁊ nos idem in hoc caſu dicimus quod ipſe.

a ¶ Percepti. ſ. a ma. fi. poſ. ab initio ſm̄. M. ſic ḡ not. q̄ dn̄s. M. p̄mā p̄tē hui⁹. §. in bo. fi. poſ. ſc̄dam in ma. fi. poſ. exaudiebat. ſicq; ſcutū ſuuꝫ albo nigroq; variabat vt oēm teloꝝ vitaret amaritudinē. Que variatio merito diſplicuit/ q̄ꝛ hic nō poſſeſſoꝝ ſꝫ fructuū notauit Papi. dn̄am. Alij vt pla. ⁊ bul. ⁊ guil. totū i ma. fi. poſ. legūt. ⁊ rō eoꝝ ē. q̄ꝛ ma. fi. poſ. poſt lit. ꝯte. ꝑcipit ex neceſſitate: ſꝫ aūt ante lit. ꝯte. Q̄d reprobo vt falſum: nā ⁊ ante percipit ex neceſſitate. teneꝫ ei etiā ſi nō ꝑcipit. Dn̄s etiā yr. aliā rōnē addidit q̄ꝛ fruct⁹ añ litē ꝑcepti iure actiōis petunꝫ: cui actiōi vt ⁊ alijs fuit offm̄ iudicis. ſꝫ ꝑcepti poſt lit. ꝯte. ſolo iudicis offō petunꝫ. vt. j. de edil. edi. l. ediles. §. itē ſciēdū. offm̄ aūt offō ſeruire abſurdū eſt. nā ⁊ vſure ꝑ officium peterenꝫ. hoc reprobatur ꝑ. l. j. de reg. iur. l. nō ſolet. Jtē nō dico q̄ in peti. here. veniant tm̄ officio iudicis poſt lit. ꝯte. imo actiōis iure. niſi actionē appelles officiū. ⁊ hoc modo officio iudicis expeditur quod per actionem expeditur. tu ergo legas hunc. §. totum in bo. fidei poſ. vt ſcripſi in glo. in bo. fi. poſ. Accur.

hereditatē auxerūt. Hermo.

Si poſſeſſor[a] ex hereditate ihoneſtos habuerit q̄ſtus: eos etiam reſtituere cogeť ne honeſta interp̄tatio non honeſto queſtu[b] lucrum poſſeſſori faciat[c].

¶ Res hereditarie pn̄t alienari ex neceſſitate eris alieni. Barto. Paulus.

Non ſolū ad es alienū hereditariū exoluendū neceſſaria alienatio poſſeſſori eſt: ſʒ et ſi impēſe nccie in hereditariā rē facte ſunt a poſſeſſore[d]: vl' ſi mora res periture deterioreſve future erant[e].

¶ Ei qui emit hereditatē a fiſco cōpetit hec actio. Iulia.

Et ſi q̄ partes hereditarias vel totā a fiſco[f] mercatus fuerit: nō eſt iniquū dari actionē[g] p quā vniuerſa[h] bona pſequatur: queadmodū ei cui ex treb. ſenatuſcō. hereditas reſtituta eſt/ petitio hereditatis[i] datur[k].

¶ Pign⁹ datū a defuncto poteſt peti hac actione. Bar.

¶ Heres[l] debitoris id qđ defunctus pignori dederat: q̄n hereditatē petēdo cōſeq̄ poſſit/ dubium non eſt[m].

¶ Malefidei poſſeſſor teneť ad quantū p̄dia ex negligentia facta ſunt deteriora. Bar.

¶ Cū predia vrbana ꝛ ruſtica negligētia poſſeſſorū[n] peiora ſunt facta/ veluti ꝙ vinee pomeria/ orti extra ꝯſuetudinē patriſfami. defuncti culta ſunt: litis eſtimationē eaꝝ rerū quanto peiores facte ſunt: poſſeſſores pati debent.

¶ Etiam bonefidei poſſeſſor teneť reſtituere totū qđ noīe pene exegit. h. d. Bar. Idē.

Euicta hereditate bone fidei poſſeſſor qđ lege aqlia exegiſſet[o]: nō ſimplū[p] ſʒ duplū reſtituet. lucrū eni ex eo qđ ꝓpter hereditatē accepit: facere non debet[q].

¶ Poſſeſſor teneť reſtituere fruct⁹ quos percepit: lʒ petitor pceptur⁹ non fuerit. Bar.

Cum hereditas petita ſit: eos fructus q̄s poſſeſſor accepit oīno reſtituendos: et ſi petitor eos pcepturus nō fuerat[r]. Africa.

¶ Ant⁹ petitio nō ipedit executionē alteri⁹ petitiōis eius qui prius ad ſniam puenit: ſʒ eſt poſſeſſori cauendum. h. d. quā. l. no. Bar. Neratius.

Cum idē[s] eandē hereditatem aduerſus duos defendit: et ſꝫm alterū ex his iudicatū eſt: q̄ri ſolet vtrū pinde ei hereditatē reſtitui oporteat: atq; oporteret ſi aduerſus aliū defenſa non eſſet[t]: vt ſcʒ ſi mox ꝛ ſꝫm aliū fuerit iudicatū[v]: abſoluatur is cū quo actū eſt. qꝛ neq; poſſidet neq; dolo malo fecit quomin⁹ poſſideret: qđ iudicio[x] vict⁹ reſtituerit: an qꝛ poſſit et ſꝫm aliū iudicari nō aliť reſtituere debeat/ q̄ ſi cautum ei fuerit: ꝙ aduerſus alium eandē hereditatem defendat. Sed melius[y] eſt officio iudicis cautione vel ſatiſdatione victo mederi: cū et res[z] ſalua ſit ei q̄ in

---

Si poſſeſſor. etiam bo. fidei.

b ¶ Queſtu. ſ. facto. ꝛ al's honeſti q̄ſtus: al's honeſtum queſtum: al's honeſto queſtu. Accur.

c ¶ Faciat. ſi aut̄ dicať. ſic ꝛ. ff. e. l. poſt ſenatuſcō. ꝛ. ff. e. l. euicta. ꝛ. ff. đ ꝓcura. q̄ ꝓprio §. ꝓcurator vt in ceterꝭ. Sed ꝯ. ſ. de viur. l. gn̄aliter. So. vt dixi. ff. e. l. ancillarū §. fi. Itē ſec⁹ in ſocietate. vt. ff. pro ſocio. l. cū duob⁹. §. fi. ꝛ. l. ſeq.

Non ſolum. a poſſeſſore etiā poſt lit. ꝯteſ.

e ¶ Future erāt ſupple erit neceſſaria alienatō: vt h. et. ff. e. l. diuus. ꝛ. l. ſi poſſeſſor §. ſʒ ſi forte. ſic ꝛ. ſ. đ iur. deli. l. aut pretor. et. C. đ admi. tuto. l. lex q̄. in fi.

Et ſi q̄. a fiſco. ꝛ ſꝫo heređe.

g ¶ Actionē. ſcʒ vtilē peti. here. ꝯ poſſeſſores hereditarios. ꝯtra vēditorē hʒ ex ēpto ꝛ h⁹ qñ a fiſco q̄s emit hereditatē vel quotā ei⁹ portionē: vt h dicit. nā ꝛ ecōuerſo q̄ emit a fiſco hereditatē teneť alij vtili. vt ff. e. l. etiā §. itē ſi q̄s. In eo autē q̄ emit a p̄uato nō eſt ita expeditū ꝙ ei cōpetat pet. here. ſed idē videť ꝙ et h habeat vtiles actiōes hereditarias ſuo noīe. vt. C. de her. vē. l. emptor. Itē ar. ff. eo. itē veniunt §. aptanda.

h ¶ Uniuerſa. ſic. ff. eo. itē videndum §. fi. ꝛ. l. ſeq.

i ¶ Petitio hereditatis. vtilis.

k ¶ Dať. vt. ff. de fideicō. here. pet. l. i. ꝛ. ij.

l ¶ Heres. verus.

m ¶ Nō eſt. ſ. ſi ſolutū ē debitū vel aliter ſatiſfactū a defuncto. vt. ff. đ pig. ac. l. ſi rem §. ois. et hoc ſi poſſideat ꝓ poſſeſſore vel ꝓ herede creditor: non al's. vt. ff. eo. l. ſed vtrum/ plene dixi.

n ¶ Poſſeſſorum. ſ. ma. fi. bo. fi. enim nō teneťur. vt. ff. eo. ſi quid poſſeſſor §. ſicut. Accurſius florentinus.

Euicta. exegiſſet. exegit aūt duplū ꝓpť iſiciationē.

p ¶ Simplum. ſcilicet tantum.

q ¶ Nō dʒ. vt. ff. e. illud §. actiōes. Sed ꝯ. ff. e. l. at vbi. So. h loquiť de pena q̄ rei acceſſit. ſʒ. ff. de ea q̄ pſone cohesit: vel ſolue vt ibi. Accur.

Cum hereditas. nō fuerat. vt qꝛ inhoneſti ſunt. vt. ff. e. ſi poſſeſſor ex here. ſic ꝛ. ff. đ edil. edic. l. cū autē §. fi.

Cum idem. poſſeſſor.

t ¶ Nō eſſet. qꝛ nec petita adhuc

v ¶ Iudicatū. i. iudicandū. vl' dic ꝓprie. ꝛ qđ ſubijcit abſoluať. i. ab executiōe. al's littera eſſet ꝯtraria ſibijpſi.

x ¶ Iudicio. q̄a ſubaudi illud qđ ꝛē. Ac.

y ¶ Sed meli⁹. nūc ſoluit allegationem hincinde propoſitam.

z ¶ Cū ꝛ res. cū pro q̄uis. vel dic pro q̄a. q. d. medebiť victor: vt facta ei cautione reſtituat rem: nec hoc nocet actori: quia res ſalua ſit ꝛē. et qđ dicit cautio. ſ. ſine fideiuſſoř. vt. C. de v̄b. ſig. l. ſancim⁹. Satiſdatio cū fideiuſſore. vt. ff. qui ſatiſda. co. l. i. Et prima p̄ſtatur vbi nō eſt pſona ſuſpecta. ſcđa vbi eſt. vt. ff. q̄ ſatiſda. cogā. ſi fideiuſſor §. fi. Sʒ cū nec habeat rē victus: nec dolo deſijt hr̄e. et ſic non teneť vt allegādo h dixerat: qđ nō ē verum: ad q̄d fiet hec cautio? Quidā dicunt ex abundāti. vt ar. ff. de nego. geſt. ſi pupilli. §. i. qđ eſt falſum. ſic eni nō interponeret: vt. ff. de ꝓcur. l. nō cogendū. i fi. Dic ergo ꝙ eſt neceſſaria ad expēſas quas faciet vict⁹ ſi etiā de facto cōueniať. Itē vt victor teneať ꝓbare ſe dn̄m: ꝛ ita ſe iuſte p̄mū viciſſe. Itē ꝛ ſi

bi rem reſtitutā: alˀs em̄ pſumeret̄ habere prior poſſeſſor: cū tp̄e lit̄ ꝯteſ. habuit. vt. C. ad exhi. l. iij. cōcordat. ff. de rei vendi. l. is a quo. Accurſius.

a ¶ Executione. i. proſecutione. Accur.

ff. Illiꝰ. cōditionē. q̄ꝛ iſtituit ſub ꝯditiōe: ſi a p̄re emā ciparet̄. vt. C. de inoffi. teſta. l. filiꝰ.

rn̄deo improprie loquit̄. nā q̄ꝛ ſup ea locutus eſt p̄tor: ideo pretoriā vocat. ſic. ff. cōmo. l. i. Sed vbi p̄tor locutꝰ eſt ſuper ea: certe nō in ſuperiori ti. ſed alibi forte locutus fuerat. ſic. ff. ſi qua. pau. fe. di. l. i. in prin. ⁊ §. i.

g ¶ Propoſuit. i. conceſſit. Accurſius.

c ¶ In honorē. qḋ fieri pōt. vt. ff. de nego. geſ. que vtiliter. in p̄n.

d ¶ Fecit. ḋ ſuo pat̄. et repete anteq̄ꝫ filiū emanciparet: et ſic ꝓbat̄ ꝙ naturale debitū venit in cōpenſationē. vt. ff. ḋ cōpen. l. etiā ꝙ.

Debitū naturale in cōpēſatione venit

e ¶ Exciperet̄. etiā ſi a patre nō opponat̄ exceptō ſm̄ pla. et ſic de facto ſupplet iudex ſm̄ eum ꝑ. l. iſtā. et ꝓ eo ēt eſt. C. vt q̄ deſunt ad uoca. partiū. l. i. Sꝫ hoc eſt falſuꝫ ſm̄ Io. cū ſm̄ allegata debeat ꝓcedi. vt. ff. de offi. p̄ſi. l. illicitas. §. veritas. ⁊ qḋ h̄ dicit in fine. et ſi nō exci. i. ſi nō habeat exceptionem: defendat̄ tn̄ of. iudi. vt. ff. e. plane.

executiōeᵃ tardi[us] veniat aduerſus victorem priorem.

¶ Q꞉ꝫ pater expedit in honore filij in dubio videt̄ expēdere de bonis que habet pertinētibus ad filium. Bar. Sce.

Filius a p̄re emācipatus ſm̄ cōditioneᵇ teſtamēti mr̄is adijt hereditatē quā pater anteq̄ꝫ filiū emāciparet poſſedit: fructuſq̄ꝫ ex ea ꝑcepit. ſed erogationē in honoremᶜ filij cū eſſet ſenator fecitᵈ. et queſitū eſt: cū paratus ſit pater reſtituere her̄ditatē habita rōne eoꝝ q̄ in eum erogauit: an filius nichilominꝰ ꝑſeuerās petere her̄ditatē/doli mali exceptiōe ſummoueri poſſit. Rn̄. et ſi nō exciperet̄ᵉ: ſatis ꝑ officiū iudicis cōſuli.

¶ Si pars hereditatis petatur. Titu. iiij.

¶ Iſta lex cōtinuat ſe primo ad p̄cedētia. ſc̄do intrat materiā. ſc̄da ibi/is q̄. et prima ꝑs que continuatur non indiget ſummario. Bar.

Vlpianus. Poſt actionēᶠ quā ꝓpoſuitᵍ p̄tor et q̄ ad ſe ſolū hereditatem ꝑtinere cōtēdit: ꝯſequēs fuit ⁊ ei ꝓponereʰ q̄ partēⁱ hereditatꝫ petit.

¶ In petitione hereditatis ꝯcluſio ſumitur reſpectu iurꝫ agētis: non reſpectu poſſeſſoris conuenti. h. d. Barto.

¶ Is qui hereditatē vel partē hereditatis petit: ius ex eo nō metit̄ ꝙ poſſeſſor occupauit: ſꝫ ſuo iureᵏ. et iō ſiue ex aſſe heres ſit/totā her̄ditatē vēdicabitˡ: lꝫ tu vnā rē poſſideas. ſiue ex parte partem: lꝫ tu totam hereditatē poſſideas.

¶ Plures her̄des dn̄t agere ꝯ plures poſſeſſores: nec pōt vnꝰ eligere vnū aliꝰ aliū. bar.

h ¶ Proponere id eſt cōcedere.

i ¶ Partē. h̄ dꝫ eſſe Pr. littera q̄ partē her̄ditatis vel totā hereditatē petit ius nō ex eo ⁊c̄. et dic metit̄ ſcꝫ actor. Alij habēt principiū huius. §. ibi ius non ex eo ⁊c̄. et tūc metitur. ſ. p̄tor. p̄ma verior. et ſm̄ hoc id eſt ſm̄ ſc̄daꝫ litteram abūdat is qui ⁊c̄.

k ¶ Suo iure. i. ſucceſſiōe. ſic. ff. de condi. inde. ſi pene cā. §. i. Sed ar. ꝯtra. C. de rei vē. l. res alienas. im mo cōcordat.

l ¶ Vendicabit. tu dicas. i. vendicādo. i. petēdo id ſolū qḋ quis poſſidet dicet totam hereditateꝫ ad ſe ꝑtinere: et ſuā eē ſm̄ azo. Alij autē fere oēs ſcripſerunt ⁊ dixerūt: ꝙ etiā ſi rem minimā quis poſſidet: tn̄ eſt obligatꝰ ad totā hereditatē reſtituendā: ſed de equitate liberat̄ reſtituendo id ſolū qḋ hꝫ. vt. ff. ti. i. l. licet. ⁊ habēt ꝓ ſe ar. ꝫ ſile: vt dicunt. ff. de pecul̄. l. queſitū. et ꝓpter hoc etiā dicunt ſtatutū eſſe qḋ legit̄. ff. ti. i. l. iiij. Sꝫ certe nil eſt falſius eo: q̄s em̄ credat aliquē eſſe obligatū ad id qḋ non habet: neq̄ꝫ habuit: neq̄ꝫ ꝓmiſit: neq̄ꝫ ex ſuo delicto tenet̄ vel facto: certe ſi obligatꝰ eſt ergo ex ꝯtractu vel q̄ſi ex maleficio vel q̄ſi. vt inſti. de obli. §. ſeq̄ns. quoꝝ nullum eſt hic. queſo dicat michi aliq̄s qḋ eſt illud ius ſtrictū: vn̄ talis oligatio oriat̄. Itē ſile qḋ inducūt ex actiōe de peculio ꝯ eos eſt aperte. pater em̄ nō in plus eſt obligatus q̄ꝫ ſit in peculio. vt. ff. de lib. le. l. ſi q̄s reū. §. hinc. ⁊. ff. de pecu. quotiēs. §. ſi ſemel. et qḋ dicit̄ recte agi de peculio etiā ſi nichil eſt in peculio: nō eſt ita ſtulte intelligendū vt creditor poſſit dicere: ego peto decē actiōe de peculio in q̄bus es obligatus: ſed ita vt dicat creditor ego conuenia dn̄m ex cōtractu ſerui qui decē michi ꝓmiſit: vt michi rationē de eo faciat vl̄ michi ſatiſfaciat ſm̄ vires peculij. Preterea qḋ. ff. ti. i. l. iiij. dicitur nō eſt ideo: q̄ꝛ poſſeſſor in omnibus tenetur: ſed q̄ꝛ vniuerſalis eſt petitio: ⁊ vniuerſa ſua eſſe in libello cōplectit̄. Eodē modo rn̄detur. ff. ti. i. itē videndū. §. ſi q̄s eū. Preterea eadē ratione cōtingit qua ⁊ in rei vēdi. vt. ff. de rei vēdi. l. ſi nauis. §. poſſidere. Quid eſt ergo qḋ dicitur hic vendi

¶ Si pars her̄ditat̄is petat̄. Supra q̄d iuris ſit ſi tota petat̄ her̄ditas expoſuit: nūc q̄d iurꝫ ſit ſi pars. Ubi attēdes an is qui partē petit/oīno de ea certꝰ ſit: ⁊ tūc attēde an poſſeſſor ius habeat: puta quia coheres eſt/an nō. de hoc dr̄. ff. e. l. i. §. i. ij. iij. ⁊ iiij. ⁊. v. an nō ſit certꝰ. et hoc dr̄. ff. eo. in. l. antiqui. §. fi. cetera de fructibus ⁊ ſumptibus ⁊ ꝯſimilibꝰ in ſupiori titu. dicta: hic repetita cre (de. Azo.

Poſt actionē quā. ſic loquit̄ q̄ſi alia ſit actio de qua ſuperiori titu. expoſuit ab ea cuius tractatū hic ponit. qḋ falſum eſt: vna ē enī actio pet. her̄. q̄ pro tota hereditate vel eiꝰ parte ꝓponit̄: vn̄ ⁊ ſupiori ti. in illa. l. licet: de ꝑte hereditatis locutꝰ eſt. Dic ergo poſt actionē. i. poſt tractatū quē fecit vbi q̄s ſe ſolū dr̄ heredē ꝓponēdo actionē: cōſequēs fuit ⁊ ei ꝓponere. ſ. actionē eandē. i. peti. hereditatis. Uel dic vna eſt actio in gn̄e: diuerſe tn̄ ſunt ſpecies. vt. ff. ti. i. l. i. ⁊. ij. nā ⁊ alia tibi: ⁊ alia michi dat̄ actio ſicut ⁊ hic: homo eſt et ille. duo tn̄ ſunt quoꝝ neuter eſt alter: nec tn̄ ꝯcedendū eſt ꝙ inter ſe differāt ſpecie illa que michi ⁊ illa q̄ tibi dat̄/vel homo ab hoīe: q̄ꝛ ſingularia iter ſe ſpecie nō differt̄. vt ait Ariſto. Itē qḋ ſubijcit ꝙ p̄tor ſuperiorē actionē induxit: videt̄ falſum. nā immo ſenatores ꝓpoſuerunt. vt. ff. ti. ꝓxi. itē veniſſe. §. p̄ter hec. vn̄ ⁊ centūuiralis dicit̄. vt. C. e. l. fi. in p̄n. et ciuilis. vt. ff. ti. i. l. i. ⁊. ff. de iuſti. ⁊ iur̄. l. ius aūt ciuile. Sed

Singularia inter ſe ſpecie nō differunt.

eat totā: Rñ. vt prius dixi: qui vnā rē inſolidū ſibi reſti
tui cupit: ſibi totā debet vēdicare ⁊ attribuere heredi=
tatē. i. dicere debet ſe inſolidū heredē. et ideo inſoliduʒ
reſtituendā rem: alioquin non totū/ſed pro parte reſti=
tueret. Caute ergo poſuit verbum vendicabit/nō dixit
petit. hoc enī fal=
ſum eſſet. Azo.
a ¶ Poſſideant.
ſcʒ ꝓ diuiſo. ſec⁹
ſi pro indiuiſo. vt
ff. eo. §. ſi ego. ⁊ ff.
eo. fotoꝛi. i. rñ. ſm
Azo. Tu dic etiā
ſi ꝓ indiuiſo poſ=
ſidēt illi q̄ conue=
niūtur habere lo
cū hunc. §. qꝛ non
pōt magis prim⁹
petere a pmo q̄ꝫ a
ſcdo: nec ſecund⁹
mag(is) a primo q̄ꝫ
a ſcdo. ⁊ ideo am
bo petēt a pmo: ⁊
ambo a ſcdo. ar.
ad hoc. ff. de fide=
iuſ. l. gnalit. vbi
dicit ꝙ ſi vn⁹ con=
reoꝛū ſuccedat al
teri cōreo/ꝙ neu
tri⁹ obligatio ex=
tinguit: qꝛ nō pōt
apparere q̄ ma=
gis. Itē nō ob. ſe
quēs. §. ſi ego. qꝛ
cert⁹ eſt a q̄ pete=
re poſſit. ſ. ab ex=
traneo ⁊ nō a co=
herde: q̄ nichil vl
tra ſuā partē poſ
ſidet. Itē. l. illa ſo
roꝛi. et ꝓ diuiſo et
ꝓ indiuiſo pōt itelligi.
b ¶ Dicāt. ⁊ verum ſit. Ac.
c ¶ Alter. poſſeſſoꝝ. Accur.
d ¶ Primi. ſcilicet tantum.
e ¶ Secundi. ſ. tantum. Accur.
f ¶ Si poſſeſſoꝛ. q̄libet in parte poſſidet: in pte petit.
g ¶ Hereditatē. i. res hereditarias. ⁊ pro diuiſo: puta
vnus poſſidet fundum ſeianū alius gabinianū. vt. ff. d
excep. rei iudi. l. ſi inter. in prin.
h ¶ Aſſerat. ſ. cōpetere. ⁊ petenti. ſ. aduerſario nichil.
pone ergo ꝙ poſſideo rē que cōtinet dimidiā: cōuenioꝛ
a te coherede meo ꝓ parte dimidia rei: ⁊ vnā medieta=
tē huius rei meā eſſe dico: alterā dico nō eſſe tuā. tu q̄ʒ
oīno idē michi rñdes: cū poſtea conuenio te ꝓ dimidia
(eius q̄ꝺ poſſides.
i ¶ Cōſequant. ſ. quilibet dimi=
diā eius q̄ꝺ poſſidet aduerſarius. nā in parte qualibet
q̄libet hʒ ſuā dimidiā. ſic ⁊ ff. qui. mo. pig. vel hypo. ſol.
ſi cōſenſerit. §. fi. ⁊ ff. de vſufruc. ſi michi et tibi. ⁊ ff. eo. §.
item ſi cū. ⁊ ff. de cōiungē. cū emā. li. l. i. §. filio. Sed ꝯtra
ff. pro ſo. l. ſi titius cū quo. l fi. Sol. ibi in pecunia ſpāle.
Itē ꝯtra ff. de rei vē. l. ſi ex eq̄s. ⁊ ff. pri. §. vbi tm̄ vnā par
tē actoꝛ ꝓſequit. Sed ibi ꝓ indiuiſo poſſidet res: h̄ pro
(diuiſo.
k ¶ Non faciūt. qꝛ nemo dicit rem quā poſ=
ſidet inſolidum pertinere ad ſe. vel verius: qꝛ quilibet

¶ Quinimmo ſi duo poſſide
ant[a] hereditatē: et duo ſint q̄
ad ſe partes ꝑtinere dicant[b]:
non ſinguli a ſingulis petere
ꝯtenti eſſe debēt: puta prim⁹
a primo vel ſecundus a ſcdo:
ſʒ ambo a primo et ambo a ſe
cūdo. neq̄ʒ enim alter[c] primi[d]
alter ſecundi[e] partē poſſidet:
ſed ambo vtriuſq̄ʒ.

¶ Si ſunt plures ad q̄s here
ditas ꝑtinet ꝓ diuiſo: pōt al
ter ab altero cōueniri hac a=
ctióne: vl' famil. her. ſi fatētur
ſe eſſe heredes. h. d. Barto.

¶ Proinde ⁊ ſi poſſeſſoꝛ[f] ⁊ pe
titoꝛ poſſideant hereditatē[g]:
cū vnuſquiſq̄ʒ eoꝝ partē dimi
diā hereditatꝭ ſibi aſſerat[h]: in
uicē petere debebūt vt ptes
rerū cōſequant[i]: aut ſi cōtro=
uerſiā ſibi non faciūt[k] heredi
tatis: famil'. her. experiri eos
opoꝛtebit.

¶ Si coheres meus et extra
neus poſſideāt hereditatē ꝓ
indiuiſo: extraneum tantū cō
ueniam. h. d. Barto.

¶ Si ego ex pte me dicā her
de: coheres aūt me⁹ poſſide=
at[l] herditatē cū ex̄neo: cū nō
plus coheres hr̄et ſua pte[m]:
vtrū a ſolo extraneo an ꝯ̄o a
coherede deberē petere here
ditatē queritur. Et pegaſus
fertur exiſtimaſſe a ſolo extra
neo me petere debere: eum q̄ʒ
reſtiturum quicq̄d poſſidet: ⁊
foꝛtaſſis hoc officio iudicꝭ de
beat fieri. Ceterū rō[n] facit vt
a duob⁹ petā hereditatē hoc
eſt ab extraneo ⁊ a coherede
meo: et ille q̄ʒ dirigat actionē
aduerſus extraneū poſſeſſo=
rē: ſed pegaſi ſnīa vtilioꝛ eſt.

¶ Qui partē poſſidet ꝓ indi
uiſo a coherde ⁊ extraneo poſ
ſidentib⁹ reſiduā partē petet:
vel inter eum ⁊ coheredē cō=
penſatio fiet. h. d. Bar.

¶ Itē ſi cū[o] me ex pte dimi=
dia heredē dicerē: trientē[p] he
reditatꝭ poſſiderē[q]: deide re=
ſiduū ſextantem velim pſeq[r]:
q̄liter agā videam⁹. et labeo
ſcribit vtiq̄ʒ ptē dimidiaʒ me

alium coheredē cōfitetur. Et no. ꝙ innuit hic. §. q̄ꝺ eſt
verū. vt. C. fami. her. l. in familie. ꝙ ceſſat fami. her. iu=
diciū vbi de hereditate fit q̄ſtio: qꝛ vnus alterū negat
coheredē. et ſic eſt cōtra ff. fami. herciſ. l. i. ⁊ l. fundus q̄
dotis noīe. §. ſi ego. vbi dicit etiā vbi eſt cōtrouerſia ha
bere locum fami.
herciſ. iudicium
ex quo ambo poſ
ſidēt. Sol. ibi poſ
ſeſſoꝛ ꝓ eo q̄ꝺ poſ
ſidebat intētabat
iudiciū fami. her
ciſcū. q̄ꝺ pōt lʒ co
heres neget: hic
vero ꝓ eo q̄ꝺ non
poſſidet non poſ
ſe intētare fami.
herciſ. iudiciū in
nuit: q̄ꝺ verū eſt.
l ¶ Poſſideat.
pro indiuiſo.
m ¶ Sua parte/
tūc eñ qꝛ nō poſ=
ſidet q̄ꝺ ſit alteri
us/cōueniri non
pōt: nec ei medie
tas michi ꝓ indi=
uiſo cōpetens eſt
tua: nec tibi cōpe
tēs eſt mea. puta
vna vocet. b. alia
a. q̄ eſt mea ſcʒ a.
non ē tua: neq̄ʒ. b.
mea. At opponit
ꝯſtituat aliq̄ꝺ to=
tū ex. a. ⁊. b. ⁊ illꝺ
vocet. c. hoc ē mi
chi et tibi cōe: er=
go q̄libet ei⁹ pars
ſm Jo. nō ſeq̄tur
vt. ff. de v̄bo. ſig. l.
(litt⁹. §. ꝑdia. azo.
n ¶ Ceterū rō. ſ. ꝑdicta. ſ. e. §. pin=
de. ⁊. §. quinimo. ſed mala eſt: qꝛ hic loquit cū ꝓ indiui=
ſo poſſidet hic coheres: ibi cū pro diuiſo. Uel verius dic
rō. ſ. ſtricti iuris: vt h. ⁊ ff. fami. her. l. itē labeo. in prin. q̄
eſt cōtra. Sed equitas cōtradicit: vt hic ſubijcit et ꝓce=
dit. ⁊ ff. fami. her. lucius. et. ſ. de inoffi. teſta. l. filio. i. rñ.
⁊ l. mater. §. ꝓterea. ⁊. C. depoſi. l. fi. Uel dic ratio in ge=
nere aliud ſuadet: ſʒ rō in ſpecie ſuadet ſm pegaſum.
o ¶ Itē ſi cū. dic caſum ꝙ duo eramus coheredes et
equalibus poꝛtionibus: ſed quilibet poſſidet quattuoꝛ
vncias: ⁊ alius quidā extrane⁹ quattuoꝛ. agā ad dimi=
diā eius q̄ꝺ quilibet eoꝝ tenet: et ſic a quolibet eoꝝ ha=
beo duas vncias: ⁊ ſic habeo vltra q̄ꝫ debeam: ergo red
dam duas vncias coheredi: et ne hic circuitus fiat: dic
compenſationem fieri.
p ¶ Trientem. i. hereditarias res pro diuiſo: que fa=
ciunt trientem. Jo. res enim non dicitur pꝛopꝛie pars
hereditatis. vt. ff. ſi q̄s omiſ. cau. te. l. q̄ꝫuis nō pꝛopꝛie.
q ¶ Poſſiderem. et alium coheres meus: ⁊ alium ex=
traneus quidam: et omnes pro diuiſo.
r ¶ Perſequi. ſ. a duobus: quoꝛū vnuſquiſq̄ʒ trientē
poſſidet. ⁊ eoꝝ vnus eſt michi coheres. azo. Sed nūq̄d
pro indiuiſo poſſidēt: Rñ. non: vt dixi. tunc enim nichil

petere debere e ſingulis[a] ſic fieri[b] vt a ſingulis ſextãtẽ cõſeq̃r: et habebo beſſez: qḋ verũ puto: ſed et ipſe[c] tenebor[d] ad reſtitutionẽ ſextantis ex triẽte quẽ poſſidebã. ⁊ iḋ iudicis officio inuicẽ cõpenſatio[e] erit admittẽda ei⁹ quod poſſideo: ſi forte coheredes ſint a q̃bus hereditatem peto.

¶ Propter numerũ naſcẽdorũ ex ventre admittit̃ petitio partis incerte. Barto.

¶ Interdũ pretor incerte p̃tis hereditatis petitionẽ idulget[f] idoneis cauſis interuenientib⁹. vtputa[g] eſt ḋfuncti fratris filius: ſunt et vxores defunctoꝝ fratrũ p̃gnãtes: quã p̃tẽ fratris filius hereditat̃[h] vendicet incertũ eſt: q̃ quot edantur fratrũ defunctoꝝ filij incertũ eſt[i]. Equiſſimũ eſt igitur incerte partis vẽdicationẽ[k] ei ꝯcedi. Non audacter[l] itaq̃ dicet̃ vbicũq̃ merito q̃ſ incert⁹ eſt quã partẽ vẽdicet: debere ei icerte p̃tis vendicationem concedi.

¶ Qui ſperatur admitti ad p̃te facit p̃tẽ. h.d. Bar. ¶ ai⁹

SI ex plurib⁹ ad q̃s eadẽ h̃ditas p̃tinet quidã adierit q̃dã adhuc deliberent[m]: eos q̃ adierint ſi petãt h̃ditatẽ nõ maiorẽ p̃tẽ petere debere q̃ habituri eẽnt ceteris adeũtib⁹. nec eis p̃derit ſi ceteri nõ adierit. nõ adeũtibus[n] aũt ceteris poterũt tũc p̃tes eoꝝ petere: ſi mõ ad eos[o] p̃tinerẽt.

¶ Poſthum⁹ naſcitur⁹ ex vẽtre, ĩpedit ſequentes in gradu: eos aũt qui eiuſdẽ gradus ſunt ſtatuit̃ admitti: vt ſi tres naſcituri eſſent auſert vel conceditur alteri ſ3 q̃ caſ⁹ occurrit. h.d. B. P au.

ANtiqui libero vẽtri ita p̃ſpexerũt: vt in tp̃s naſcẽdi oĩa ei iura integra reſeruarent ſicut apparet et in iure h̃ditatũ: in quib⁹ qui poſt eũ gradum ſunt agnationis/ quo eſt is qui in vtero eſt: non admittunt̃. dũ incertũ eſt an naſci poſſit[p]. ¶ Ubi aũt eodẽ gradu ſunt ceteri quo ⁊ vẽter tunc q̃ portio in ſuſpenſo eẽ debeat: queſierunt[q]: ideo q̃ non poterant ſcire quot naſci p̃nt: iḋ m̃lta de hmõi re varia et incredibilia traduntur vt fabulis annumerentur. nam[r] traditum eſt quattuor pariter puellas a matrefami. natas

a coherede meo peteret̃. vt. ṡ.e.l. §. ſi ego. Nũq̃d ergo p̃ diuiſo. Rñ. ita. quare q̃ ſextãtẽ peto a poſſidẽte: imo cũ p̃ dimidia ſim h̃s dimidiã petere deberẽ. Rñ. ſextantẽ peto totius hereditatis q̃ ꝯtinet dimidiã illius triẽtis: q̃ in dimidiã me heredẽ dico. vt. ṡ. ea. l. §. i. ⁊ illa dimidia ſextans dicit̃.

a ¶ A ſingulis. ſcʒ ſui trientis: q̃ in dimidiã me herede dico. vt. ṡ.e. l.i. §. i.

b ¶ Sic fieri. q̃ nõ ꝯdẽnat̃ niſi in dimidiã eius qḋ poſſidet. Jo.

c ¶ Ipſe. ſ. ego.

d ¶ Tenebor. coheredi meo: a q̃ ſextantem petij.

e ¶ Cõpẽſatio. ſed quõ fit ꝯpẽſatio: cuʒ hincinde corpus non quãtitas debeat̃. vt C. de cõpen. l. fi. rñ. fit vtraq̃ p̃te volẽte expreſſe vl̃ et tacite. vt q̃ ḋ q̃libet q̃ non al's reſtituet niſi ⁊ ſibi reſtituã. nã tacite videmur ꝯpenſare. vel dic quia id qḋ hincinde debetur eſt indiuiſibile et quaſi in gñe debitũ fiat cõpenſatio. et p̃ hoc. ff. de le. ij. l. vnũ ex ⁊ fa. §. ſi ḋ falcidia l. ipator. §. ſic ⁊ tũ

f ¶ Indulget. ſic eſt etiã i rei vẽ. vt. ff. ḋ rei vẽ. l. iij. et. l. que ḋ tota. §. i. et. ff. cõi di. l. et ſi nõ. §. i. Accur.

g ¶ Utputa. pone caſum ſm azo. in ſucceſſione collateraliũ puta fratris: in qua olim fiebat diuiſio in capita. vt. ff. de ſuis ⁊ le. heredi. p⁹ ꝯſanguineos. §. h̃ditas. Itẽ vbi null⁹ fratrũ ſupeſt. vt inſti. de ſuc. ag. §. nos ṽo. in fi. at in ſucceſſiõe aſcẽdentiũ etiã oli in ſtirpes diuidebat̃. vt inſti. de here. ab iteſta. §. et quia placuit. hodie vero in collateralibus idẽ. vt in auſ. de her. ab inte. §. ſi ergo defunctus. col. ix. Dic ergo defuncti fratris p̃mortui. fuerant eñ quattuor fratres tres prius deceſſerũt: vnus relicto filio nato: alij duo relictis vxorib⁹ p̃gnãtibus: nũc vltio deceſſit alius ſine filio. ad cuius h̃ditatẽ fili⁹ fratris ⁊ vẽtres vxoꝝ alioꝝ vocant̃. Alij vt io. ponunt caſum q̃ tractat̃ de hereditate aui. ⁊ ſm hoc corrigit̃ per inſti. vt inſti. de here. ab iteſta. §. et quia placuit

h ¶ Hereditatis. ſ. aui ſm io. vl̃ fratris vt dixi ponendo caſum ſm azo. ſʒ nõne quartã p̃tẽ hic nepos interiʒ petere debʒ ſi eſſet vnus venter: vel ſeptimã q̃ñ duo vẽ

tres ſm caſũ Jo. vt. ff. e. antiq̃. Rñ. põt dici aliḋ i filijs vt ibi: aliḋ in nepotib⁹ vt h. vel meli⁹ idẽ eſt ſʒ iḋ dr̃ incerta q̃ neſcit quã in eodẽ iudicio ꝯſequat̃. vel q̃ euẽt⁹ iudicij eſt incert⁹. vt. ff. de pecu. l. qḋ debet̃. vel q̃ forte interipariet ⁊ ſciet̃ p̃tas. vt. ff. eo. l. et ſi pauciores. vl̃ dic petit quartã cũ adiectione incerte p̃tis. i. vt ſi q̃d ſibi plus obtigerit illḋ habeat. a . ff. e. l. et ſi pauciores.

i ¶ Incertũ eſt apḋ hoies cũ vſq̃ ad. vij. naſci p̃nt: ſed apḋ deuʒ eſt certũ: vt h. ⁊. ff. de ſo. ſi pr̃. ⁊. ff. e. l. antiq̃. ⁊. ṡ. ḋ iudi. ſed et ſi. §. ſi pat.

k ¶ Uẽdicationẽ. i. hereditatis petitionẽ. hodie vendicaret dimidiã vel tertiã q̃a nõ in capita ſʒ in ſtirpes hmõi hereditas diuidit̃. vt in auſ. de her. ab inte. §. ſi igit̃.

l ¶ Non audacter. i. nõ i fronte.

SI ex plib⁹. non adierit ſcʒ adhuc.

n ¶ Nõ adeuntib⁹. i. repudiãtibus vel tpe excluſis. vt h. et. C. q̃ñ nõ pe. p̃tes. l. i. et ṡ. de inoffi. te. ſed ſi ꝑponas. §. fi.

o ¶ Ad eos. vt q̃a nõ erat aliq̃s ſubſtitutus. Et no. h ar. ad q̃ſtionẽ qua q̃rit̃ ſi iſti tuo duos h̃des vnũ pure: alterũ ſub cõditione. q̃ pure inſtitutus ſuã partem tm̃ habeat interim. ⁊ hoc dicit Jo. vt hic. ⁊. ff. de cõdi. et demon. l. hec ſcriptura. §. fi. ⁊. l. ſeparatim. ⁊. C. de cad. tol. §. vbi autez. et. ff. de ſo. l. ex parte. ⁊. ff. de le. i. l. plane. §. ſi coniuncti. py. dixit ꝯtrã. et azo. ſ. interim in ſolidũ eũ heredẽ. vt ar. ff. de aſſig. liber. l. ſub cõdi. ⁊. ff. de vſuf. accre. l. idẽ. §. ſi michi. et. ff. ad treb. l. i. §. ſʒ ⁊ quotiens. que ſunt arg. contra. huic. l. Tu aũt potes diſtiguere. ſʒ. h. an dixit teſtator titiũ h̃dẽ iſtituo ⁊ ſi venerit ex aſia nauis: tũc et ſeiũ cũ eo iſtituo: ⁊ tũc teneat ſn̄ia py. vt ar. ff. ḋ acq̃. he. l. ſi ſol⁹. an dicat titiũ i dimidiã iſtituo ⁊ ſi nauis ex aſia venerit ſeiũ inſtituo in aliã dimidiaʒ et tũc p̃cedat ſn̄ia Jo. vt. C. de cadu. tol. l. i. §. vbi aũt.

p ANtiq̃. poſſit. vt. ff. ḋ acq̃. her. cũ q̃dã. §. i. ⁊. ff. vñ cog. l. i. §. ſi q̃s p̃rimior. ⁊. ff. de ṽ. ſig. l. q̃ dicim⁹. et. ṡ. de ſtatu ho. q̃ in vtero. ⁊. ff. de ſuis ⁊ legi. inteſtato. §. vltiq̃.

q ¶ Queſieſt. no. q̃ rõabilr dʒ q̃s dubitat̃. r ¶ Nã. p (quia.

eſſe. aliq tradidere non leues auctores quiquies qternos[a] enixam penelopē[b]. et multas egypti vno vtero ſeptenos[c]. Sed et tres geminos[d] ſenatores cunctos[e] vidimus oratios[f]. ſed et elius ſcribit ſe vidiſſe in palatio liberā mulierē[g] que ab alexādria pducta eſt: vt adriano oſtēderet: cum quinqꝫ liberis ex qbus quatuor eodē tēpore[h] enixa dicebat: quintū poſt quadrageſimū[i] diē. quidā ergo prudētiſſimi iuris auctores medietatē[k] quandā ſecuti ſunt: vt qd fieri nō raro admodū pōt intuerentur: id eſt qr fieri poterat vt tres gemini naſcerent: quartā partē ſupſtiti filio aſſignauerunt[l]. et hoc dicunt: vt ait Teophraſtus. Ideoqꝫ et ſi vnum paritura ſit non ex parte[m] dimidia: ſed ex quarta interim heres erit. Ulpianus. Et ſi pauciores fuerint nati/reſiduum ei pro rata accreſcere: ſi plures qꝫ tres/decreſcere de ea pte ex qua heres factus eſt.

Incertitudo naſcēdorum non impedit coheredem adire: licet que portio cōpetat ſibi ſit incertum. Bar. Paul.

Illud ſciendū eſt ſi mulier pregnās nō ſit: exiſtimet[n] autē pregnās eſſe: interi filiū[o] heredē eſſe ex aſſe[p]/ qꝫqꝫ ignoret ſe ex aſſe herdē eſſe. Idē eſt in extraneo ſi ex certa portiōe heres inſtitutꝰ ſit ex reliq poſthumi[q]. Mo ſi forte ita inſtitutio facta eſt: quotcūqꝫ michi nati erunt: et lucius titius p virilibus portionibus heredes michi ſunto: habebit heſitationē nunquid adire non poſſit[r]: atqꝫ[s] q in teſtō portionē ſuā neſcit[t]. ſed vtilius eſt viſum poſſe eū adire q neſcit[v] portionē: ſi cetera[x] que oportet eū ſcire nō ignoret.

a Quaternos.i.ex.in.v.vicibus.
b Penelopen.eſt nomen mulieris. Accur.
c Septenos.repete tradidere auctores.
d Geminos.i.tres tm̄: vt dicunt. vt.ff.de re.du. verū ita.azo. Uel dic q ſex erāt et oēs ſenatores. et hoc ſi habes.ſ. cunctos. ſi habes cictos idē eſt.q.d. hēbāt cingulū.i.dignitatē. et oēs vocabātur Oratij. Accur.
e Cūctos.al's cinctos.
f Oratios.al's oratores.
g Mulierē.ſcz ſerapinā. vt.ff.de re.du. verū ita.et ad hoc.ſ.d iudi. ſed et ſi.§.fi.et.ſ.e.l.i.in fi.et.ff.de ſol. ſi pater.
h Eodem tpe. nō eodē impetu: ſed ſucceſſiue. vt ſ.de ſta.ho.l.arethuſa.et ſic no.fieri eodē tēpore qd ſucceſſiue fit vel ſtatim.vt.ff.ſi cer.peta.lecta.
Fieri dicit eodē tpe qd ſucceſſiue fit.
i Quadrageſimū.hic eſt ar.cōtra quoſdā phiſicos q dicūt q ex q mulier cōcepit: nō pōt iterū cōcipere anteqꝫ pariat. nā hūc poſtea natū ꝯcepit poſtqꝫ alios cōcepat.et p hoc.ff.d acq.he. cū qdā.§.q ſi vnū
Media via eligenda eſt.
k Medietatē.ſic ergo media via eligit. vt iſtitu.qui manu.nō poſ.§.eadē. Sed ar.ꝯtra.ſ.de neg.geſ.neſennius.in fi. Itē no.qd ſubijcit q ea que raro fiunt: nō curant iuriſcōſulti. vt h.et ſ.de le.et ſenatuſcō.l.ex his. et l.nā ad ea.et in aut. vt ſine phi.ma.debi.et cre.§.qr vo.
l Aſſignauerūt. imo incertā.vt.ſ.e.l.i.in (col.vii. fi. q eſt ꝯ.Sol.vt ibi. Itē hec ſunt vba ab inteſtato et ex teſtamēto.vt.ff.de acq.he.cū qdā.§.et nō ſolū. Ex teſtō autē ſi poſthumus eſt inſtitutꝰ vel exherdatus.alioqn ſi eſt pteritus ille q heres ſcriptꝰ eſt ex teſtō adire nō pōt. ideo qr dubitat de viribꝰ teſtamēti.i.an valiturū ſit irreuocabilit. vt.ff.de acq.he.ſz ſi de ſua.§.cur autē.et.l.cū falſum.et.l.cū quidā.§.i.et.l.ventre.qbus legibꝰ dr q q incertꝰ eſt de teſtō an valeat: adire nō pōt. Sz qualr exheredato poſthumo adit inſtitutus/vt mō dixi: cū et ibi ſit dubiū an p querelā expugnet: Rn. in iofficioſo teſtō aliud eſt qꝫ hic: cū h qn eſt pteritꝰ poſthumꝰ ab initio vere nullū fuit teſtm̄. inofficioſum vo teſtm̄ ab initio tenet: lz irritet et fingat nō valuiſſe. vt.ſ.de ioffi.teſ.l.ei q. et diximꝰ in.l.q de iofficioſo.§.i. Sed certe et in poſthumo pterito valet/ſed poſtea rūpitur. vt inſti.de exhere. libe.§.ij. ſed ibi ſine facto hominis.
m Nō ex pte. imo videt vt ita vitas inſpiciat. vt.ſ.e. illud. q eſt ꝯ.Sol. h vnꝰ erat in vtero: ibi nullus. nec eſt eadē rō totius ad ptē: vel quo ad ſcientiā noſtrā eſt heres pro quarta/vt hic: ſz quo ad vitatē eſt put res eſt. Et hoc mō etiā ſoluit aliud ꝯtrū.ff.de acq.her.l.cū qdā.§.q ſi vnū. vbi dicit ſi vnꝰ eſt in vētre: natū p dimidia heredē eſſe inſpecto q ſic ſe res hz nō inſcia nra. vt ar.ſ.d iud.ſz et ſi.§.fi. Ul' dic q ibi recitat opinio ſexti pōpo. que reprobat hic. Ac.
n Illud. exiſtimet. a multis. qr ipa hoc dicat vl' obſtetrices vt.ff.d acq.her.cū quidā.§.qd dicit ſi putetur.
o Filiū. q ſuꝰ heres eſt. nō ſic i emācipato vel alio exneo agnato vel cognato.ſ.qr ipi adire vel acqrere non pſīt: niſi putēt nō pgnantē et ita eſt verū. vt.ff.de acq.her.l.cū qdā.§.qd g.et l.vētre. Et hoc intelligo nullo fctō teſtō in q emācipatꝰ: et is q putat eſſe in vtero ſit inſtitutꝰ. alioquin emancipatꝰ ſicut exneus interi eſt heres ex aſſe. vt hac.l.ij.rn.ſuꝰ em̄ ēt nullo facto teſtō iterim eſt heres. vt hic.et.ff.de acq.he.cū qdā.§.ſuū. vn̄ ad ſuū trāſmittit heredē decedēs. vt.C.de cadu.tol.l.i.§.in nouiſſimo.et .ff.d acq.her.l.vētre. Et no.q hec tria ſunt ncc̄ia vt primus cum poſthumo ſuccedat.ſ.q cōis ſit opinio. et q ſua.et q ſit verū. Itē q ſit teſtatus: qd dic vt in.l.cum quidam.§.non ſolum. Accurſius.
p Ex aſſe. imo in qrta. vt.ſ.e.l.antiq.i fi. Co. vt ibi.
q Poſthumi. q futuri ſperant: ſed nō ſunt. et hoc cū extraneus eſt ex certa parte inſtitutꝰ. ſi aūt ex incerta: tunc idē eſt. et hoc ſubijcit: q ſi forte etc.
r Nō poſſit. lucius titiꝰ. ſ Atqꝫ.i.ſicut is q. Ac.
t Neſcit. credēs ſe inſtitutū in miori portiōe qꝫ ſit.
v Neſcit. ex pdicta cā. qr neſcit quot naſcituri ſint: et nullo nato totū hēbit. vt.ff.d le.i.ſi duobꝰ.§.fi. Sz videt q h adire nō poſſit. vt.ff.de acq.here.l.ex ſemiſſe.q eſt ꝯ.So. illd de rigore: hoc de eqtate. et ideo h dicit vtiliꝰ etc. Uel veriꝰ cū ibi de certa portiōe eēt ſcriptꝰ vix potuit eē qn dubitaret de portiōe ſua: qnetiā de viribꝰ teſtamēti dubitaret. vn̄ ſiue adijt ſiue petijt bo.poſ.ex miori pte qꝫ eēt iſtitutꝰ nichil agit. h aūt pbabilit ignorauit. Alij diſtinguūt iter errantē vt ibi. et dubitantē: vt h. vl' vt ibi.
x Cetera. q ſunt hec. Rn. q ſciat pure vel ſub cōditione fuerit iſtitutꝰ: et cōditionē extitiſſe ſub q fuit inſti-

tutus. vt. ff. de acq. he. ſi ꝗs extrane⁹. §. ſciendũ. ⁊. l. heres inſtitut⁹. §. i. ⁊ hoc ſi eſt facti nõ iuris. vt. ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. multũ. Itẽ dʒ ſcire teſtatorẽ defunctũ. vt. ff. d acq. he. l. heres iſtitut⁹. in pn. Itẽ cõditionẽ teſtatoris lʒ nõ ſuã: vt. d. l. heres iſtitut⁹. in fi. ⁊. l. ꝙ ſi dubitet. ⁊. l. ſed ſi d ſua. ⁊. l. ſi is ad quẽ. Itẽ ꝙ teſtm̃ valeat. vt. ff. d acq̃rẽ. heř. l. ii is ad quẽ. i ñ. ⁊. l. cũ falſum. Itẽ ꝙ mortuus ſit teſtat⁹ vł īteſtat⁹. vt. d. l. ſi is ad quem. §. iuſto. Accur.

Sorori. ſ. nate cũ fuiſſet tp̃e mort; in vtero. vt. C. de ioffi. teſ. l. ſi mr̃. vel dic exheredate a pr̃e et q̃rela ioffitioſi teſtamẽti agẽti.

b ¶ Placuit. ſcʒ ſapientib⁹. vt. d. l. ſi mater. Ac.

c ¶ Que. ſ. q̃nta portio.

d ¶ Pertinuit. id eſt ꝑtinere crede bat ſʒ ꝓmũ caſum. vel dic ꝑtinuit. ꝑ ꝓo q̃ñ egit q̃rela hec ſoror.

e ¶ Cõferat. vł ꝑ ɔdictionẽ ex lege: q: ꝑſumat inſtituta ꝑ. l. predictã ſi mr̃. vł ꝑ he. peti. ꝓrata q̃rela.

f ¶ Iuſti fiunt. ab hereďibus iſtitutis a liberto vt circa fun⁹. vt. ff. de religi. l. funer; īpẽſa. ⁊ facit. ff. titu. i. l. heres.

g ¶ Euicerit. per contratabu. olim dimidiã: hodie tertiam. vt inſti. de ſuc. li. §. i. ⁊ §. noſtra autem. Accur.

Non poſſumus. ɔſeq̃mur. hoc. ſ. vt a cõione ⁊c̃. vt. ff. fa. her. l. i. Sic et eʒ quedã ꝑ heredi. pet. ɔſeq̃mur: q̃ nõ poſſum⁹ cõſequi ꝑ iudiciũ fa. her. vt. ff. fami. her. l.

i ¶ Iudicis. cognoſcẽtis ī hr̃ditat; pet. (fund⁹ q̃. i ſi.

k ¶ Pro indiuiſo. et ſic feret incertã ſñiam cũ nõ poſſit ferre certã. vt inſti. de act. §. curare. vñ ⁊ ſi aliqua res negeł hereditaria ſimplicił ꝓnunciabit eẽ reſtituendũ quicq̃d ex hereditate illa ſit penes poſſeſſorẽ. Sic ⁊ alſ fert incertã ſñiam in cauſa noxali. vt inſti. de offi. iu. in pn. Itẽ ⁊ in alternatiua obligatiõe. Itẽ et q̃ñ pronũciał legatũ deberi deducta fal. vt. ff. cõi diui. l. ⁊ ſi non. §. i.

Permittendũ. ꝓhibet. ſ. ius. Sʒ certe imo ſic. vt. ff. de vſur. ſi tutor. §. luci⁹. q̃ eſt. ff. eo. hic de reſiduo negabat: ibi in totũ cõfitebał. ſic. ff. ſi cer. pe. quidã. Itẽ hoc q̃ñ eſt res diuiſibilis vt erat hereditas h: ſi indiuiſibilis: tunc in totũ debet defendere. vt ar. ff. ſi ex noxa. cã. l. ſi cum vno. Accur.

¶ Qui ex poſtfacto apparet eſſe heres a quolibet herede auocat pro rata ⁊ ſumptus ꝓ rata ſuſtinet. Bar. Vlpia.

Sorori[a] quã coheredez fratribus q̃ttuor eſſe in bõis mr̃is placuit[b]: q̃nta portio ꝑ portiõibus que[c] ad eos ꝑtinuit[d] ceder: ita vt ſinguli ī q̃rtã quã antehac hr̃e credebanł: nõ ampli⁹ ei q̃nta ɔferatur[e]. Sumpt⁹ q̃ ꝑpter onera toti⁹ hereditat; iuſti fiũt[f]: ei q̃ pr̃oni iure portionẽ euicerit[g]: pro rata computentur.

¶ Per hanc actionẽ ɔſequił q̃s partẽ ꝑ indiuiſo q̃ per iudiciũ fami. herciſ. diuidetur. h. d. Barto. Iulianus.

Non poſſumus ɔſeq̃ ꝑ heřditat; petitionẽ id q̃d fami. herciſ. iudicio cõſeq̃mur[h]: vt a cõione diſcedam⁹ cum ad officiũ iudicis[i] nichil ampli⁹ ꝑtinet: q̃ vt partẽ hereditatis pro indiuiſo[k] reſtitui michi iubeat.

¶ Põt q̃s ꝑ parte cedere ⁊ ꝑ parte cõtendere. Bar. Idẽ.

Permittendũ erit poſſeſſori heřditat; partẽ q̃dẽ hr̃ditatis defendere: partẽ ꝓo cedere. nec eñ ꝓhibet[l] aliquẽ totã heřditatẽ poſſidere: ⁊ partẽ ſcire dimidiã ad ſe ꝑtinere: de altera parte cõtrouerſiam[m] non facere.

¶ Qui vt ꝓcurator alterius adminiſtrat petitõe hereditatis nõ teneł: niſi illi⁹ heres extiterit ī totũ vel ī partẽ. Bar.

Cum multi he- Paul. redes inſtituti[n] eſſent: ex his vn⁹ in aſia erat[o] ei⁹ procurator[p] vẽditionẽ fecit: ⁊ pecuniã ꝑ parte ei⁹ abſtulerat[q]: poſtea apparuit eũ q̃ in aſia erat antea deceſſiſſe[r] iſtituto ex ꝑte dimidia herede ꝓcuratore ſuo: ⁊ ex ꝑte alio. Queſitũ ẽ quẽadmodũ pecunia[s] ex heřditate perẽda eẽt. Rñſuʒ eſt ab eo q̃ ꝓcurator ei⁹ fuiſſet totã hereditatẽ[t]: q̃m ex heřditate ea pecunia fuiſſʒ/ q̃ ad ꝓcuratorẽ ex vẽditione ꝑueniſſet: petere eos[v] oportere: ⁊ nichilomin⁹ partẽ dimidiã[x] hereditat; a coheredib⁹ ei⁹. Ita fore[y] ſiue omis ea pecunia penes eũ q̃ ꝓcurator fuiſſet reſideret: vt oẽm ꝑ iudicẽ ab eodẽ recuperarẽt: ſiue is partẽ dimidiã coheřdi ſuo reddidiſſet: ipſum ex dimidia parte ⁊ ex dimidia coheredem eius

m ¶ Cõtrouerſiã. no. ꝙ re⁹ facit cõtrouerſiã. ſic. ff. e. l. ſi. (in fine.

Cum multi. inſtituti. a titio pone.

o ¶ Erat. i. putabał eſſe cũ iam deceſſiſſet. Azo.

p ¶ Procurator quem domi reliquerat.

q ¶ Abſtulerat. id eſt accepat. ſic ff. titu. i. l. poſtq̃, in fine.

r ¶ Deceſſiſſe. vł dic añq̃ fieret teſtm̃. et ſic eſt ꝑ nõ ſcripta: vel añ mortẽ teſtatoris. et ſic quaſi caduca/ vel anteq̃ agnoſceret: ⁊ ſic caduca. vt. C. de cadu. tol. §. ⁊ cũ triplici. ⁊ hac ratiõe nõ trãſmittit ſm ius nouũ: ſʒ olim ad fiſcũ. Itẽ ꝑ ꝓcuratorẽ etiam ſi viueret adire nõ poterat. vt. ff. d acq̃rẽ. here. paulus niſi in caſu. vt. ff. de offi. ꝓcu. ce. l. i. ſec⁹ in bo. poſ. vt. ff. de bo. poſ. l. iij. §. acquirere.

ſ ¶ Pecunia ex heřditate. i. ex ꝑte heřditat; accepta. i. qua actiõe alij heredes poſſint petere. Dubitał aũt ideo: q: cũ ꝓcurator ꝓus alieno noie poſſediſſet. et iõ heřditatis petitiõe nõ tenebał. vt. ff. titu. i. l. etiã. §. ſi q̃s abſentis. videbał ꝙ nõ poſſet cauſaʒ poſſeſſiõis mutare. vt. C. de acq̃rẽ. poſ. l. cũ nemo. q̃d remouet; h. et. d. l. ff. ti. i. l. ẽt. §. ſi q̃s abñt; . in fi. §. ⁊. l. ſi ⁊ rẽ. et q̃d dr̃ ꝙ nemo põt mutare ⁊c̃. verũ eſt ad ſui vtilitatẽ et nulla extriſecus cã accedẽte. cauſa aũt extriſec⁹ accedente nõ tã mutat q̃ mutał ei. vt. ff. de vſuca. non ſolũ. §. quod vulgo. et hic. et. ff. l. proxi.

t ¶ Hereditatẽ. i. totã pecuniã hereditatis peti. ſi tñ ſe cõtendat heredẽ: vel pro poſſeſſore poſſideat. vt. ff. l. ꝑxi. et potes h dicere que dixiſti. ff. e. l. i. §. i. ⁊ hoc q̃ñ nil cõtulit coheredi. ſi autẽ cõtulit: ſubijcit quid iuris ſit.

v ¶ Eos. coheredes abſentis. vt. ff. l. proxi.

x ¶ Dimidiã. in alio caſu: vt ſtatim dicit. ſ. cũ ꝓcurator ſuo coheredi contulit dimidiam pecunie.

y ¶ Ita fore. repetit vtrunq; caſum. et quando tota erat penes procuratorem. et quando partem contulerat coheredi.

a ¶ Cōdēnarēt.i.ꝯdēnari facerēt. ſic.ī.6 admi.tu.l.ij.
¶ Cum heredis. ignorabat. in quo caſu in cām caduci eſt pars illa.at in.l.ſ.ꝑxi.loquitꝰ etiā in ꝓnō ſcripto.et in hoc differunt he due leges ſm quoſdam.
c ¶ Adminiſtrauerit.ſine mādato.nā ſi paſ mādaſſet adire videretur.

p ¶ In propoſito,ſcilicet caſu.
q ¶ Neq3 patris.ſ.prima facie.
r ¶ Qui.ſ.pater. ſ ¶ Deſſerat.ſ.morte.
t ¶ Que fuerant.que.ſ.negocia.
v ¶ Ille tractatus.i.queſtio.nā tractatus apud dyaleticos eſt illa qōſtio qua quicqd pro &o poni falſum reperit. vt.ī. ad le.fal.l.q qua dringenta. apud Iſidoꝝ dr̄ tractatus multiplex expoſitio.

condemnarent[a].

¶ Qui negocia hereditatꝫ abſentis nomie gerit:ab his ad quos negociū i heritate ptinet poterit coueniri actiōe negociorū geſtoꝝ ⁊ petitiōe hereditatis ſi ſe heredem contendat.h.d.Bar. Papinianus.

Cum heredis ex pte inſtituti filiꝰ q̄ patrē ſuū ignorabat[b] viuo teſtatore deceſſiſſe: partē hereditatꝫ noie pr̄is abſentis admiſtrauerit[c]: et pecunias diſtractis rebꝰ acceperit: hereditas ab eo peti nō pōt[d].q2 neq3 ꝓ herde neq3 pro poſſeſſore pcia poſſidet[e]: ſed vt filius pr̄is negociū curauit. Negocioꝝ autē geſtoꝝ actio ceterꝫ coherdibꝰ[f] ad q̄s portio defuncti ptinet[g] dabitur[h]. ¶ Illō vtiq3 nō ē metuēdū: ne etiā pr̄is a quo forte exheredatꝰ eſt[i] teneat heredibꝰ q̄ſi negocia herditaria geſſerit:cū id qō adminiſtrauit nō fuerit paterne herditatꝫ. Nā ⁊ ſi[k] negociorum geſtoꝝ actio ſit[l] ei cuiꝰ noie debitū exactū eſt:hoc tñ[m] qō alieno noie[n] pceptū eſt/reſtitui[o] equum eſt.

Sed i ppoſito[p] neq3 pr̄is[q] negocia fuerāt q[r] eſſe deſierat[s]: neq3 paterne ſucceſſiōis que fuerāt[t] alteriꝰ hereditatꝫ. Quid ſi filius iſte pr̄i ſuo heres extitit:⁊ moueat cōtrouerſiam ꝙ pater eius poſtq̄ heres extitit mortem obierit: ille tractatus[v] incurrit:an ipſe ſibi cām poſſeſſionis mutare videat[x]. Quā tamē[y] q negocia hereditaria geſſit ⁊ debitorē eſſe ceperit[z]:poſtea faciēs cōtrouerſiā hereditatꝫ: vt iuris poſſeſſor conuenitur[a]. Idem etiam in hoc filio[b] reſpondēdū erit.

¶ De poſſeſſoria hereditatis petitione. Ti.v.

¶ Bonoꝝ poſſeſſori de iure ꝑtorio cōpetit hec actio: in q tm̄ venit quantū in petitione hereditatis ciuilis.h.d.Bar.

Vlpianꝰ.

Ordinariꝫ fuit poſt ciuiles actiones hereditbus ppoſitas: rationem habere pretorem etiam eoꝝ quos ipſe velut[c] heredes

d ¶ Nō pōt.per coherdes patris quibꝰ accreuit.
e ¶ Poſſidet.dū ſe pr̄is heredē nō cōtendit. q2 forte exheredatꝰ eſt.vi det ergo ſcire de morte pr̄is. Sed rn̄.forte dixit:vnde dic ꝙ ignorat: alś pro poſſeſſore poſſidet.
f ¶ Coheredibꝰ ſcꝫ pr̄is. Accur.
g ¶ Pertinet.ſ. iure accreſcēdi.
h ¶ Dabit. vel q2 coheredū patris ipſa re geſtū eſt negociū lꝫ patris putauerit.vt ſ.de nego.geſt.l. itē ſicū putaui.ī ff.⁊.l.ſi pupilli.§. idē ait.⁊.§.q̄d ergo.vel q2 hereditaria negocia geſta ſunt .vt.ſ.de neg.geſ.ſiue hereditaria .Sꝫ nōne tpe hay legū hec quaſi caduca ad fiſcū ptinebāt. vt ſ.ti.i.itē veniūt. §.cū anteq̄.quō ergo datur actio coheredibꝰ: Rn̄. hic de nouo iure fit mētio.qō eſt,C.de cadu.tol.§.pro ſcdo.⁊.§.in nouiſſimo.Vel dic ꝙ loquat de eo caduco qō habebat pronō ſcripto:quod etiam ad fiſcum iure veteri nō deferebatur.vt.C.de cadu.tol.§.in primo.
i ¶ Exheredatus eſt,idē ⁊ ſi ſit inſtitutꝰ:vt dicetur.ī.
k ¶ Et ii.i.Quis.Accurſius. (proxi.§.
l ¶ Actio ſit.i.eſſe ſolet ratihabitiōe ſequēte. vt.ſ.de nego.geſ.ſi pupilli.§.idem ait.et ſic ſuū eſt negociū ra(tihabitione.
m ¶ Hoc tamen.i.hoc caſu.
n ¶ Nomine.i.noie patris non coheredū ſuorū. vnde ipſi ratū habere nō pñt. vt in.l.ſi pupilli.§.ſꝫ ſi ego. Ac.
o ¶ Reſtitui.ſ.coheredibus patris.cū pater ratū non habuit:neq3 ꝯcōſequens heredes eius poſſunt habere ratū. vt.ī.de bo.poſ.l.ij.§.acq̄rere.vel q2 nō eſt eoꝝ nomine geſtū.vel q2 hereditas nō trāſmittit ad heredes. vt.C.de cadu.tol.§.in nouiſſimo.vel q2 ratū debet haberi ifra tēpus quo poſſit adiri.vt.ī.rē ra.ha.l.pe.azo. Petitione autē hereditatis tunc tenetur qñ ſciret patrē non aditurū.vt ⁊ alś.ſ.ti.i.l.etiam.§.ſi quis abſentis.

x ¶ Videat. qō iure ꝓhibitū eſt. vt.C.de acq.poſ. l.cū nemo. Sꝫ ibi hoc nō videt triplici ratiōe. ꝑ.ria q2 ille dr̄ ſibi mutare q pri⁹ poſſidebat ciuiliter et naturalr̄:vel naturaliter tātū. at iſte āte nullo mō poſſidebat.Scdā q2 ille dr̄ ſibi mutare qui nulla ſuperueniēte iuſta cā dicit ſe poſſidere ex alia cauſa:⁊ vult ſibi mutare cām poſſeſſiōis. at iſte iuſta de cā et iuſta opinione poſtea interueniēte dr̄ ſe poſſidere. vt.ī.de acq.poſ.q̄ bōa.§.qō ſcriptū. ⁊.l.ij.§.illō. et ꝓ herede. l.ij.§.qō vulgo.⁊ ō viuca. nō ſolū.§.qō vulgo. Tertia q2 iſte non incipit habere aliquē titulū. nā ⁊ titulus dicit cauſa poſ.ſed incipit habere qualitatem poſſidendi.
y ¶ Qm̄ tñ. inducit ſitē ꝑ qō ſoluit q̄ſtionē ꝑmiſſam.
z ¶ Ceperit. ex alia cauſa q̄ ex precijs rerū vēditarū.
a ¶ Conuenitur.ſ.peti.here. vt diximus.ſ.ti.i.l.etiā. §.ſi.⁊.l.ſeq.⁊.l.ꝙ ſi in diem.§.non ſolum.
b ¶ Filio.qui debet precia.
¶ De poſſeſſoria heredi.pet. Si habes rubricam ſic.de poſſeſſoria here.peti.melius dixiſſet de bonorū poſſeſſoria hereditatis petitione.

Ordinarium fuit. velut. nec enim heredes veri ſunt: ſed quaſi. vt inſti.de bo.poſ.§.quos autē.et.ī.de regu.iur.l.ꝑtor.Sed opponit q2 ſuperiores videntur pretorie nō ciuiles. vt.ſ.titu.i.l.i.in pn̄.que eſt ꝯtra.Sed approbando ibi dicit vt diximus ibidē. Item que ſunt iſte ſuperiores. nam ibi eſt vna.ſ.peti.her. Rn̄. vna eſt in gn̄e.ſed tñ alia eſt que michi ⁊ alia q tibi ꝯpetit:⁊ ſic plres.ſicuti certi ꝯdictio ex mutuo vna eſt i gn̄e:alia eſt tñ que michi alia q tibi dat

a ¶ Data ē. a p̄tore viuo. hoc iō qꝛ ē bono. poſ. q̄ ē edictalis. ⁊ alia decretalis que daꝛ a p̄tore viuo. de qua hic dicit. Sed hodie non eſt decretalis. vt. C. qui admit. ad bono. poſ. l. fi. et de cura. furio. l. fi. §. nos aūt.

P Er quā. ſ. vtilē pe. here. pretoriam.

b ¶ heres. vt. j. de bo. poſ. l. ij. h̄ q̄ riꝛ an actiões q̄s intēdit bo. poſ. iu re hereditario vt puta ex empto et ſiles dicāꝛ p̄torie an ciuiles. Quod nego eſſe p̄torias magis em̄ ſpeciā da ē origo. i. ius ciuile a quo fuerꝛ inducte q̄s pretoriuz quod eas velut palmites ⁊ ꝓpagines ad alias quaſdā perſonaſ deriuauit et traxit. ar. C. de his q̄ ve. e. impe. l. fi. et j. de ver. ob. l. in illa. ar. ꝫ. j. de noxa. l. electio. §. itē ſi ex. Sed ibi p̄toria et ciuilis dici pōt. vi. e. ti. ꝺ noxa. l. ſi plurium.

Actões bo. poſ. cōpetētes an ſint p̄torie vel ciuiles.

¶ De fideicommiſſaria hereditatis petitione.

facit: hoc eſt eoꝝ quib⁹ bonorū poſſeſſio data eſt[a]. G aius

P Er quā[b] hereditatꝫ petitionē tantūdē cōſequitur bonoꝝ poſſeſſor: quātū ſuperiorib⁹ ciuilibus actionib⁹ heres[c] conſequi poteſt.

¶ De fideicōmiſſaria hereditatis petitione. Ti. vj.

¶ Fideicōmiſſario vniuerſali cui eſt hereditas reſtituta verbo cōpetit hec actio: i qua veniunt oīa que in petitione hereditatis ciuilis. B. V lp.

E X ordine occurrit actio q̄ proponit[ur] his quibus reſtituta eſt h̄reditas[e]. Nam quiſquis ſuſcepit reſtitutā hereditatē ex ſenatuſcō ſulto[f] ex quo actiões trāſeūt fideicōmiſſaria hereditatꝫ petitione vti poterit[g]. P aulus

Q Ue actio[h] eadē recipit que hereditatis petitō ciuilis[i].

¶ Hec actio ꝯpetit fideicōmiſſario et eius heredi bonorūve poſſeſſori: et nō daꝛ cōtra verum heredē/ſed ꝯtra alios et eorū h̄rdes. B. V lp.

N Ec intereſt michi quiſ rogat⁹ fuerit reſtituere an/ei cui h̄rs extitiſſeꝫ[k]. Et ſi bonoꝝ poſſeſſor ſim ei⁹ cui fideicōmiſſaria h̄rditas relicta eſt[l]/vꝉ ali⁹[m] ſucceſſor: per hāc actionē experiri poſſo. Sciendū eſt hāc actionē aduerſ⁹ eū q̄ reſtituit h̄rditatē nō ꝯpetere[n]. Hē aūt actiões[o] michi danꝛ q̄ h̄rdi[p] ⁊ i h̄rdē ꝯpetūt.

¶ Explicit liber quītus.

E X ordine. proponitur. i. datur.

e ¶ hereditas. verbo. al's ſi re ⁊ poſtea d̄ſinat poſſidere rei vē. hꝫ. qd̄ em̄ facit h̄rditatis aditio vt tūc demū ꝯpetat h̄rditatis petitio: hoc v̄balis reſtitutio vt h̄eat locū fideicōmiſſaria. vt argu. j. ad treb. l. reſtituta. i. rn̄. ⁊ l. facta. in prin.

Verbalis reſtitutio tā tū facit quantū hereditatꝫ aditio.

f ¶ Senatuſcōſulto. ſ. trebelliano.

g ¶ Poterit. contra poſſeſſores. Accur.

Q Ue actio. ſ. vtilis.

i ¶ Ciuilis. ſꝫ i reſtitutōe faciēda ab h̄rde fideicōmiſſi nō veniūt fruct⁹ niſi fuerit in mora. vꝉ niſi ſp̄aliter fuerit rogat⁹ reſtituere fruct⁹. vt. j. ad treb. in fideicōmiſſaria. i p̄n. Sꝫ cū hec actio ex ſenatuſcō. ſ. trebelliano ſit inducta ſicut petitio h̄rditatꝫ ab alio ſenatuſcō. quare nō ē hec ciuilis. vt inſti. de ꝑpe. ac. i p̄n. Rn̄. h̄rditatis reſtitutio a ſenatuſcō. treb. eſt inducta vt fiat ex officio iudicis: ſicut et emptio a iuregentiū. nō tn̄ fideicō. he. pe. vel redhibitoria eſt ciuilis. Itē hoc nō eſt bonuꝫ ar. ſuccedit de iure ciuili. ḡ actio ei ꝯpetēs ē de iure ciuili. Nā pene oēs ꝯct⁹ ſūt ꝺ iure gentiū: ⁊ tn̄ actões ſunt ciuiles. vt. ꝫ. de orig. iur. l. ij. §. deinde ex his. Accur.

N Ec intereſt. extitiſſem. vt. ꝫ. de pe. he. l. iij.

l ¶ Relicta eſt. ⁊ verbo reſtituta.

m ¶ Alius. puta iure nouo. vt. ꝫ. ti. iij. l. iij. §. nouo.

n ¶ Non competere. immo videtur ꝙ ſic. vt. j. ad trebel. l. ita. §. ſi ex trebelliano. que eſt contra. Solu. ibi dicit dari in eum actionem que defuncto in eum cōpetūt ſcꝫ ex mutuo vel aliunde. Sꝫ que eſt ratio ꝙ peti. he. fideicō. non daꝛ in reſtituentē. Rn̄. qꝛ non datur niſi ꝯ eū qui ꝓ herede vel ꝓ poſſeſſore poſſidet: hic autē non pro h̄rde poſſidet vel pro p̄ſſeſſore. qꝛ ver⁹ eſt h̄rs/lꝫ h̄rditatem reſtituerit. vt. j. ad treb. l. ſi heres inſtitutus. ⁊ inſti. de fideicō. he. §. reſtituta. ſm̄ quoſdam hoc nō plꝫ. nam talis titulus ꝓ non titulo dꝫ haberi. Sꝫ ea eſt rō: qꝛ nō poſſidet pro h̄rde q̄ ad aliū trāſtulit: ſꝫ quia poſſidet ꝓ poſſeſſore conueniri poteſt pe. he. Sed hoc itelligas q̄n aliq̄d ex h̄rditate poſſidet p⁹ q̄s h̄rditatē reſtituit verbo. vꝉ ſi re/n̄ oīa. nā aūꝯſtat ꝙ nō teneꝛ pe. he. ſed actione ex teſtō ſi iā adiuit. vel ſi non adiuit: poterit cogi offi. iudi. adire ēt ſi repudiauit. vt j. ad treb. naꝫ qd̄. §. i. Ceteꝝ p⁹ aditionē eſt actio ex teſtō vt diximus: vt fiat reſtitutio poſt reſtitutionē pro rebus reſtitutis ceſſat hec actō quia alia ei datur ſcꝫ in rem. ⁊ ſuo noīe. vt in he. pe. dixi. ꝫ. de pe. her. l. ⁊ nō tn̄. §. i. ſed ſi q̄ nō ſūt reſtitute hac actiōe ex teſtō pōt agi q̄ſi non plene reſtituerit. Et no. q̄tuor tp̄a ex p̄dictis.

o ¶ Actiones. hereditarie ſingulares.

p ¶ heredi. directo qui michi reſtituit hereditatē. ad quod eſt j. ad treb. l. i. §. i.

¶ De rei vendicatione. Scilicet cui detur et ꝯtra quē et que in ea veniunt. et qualis ſit. Sciendū eſt aūt ꝙ in hoc ti. p̄ncipaliter de directa tractaꝛ. īfra p̄o ſi ager vec. vel emphi. tractaꝛ de vtili. Cui deꝛ directa dicitur. j. e. in rē. i. rn̄. Itē cui vtilis i dꝛ. C. eo. ſi vt proponis. Itē ei q̄ p̄ſcripſit rē lōgo tp̄e daꝛ vtiꝉ. lꝫ. M. det ei directā. Cōtra quē deꝛ dꝛ. j. e. officiū. ⁊. C. de ali. iu. l. i. ⁊. C. vbi i rē act. exerceri debe. l. i. Et hoc vbi daꝛ directo. nā q̄n̄qꝫ datur vtiliter. vt. j. e. l. ſi culpa. et. l. qui reſtituere. §. ſi vero nec. ⁊. j. de noxa. electio. §. itē ſi ex. Queri cōſueuit an is qui tantum ciuiliter poſſidet: ſicut eſt is qui dedit in feudum poſſit ꝓ eo iure quod habet conueniri. quod verum eſt. nō tn̄ fit preiudicium ei qui naturaliter poſſidet. Et ſic patet ex predictis ꝙ directa directo: et directa vtiliter: et vtilis vtiliter: et vtilis directo dabiꝛ. naꝫ directa et vtilis ad actorem: directo ⁊ vtiliter ad reum refertur. Qualiter alicui dominiuꝫ queraꝛ: lꝫ in hoc ti. caſus ponātur. ſingulos proſequi non expedit: qꝛ ſpecialis eſt titulus. j. de acqui. re. do. et inſti. de re. diui. q̄ veniant in hac actiōe dꝛ. j. in. l. i. p totū. ⁊. j. e. non ſolū. et l. que de tota. Iteꝫ fruct⁹. vt. j. e. fruct⁹. vt ibi plene dices. Et qꝛ ſūt reputatiões in hac actiōe: ideo plene dices. j. eo. in fundo. Qualis ſit. ⁊ quidē arbitraria et ſtricti iuris: et iō quattuor remedia dantur. vt dices. j. eo. qui re

ſtituere. Et põt dici tpalis: q2 qñq3 tribus quandoq3 decem quandoq3. xx. quandoq3. xxx. quandoq3. xl. quandoq3 centum annis durat. Neq3 autem heredi vt heredi: neq3 in heredem vt heredem datur. ſed quaſi cõtra poſſeſſorem. vt. J. ad exhi. de eo. §. fi.

h ¶ Filiũ ſuũ. ſibi exhibendũ ab aliquo. Azo.
i ¶ Uel in poteſtate. ſua eſſe dicat cũ filius contradicat. et ſic a ſemetipſo. Azo.
k ¶ Romano, quo filij ſunt in nr̃a ptãte. vt inſti. d̃ pa. po. §. ius autem.

Rñ. non. quia p̃rio ſub dubio: poſtea idubitãter rñ. azo.

¶ Incipit liber ſextus.
¶ De rei vendicatione. Titu. j.

¶ Hec actio ẽ ad rex ſingularium petitionẽ: ⁊ ↄpetit p̃ omnib⁹ rebus corporalibus h. d. Bar.

Ulpianus.

Poſt actiones quas d̃ vniuerſitate[a] propoſuit[b] pretor ſubijcitur actio ſingularum rex petitionis. Que ſpãlis in rẽ actio locũ h3 ĩ oĩbus rebus mobilib⁹ tam aĩalib⁹[c] q̃3 in his q̃ anima carẽt: et in his q̃ ſolo ↄtinẽtur.

¶ Libere perſone que ſunt ĩ poteſtate noſtra nõ petuntur rei vẽdicatiõe: ſ3 alijs remedijs hic exp̃ſſis niſi vendicẽt adiecta cã de iure ciuili. B.

¶ Per hãc aũt actionẽ libere p̃ſone q̃ ſunt iuris nr̃i: vt puta liberi q̃ ſunt ĩ ptãte nr̃a nõ petunt[d]. Petunt igĩ aut p̃iudicijs/ aut interdictis/ aut cognitione pretoria[e]. et ita Põpo. lib. xxxvj. ſcribit. Niſi[f] forte inquit adiecta[g] cauſa quis vendicet. ¶ Si quis ita petit filium ſuũ[h] vel in poteſtate[i] ex iure romano[k]: videt̃ michi et Pompo. conſentire recte eum egiſſe. ait enim adiecta cauſa ex lege quiritũ vendicare poſſe[l].

¶ Hac actiõe vendicatur etiã vniuerſitas rerum in totũ vel in partem nõ obſtante q̃ aliqua pars p̃ticularis non ſit vẽdicantis. h. d. cũ. l. ſe. Bar.

¶ Per hanc autem actionẽ non ſolum ſingule res vendi-

a ¶ Poſt actiones. de vniuerſitate..querele. ⁊ peti. he. q̃ eſt vniuerſalis. vt. S. de pe. he. itẽ videndũ. §. fi. et. l. ſe. azo. S3 certe p querelam non petiẽ vniuerſitas: ſ3 teſtamẽtum rumpi. vt. S. de inoffi. teſta. papinian⁹. in fi. dic ergo vel hic plurale pro ſingulari poni. vt. S. de pe. he. diuus. i fi. vel q̃ de pe. here. directa ⁊ vtili dicat. de qua etiam vtili poſuit duos titulos. S. proxi. duobus titulis.
b ¶ Propoſuit. ſi habes pretor vl ſubaudias. dic approbãdo. vt. S. ſi pars here. pe. l. i. rñ. ſi non habes. dic iuriſconſultus vel ſenat⁹.
c ¶ Animalib⁹. que per ſe mouentia dicuntur. vt. J. de ver. ſig. l. mouentium.
d ¶ Non petuntur. quia rei vẽdi. datur ei qui dñs eſt de iure gentium vel ciuili. vt. J. eo. in rem. ſed iſte libere perſone ſunt et non ſant in alicuius dominio. ergo nõ datur actio in rem. niſi adiecta cã vt ſubijcit.
e ¶ Pretoria. ſ. erunt petendi. ⁊ dic preiudicijs. i. p̃iudicialibus exceptionibus. veluti ſi ageret filius ↄtra patrẽ ⁊ pater obijceret agere non potes: quia meus filius es. et ſic in modũ exceptionis ſemper opponi debẽt ſm yr. Sed hec glo. nulla eſt: quia hic loquiẽ cu3 filius petitur non cum in modũ exceptionis repelliẽ. Tu ergo dic preiudicijs. i. preiudicialibus in rem actionibus. vt inſti. de act. §. preiudiciales. et dicuntur ideo preiudiciales actiones et exceptiones: quia prius de eis cognoſcitur q̃3 de alia principali queſtione proñcietur. Sed certe hac ratione quelibet exceptio diceretur preiudicialis: quia ſemper prius cognoſcitur de ea q̃3 de p̃cipali q̃ſtione pronuncietur. ſed ſententia in principali q̃ſtione fertur. vt. C. de or. co. l. i. et. ij. ⁊. iij. ⁊. l. cum ſtat⁹. Dicuntur ergo preiudiciales: quia ſic preiudicant vt interim alie queſtiones differantur donec de hac iudicetur. differantur dico quantum ad diffinitionem id eſt cognitionem. non quantum ad lit. conteſta. nam et in cauſa liberali hoc fit. vt. J. de libe. cauſa. ordinata.
f ¶ Niſi forte. excipit ab eo qđ dixit nõ poſſe vẽdicari.
g ¶ Adiecta cauſa. de iure romano vt ſubijcit. S3 nonne hoc in ſequenti verſi. ſi q̃s ita. repetitur vt ſup̃fluu3?

l ¶ Uendicare poſſe. patrem filium ſuũ. azo. Sic etia3 petit abbas monachũ ſuum adiecta cauſa de iure canonico. ſic et p̃latus clericũ ſuũ adiecta cauſa. Item ptãs ciuẽ ſuum. vt. J ad muni. l. de iure. i. rñ. Idem de colonis paleſtinis. vt C. d̃ colo. paleſti. l. i. li. x. Idẽ de colonis illiricianis vt. C. de colo. illiri. l. i. Idẽ de colonis imperatoris ſiue patrimonialibus vel fiſci. vt C. de colo. fugi. l. i. ⁊. ij. et. iij. ⁊. C. d̃ agri. ⁊ man. l. i. et ij. ⁊. iij. lib. xi. Idẽ in colonis quorũlibet priuatorum vt poſſint vendicari cauſa adiecta de iure romano vel de iure legum vt. C. de agri. et cen. l. quiſquis. et. l. omnes. ⁊ in aut. d̃ man. prin. §. ſed neq3 ſuſcipientes. colla. iij. Idem in cohartali vel curiali. vt. C. vbi quis decur. vel cohar. l. i. Ut autem plene ſcias qñ vnũquodq3 iſtox locũ habeat vel interdictum vel cognitio pretoris ſiue offi. iudi. qđ idem eſt: ſiue p̃iudicialis actio. dic q̃ ſi fili⁹ a nullo detineẽ ſed ipſe ſui controuerſiã facit: locum hab3 cognitio pretoris. ſ3 et dici põt q̃ preiudicialis actio ĩ rẽ locum habet ſicuti contra eũ quẽ ſeruũ meũ eſſe contẽdo. et ceſſat interdictum de libe. exhi. niſi p̃pter adeũdã hereditate3 ſit ↄtentio. vt. J. de libe. exhi. l. deinde. §. hoc aũt. et. l. ſi eũ qui ſe. et inſti. de act. §. preiudiciales. Si vero fili⁹ ſit apđ aliũ et ſua ſponte: locũ h3 iu. offi. ſiue cognitio pretoris ſicut ⁊ ſi apud neminẽ eſſet. nã hic apud ſe eſſe videtur. Itẽ preiudicialis actio in rem eadem ratione. ſed et rei ven. dari põt adiecta cã de iure q̃ritũ. ceſſat ꝟo interdictũ niſi q̃ detinet pariter ſe patrẽ p̃fiteatur. nã his caſib⁹ loquiẽ lex iſta. et. J. de lib. exhi. l. fi. Si vero inuitus detinetur: hoc caſu p̃ditum eſt interdictũ. vt. J. de lib. exhi. l. i. et datur rei ven. adiecta cauſa de iure quiritũ vt hic dr̃. et ceſſat p̃iudicialis in rem actio. que ſolummodo ↄ̃ filiũ datur. et ratione controuerſie quã de ſe facit filius. alia vero rei ven. ſ. adiecta cauſa de iure quiritũ datur ratione poſſeſſiõis quã ali⁹ h3. et cõtrouerſie quam facit. et ita ceſſat iudicis offi. Huic diſtinctioni eſt ↄ̃ qđ dr̃. q̃ vbi eſt ordinariũ auxilium nõ d3 recurri ad extraordinariu3. vt. S. de mino. in cauſe. i. rñ. vñ nõ videẽ q̃ cum iudi. offi. alia actio vl au